

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის
სტრატეგია
2023-2026

სარჩევი

I. ტექსტში გამოყენებული აბრევიატურები და აკრონიმები	ii
II. შესავალი: საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის საფუძველი	3
სტრატეგიის მიზანი	3
სტრატეგიის შესაბამისობა საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის მიმართულებებთან	5
მომზადების მეთოდი	5
2026 წლისთვის არსებული სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები	7
პრიორიტეტები და განხორციელების ვადები	9
PFMRS-ის საკოორდინაციო მექანიზმი	11
III. სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებები და ამოცანები	14
1. ბიუჯეტირება	58
2. მთავრობის ვალის მართვა	63
3. საჯარო სექტორში აღრიცხვა და ანგარიშგება	66
4. საგადასახადო და საბაჟო საკითხები	70
5. მაკროეკონომიკური ანალიზი და ფისკალური პოლიტიკა	80
6. ფისკალური რისკები	84
7. სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება	86
8. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა	88
IV. საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის წინა სტრატეგიების ფარგლებში მიღწეული ძირითადი შედეგები	93
V. ინფორმაციული დანართი 1. ფინანსთა სამინისტრო: PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა და ღონისძიებების განფასება	131
VI. ინფორმაციული დანართი 2. ინდივიდუალური სტრატეგიები	210
VII. ინფორმაციული დანართი 3. 2022 წლის PEFA-ს შეფასების შეჯამება	241
VIII. ინფორმაციული დანართი 4. მუნიციპალიტეტებში ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულებების შეფასება (PEFA)	255
IX. ინფორმაციული დანართი 5. საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება გენდერულ კრილში	259

I. ტექსტში გამოყენებული აბრევიატურები და აკრონიმები

AEO	ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორი
BDD	ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტი
BEPS	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის სამოქმედო გეგმა
EC	ევროპის საბჭო
EU	ევროკავშირი
FHTP	საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის შესახებ ფორუმი
FTE	ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება
GEL	ქართული ლარი
GGI	კარგი მმართველობის ინიციატივა
GiZ	გერმანიის საერთაშორისო თანამშრომლობის საზოგადოება
GRS	საქართველოს შემოსავლების სამსახური
IBF	ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობა
IFAC	ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაცია
IFRS	ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტები
INTOSAI	უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების საერთაშორისო ორგანიზაცია
IMF	საერთაშორისო სავალუტო ფონდი
IPSAS	საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები
MoF	საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო
OBS	ბიუჯეტის გამჭვირვალობის კვლევა
OECD	ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაცია
PEFA	სახელმწიფო ხარჯები და ფინანსური ანგარიშვალდებულება
PFM	საჯარო ფინანსების მართვა
PFMRS	საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია
PIE	საჯაროდ დაინტერესებული პირი
PIMA	სახელმწიფო ინვესტიციების მართვის ეფექტიანობის შეფასება
SARAS	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური
SAI PMF	უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების საქმიანობის შეფასების ჩარჩო
SAO	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
SDG	გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები
SPA	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო
SME	მცირე და საშუალო საწარმოები
TADAT	საგადასახადო ადმინისტრირების დიაგნოსტიკური შეფასების ინსტრუმენტი
TGL	ხაზინის მთავარი წიგნი
USAID	აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტო
WB	მსოფლიო ბანკი

II. შესავალი: საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის საფუძველი

სტრატეგიის მიზანი

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის (PFMRS) უმთავრეს მიზანს წარმოადგენს ფისკალური პოლიტიკის საწარმოებლად სათანადო მართვის გარემოს შექმნა, რის შედეგადაც უზრუნველყოფილია ფინანსური რესურსების რაციონალური გამოყენება სახელმწიფოს მიერ აღებული ვალდებულებების შესრულებისა და შემდგომი ეკონომიკური განვითარების მხარდაჭერის მიზნით. წინამდებარე სტრატეგიით მოცული პერიოდის ბოლოსთვის, საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმა ორ ათწლეულზე მეტს მიითვლის. რეფორმის ფარგლებში მიღწეული წარმატებული შედეგები კი არაერთი შეფასებით დასტურდება.

საჯარო ფინანსების მართვის სისტემის გამართულობამ შეიძლება ითქვას უმნიშვნელოვანესი გამოცდა გაირა 2020-2022 წლებში, როდესაც პანდემიით და უკრაინაში რუსეთის შეჭრის შედეგად მიმდინარე ომით გამოწვეული გლობალური კრიზისის ფონზე ფისკალურ პოლიტიკას განსაკუთრებული მოქნილობა დასჭირდა. გამოწვევები რომლებიც პანდემიურმა პერიოდმა შეუქმნა საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმას მრავალმხრივი იყო: (1) საჭირო გახდა საბიუჯეტო წლის დაწყებამდე არსებული მაკროეკონომიკური პარამეტრების მნიშვნელოვანი გადახედვა, მათზე მოქმედი გარე ფაქტორების მნიშვნელოვანი ცვლილებების გამო და შესაბამისად მნიშვნელოვნად შეიცვალა შემოსულობების პროგნოზები; (2) საჭირო გახდა ხარჯვითი ნაწილის პრიორიტეტების მნიშვნელოვანი ცვლილებები პანდემიასთან დაკავშირებული ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის ხარჯების, ასევე ეკონომიკური განვითარების აღდგენის ხელშეწყობი ღონისძიებისათვის; (3) საჭირო გახდა პანდემიის პერიოდში დამატებითი დაფინანსების მობილიზება, ხოლო პოსტ-პანდემიურ პერიოდში ფისკალური კონსოლიდაცია (4) პანდემიის ხასიათიდან გამომდინარე საჯარო ფინანსების მართვის ტექნიკურმა გამართულობამ და ელექტრონულმა სერვისებმა სრულიად ახალი დატვირთვა შეიძინა, ვინაიდან ამ ყველაფრის მართვა მოხერხდა მეტწილად დისტანციურ რეჟიმში. პოსტ-პანდემიურ პერიოდში, რომელსაც პრაქტიკულად დაემთხვა უკრაინაში რუსეთის შეჭრით გამოწვეული ომი და მორიგი ეკონომიკური კრიზისი, საჯარო ფინანსების მართვის ეფექტურობას და მოქნილობას ასევე უმნიშვნელოვანესი როლი ენიჭება. ფაქტორები სხვადასხვაგვარად მოქმედებენ ეკონომიკურ აქტივობაზე, რაც ფისკალური პოლიტიკის პასუხების განსაკუთრებულ ეფექტურობას მოითხოვს. პოსტ-პანდემიური ეკონომიკური აღდგენა, ომით გამოწვეული კრიზისის ფონზე მსხვილ სავაჭრო პარტნიორებთან (უკრაინა, რუსეთი) შემცირებული ეკონომიკური აქტივობა და ამავდროულად ე.წ. შუა დერეფნის ტრანზიტულ პოტენციალზე გაზრდილი მოთხოვნა ეკონომიკაზე ურთიერთსაწინააღმდეგო გავლენას ახდენენ. ეკონომიკის პოსტ-პანდემიური სწრაფი აღდგენის და ე.წ. შუა-დერეფნის სატრანზიტო როლის ზრდის ფონზე, წმინდა ეფექტი 2022 წლისთვის ომის დაწყებამდე არსებულ პროგნოზებთან შედარებით უფრო პოზიტიური აღმოჩნდა. აღნიშნულის მიღწევა მათ შორის შესაძლებელი გახდა მკაცრი ფისკალური კონსოლიდაციით და ორგანული კანონით განსაზღვრულ ვადებში (3 წლიანი პერიოდი) ფისკალური პარამეტრების, ფისკალური წესების ზღვრებში დაბრუნებით, რაც საჯარო ფინანსების მართვის გამართულ სისტემაზეც მიუთითებს.

საჯარო ფინანსების მართვის წინამდებარე სტრატეგია ფორმალიზებული საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგიის მეოთხე განახლება¹ და ფარავს 2023-2026 წლებს. საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო მუდმივ რეჟიმში ახორციელებს მიმდინარე პროგრესის შეფასებას, ანალიზს და მასზე დაფუძნებულ დაგეგმვას. მიმდინარე განახლებაც ეფუძნება „სახელმწიფო დანახარჯების და ფინანსური ანგარიშვალდებულებების (PEFA)” 2022 წლის თვითშეფასების

¹ https://www.mof.ge/strategiis_dokumenti_2009_2013 - საჯარო ფინანსების მართვის 2009-2013 წლების სტრატეგია;
https://www.mof.ge/strategiis_dokumenti_2014_2017 - საჯარო ფინანსების მართვის 2014-2017 წლების სტრატეგია;
<https://www.mof.ge/5189> - საჯარო ფინანსების მართვის 2018-2022 წლების სტრატეგია.

ანგარიშს, რომლის ვალიდირებაც განხორციელდა ევროკავშირის და მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით.² გასათვალისწინებელია, რომ პირველად მომზადდა ასევე საჯარო ფინანსების მართვის გენდერული ასპექტების ანალიზი, PEFA სამდივნოს მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიის მიხედვით. თვითშეფასების ანგარიში ფარავს 2019-2021 წლების პერიოდს. გარდა აღნიშნული შეფასებისა გასათვალისწინებელია, რომ 2022 წელს ასევე განხორციელდა საინვესტიციო პროექტების მართვის სისტემის შეფასება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) მეთოდოლოგიით (PIMA). 2022 წელს გამოქვეყნდა ბიუჯეტის გამჭვირვალობის (OBS) განახლებული ინდექსი, სადაც საქართველომ, მიუხედავად პანდემიასთან დაკავშირებული გამოწვევებისა, არა მხოლოდ შეინარჩუნა ადგილი ყველაზე გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში³ (წინა ორი შეფასებით (2019 და 2017 წლებში) გლობალურ რეიტინგში საქართველო მე-5 ადგილს იკავებდა), არამედ პროგრესიც დაადასტურა და გლობალურ რეიტინგში **პირველი ადგილი** დაიკავა.

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია ეფუძნება საჯარო ფინანსების მართვაში მანამდე უკვე განხორციელებულ წარმატებულ ცვლილებებს.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სტრატეგია მოიცავს:

1. გამართული საბიუჯეტო სისტემის მართვისა და შემდგომი სრულყოფის მიმართულებას - **ბიუჯეტირება**;
2. ვალის მდგრადი მართვის მიმართულებას, საგარეო და საშინაო ფინანსური ბაზრების, ქვეყნის საინვესტიციო და სტრუქტურული რეფორმების საჭიროებების გათვალისწინებით - **ვალის მართვა**⁴;
3. საჯარო სექტორში IPSAS სტანდარტების და ფინანსური ანგარიშგებების სრულყოფილი დანერგვის მიმართულებას - **ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება**;
4. საგადასახადო პოლიტიკისა და ადმინისტრირების, ასევე საბაჟო პოლიტიკისა და ადმინისტრირების მიმართულებით შემდგომი სრულყოფისა და ახალი გამოწვევების საპასუხო რეფორმების მიმართულებას - **საგადასახადო და საბაჟო საკითხები**;
5. მუდმივად ცვალებადი გარემო ფაქტორების გათვალისწინებით ხარისხიანა და ეფექტური მაკროეკონომიკური ანალიზის და მოდელირების სრულყოფას და მასზე დაფუძნებული მდგრადი ფისკალური პოლიტიკის მართვის მიმართულებას - **მაკროეკონომიკური ანალიზი და ფისკალური პოლიტიკა**;
6. მაკროეკონომიკური, გარემოსდაცვითი და სოციალური ფაქტორებისგან, ასევე პირობითი ვალდებულებებიდან და კვაზი-ფისკალური ოპერაციებიდან მომდინარე რისკების მუდმივი მონიტორინგის, ანალიზისა და სათანადო რეაგირების მიმართულება - **ფისკალური რისკების მართვა**;
7. საჯარო ფინანსების ეფექტური მართვის სრულყოფისთვის შიდა ფინანსური კონტროლის მექანიზმების სრულყოფილი დანერგვა - **სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემა**⁵;
8. კერძო სექტორის საწარმოების ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის სისტემის სრულყოფა, ანგარიშგებისა და აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა, ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ზედამხედველობა - **ბუღალტრული აღრიცხვა, ანგარიშგება და აუდიტის ზედამხედველობა**.

² [https://www.pefa.org/assessments?&c_ids\[\]=93&year\[\]=2022](https://www.pefa.org/assessments?&c_ids[]=93&year[]=2022)

³ <https://internationalbudget.org/open-budget-survey/rankings>

⁴ <https://www.mof.ge/5231>

⁵ <https://pifc.gov.ge/ka/fl/law?page=1>

დეცენტრალიზაციის რეფორმის მიმართულებით გასათვალისწინებელია რომ ყურადღება ასევე მახვილდება მუნიციპალური ფინანსების მართვასთან დაკავშირებულ საკითხებზე. ბიუჯეტის შესრულების (ანგარიშგების და ბუღალტრული აღრიცხვის) და შესყიდვების მიმართულებით არსებული სისტემები ძირითადად საერთაშორისო ცენტრალური და ადგილობრივი ხელისუფლებისთვის, თუმცა არსებობს ისეთი მიმართულებები, მაგალითად, როგორცაა ბიუჯეტის ფორმულირება და ზედამხედველობა, რომლებიც განსაკუთრებულ ყურადღებას საჭიროებენ ადგილობრივი ხელისუფლების კონტექსტში, პრაქტიკაში აღსრულების თვალსაზრისით.

სტრატეგიის შესაბამისობა საქართველო-ევროკავშირის თანამშრომლობის მიმართულებებთან

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმა წლების მანძილზე წარმოადგენდა და წარმოადგენს ევროკავშირის მხრიდან სექტორული ბიუჯეტის მხარდაჭერის აუცილებელ პირობას. საქართველოს რეფორმების განსახორციელებლად, ევროკავშირის და ასევე სხვა დონორების საბიუჯეტო დახმარების ტიპის სექტორული მხარდაჭერის მექანიზმების წარმატებით გამოყენების კარგი პრაქტიკა დაუგროვდა. პოსტ-პანდემიურ და მიმდინარე გლობალური გამოწვევების ფონზე, მიმდინარე ფისკალური კონსოლიდაციისა და მთავრობის ვალის შემცირებისა და დივერსიფიცირების მიზნების გათვალისწინებითაც, საქართველოს მთავრობა გააგრძელებს ბიუჯეტის მხარდაჭერი მექანიზმის გამოყენებას სხვადასხვა სექტორებში. ევროკავშირისთვის საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია წარმოადგენს საქართველოსთვის დაკისრებული ეფექტური მართვის და ფინანსური სტაბილურობის უზრუნველყოფის ვალდებულების შესრულების ერთგვარ საზომს.

2022 წელს საქართველოს მიერ ევროკავშირის წევრობაზე გაკეთებული განაცხადის და ამ გზაზე არსებული გამოწვევების ფონზე, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის შემდგომი განხორციელება ევროკავშირის სტრანდარტებთან სრული შესაბამისობის მიზნით, კიდევ უფრო მეტ დატვირთვას სძენს ამ რეფორმის წარმატებულობის მაღალი ხარისხის შენარჩუნებას.

მომზადების მეთოდი

იმის გათვალისწინებით, რომ საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთან ერთად ჩართულები არიან სხვა უწყებებიც, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია მომზადდა პასუხისმგებელი უწყებების მიერ. კერძოდ, ფინანსთა სამინისტროს ფარგლებში საბიუჯეტო, შიდა ფინანსური კონტროლის, მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის და სახელმწიფო ვალის მართვის დეპარტამენტების, ფისკალური რისკების მართვის დეპარტამენტის, ფინანსთა სამინისტროს სახაზინო სამსახურის, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის და სსიპ - შემოსავლების სამსახურის მიერ.

სტრატეგიის მომზადებაში ასევე მონაწილეობდა სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო (SPA).

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა (SAO)⁶ და პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტმა, რომლებიც მთავრობისგან დამოუკიდებლად ფუნქციონირებენ, რეფორმის საკუთარი სტრატეგიებს დამოუკიდებლად ამტკიცებენ, თუმცა ეს სტრატეგიები ერთობლივად წარმოადგენენ საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის

⁶ <https://sao.ge/ka/about-us/Strategy>

(PFMRS) ნაწილს. სტრატეგიის საბოლოო შეჯერება ხდება PFMRS-ის საკოორდინაციო საბჭოში მონაწილე სხვადასხვა უწყებებს შორის, პროექტის სახით წარედგინება დაინტერესებულ საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებსა და პარტნიორებს და სამოქალაქო საზოგადოებას.

2026 წლისთვის არსებული სტრატეგიები და სამოქმედო გეგმები

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის შემუშავებაში ჩართულ რამდენიმე უწყებას აქვს საკუთარი სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა:

- ფინანსთა სამინისტროს საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგია 2023-2026 წლებისთვის;
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია 2023-2026 წლებისთვის⁷;
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარების სტრატეგია 2021-2024 წლებისთვის⁸;
- საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის სტრატეგია 2021-2024 წლებისთვის⁹;
- პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის 2023-2025 წლების სტრატეგია და შესაბამისი სამოქმედო გეგმა;
- საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის სტრატეგიული სამოქმედო გეგმა 2022-2024 წლებისთვის¹⁰;
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სტრატეგიული განვითარების გეგმა 2023-2027 წლებისთვის¹¹;
- სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს მიერ არ მოხდა კონკრეტული სტრატეგიის და სამოქმედო გეგმის შემუშავება, მუდმივად აუმჯობესებს თავის პროცესებსა და პროცედურებს შიდა და გარე შეფასებების გათვალისწინებით.

რეფორმის დამატებითი მიმართულებები და ღონისძიებები ეფუძნება განხორციელებული დიაგნოსტიკური სამუშაოების შედეგებს.

განახლებულ სტრატეგიულ დოკუმენტზე დაყრდნობით, ფინანსთა სამინისტრომ მოამზადა მატრიცა იმ სფეროების მითითებით, რომელთა განახლებული სამოქმედო გეგმა მოიცავს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ინიციატივას. ფინანსთა სამინისტროს (დანართი №1) და სხვა ფიზიკური ერთეულების (დანართი №2) სტრატეგიული ჩარჩო მოიცავს:

- პოლიტიკის თითოეული სფეროს სტრატეგიული მიმართულებები და ამოცანები;
- 2026 წლისთვის დასახული მიზანი და შესაბამისი წლებისთვის საშუალოვადიანი მიზნები;
- დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან, როგორცაა PEFA, TADAT, PIMA და ა.შ.;
- საბაზისო მაჩვენებელი;
- მიზნობრივი მაჩვენებელი 2026 წლისთვის;
- შესაძლო რისკები;
- დადასტურების წყარო;

⁷ <https://www.mof.ge/5231>

⁸ <https://pifc.gov.ge/files/ShowFiles?id=2a2f1adc-5732-4558-b9f7-9704e1d2405a>

⁹ https://rs.ge/Media/Default/%E1%83%99%E1%83%90%E1%83%9C%E1%83%9D%E1%83%9C%E1%83%9B%E1%83%93%E1%83%94%E1%83%91%E1%83%9A%E1%83%9D%E1%83%91%E1%83%90/other/GRS%20Strategy%202021-2024_ENG.pdf

¹⁰ <https://parliament.ge/parliament/committees/50932/documents>

¹¹ <https://sao.ge/ka/about-us/Strategy>

- შენიშვნა.

წარმოდგენილი სტრატეგიით და სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული მიმართულებების/ამოცანების დაფინანსება ხორციელდება ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტით (BDD) და შესაბამისი წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონით საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსთვის გათვალისწინებული პროგრამების ასიგნებების ფარგლებში. ზემოაღნიშნული პროგრამები ძირითადად მართვისა და რეგულირების ტიპისაა და სტრატეგიით და სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების განსახორციელებლად მიმართება ადმინისტრაციული (ადამიანური რესურსი) რესურსი.

სტრატეგიას თან ახლავს ძირითადი მიმართულებების და ამოცანების განფასება (ცხრილი 4), რომელიც მომზადებულია პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგიის შესაბამისად. 2023-2026 წლების დაფინანსების მოცულობაში ასევე გათვალისწინებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სსიპ - საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის და სსიპ - ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მიერ გაწეული ხარჯები

დანართი №2 შემუშავებულ იქნა PFM-ის საერთო სტრატეგიის და სამოქმედო გეგმის მომზადებაზე პასუხისმგებელი სამივე უწყების მიერ. საქართველოს პარლამენტის საფინანსო საბიუჯეტო კომიტეტის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის და სსიპ - სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს მიერ მომზადებული სტრატეგიის მატრიცა საინფორმაციო ხასიათისაა და არ მტკიცდება საქართველოს ფინანსთა მინისტრის მიერ. წარმოდგენილ დოკუმენტს იწონებს საჯარო ფინანსების მართვის საკოორდინაციო საბჭო.

პრიორიტეტები და განხორციელების ვადები

ზემოაღნიშნული ანალიზებისა და შეფასებების ფარგლებში პროგრესთან ერთად გამოიკვეთა გარკვეული მიმართულებები, რომლებიც საჭიროებენ შემდგომ გაუმჯობესებას. მაღალი, საშუალო მნიშვნელობის მქონე კატეგორიების ძირითადი მიმართულებების მიხედვით მომზადდა 2023-2026 წლების სტრატეგია.

	დასახელება	კატეგორია	შინაარსი	ვადა
1.	ინსტიტუციური დაფარვა	მაღალი მნიშვნელობის	საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ოპერაციების კონსოლიდირებული ინფორმაციის სრულყოფილად (საჯარო სკოლები და საბავშვო ბაღები), ასევე სამთავრობო სექტორისთვის მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოების ასახვა ანგარიშგებაში	საშუალოვადიანი ¹² პერიოდი
2.	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ჩარჩო	მაღალი მნიშვნელობის	საშუალოვადიანი პროგნოზების სიზუსტის, სანდოობის და წლიურ გეგმებთან ძლიერი კავშირების შენარჩუნება. პროგნოზების განახლებისა და ფაქტობრივ მაჩვენებლებთან შედარებითი ანალიზის დახვეწა.	საშუალოვადიანი პერიოდი
3.	ფისკალური დისციპლინა	მაღალი მნიშვნელობის	ფისკალურ წესებთან ფისკალური ინდიკატორების თავსებადობის მუდმივი მონიტორინგი.	საშუალოვადიანი პერიოდი
4.	პირობითი ვალდებულებების ანგარიშგება და კონტროლი	მაღალი მნიშვნელობის	საჯარო და კერძო თანამშრომლობის (PPP) და ელექტროენერჯის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებებიდან გამომდინარე (PPA) და	მუდმივი

¹² საშუალოვადიანი პერიოდი - 4-5 წლიანი პერიოდი, რომელსაც ფარავს აღნიშნული სტრატეგია და ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი 2023-2026 წლებისათვის

	დასახელება	კატეგორია	შინაარსი	ვადა
			სხვა ვალდებულებების ანალიზი და ასახვა ფისკალური რისკების დოკუმენტში	
5.	სახელმწიფო საწარმოების მართვა	მაღალი მნიშვნელობის	სახელმწიფო საწარმოების მართვის ერთიანი სისტემის სრულყოფილი დანერგვა, მათ შორის კორპორაციებად კლასიფიცირებული საწარმოების მართვის მოდელის შესაბამისობა სახელმწიფო საწარმოების მართვის სტრატეგიასთან.	გრძელვადიანი პერიოდი ¹³
6.	აქტივების მთლიანი მოცულობების მართვა/იდენტიფიცირება	საშუალო მნიშვნელობის	არაფინანსური და ფინანსური აქტივების შესახებ ინფორმაციის მოგროვების და ამ აქტივების მართვის ერთიანი გეგმის შემუშავება და განხორციელება	გრძელვადიანი პერიოდი
7.	საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისი აღრიცხვა და კონსოლიდირებული წლიური ფინანსური ანგარიშგებები საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად	საშუალო მნიშვნელობის	კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად; დანერგილია აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები და პრაქტიკა	საშუალოვადიანი პერიოდი
8.	საინვესტიციო პროექტების მართვა	საშუალო მნიშვნელობის	საინვესტიციო პროექტების მართვის ერთიანი და გამართული ციკლის დანერგვა, რომელიც უზრუნველყოფს პროექტების პრიორიტიზირებას ობიექტური კრიტერიუმების საფუძველზე	გრძელვადიანი პერიოდი

¹³ იგულისხმება პერიოდი, რომელიც ფარავს 5 წელზე მეტ პერიოდს.

	დასახელება	კატეგორია	შინაარსი	ვადა
9.	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვა და შიდა ფინანსური მართვის და კონტროლის სისტემის სრულყოფილი დანერგვა	საშუალო მნიშვნელობის	მხარჯავ დაწესებულებებში დაინერგება შიდა ფინანსური მართვისა და კონტროლის ეფექტური სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს საჯარო ფინანსების ეფექტიან მართვას და შედეგზე ორიენტირებული მიდგომების დახვეწას	გრძელვადიანი პერიოდი
10.	ადგილობრივი თვითმმართველობები	საშუალო მნიშვნელობის	მუნიციპალიტეტების და ავტონომიური რესპუბლიკების საჯარო ფინანსების მართვის ოპერაციების დაგეგმვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება საერთაშორისო სტანდარტებისა და პრაქტიკის შესაბამისად; მუნიციპალიტეტების და ავტონომიური რესპუბლიკების საჯარო ფინანსებთან დაკავშირებით ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის გაზრდა	საშუალოვადიანი პერიოდი

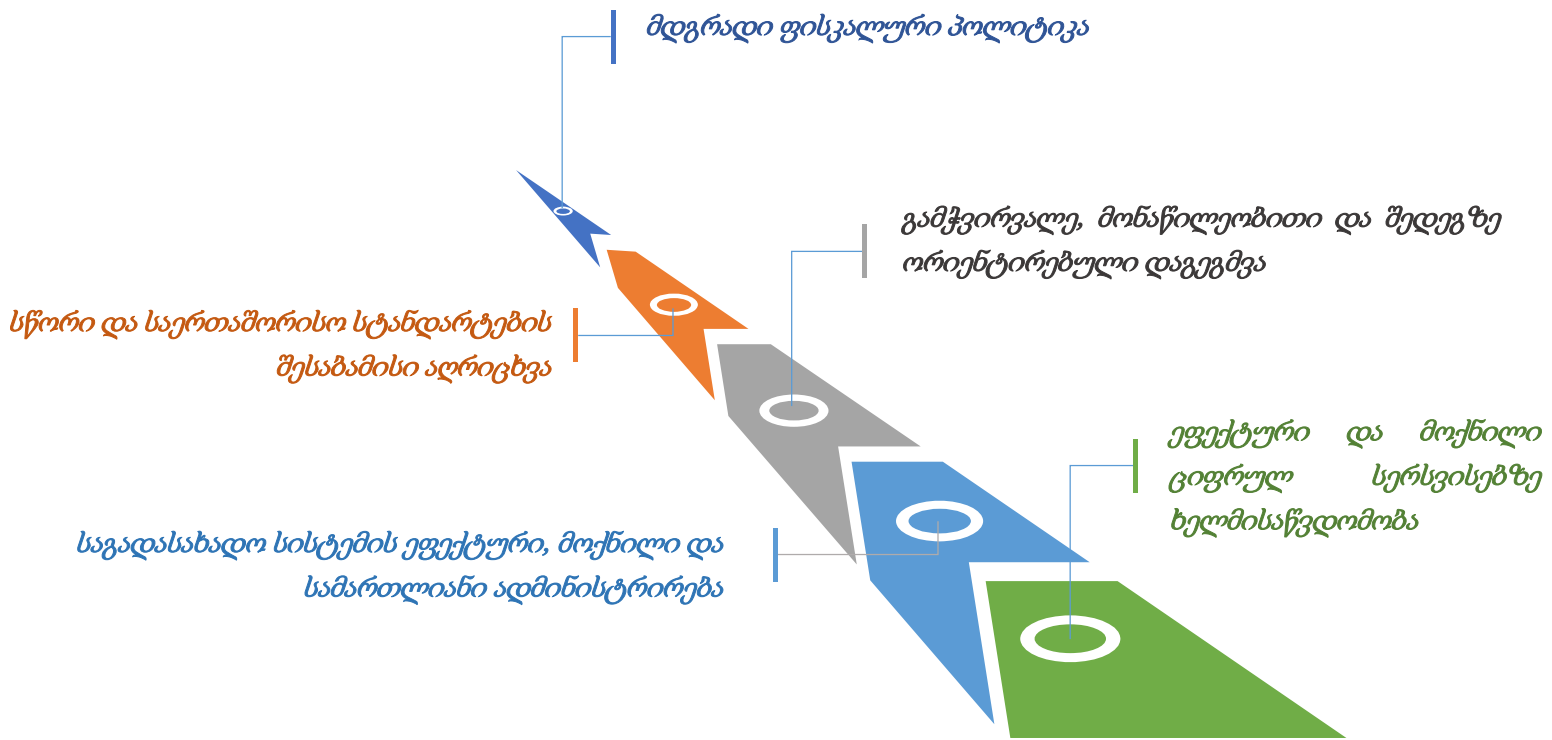
პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის და საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისა და სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოების სტრატეგიების განხორციელება იგეგმება საშუალო და მოკლევადიან პერიოდში.

PFMRS-ის საკოორდინაციო მექანიზმი

2010 წლიდან, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ ჩამოყალიბდა და ფინანსთა მინისტრის ხელმძღვანელობით ფუნქციონირებს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის განხორციელების საკოორდინაციო საბჭო, რომელიც შედგება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს, ასევე საქართველოს პარლამენტის, სახელმწიფო აუდიტის, სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს, ასევე არასამთავრობო და დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებისგან. საბჭო იკრიბება წელიწადში ოთხჯერ და განიხილავს რეფორმასთან დაკავშირებულ დოკუმენტებს, როგორცაა სტრატეგიები და წლიური სამოქმედო გეგმები. საბჭო ასევე განიხილავს აღნიშნული სამოქმედო გეგმების შესრულებას.

თუმცა, საჭიროების შემთხვევაში, შესაძლებელია საბჭოს დამატებითი სხდომის მოწვევა, რომლის დროსაც განიხილება ისეთი საკითხები, როგორცაა რეფორმასთან დაკავშირებულ საკითხებზე არასამთავრობო სექტორის კვლევა და შეფასება. აღნიშნული ფორმატი ხელს უწყობს რეფორმებში ჩართულ ყველა მხარეს შორის კომუნიკაციას, ასევე დონორებთან და არასამთავრობო ორგანიზაციებთან კონსულტაციებს.

საჯარო ფინანსების მართვის სტრატეგია მიზნად ისახავს საჯარო ფინანსების მართვით უზრუნველყოფილი იქნეს:

III. სტრატეგიის ძირითადი მიმართულებები და ამოცანები

ფინანსთა სამინისტროს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგია მოიცავს რვა თემატურ მიმართულებას:

1. ბიუჯეტირება
2. მთავრობის ვალის მართვა
3. ბუღალტრული აღრიცხვა და ანგარიშგება
4. საგადასახადო და საბაჟო საკითხები
5. მაკროეკონომიკური და ფისკალური პოლიტიკა
6. ფისკალური რისკები
7. სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი
8. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგების და აუდიტის ზედამხედველობა

ცხრილი №1. 2023-2026 წლების PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1	ბიუჯეტირება							
1.1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის და ყოვლისმომცველობის გაზრდა	საშუალოვადიანი ჩარჩო დაგეგმვის ეფექტურ ინსტრუმენტს წარმოადგენს	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBI – ღია ბიუჯეტის ინდექსი; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU	PI-5 - A PI-15.1 – D PI-16 – B+ (PEFA 2021 შეფასება); OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2021 წლის შედეგით საქართველო პირველ ადგილს იკავებს 120 ქვეყანას შორის. GRPFM-1 – D GRPFM-4 - C	PI-5 - A PI-15.1 – A PI-16 – B+; OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება; GRPFM-1 – B GRPFM-4 - B	PEFA-ის და OBS-ის შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	2027-2030 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); PEFA და GRPFM შეფასების ანგარიშები - 2026 (www.pefa.org); OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2026 (www.internationalbudget.org/open-budget-survey/) GRPFM შეფასების ანგარიში - 2026	
1.2	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ყველა ეტაპზე პროექტების განხორციელება	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA ;	"PEFA PI-11 – A GRPFM -2 - D 2017 წელს მომზადდა საინვესტიციო პროექტების მართვის	"PEFA PI-11 – A GRPFM -2 – B მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების	PEFA-ს შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული	"2027-2030 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD);	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		ზე გადაწყვეტილება მიიღება სისტემური მიდგომით შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე	OBI; მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასება (PIMA) "	შეფასების დოკუმენტი (PIMA), სამოქმედო გეგმასთან ერთად. "	მართვის შეფასების (PIMA) სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულება.	პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის. რეფორმის მასშტაბურობა და სირთულე შესაბამის უწყებებში კვალიფიციური კადრების არასაკმარისი რაოდენობა	საბიუჯეტო დოკუმენტაცია; PEFA და GRPFM შეფასების ანგარიშები - 2026 (www.pefa.org);	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1.3	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	ხარჯვითი ნაწილის დაგეგმვა ხორციელდება მოსალოდნელი შედეგების მიხედვით	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU)	PEFA : PI-2 – B+ PI-5 – A PI-8 – A GRPFM-5 – C	PEFA : PI-2 – A PI-5 – A PI-8 – A GRPFM-5 – B	PEFA-ის შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის. სამინისტროებსა და უწყებებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია	PEFA და GRPFM შეფასების ანგარიშები - 2026 (www.pefa.org); 2027-2030 წლების პროგრამული ბიუჯეტის დანართი. 2025 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564)	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1.4	ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა	საჯარო ფინანსების მართვის ყველა ეტაპზე ინფორმაცია ხელმისაწვდომი ა და საჯარო საერთაშორისოდ აღიარებული პრაქტიკის შესაბამისად	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU))	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A GRPFM-7 - C GRPFM-8 - D OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2021 წლის შედეგით საქართველო პირველ ადგილს იკავებს 120 ქვეყანას შორის.	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A GRPFM-7 – B GRPFM-8 - B OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება;	PEFA-ის და OBS-ის შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილებების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	PEFA და GRPFM შეფასების ანგარიშები - 2026 (www.pefa.org); OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2021 (www.internationalbudget.org/open-budget-survey/) განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე საბიუჯეტო დოკუმენტაცია (www.mof.ge) 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
							https://mof.ge/4564	
1.5	მუნიციპალიტეტების მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება	ადგილობრივ დონეზე ხორციელდება ფინანსების უკეთესი დაგეგმვა საშუალოვადიან პერიოდში	PEFA და GRPFM შეფასებები	PEFA HLG1 – საშუალო შეფასება D+ PI-8 - C PI-16 – D GRPFM-6 -D	PEFA HLG1 – B (მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში) PI-8 – PI-16 და GRPFM-6 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესება მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში)	მუნიციპალიტეტებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის	PEFA და GRPFM შეფასების ანგარიშები - 2026 www.pefa.org ;	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.		
1.6	სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება	ბიუჯეტზე თანდართული ინფორმაცია პოლიტიკის კლასიფიკატორების ჭრილში; ბიუჯეტზე თანდართული დოკუმენტაცია მოიცავს ინფორმაციას პოლიტიკის კლასიფიკატორებთან კავშირების და მათი ფისკალური გავლენების თაობაზე.	GRPFM მეთოდოლოგიის მიდგომები ბიუჯეტისა და გენდერული ასპექტების ბიუჯეტში ასახვასთან დაკავშირებით	GRPFM-3 - D GRPFM-6 -D PEFA 2022 PI-8 - A ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) არსებობს სტრატეგიული/სექტორული სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებისა და ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების დაკავშირების მექანიზმი; დაგეგმვისა და ანგარიშგების ეტაპზე	GRPFM-3 - B GRPFM-6 -B ინდიკატორების გაუმჯობესება PEFA PI-8 - A 2027-2030 წლების პროგრამულ ბიუჯეტში პროგრამების/ქვეპროგრამების დაკავშირებულობა სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის შესაბამის კლასიფიკატორთან; (SDG, გენდერული თანასწორობა,	პროგრამების შესაბამის პოლიტიკის კლასიფიკატორთან დაკავშირების საკითხის კომპლექსურობა და არასათანადო კვალიფიკაცია საკითხის სიახლიდან გამომდინარე.	2027-2030 წლების პროგრამული ბიუჯეტის დანართი, რომელიც წარედგინება პარლამენტს 2027 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტთან ერთად და განთავსებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე. PEFA და GRPFM შეფასების ანგარიშები - 2026 (www.pefa.org);	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				არ- არსებობს ინფორმაცია პოლიტიკის კლასიფიკატორეკლა სიფიკატორებთან კავშირების და მათი ფისკალური გავლენების თაობაზე.	კლიმატის ცვლილება, სექტორული სტრატეგიები და სხვა);			
2 მთავრობის ვალის მართვა								
2.1	მთავრობის ვალის მართვის საშუალო ვადიანი სტრატეგიის განახლება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება (ადგილობრივი მთავრობებისთვის ვალის მართვაში დახმარების გაწევა).	PEFA	PI 13.3 - D	PI 13.3 - A	PEFA-ს შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია და განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge).	
						შესაბამისი კვალიფიკაცი		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						ის ადამიანური რესურსის ნაკლებობა.		
2.2	სახელმწიფო ვალის შესახებ კანონის განახლება	სახელმწიფო ვალის შესახებ საქართველოს კანონის განახლება და საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება.	WB TA	არსებული კანონი სახელმწიფო ვალის შესახებ	საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული განახლებული კანონი სახელმწიფო ვალის მართვის შესახებ		საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული განახლებული კანონი სახელმწიფო ვალის მართვის შესახებ	
2.3	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ფარგლებში გამოსყიდვის (Buy-Back) დაგაცვლის (Switch) ოპერაციების	მსოფლიო ბანკის (WB) და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) მიერ შემუშავებული „მთავრობის ბონდების განვითარების სახელმძღვანელო“ (Developing Government Bond Markets A Handbook)	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის სიმცირე; არადივერსიფიცირებული ბაზარი (2022 წლის ბოლოს: არასაბანკო ინვესტორების წილი - 8.77%; არარეზიდენტი ინვესტორების წილი - 4.19%); მეორადი ბაზრის	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის ზრდა; ინვესტორთა ბაზის დივერსიფიცირება (არარეზიდენტი + არასაბანკო ინვესტორების წილის ზრდა 20%-მდე);	რეგიონში შესაძლო არასტაბილური გარემო; პირველადი დილერების სისტემის არასაკმარისი ეფექტურობა; ადგილობრივი ვალუტის გაუფასურება, რა	PEFA-ს შეფასების ანგარიში; კანონში განხორციელებული ცვლილებები; სტატისტიკური მაჩვენებლები; პირველადი დილერების სამუშაო ჯგუფის სხდომის ოქმი; პირველად დილერებთან	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		<p>რეგულარული გამოყენება მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე</p> <p>2. პირველადი დილერების საპილოტე პროგრამის სრულ სისტემაზე გადასვლა (ბაზრის მზაობის შეაბამისად);</p> <p>3. დიდი ბენჩმარკის შექმნა და სახაზინო ფასიანი ქაღალდების ბაზრის სიდიდის ეტაპობრივი გაზრდა საერთაშორისო ინდექსებში მოხვედრის მიზნით.</p>		განვითარების დაბალი დონე.	ვალდებულებების მართვის ოპერაციების დანერგვა; პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა; საერთაშორისო ინდექსებში მოსახვედრად გეგმის განხორციელება .	შემთხვევაში ც შესაძლოა დროში გადავადდეს ინდექსებში მოსახვედრად და მოთხოვნები ს (აშშ დოლარში გამოსახული ბაზრის ზომის ან/და ბენჩმარკის სიდიდის) დაკმაყოფილება.	გაფორმებული განახლებული ურთიერთგაგების მემორანდუმში; საერთაშორისო ინდექსებში ჩასართავად შემუშავებული გეგმის განხორციელება.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
3	სახელმწიფო სახსრების მართვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება							
3.1	აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში	მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნება	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017) ;EU დირექტივა (2011/85/EU)SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი;	PEFA PI-12.1 – B PI-12.2 – C PEFA PI-22 – A PEFA PI-29 – C+ GRPFM-7 - C	PEFA PI-12.1 – A PI-12.2 - B PEFA PI-22 - A PEFA PI-29 - A GRPFM-7 – B (შესაძლებელია A)	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021გამოქვეყნებული მთლიანი მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება	
						ხაზინის მთავარი წიგნის შემუშავების დროში დაგეგმილზე მეტად გახანგრძლივება ბუღალტერთ		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						საერთაშორისო ფედერაციის (IFAC) მიერ ყოველწლიურად გამოცემულ სტანდარტებზე ადაპტირება		
3.2	ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება	სრულად ფუნქციონირებადი დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნი	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი;	PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A PEFA PI-29 – C+	PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A PEFA PI-29 – A	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 ხაზინის მთავარი წიგნის საფუძველზე მომზადებული ანგარიშგებები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						კვალიფიციური კადრების სიმწირე; ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში (eTreasury) მომუშავე კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა		
4	საგადასახადო და საბაჟო საკითხები							
4.1	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით, საგადასახადო კოდექსის შემდგომი სრულყოფა და შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტების მომზადება;	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით გაუმჯობესებული საგადასახადო კანონმდებლობა	საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზის შედეგად შემუშავებული დოკუმენტები	არსებული საგადასახადო პოლიტიკა საჭიროებს დახვეწას ახალი გამოწვევების საპასუხოდ	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით საგადასახადო კოდექსის შესაბამისი დებულებების გადამუშავება.	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	მომზადებული ცვლილებების პროექტი, კანონში განხორციელებული ცვლილებები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
4.2	ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება	ევროდირექტივა სთან შესაბამისობაში მოყვანილი საგადასახადო კანონმდებლობა	საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება; EU დირექტივა (2006/112/EC); (2003/96/EC)	განხორციელდა საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისობის ანალიზი ევროპის საბჭოს დირექტივებთან და ცვლილებების განხორციელების სამოქმედო გეგმის შემუშავება	2006/112/EC და 2003/96/EC დირექტივასთან საქართველოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის მიზნით საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების განხორციელება და ზემოაღნიშნულ დირექტივებთან შესაბამისობაში მოყვანა	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	მომზადებული ცვლილებების პროექტი, კანონში განხორციელებული ცვლილებები	
4.3	დაბეგვრის არსებული პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე საჯარო გადაწყვეტილებების გამოცემა	გამოიცეს საჯარო გადაწყვეტილებები		დღეის მდგომარეობით არსებობს 4 საჯარო გადაწყვეტილება. მიმდინარეობს ამჟამად 4 პროექტზე მუშაობა.	გადასახადის გადამხდელთა საგადასახადო რისკების აღმოფხვრის მიზნით, გამოიცეს თემატურად საჯარო გადაწყვეტილებები, რომელიც ეყრდნობა დაბეგვრის	კადრების ნაკლებობა	საკანონმდებლო მაცნეზე გამოქვეყნებული მიღებული გადაწყვეტილებები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					არსებულ პრაქტიკას.			
4.4	საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა	შემუშავებულია ეფექტური საბაჟო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებები	საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება; ევროპარლამენტი სა და საბჭოს 2013 წლის 9 ოქტომბრის რეგულაცია (EU) № 952/2013 და 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) N1186/2009 საბაჟო გადასახადისაგან	არსებული საბაჟო პოლიტიკა სრულყოფილად ვერ პასუხობს არსებულ გამოწვევებს	შემუშავებულია საბაჟო პოლიტიკა, რომელიც ეფექტურია გამოწვევების მიმართ	ადამიანური რესურსის და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	პარლამენტის მიერ მიღებული „საქართველოს საბაჟო კოდექსში ცვლილებების კანონი“	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენი შენა
			გათავისუფლების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაცია					
4. 5	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული სტანდარტების დანერგვა	BEPS -ის ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრობით აღებული ვალდებულება	მე-5 ღონისძიება - 2017 წელს FHTP-ის მიერ კანონმდებლობის შეფასების შედეგად საერთაშორისო ფინანსური კომპანია და ვირტუალური ზონის პირი შეფასდა როგორც “potential harmful but actually not harmful” სტატუსით, ხოლო თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა და სპეციალური	BEPS-ის მე-5 (საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის აღკვეთა), მე-6 (საგადასახადო შეთანხმებების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა), მე-14 (დავების გადაჭრის ეფექტიანობის გაუმჯობესება) ღონისძიებების მინიმალური სტანდარტის	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	შეფასების ანგარიშები	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				სავაჭრო კომპანია როგორც არასაზიანო (out of scope of FTHP); მე-6 ღონისძიება - საქართველოს მიერ გაფორმებული შეთანხმებები არ მოიცავს BEPS-ის მე-6 ღონისძიების მინიმალურ სტანდარტს; მე-14 ღონისძიება - ურთიერთშეთანხმების პროცედურების (MAP) განხორციელების არასაკმარისი რეგულაციები	დანერგვა და მონიტორინგი			
4.6	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის წევრობით აღებული ვალდებულებები	2016 წელს ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის საგადასახადო მიზნებისთვის გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის მიერ	გლობალური ფორუმის ახალი 2016 წლის მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასება და 2013-2016 წლის შეფასების სტატუსის (largely	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	საქართველოს იურისდიქციის შეფასების ანგარიში და შეფასების რეიტინგი	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		კანონმდებლობის არსებობა		დამტკიცდა საქართველოს იურისდიქციის შეფასების მეორე ფაზის ანგარიში, რომლის თანახმად საქართველოს მიენიჭა რეიტინგი: „largely compliant”.	compliant) შენარჩუნება			
4.7	კანონთან შესაბამისობის სფეროში არსებული საგადასახადო რისკების მართვის პროცესის გაძლიერება	საგადასახადო რისკების მართვის სისტემის გაძლიერება და მოწინავე ანალიტიკური შესაძლებლობების განვითარება; ზედმეტად გადახდილი გადასახადის უკან დაბრუნების სისტემის დახვეწა;	TADAT შეფასება P2-4 რისკების შემცირება კანონთან შესაბამისობის დონის გაუმჯობესების გეგმით; P2-5 კანონთან შესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების მონიტორინგი და შეფასება; P4-12 დროული დეკლარირების მაჩვენებლები;	TADAT შეფასება P2-4 C ქულა P2-5 D ქულა P4-12 C ქულა P4-13 D ქულა P8-28 C ქულა	TADAT შეფასება P2-4 A ქულა P2-5 A ქულა P4-12 A ქულა P4-13 A ქულა P8-28 B ქულა	ადამიანური რესურსის ნაკლებობა; საკანონმდებლო ცვლილებები; ტექნოლოგიური პროცესების არასათანადო განვითარება;	TADAT შეფასების/თვითშეფასების ანგარიშ(ებ)ი; შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიშ(ებ)ი;	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			<p>P4 -13 დროული დეკლარირების უზრუნველყოფის ღონისძიებები;</p> <p>P8-28 ზედმეტად გადახდილი გადასახადის დაბრუნება;</p>			<p>გის ცვლილების შემთხვევაში მიღწეული პროგრესის შეუსაბამობა სამიზნე მაჩვენებელთან.</p> <p>TADAT შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.</p>		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
4.8	საბაჟო რისკების მართვის და წინასწარი ინფორმაციის გაცვლის სისტემის განვითარება	თანამედროვე, მოქნილი და მრავალფუნქციური საბაჟო რისკების პლატფორმის შექმნა	ა.შ.შ-ს ექსპორტის კონტროლისა და საზღვრის უსაფრთხოების (EXBS) პროგრამის ფარგლებში გაფორმებული მემორანდუმი; წინასწარი ინფორმაციის გაცვლაზე გაფორმებული მემორანდუმები;	არსებული რისკების მართვის სისტემა;	შექმნილია და ფუნქციონირებს თანამედროვე, მოქნილი და მრავალფუნქციური საბაჟო რისკების პლატფორმა;	პარტნიორი ქვეყნების მხრიდან შეფერხება; არასაკმარისი ადამიანური რესურსი;	შემოსავლების სამსახურის წლიური და სამოქმედო გეგმის ანგარიში;	
4.9	საგადასახადო დავალიანების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	საგადასახადო დავალიანების ამოღების სისტემის ეფექტურობის გაუმჯობესება და აღიარებული საგადასახადო დავალიანების შემცირება	TADAT შეფასება P5-18 საგადასახადო დავალიანების ოდენობა და დინამიკა;	TADAT შეფასება P5-18 C ქულა	TADAT შეფასება P5-18 B ქულა	საკანონმდებლო ცვლილებები; ადამიანური რესურსის ნაკლებობა; TADAT შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში მიღწეული პროგრესის	TADAT შეფასების/თვითშეფასების ანგარიშ(ებ)ი; შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიში;	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						შეუსაბამობა სამიზნე მაჩვენებელთან.		
4.10	დაინტერესებულ პირთა საჭიროებაზე მორგებული სერვისების განვითარება	სერვისების ოპტიმიზაციის შედეგად ელექტრონული სერვისებით დისტანციურად სარგებლობის მაჩვენებლის ზრდა; სერვისების გამოყენების ვიდეო-გიდების და მომხმარებლის სახელმძღვანელოს მომზადება;	საჯარო მმართველობის რეფორმა (PAR); მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების სტრატეგია – 2021-2025;	გადამხდელის მიერ ელექტრონული სერვისებით სარგებლობის მაჩვენებელი (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში) შეადგენს 65%;	ელექტრონული სერვისებით სარგებლობის მაჩვენებელი (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში) გაზრდილია 85%მდე; მომზადებულია სერვისების გამოყენების ვიდეო-გიდები და მომხმარებლის სახელმძღვანელო. მოცულია	ადამიანური რესურსების სიმცირე;	შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიში;	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					სერვისების 90%;			
4.11	საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების გაუმჯობესება	ავტომატიზირებული ძირითადი ბიზნეს პროცესების სრულად ახალ ტექნოლოგიაზე გადაყვანა; საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემების მოდერნიზაცია	მსოფლიო ბანკის IT დამონდის მოდულის მიხედვით ჩატარებული თვითშეფასების ანგარიში; ა.შ.შ-ს ექსპორტის კონტროლისა და საზღვრის უსაფრთხოების (EXBS) პროგრამის ფარგლებში გაფორმებული მემორანდუმი.	საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრის განვითარების სტრატეგიული გეგმის ფარგლებში, ავტომატიზირებული ძირითადი ბიზნეს პროცესების 5% გადაყვანილია ახალ ტექნოლოგიაზე. საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემები არ არის მოდერნიზებული	განხორციელებულია ძირითადი ბიზნეს პროცესების ავტომატიზაცია ; ძირითადი ბიზნეს პროცესების 100% გადაყვანილია ახალ ტექნოლოგიაზე; განხორციელებულია საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემების 15%-ის მოდერნიზაცია.	არასაკმარისი ადამიანური და ფინანსური რესურსი, კვალიფიციური კადრების გადინების მაღალი მაჩვენებელი, პარტნიორი ქვეყნების მხრიდან შეფერხება;	შემოსავლების სამსახურის სამოქმედო გეგმის წლიური ანგარიში	
4.12	ინფორმაციული უსაფრთხოების სისტემის თანამედროვე	ISO/IEC 2700:2022 და საუკეთესო საერთაშორისო	OECD/Global Forum /AEOI პროექტის ჯგუფის	ორგანიზაციაში ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის	კარგი საერთაშორისო პრაქტიკის დანერგვა	ადამიანური რესურსის ნაკლებობა;	ინფორმაციული უსაფრთხოების საბჭოს სხდომის ოქმები;	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა	პრაქტიკის დანერგვა ინფორმაციული უსაფრთხოების მიმართულებით (ISO 27001:2022); „ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის განახლებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა.	შეფასების ანგარიში.	სტანდარტებთან შესაბამისი სისტემის არარსებობა;	ინფორმაციული უსაფრთხოების მიმართულებით (ISO27001) და „ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის განახლებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა.	ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სისტემის დანერგვის კრიტიკულად საჭირო ფინანსური რესურსის არარსებობა;	OECD-ს გლობალური ფორუმის შეფასება მონაცემთა უსაფრთხოების და კონფიდენციალურობის პროექტის ფარგლებში;	
4.13	ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემის დანერგვა	სამსახურში ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემის დანერგვა	TADAT შეფასება P2-6 საოპერაციო რისკების მართვა;	სამსახურში არ არსებობს ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემატიზებული პროცესი P2-6 D ქულა	სამსახურში დანერგილია ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემა P2-6 B ქულა	ექსპერტული მხარდაჭერის ნაკლებობა; TADAT შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში მიღწეული პროგრესის შეუსაბამობა სამიზნე	TADAT შეფასების/თვითშეფასების ანგარიშ(ებ)ი;	შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიში;

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						მაჩვენებელთან.		
4.14	ევროკავშირთან ინტეგრაციული პროცესების მხარდაჭერა	საქართველოს და ევროკავშირის შორის ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების პროგრამის ურთიერთ-ალიარების თაობაზე შეთანხმების მიღწევა; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენციასთან მიერთების პროცედურის დასრულება;	კავშირის საბაჟო კოდექსი რეგულაცია - (EU) No 952/2013; კავშირის საბაჟო კოდექსის საიმპლემენტაციო აქტი რეგულაცია -(EU) 2015/2447 კავშირის საბაჟო კოდექსის დელეგირებული აქტი - (EU) 2015/2446; ევროკავშირის ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორის პროგრამის სახელმძღვანელო ;	საქართველოს და ევროკავშირის შორის არ არსებობს ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების ურთიერთ-ალიარების მექანიზმი; არ არსებობს „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენციების წევრ ქვეყნებსა და საქართველოს შორის ტრანზიტული გადაადგილების ერთიანი სისტემა (მექანიზმი);	საქართველოს და ევროკავშირის შორის შედგა შეთანხმება ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების პროგრამის ურთიერთ-ალიარების თაობაზე; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენციასთან მიერთების პროცედურის დასრულებულია;	ევროკომისიის მიერ მოლაპარაკებების დაწყების მიმართ მზაობის არქონა; კონვენციასთან მიერთების პროცედურის ვადების ხანგრძლივობა;	ევროკავშირთან ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების პროგრამის ურთიერთ-ალიარების თაობაზე მოლაპარაკებების წარმოების უფლებამოსილებების გამოცემა. შეთანხმების გაფორმება - ძალაში შესვლა; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენცია ძალაშია, რატიფიცირებულია და გამოქვეყნებულია matsne.gov.ge	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
			საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება;					
5 მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება								
5.1	<i>მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება</i>	DSGE და მაკრო-ეკონომეტრიკური მოდელების საფუძველზე საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA	2.1.2 აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good) (2017 შეფასება); PI-14.2 – A (PEFA, 2021 შეფასება); PI -3 – C+	2.1.2 – აკმაყოფილებს FTE-ს საუკეთესო პრაქტიკის კრიტერიუმს (Advanced) PI-14.2 – A დონეზე შენარჩუნება PI -3 – მინიმუმ ერთი პუნქტით გაუმჯობესება B	FTE შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება PEFA შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილება (მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში შესაძლოა მიღწეული პროგრესი საკმარისი არ აღმოჩნდეს უკეთესი	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენი შენა
						ქულის მისაღებად)		
5.2	სახელმწიფო ფინანსების მოცვის გაუმჯობესება	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკაში სამთავრობო სექტორისთვის მიკუთვნებული ყველა სახელმწიფო საწარმოს მონაცემების ასახვა.	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება	1.1.1 – აკმაყოფილებს FTE-ს ძირითად კრიტერიუმს (Basic) (2017 შეფასება);	1.1.1– აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good)	FTE შეფასების მეთოდოლოგიებს ცვლილება (მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში შესაძლოა მიღწეული პროგრესი საკმარისი არ აღმოჩნდეს უკეთესი ქულის მისაღებად)	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge) გამოქვეყნებული სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკა FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში	
5.3	საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის რაოდენობრივი	რეგულარულად, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ქვეყნდება საგადასახადო	FTE - FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA	PI-1.1.4 – არ აკმაყოფილებს FTE-ს კრიტერიუმებს (Not met), (2017 შეფასება); PEFA PI-5 - A	PI-1.1.4 – აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good)	PEFA და FTE შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილება	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდი (www.mof.ge) PEFA შეფასების	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	შეფასების დახვეწა და საგადასახადო შეღავათების ოპტიმიზება	დანახარჯების შეფასების დოკუმენტი	საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება საქართველოში		PEFA PI-5 - A	(მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში შესაძლოა მიღწეული პროგრესი საკმარისი არ აღმოჩნდეს უკეთესი ქულის მისაღებად)	ანგარიში - (www.pefa.org; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში	
6 ფისკალური რისკების მართვა								
6.1	სახელმწიფო საწარმოების შესახებ საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და დამტკიცება	საუკეთესო სტანდარტებისა და პრაქტიკების გათვალისწინებით შემუშავებული შესაბამისი საკანონმდებლო ჩარჩო	„ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის“ (OECD) სახელმძღვანელო პრინციპები, პარტნიორი საერთაშორისო ორგანიზაციების შესაბამისი პერიოდის რეპორტები	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით არ არის შემუშავებული შესაბამისი მარეგულირებელი ჩარჩო.	შემუშავებული და მიღებულია სახელმწიფო საწარმოების შესახებ საკანონმდებლო ჩარჩო, რომელიც სახელმწიფო საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის ძირითადი მიმართულებების (კორპორაციული მართვის	სახელმწიფო საწარმოების ცნობიერების დაბალი ხარისხი კორპორაციული მართვის საუკეთესო პრაქტიკებსა და მის მნიშვნელობზე.	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე. ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					სტანდარტების დანერგვა, კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა, საწარმოთა ფლობის პოლიტიკის განსაზღვრა, კონკურენციის ხელშეწყობა, საწარმოთა სტრატეგიული (მართვა) მკაფიო საკანონმდებლო საფუძველს ქმნის და განსაზღვრავს ყველა სახელმწიფო საწარმოს ვალდებულებას დაიცვან აღნიშნული კანონმდებლობით განსაზღვრული ნორმები.			

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
6.2	სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური ზედამხედველობა	დადგენილი წესის შესაბამისად, ეფექტიანად სრულდება ფინანსური ზედამხედველის ფუნქცია	„ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის“ (OECD) მიმოხილვები სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის მოდელების კარგი	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით მთავრობის განკარგულებით განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამისად ექვსმა სახელმწიფო საწარმომ წარმოადგინა კვბ.	ფინანსთა სამინისტროს მიერ სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური ზედამხედველის ფუნქციების დადგენილი წესით შესრულება.	ფინანსური ზედამხედველობის ფუნქციების განხორციელებისა და დანერგვის ეტაპზე წარმოქმნილმა შეფერხებებმა შესაძლოა გადაავადოს ამ მიმართულებით ცოდნის და გამოცდილების აკუმულირება სამინისტროში.		

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
6.3	ფისკალური რისკების ანალიზი	ფისკალური რისკების ანალიზის დაფარვის არეალი შეესაბამება საუკეთესო სტანდარტებსა და კარგ პრაქტიკას და პასუხობს არსებულ გამოწვევებს.	საერთაშორისო პარტნიორობის ორგანიზაციების მიერ მომზადებული რეკომენდაციები	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი დამატებით მოიცავს სასამართლო დავებიდან, კლიმატისა და დემოგრაფიული ცვლილებებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების შეფასებას.	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი სრულად ასახავს ფისკალური რისკების ყველა შესაძლო წყაროს ანალიზს საერთაშორისო პარტნიორ ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინებით.	ახლად იდენტიფიცირებული ფისკალური რისკების ანალიზისთვის საჭირო ინფორმაციის ნაკლებობა.	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
6.4	საჯარო და კერძო თანამშრომლობების პროექტებიდან მომდინარე რისკების/პირობითი ვალდებულებების ადეკვატური დონის შენარჩუნება	შენარჩუნებული ა საჯარო და კერძო თანამშრომლობების პროექტებიდან მომდინარე რისკების/პირობითი ვალდებულებების ადეკვატური დონე ფისკალური წესებისა და რისკის მადის შესაბამისად.	ფისკალური წესი IMF TA; საერთაშორისო პარტნიორორგანიზაციების მიერ მომზადებული რეკომენდაციები	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტის ფრგლებში შეფასებულია ელექტროენერჯის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებებიდან მომდინარე ფისკალური რისკები ელექტროენერჯის ბაზრის ახალი მოდელისა და კონცეფციის გათვალისწინებით.	თვისებრივად გაუმჯობესებულია ენერგეტიკის სექტორის პროექტებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების ანალიზი და ანალიზზე დაფუძნებით გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი, მეორე მხრივ წახალისებულია მხარდაჭერის სქემების გრძელვადიან ეკონომიკური ეფექტიანობის უზრუნველყოფა.	ელექტროენერჯის ბაზრის ახალი მოდელის ამოქმედებისა (დერეგულირება, ბაზრის გახსნა) და მხარდაჭერის ალტერნატიული მექანიზმების დანერგვის გადავადება	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე.	
6.5								
7	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი							

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
7.1	ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის განვითარება	რისკების მართვისა და მენეჯერული ანგარიშვალდებულების სისტემის ჩამოყალიბება, როგორც ცენტრალური, ისე ავტონომიური და ადგილობრივი მმართველობის დონეზე	ევროკომისიის ინიციატივით, კანდიდატი ქვეყნებისთვის შემუშავებული სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის კონცეფცია (PIFC); შიდა კონტროლის ინტეგრირებული მოდელი COSO შემუშავებული სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის კონცეფცია (PIFC).	6 ცენტრალური სამინისტროს (ფინანსთა სამინისტრო; განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო; გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტრო; ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო; კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო; შინაგან საქმეთა სამინისტრო) საშუალო რგოლის მენეჯერებს გავლილი აქვთ რისკის მართვის ტრენინგი. აღნიშნულ სამინისტროებში მიმდინარეობს მუშაობა რისკების რეესტრების	რისკების მართვა ხორციელდება ყველა ცენტრალურ სამინისტროში (100%), ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროები ს 20%-ში; მუნიციპალიტეტების 20 %-ში; კონკრეტული მიზნების, ინდიკატორებისა და პასუხისმგებლობის გათვალისწინებით ხორციელდება დელეგირება ცენტრალური სამინისტროები ს 50%-ში და ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროები ს 20%-ში	დონორთა მხარდაჭერის არასაკმარისობა; ჰარმონიზაციის ცენტრის ადამიანური რესურსის არასაკმარისობა; მენეჯერების /საჯარო მოსამსახურეების მოტივაციის ნაკლებობა.	რისკების რეესტრები; რეგულაციები უფლებამოსილები ს დელეგირების შესახებ.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				შემუშავების/განახლების და უფლებამოსილებათა დელეგირების სისტემის ჩამოყალიბების კუთხით.				
7.2	შიდა აუდიტის განვითარება	შიდა აუდიტორების კვალიფიკაციის ამაღლება და დადასტურება შიდა აუდიტორთა ეროვნული სერტიფიცირების პროგრამის დანერგვის გზით; ეფექტიანობისა	შიდა აუდიტორთა საერთაშორისო ინსტიტუტის (IIA) მიერ შემუშავებული შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები (IPPF)	შემუშავებულია საჯარო სექტორის შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების ეროვნული პროგრამის კონცეფცია, მოქმედებს „ლოკალიზაციის ჯგუფი“, გადამზადებულია 10 ტრენერი, მიმდინარეობს	ცენტრალური სამინისტროები ს 100 %-ის, ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროები ს 50%-ის, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 50%-ის და მუნიციპალიტე	დონორთა მხარდაჭერის არასაკმარისობა; ჰარმონიზაციის ცენტრის ადამიანური რესურსის არასაკმარისობა;	სერტიფიცირებულ ი შიდა აუდიტორების რეესტრი; შიდა აუდიტის სუბიექტების წლიური ანგარიშები; ჰარმონიზაციის ცენტრის წლიური ანგარიში;	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		და სისტემური აუდიტორული შემოწმებების წილის გაზრდა; ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის მეთოდოლოგიური ჩარჩოს შემუშავება		მუშაობა სერტიფიცირების მოდულების სახელმძღვანელოებზე; ე; შიდა აუდიტორების უმეტესობა ახორციელებს მხოლოდ შესაბამისობისა და ფინანსურ აუდიტორულ შემოწმებებს და ნაკლებად ხორციელდება ეფექტიანობისა და სისტემური აუდიტები, თითქმის არ ხორციელდება IT აუდიტები; მიმდინარეობს მოლაპარაკებები დონორებთან ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის მეთოდოლოგიის შემუშავების თაობაზე.	ტების 50%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტში დასაქმებულია მინიმუმ 1 შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების პროგრამის ფარგლებში სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორი; ყველა ცენტრალური სამინისტროს (100%), საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 70%-ის და მუნიციპალიტეტების 50%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტი ახორციელებს ეფექტიანობისა და სისტემურ აუდიტებს; შემუშავებულია ინფორმაციული ტექნოლოგიები	შიდა აუდიტორების მოტივაციის ნაკლებობა.	ჰარმონიზაციის ცენტრის ვებ-გვერდი. სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების ანგარიში (PEFA 2026 PI – 26)	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
					ს (IT) აუდიტის მეთოდოლოგია პირისა და 3 ავტონომიური რესპუბლიკის სამინისტროს შიდა აუდიტის სუბიექტებისათვის. PEFA PI-26			
8	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა							
8.1	ანგარიშგების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება	ანგარიშგების წარდგენის მაჩვენებლის შენარჩუნება და გაზრდა.	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU, დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია	ანგარიშგების წარდგენის სისტემის მეშვეობით 77 ათასამდე საწარმოს ანგარიშგებაა გასაჯაროებული ანგარიშგების პორტალზე (www.reportal.ge). 2022 წლისთვის სდპ, I, II და III კატეგორიის საწარმოებისთვის 94%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 77%-ია.	ანგარიშგების წარდგენის მაჩვენებლის შენარჩუნება და გაზრდა. მათ შორის სდპ, I, II და III კატეგორიის საწარმოებისთვის საშუალო წლიურად 94-95%. ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 80-85%	პროგრამული უზრუნველყოფის გაუმართაობა. არ განხორციელდა საკანონმდებლო ცვლილება რომელიც გამკაცრებს სანქციებს ანგარიშგების წარუდგენლ	ანგარიშგების პორტალი (www.reportal.ge); ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						ობის შემთხვევაში. საკანონდებლო ცვლილება, რომელიც შეასუსტებს IV კატეგორიის საწარმოთა ადმინისტრირების შესაძლებლობებს.		
8. 1. 2	ციფრული ანგარიშგების სტანდარტის XBRL/iXBRL დანერგვასთან დაკავშირებით ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების ჩატარება.	2026 წლისთვის I და II კატეგორიის საწარმოების ანგარიშგების XBRL/iXBRL სტანდარტით ანგარიშგების წარდგენასთან დაკავშირებული, ცნობიერების ამაღლება;	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU, დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია	-	ციფრული ანგარიშგების სტანდარტის XBRL/iXBRL -ით სპდ, I, II კატეგორიის საწარმოთათვის ჩატარდა 3 ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებები.	ვერ მოხერხდა შესაბამისი სახსრების/დონორის მოძიება XBRL სტანდარტის მცოდნე ექსპერტების დასაქირავებლად;	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
8.2	ანგარიშგებების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	ანგარიშგებების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის ხარისხის ზრდა რისკზე დაფუძნებული მიდგომით ანგარიშგებათა შემოწმების გზით.	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული N 1606/2002 რეგულაცია და 2013/34/EU დირექტივა	ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვის პროცესი 2019 წლიდან დაიწყო და 2022 წლის ბოლოსთვის დასრულებულია 98 ანგარიშგების შემოწმება.	ყოველწლიურად სდპ, I და II კატეგორიის საწარმოთა მიერ წარდგენილი ანგარიშგებების 10%-ის შემოწმება, ხოლო III კატეგორიის საწარმოთა 5%.	კვალიფიციური პერსონალის გადინება;	ანგარიშგებების პორტალი (www.reportal.ge); ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	
8.3	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა აუდიტორული ფირმების ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის მეშვეობით.	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 537/2014 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 225 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 56%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 36 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის	განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 448 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 93%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 73 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა	კვალიფიციური პერსონალის ვერმომიება/გადინება;	აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				<p>მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 113 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 195-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 58%.</p> <p>არააქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 76 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს</p>	<p>შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 220 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 247-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 89%.</p>			

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				155-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 49%.	არააქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 79 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 150-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.			

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
8.4	აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების მიმართ მოკვლევის განხორციელება	სამართალდარღვევათა გამოვლენა და მისი პრევენცია	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 537/2014 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	-	განხორციელდა მოკვლევა 12 აუდიტორის მიმართ	კვალიფიციური პერსონალის ვერმომიება/გადინება;	აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge ; ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	
8.5	პროფესიული განათლების ზედამხედველობა	პროფესიული განათლების ზედამხედველობა განგრძობითი განათლების და სასერტიფიკაციო	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 537/2014 რეგულაცია და	აღიარებულია 3 სასერტიფიკაციო და 15 განგრძობითი განათლების პროგრამა	აღიარებულია 7 სასერტიფიკაციო და 27 განგრძობითი განათლების პროგრამა	კვალიფიციური პერსონალის ვერმომიება/გადინება;	აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		პროგრამების აღიარების მეშვეობით.	2006/43/EC დირექტივა				ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge	
8.6	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ზედამხედველობა	სრულფასოვანი სამართლებრივი ჩარჩოს ჩამოყალიბება; შექმნილია და ფუნქციონირებს პროფესიული მომსახურების გამწევი ბუღალტრებისა	ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF)-ის რეკომენდაციები და ევროდირექტივები 2015/849; 2018/843;	-	შექმნილია საკანონმდებლო ჩარჩო რომელიც შესაბამისობაშია ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციებთან და ევროდირექტივ	კვალიფიციური პერსონალის ვერ მოძიება/გადინება. საკანონმდებლო ცვლილებები	ევროპის საბჭოს ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართულ ღონისძიებათა შემფასებელ რჩეულთა ექსპერტთა (Moneyval) კომიტეტის	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები.	2018/1673		<p>ების მოთხოვნებთან;</p> <p>შექმნილია და ფუნქციონირებს პროფესიული მომსახურების გამწევი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები და რეგისტრირებულია ანგარიშვალდებულ პირთა 80%.</p>	<p>განხორციელების შეფერხება/გაჭიანურება ობიექტური მიზეზებით;</p> <p>კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებები სანქციების შემსუბუქება სთან დაკავშირებით.</p>	<p>შეფასების ანგარიში. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.</p> <p>პროფესიული მომსახურების გამწევი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები საჯაროდ ხელმისაწვდომია სამსახურის ვებგვერდზე.</p>	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
8.7	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ცნობიერების ამაღლება/სიახლეების გაცნობა	ანგარიშვალდებულ პირთა წრის ცნობიერების ამაღლება ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით.	ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF)-ის რეკომენდაციები და ევროდირექტივები 2015/849; 2018/843; 2018/167	2022 წელს ჩატარებულია 3 ცნობიერების ასამაღლებელი ღონისძიება ანგარიშვალდებულებული პირებისთვის.	ამაღლებულია თანამშრომელთა კვალიფიკაცია. ანგარიშვალდებულ პირთათვის 2026 წლისთვის ჩატარებულია 16 ცნობიერების ასამაღლებელი/სიახლეების გასაცნობი ღონისძიება.	კვალიფიციური თანამშრომლების გადინება. შესაბამისი სახსრების/დონორის მოძიება ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ექსპერტების დასაქირავებლად;	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში. სამსახურის ვებგვერდი https://saras.gov.ge/ .	
8.8	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით	ანგარიშვალდებულ პირთა საკანონმდებლო მოთხოვნებთან შესაბამისობის ფულის გათეთრებისა და	ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF)-ის რეკომენდაციები და	-	ჩატარებულია 170 ანგარიშვალდებულ პირის შემოწმება, რაც წარმოადგენს მთლიანი	კვალიფიციური თანამშრომლის ვერ მოძიება/გადინება.	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	ანგარიშვალდებულ პირთა შემოწმების განხორციელება.	ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ზრდა.	ევროდირექტივები 2015/849; 2018/843; 2018/167		პოპულაციის 10%-ს.			

1. ბიუჯეტირება

გასული წლების მანძილზე გატარდა რეფორმები საჯარო ფინანსების მართვის სრულყოფის, მათ შორის საბიუჯეტო სისტემის დახვეწის მიმართულებით. საჯარო ფინანსების ეფექტიანი მართვისა და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში განხორციელდა ბიუჯეტირების მიმართულებით დასახული მიზნები და ღონისძიებები. აღნიშნული უზრუნველყოფის სხვადასხვა სექტორის განვითარების მიზნით დასახული პოლიტიკის განხორციელებისათვის საჭირო რესურსების მობილიზებას ფისკალური მდგრადობის შენარჩუნების პირობებში და სოციალური ვალდებულებების დაფარვის პარალელურად ეკონომიკის ზრდის ხელშეწყობი ფისკალური პოლიტიკის გატარებას.

2005 წლიდან დაიწყო ხარჯების საშუალოვადიანი დაგეგმვის ჩარჩოს ჩამოყალიბება, რომლის მიზანი იყო სახელმწიფო ბიუჯეტის შემოსავლების და ხარჯების წარმოდგენა არა ერთწლიან, არამედ მრავალწლიან პერსპექტივაში, რაც ასევე დაკავშირებული უნდა ყოფილიყო სახელმწიფოს სტრატეგიულ მიზნებთან და ამოცანებთან. 2009 წელს საქართველოს პარლამენტმა მიიღო საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსი, რომელშიც თავი მოიყარა საქართველოს სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკების რესპუბლიკური და მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტების მარეგულირებელმა დებულებებმა. მოწესრიგდა საბიუჯეტო სისტემის საკანონმდებლო ჩარჩო, დეტალურად გაიწერა საბიუჯეტო პროცესი და საბიუჯეტო კალენდარი. განისაზღვრა საშუალოვადიანი დაგეგმვისა და წლიური ბიუჯეტის როლი საბიუჯეტო პროცესში.

რეფორმები უზრუნველყოფდა პოლიტიკის მიმართულებებს შორის კავშირების გაუმჯობესებას; დაინერგა საშუალოვადიანი დაგეგმვა. 2012 წლიდან დაიწყო საბიუჯეტო პროცესში პროგრამული ბიუჯეტირების დანერგვა. 2012 წლიდან სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონი, ხოლო 2013 წლიდან ავტონომიური რესპუბლიკების და მუნიციპალიტეტების ბიუჯეტები მზადდება პროგრამული ბიუჯეტის ფორმატით. 2015 და 2018 წლებში განახლდა პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია, როგორც ფორმატის, ასევე შინაარსობრივი კუთხით. უფრო დეტალურად გაიწერა ახალი რეგულაციები თანამედროვე კარგი პრაქტიკის და მეტი გამჭვირვალობის დანერგვის მიზნით. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსით უზრუნველყოფილი იქნა საქართველოს სამინისტროების საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმების, წლიური ბიუჯეტისა ქვეყნის ძირითადი მონაცემების დამიმართულებების დოკუმენტის შესაბამისობა. საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში გაიმჯინა საბაზისო და ახალი პოლიტიკის მიმართულებები. ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულების დოკუმენტში ცალკე გამოიყო სამინისტროების მიერ განსახორციელებელი პროგრამების ფარგლებში ახალი პოლიტიკის მიმართულებები და შესაბამისი ფისკალური გავლენის შესახებ ინფორმაცია. ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) დაინერგა პროგრამების/ქვეპროგრამების სხვადასხვა პოლიტიკის მიმართულებებთან კავშირების (Tagging) მექანიზმი და შესაბამისად პროგრამული ბიუჯეტის დანართში გაჩნდა პროგრამების/ქვეპროგრამების კავშირები სხვადასხვა პოლიტიკის მიმართულებებთან (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები (SDG), გენდერული ასპექტები, კლიმატის ცვლილებებთან და სხვა საერთაშორისო ვალდებულებებთან დაკავშირებული საკითხები) დაკავშირების შესაძლებლობა.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა შედეგზე ორიენტირებული ბიუჯეტირების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესების მიმართულებით. შესრულების ანგარიშგება საშუალებას იძლევა შეფასდეს სახელმწიფო ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამები/ქვეპროგრამები დაგეგმილ შედეგებთან და ინდიკატორებთან მიმართებაში, ისევე როგორც იძლევა ინფორმაციას დაგეგმილ და მიღწეულ შედეგებს შორის არსებულ გადახრის გამომწვევ მიზეზებზე.

სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტის მომზადების, აღსრულებისა და შესრულების ანგარიშგების წარმოებისათვის მნიშვნელოვან ინსტრუმენტს წარმოადგენს **ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული სისტემა (eBudget)**, რომლის ჰარმონიზება მოხდა ხაზინის ელექტრონულ სისტემასთან (eTreasury), რაც საშუალებას აძლევს მხარჯავ დაწესებულებებს, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საბიუჯეტო დეპარტამენტსა და სახაზინო სამსახურს რეალურ დროში აკონტროლონ და მართონ სახელმწიფო სახსრები.

სახელმწიფო ფინანსების კონსოლიდირებული მართვის მიზნით განხორციელდა საჯარო სამართლის იურიდიული პირების ბიუჯეტების დაგეგმვის, აღსრულების და შესრულების ანგარიშგების გაერთიანება სახელმწიფო ფინანსების მართვის ელექტრონულ სისტემაში, ხაზინის ანგარიშთა სისტემის მეშვეობით და მათი ჩართვა წლიური ბიუჯეტის საბიუჯეტო პროცესში. საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში, 2015 წლის 1 იანვრიდან **ერთიან ელექტრონულ სისტემაში მოექცა ყველა დონის ბიუჯეტი** (სახელმწიფო, ავტონომიური რესპუბლიკის, მუნიციპალიტეტების) და ყველა საბიუჯეტო ორგანიზაციის ბიუჯეტი სრულად, როგორც დაგეგმვის, ისე აღსრულების ეტაპზე. რეფორმის შედეგად გაფართოვდა საბიუჯეტო ორგანიზაციის ტერმინის ქვეშ გათვალისწინებული დაწესებულებების წრე და საბიუჯეტო კოდექსის რეგულირების სფერო ვრცელდება საბიუჯეტო ორგანიზაციის ყველა დონეზე (საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკის და ადგილობრივი ხელისუფლების ორგანოების მიერ დაფუძნებული) გარდა სამეწარმეო სტატუსის მქონე იურიდიული პირებისა და საქართველოს ეროვნული ბანკისა.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა ქვეყანაში **საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის** ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბების მიზნით. 2016 წელს მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით შემუშავდა საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი და მეთოდოლოგია, რომელიც აღწერს საინვესტიციო პროექტების შემუშავების წესებსა და პროცედურებს, განსაზღვრავს მონაწილე უწყებების როლებსა და პასუხისმგებლობებს სახელმწიფო ინვესტიციების მართვის პროცესის ყველა სტადიისათვის საინვესტიციო პროექტების განხორციელების დაწყებამდე. აღნიშნული დოკუმენტები საშუალებას იძლევა შეფასდეს სხვადასხვა შემოთავაზებული კაპიტალური ინვესტიციები თანმიმდევრულად და დადგინდეს პროექტების პრიორიტეტულობა სტრატეგიული დაგეგმვისა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესში, როგორც მთელი ქვეყნის ეკონომიკის, ისე დარგობრივი მიმართულებებით. 2017 წლიდან აქტიურად მიმდინარეობდა საერთაშორისო პარტნიორების (WB, EU, IMF) მხარდაჭერა, როგორც ტრენინგების ორგანიზების და ჩატარების, ასევე მეთოდოლოგიური და პროცესების მართვის გაუმჯობესების თვალსაზრისით. 2019 წელს განახლდა საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი და გავრცელდა ყველა საინვესტიციო პროექტზე დადგენილი ზღვრის ფარგლებში დაფინანსების წყაროს მიუხედავად, ასევე გაუმჯობესდა რეგულაციები პროცესების უფრო ეფექტიანად მართვის მიმართულებით. 2022 წელს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ტექნიკური დახმარების მისიის ფარგლებში მომზადდა საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასება (Public Investment Management Assessment – PIMA) და მომზადდა რეკომენდაციები მიმდინარე რეფორმის სრულყოფილად დანერგვის მიზნით.

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ტექნიკური დახმარების ფარგლებში 2023 წელს ხელმეორედ **განხორციელდა ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (FTE)**. 2017 წლის შეფასებასთან შედარებით ფისკალური გამჭვირვალობის კოდექსის სამივე ძირითადი მიმართულებით მიღწეულ იქნა პროგრესი და რეიტინგები გაუმჯობესდა 36 ინდიკატორიდან 15 ინდიკატორთან მიმართებაში. **ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების (FTE) შეფასების მიხედვით საქართველოს აქვს საუკეთესო და კარგი პრაქტიკა 36 ინდიკატორიდან 27 ინდიკატორთან მიმართებაში.**

საქართველომ შთამბეჭქდავ წარმატებას მიაღწია **ბიუჯეტის გამჭვირვალობის** მიმართულებით და 2021 წლის ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის ორგანიზაციის (International Budget Partnership) მიერ ბიუჯეტის გამჭვირვალობის შეფასებით პირველი ადგილი მოიპოვა მსოფლიოს 120 ქვეყანას შორის, რაც საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში თანმიმდევრული და სწორად დაგეგმილი რეფორმების შედეგია. არანაკლებ ხაზგასასმელია საქართველოს პოზიცია ბიუჯეტის საერთაშორისო პარტნიორობის ორგანიზაციის (International Budget Partnership) შეფასებით ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის კუთხით, რაც განვითარებული ქვეყნებისთვისაც ერთ-ერთ მნიშვნელოვან გამოწვევას წარმოადგენს, ამ მიმართულებით საქართველო მე-4 ადგილს იკავებს მსოფლიოში.

საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ საბიუჯეტო პროცესის ყველა ეტაპზე მომზადებული საბიუჯეტო დოკუმენტაცია ქვეყნდება სამინისტროს ვებ-გვერდზე. 2016 წლიდან, რეგულარულად მზადდება წლიური ბიუჯეტის კანონის მოქალაქის გზამკვლევი და დონორების მხარდაჭერით ხორციელდება მისი ბეჭდური სახით გამოცემა და გავრცელება.

მნიშვნელოვანი ნაბიჯები გადაიდგა **ანგარიშვალდებულების გაძლიერების** მიმართულებით. 2015 წლიდან ყოველწლიურად საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ამზადებს სამოქმედო გეგმას სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშებზე სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მდგომარეობის თაობაზე (რომელსაც მთავრობის დადგენილებით ამტკიცებს საქართველოს მთავრობა).

აღსანიშნავია, რომ სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA) 2019-2021 წლების შეფასების ანგარიშში ასახულია საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განხორციელებული რეფორმების შედეგები. 2018 წლის შეფასებასთან შედარებით შეფასების მაჩვენებლები მნიშვნელოვნად არის გაუმჯობესებული, რაც ადასტურებს 2018-2022 წლების საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიით ბიუჯეტირების მიმართულებით დაგეგმილი ღონისძიებების შესრულებას.

გარდა ზემოაღნიშნულისა, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) და სხვა საერთაშორისო პარტნიორების მიერ განხორციელებული შეფასებები, საშუალებას იძლევა გაანალიზდეს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ჩარჩოს ფარგლებში სხვადასხვა მიმართულებები და ამავდროულად აღნიშნული შეფასებები წარმოადგენს საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმების შემუშავების საფუძველს რეფორმების თანმიმდევრულად და სწორად განხორციელების უზრუნველყოფის მიზნით. ბიუჯეტირების მიმართულებით დასახული მიზნები და ღონისძიებები უზრუნველყოფს საჯარო ფინანსების ეფექტიან მართვას და გამჭვირვალობას, სხვადასხვა სექტორის განვითარების მიზნით დასახული პოლიტიკის განხორციელებისათვის საჭირო რესურსების მობილიზებას ფისკალური მდგრადობის შენარჩუნების პირობებში და სოციალური ვალდებულებების დაფარვის პარალელურად ეკონომიკის ზრდის ხელშემწყობი ფისკალური პოლიტიკის გატარებას.

ამოცანები და მიზნები

1.1 საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის გაზრდა

რეფორმა მიზნად ისახავს 2023-2026 წლებისათვის საშუალოვადიანი დაგეგმვის გაუმჯობესების მიმართულებით მუშაობის გაგრძელებას. უზრუნველყოფილი იქნება:

- საქართველოს მთავრობის პროგრამისა და სხვადასხვა სექტორის სტრატეგიების

- თავსებადობა საშუალოვადიან პარამეტრებთან;
- მდგრადი და ეფექტიანი საშუალოვადიანი (არანაკლებ 4 წლიანი) საბიუჯეტო დაგეგმვა, რომელიც მოიცავს:
    - ✓ ფისკალური პარამეტრების კანონმდებლობით დადგენილ ფისკალურ წესებთან თავსებადობის შესახებ სრულყოფილი ინფორმაციის წარმოდგენა;
    - ✓ საშუალოვადიან პერიოდში მთავრობის შემოსულობებისა და გადასახდელების პროგნოზების წარმოდგენა არსებული პოლიტიკის (საბაზისო ინფორმაცია) და პოლიტიკის ცვლილების შემთხვევაში, მათ შორის გადასახდელების ნაწილში პოლიტიკის ცვლილების ანალიზი გენდერულ ჭრილში;
    - ✓ შემოსულობებისა და გადასახდელების პოლიტიკის ცვლილების შემთხვევაში, ახალი პოლიტიკის მიმართულებებზე გენდერული გავლენის ანალიზის მომზადება;
    - ✓ წინა პერიოდის საშუალოვადიანი პარამეტრებისგან გადახრისა და მისი გამომწვევი მიზეზების თაობაზე ინფორმაციის წარმოდგენა;
    - ✓ ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების ეფექტიანობის გაუმჯობესების მიზნით, სხვა ქვეყნებში დანერგილი კარგი პრაქტიკის გათვალისწინებით, მსხვილი პროგრამების შერჩევა, შესწავლა, შერჩეული პროგრამების ხარჯების ანალიზის (Spending Review) განხორციელება და საჭიროების შემთხვევაში პროგრამების/ქვეპროგრამების განახლება.

ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით გაგრძელდება სამუშაო შეხვედრები საბიუჯეტო ორგანიზაციებთან საბიუჯეტო პროცესის კოორდინირების და სრულფასოვნად წარმართვის მიზნით.

1.2 საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება

გაგრძელდება აქტიური მუშაობა საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების ეფექტური სისტემის დანერგვის მიმართულებით. თითოეული პროექტის განხორციელებაზე გადაწყვეტილების მიღება მოხდება სათანადო კვლევისა და ანალიზის საფუძველზე და ყველა ახალი საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტი, რომელიც გათვალისწინებულ იქნება წლიური სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონში და საშუალოვადიან ფისკალურ ჩარჩოში, გაივლის კანონმდებლობით განსაზღვრული მოთხოვნების შესაბამის ეტაპებს. სისტემის დანერგვა, საშუალებას იძლევა პროექტი განხილულ იქნეს გენდერულ ჭრილში და ასევე საშუალებას მოგვცემს საინვესტიციო პროექტები წინასწარი შეფასების ეტაპიდან მათი შედეგების შეფასების ეტაპის ჩათვლით განხორციელდეს დადგენილი მეთოდოლოგიით, წინასწარ განსაზღვრული პასუხისმგებელი სტრუქტურებისა და პირების მიერ. საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მეთოდოლოგიის შესაბამისად, ახალი, მსხვილი პროექტების ეკონომიკურ ანალიზში ასახული იქნება გენდერული გავლენის ანალიზის შედეგები. შედეგები. ეკონომიკურ ანალიზში წარმოდგენილი იქნება ინფორმაცია, კლიმატის ცვლილებაზე პროექტის გავლენის მათ შორის, შემარბილებელი ღონისძიებების შესახებ.

საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის მხარდაჭერით დაინერგება საინვესტიციო პროექტების მართვის ელექტრონული სისტემა (ePIM), რომელიც ინტეგრირებული იქნება ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემასთან (ebudget), რაც ხელს შეუწყობს პროცესის ეფექტურად და სწორად მართვას. ამავდროულად გაუმჯობესდება სახელმწიფო ფინანსების ეფექტიანად გამოყენება.

გაძლიერდება აღნიშნული პროცესის კოორდინაციის მექანიზმი. გაგრძელდება შესაბამისი ღონისძიებების განხორციელება პროცესში მონაწილე უწყებების კადრების გადამზადების და კვალიფიკაციის ამაღლების მიმართულებით (მათ შორის, ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით).

1.3 შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება

ფინანსთა სამინისტრო გააგრძელებს მხარჯავი დაწესებულებების მხარდაჭერას პროგრამული ბიუჯეტის შემდგომი დახვეწის მიმართულებით, მათ შორის საერთაშორისო პარტნიორების ჩართულობით, რაც ხელს შეუწყობს როგორც პროგრამული ბიუჯეტის ფორმატის, ასევე შინაარსობრივ დახვეწას მათ შორის გენდერული ასპექტების გათვალისწინებას, და როგორც ბიუჯეტის დაგეგმვის, ისე შესრულების შეფასების პროცესში მათ ძირითად ინსტრუმენტად გამოყენებას. აღნიშნული მიმართულება აუცილებელია დაიგეგმოს შიდა ფინანსური კონტროლის რეფორმის პარალელურად და მკაფიოდ განისაზღვროს თითოეული მხარჯავი დაწესებულების შიგნით თითოეულ შედეგზე პასუხისმგებელი სტრუქტურები/პირები და დაინერგოს შიდა ანგარიშგების ძლიერი სისტემა.

პროგრამულ ბიუჯეტში მომსახურების მიწოდების პროგრამების/ქვეპროგრამების მოსალოდნელი შუალედური და საბოლოო შედეგების შეფასების ინდიკატორებში წარმოდგენილი იქნება მონაცემები გენდერულ ჭრილში. პროგრამულ ბიუჯეტში ასახული იქნება ინფორმაცია გენდერულ თანასწორობის, ასევე კლიმატის ცვლილებასთან პროგრამების/ქვეპროგრამების კავშირების შესახებ.

ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით მიმდინარე რეფორმის ფარგლებში გაგრძელდება შეხვედრები სამინისტროების და მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებთან შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ძირითადი პრინციპების განხილვის მიზნით, რაც ხელს შეუწყობს შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის შემდგომ გაუმჯობესებას.

1.4 ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა

გაგრძელდება მუშაობა ბიუჯეტის გამჭვირვალობის გაუმჯობესების მიმართულებით. ძირითადი საბიუჯეტო დოკუმენტაცია ხელმისაწვდომი იქნება საზოგადოებისთვის საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდის საშუალებით. გაგრძელდება მუშაობა ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში საზოგადოების ჩართულობის სრულყოფილად დანერგვის მიმართულებით.

გაგრძელდება სახელმწიფო ბიუჯეტის მოქალაქის გზამკვლევის შემუშავება. გათვალისწინებული იქნება ღია ბიუჯეტის კვლევის და სხვა გამჭვირვალობასთან დაკავშირებული საერთაშორისო ინსტრუმენტების მოთხოვნები რეფორმის შემდგომი ეტაპებისათვის.

ბიუჯეტის კვარტალურ და წლიურ ანგარიშგებაში გაძლიერდება ანგარიშგება დასახულ მიზნებსა და შედეგებთან მიმართებაში და წლიური შედეგების საშუალოვადიან გეგმებთან თავსებადობის კუთხით. პროგრამულ ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშში მომსახურების მიწოდების პროგრამების/ქვეპროგრამების მიღწეული შუალედური და საბოლოო შედეგების შეფასების ინდიკატორებში წარმოდგენილი იქნება მონაცემები გენდერულ ჭრილში.

განხორციელდება სამთავრობო სექტორისთვის მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოების, ასევე

სკოლებისა და ადრეული და სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების გადმოსვლა ხაზინის ერთიანი სისტემის მომსახურებაზე;

სახელმწიფო და ადგილობრივი ბიუჯეტების გამჭვირვალობის გაუმჯობესების მიზნით უზრუნველყოფილი იქნება საზოგადოების ჩართულობა ბიუჯეტის დაგეგმვის პროცესში შემუშავებული ელექტრონული პლატფორმების მეშვეობით.

განხორციელდება შესაბამისი ღონისძიებები საბიუჯეტო პროცესის გამჭვირვალობის გაუმჯობესებისა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის კუთხით, მათ შორის, დონორების და საფინანსო-ანალიტიკური სამსახურის მხარდაჭერით.

1.5 მუნიციპალიტეტის მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება

ფისკალური დეცენტრალიზაციის რეფორმის ფარგლებში გაგრძელდება მუშაობა მუნიციპალიტეტების მეტი დამოუკიდებლობისა და მათი ფინანსების უკეთესი პროგნოზირებადობის მიმართულებით. ჩატარდება სამუშაო შეხვედრები და ტრენინგები, მათ შორის საერთაშორისო პარტნიორების მხარდაჭერით, მუნიციპალიტეტების წარმომადგენლებისთვის, მათი შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით;

მუნიციპალიტეტების შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის - პროგრამული ბიუჯეტირების პროცესის გაუმჯობესების მიზნით, განახლდება პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგია, რაც ხელს შეუწყობს პრიორიტეტების დოკუმენტის, საშუალოვადიანი სამოქმედო გეგმებისა და ბიუჯეტის მომზადების პროცესისა და ფორმატის დახვეწას;

მუნიციპალიტეტების ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების შეფასების (PEFA) შედეგების გათვალისწინებით განახლდება მუნიციპალიტეტებთან გაფორმებული მემორანდუმების ფარგლებში დაგეგმილი სამიზნე მაჩვენებლები და შედეგების გაუმჯობესების შესაბამისად მუნიციპალიტეტები მიიღებენ დამატებით დაფინანსებას სახელმწიფო ბიუჯეტიდან წინასწარ განსაზღვრული ოდენობით.

1.6. სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება

სტრატეგიულ და პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირების გაძლიერების ხელშეწყობის მიზნით ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში განხორციელდება „პოლიტიკის კლასიფიკატორის“ ინტეგრირება, რომელიც საშუალებას მისცემს მხარჯავ დაწესებულებებს თავიანთი პროგრამები/ქვეპროგრამები დაუკავშირონ შესაბამის „პოლიტიკის კლასიფიკატორს“ (მაგალითად: გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები (SDG), გენდერული თანასწორობა, კლიმატის ცვლილება ასევე სექტორული სტრატეგიები და სამოქმედო და სხვა.). პოლიტიკის კლასიფიკატორთან პროგრამების კავშირები აისახება პროგრამულ ბიუჯეტში. განხორციელდება ცალკეული კლასიფიკატორის მიხედვით შესაბამისი ხარჯების იდენტიფიცირება და ასახვა საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში.

2. მთავრობის ვალის მართვა

საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო არის წამყვანი უწყება საერთაშორისო დონორებთან თანამშრომლობის და მათი მხარდაჭერის მიღების კუთხით. აღნიშნული თანამშრომლობის

ძირითადი ამოცანაა დონორთა მხარდაჭერის ეფექტიანობის გაზრდა და დონორების მიერ დაფინანსებული პროექტების და პროგრამების მორგება ქვეყნის ეკონომიკური და სოციალური განვითარების პრიორიტეტებზე. ამასთან, ფინანსთა სამინისტროს ერთ-ერთ მთავარ მიზანს წარმოადგენს საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციებისაგან ფინანსური რესურსის მოზიდვა მაქსიმალურად შეღავათიანი პირობებით, რათა შენარჩუნებულ იქნას მთავრობის ვალის არსებული ხელსაყრელი პარამეტრები.

2008 წელს ფინანსთა სამინისტრომ განახორციელა ევროობლიგაციების სადებიუტო გამოშვება. აღნიშნულმა ტრანზაქციამ ქვეყანა გააცნო საერთაშორისო კაპიტალის ბაზრებს და მრავალ მსხვილ ინსტიტუციონალურ ინვესტორს და შესაბამისად წარმოადგენდა ქვეყანაში დივერსიფიცირებული კაპიტალის შემოდინების წახალისების სტრატეგიის ერთ-ერთ საკვანძო ელემენტს. 2011 წელს საქართველომ წარმატებით გამოუშვა მეორე, 10-წლიანი ევროობლიგაცია რომლის ფინანსური პარამეტრები მიმზიდველობის თვალსაზრისით გაუთანაბრდა უფრო მაღალი საკრედიტო რეიტინგის მქონე სუვერენული სახელმწიფოების ფასიან ქაღალდებს. ამ ტრანზაქციის ფარგლებში მოხდა 2008 წელს გამოშვებული 5-წლიანი ევროობლიგაციის წინსწრებით გამოსყიდვა. 2021 წლის აპრილში, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ, საქართველოს სახელით, რიგით მესამე, 500 მლნ აშშ დოლარის ღირებულების 5 წლიანი ვადიანობის მქონე ევროობლიგაციების გამოშვება განახორციელა. ფასდადების განმავლობაში დაფიქსირებული მოთხოვნა 4-ჯერ აღემატებოდა განსათავსებელ მოცულობას. აღსანიშნავია, რომ ექვს თვეში ერთხელ გადასახდელმა კუპონის განაკვეთმა შეადგინა 2.750%, რაც მნიშვნელოვნად ჩამოუვარდება ძველ ევროობლიგაციაზე დაფიქსირებულ კუპონის განაკვეთს, 6.875%-ს.

სახაზინო ვალდებულებები და სახაზინო ობლიგაციები არის ფინანსთა სამინისტროს მიერ გამოშვებული ლარში დენომინირებული მთავრობის ფასიანი ქაღალდები. სამინისტრო აწარმოებს სახაზინო ვალდებულებების და ობლიგაციების გამოშვებას შიდა ფინანსური და კაპიტალის ბაზრების განვითარების ხელშეწყობის მიზნით. ფასიანი ქაღალდების გამოშვება აგრეთვე უზრუნველყოფს ბიუჯეტის დაფინანსების წყაროების დივერსიფიცირებას ეროვნულ ვალუტაში დენომინირებული მაღალი სანდოობის მქონე კაპიტალის მოზიდვის გზით. კაპიტალის საშინაო ბაზრის განვითარების მიზნით და ინვესტორთა მხრიდან არსებული მოთხოვნის გათვალისწინებით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო ახორციელებს სახაზინო ფასიანი ქაღალდების მოცულობის ეტაპობრივ ზრდას 6 თვიდან 10 წლამდე ვადიანობის მქონე სახაზინო ფასიანი ქაღალდების გამოშვებით.

არსებული მდგომარეობით, საქართველოს რეზიდენტებიდან, ძირითადად კომერციული ბანკები ფლობენ მთავრობის ფასიან ქაღალდებს. თუმცა, იმისათვის, რომ განვითარდეს მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარი, უნდა მოხდეს ადგილობრივი და უცხოელი ინვესტორების დაინტერესება და მოზიდვა. უცხოელი ინვესტორებისთვის, ერთ-ერთი შემაფერხებელი ფაქტორია მცირე ზომის და განუვითარებელი მეორადი ბაზარი. ამასთანავე, ბაზარზე ფასიანი ქაღალდების არსებული მოცულობები ვერ უზრუნველყოფს მსხვილი საინვესტიციო ფონდების დაინტერესებას. შესაბამისად, რაც უფრო გაიზრდება თითოეული ემისიის მოცულობა და მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ჯამური ემისია, მით უფრო გაიზრდება უცხოელი ინვესტორების მოთხოვნა, შემცირდება საპროცენტო განაკვეთები და ვალის მომსახურებასთან დაკავშირებული რისკები.

ზემოხსენებული შემაფერხებელი ფაქტორების საპასუხოდ, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ 2018 წლიდან მთავრობის ფასიანი ქაღალდების პირველად ბაზარზე ე.წ. ბენჩმარკ ობლიგაციების რეგულარული გამოშვება დაიწყო. ბენჩმარკ ობლიგაცია ზრდის პირველადი ბაზრის პროგნოზირებადობას, გამოშვების გაზრდილი მოცულობა ხელს უწყობს მეორად ვაჭრობებს, მსხვილი საინვესტიციო ფონდების დაინტერესებას და წარმოადგენს ერთგვარ ნიშნულს

კორპორატიული ბაზრის მონაწილეებისათვის. შესაბამისად, იგი არის მნიშვნელოვანი ინსტრუმენტი საქართველოში კაპიტალის ბაზრის განვითარებისათვის.

ბენჩმარკ ობლიგაციების გაზრდილი მოცულობების შედეგად წარმოქმნილი რეინანსირების რისკის სამართავად 2019 წელს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ პირველად განახორციელა გამოსყიდვის (Buy-Back) ოპერაციები. ვალდებულებების მართვის მიზნებიდან გამომდინარე მნიშვნელოვანია, რომ გამოსყიდვის ოპერაციებმა მიიღოს რეგულარული ფორმა და გათვალისწინებულ იქნას წლიურ კალენდარში.

მეორადი ბაზრის განვითარების მიზნით, 2020 წელს საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ, ეროვნულ ბანკთან ერთად, მსოფლიო ბანკსა და საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან თანამშრომლობით დაიწყო პირველადი დილერების საპილოტე პროგრამა. მიმდინარე პერიოდში, აღნიშნულ პროგრამაში ჩართულია საწყისი ვადიანობით 2 წლიანი, 5 წლიანი და 10 წლიანი სპეციალურად პროგრამისთვის შერჩეული ბენჩმარკ ობლიგაციები. დროთა განმავლობაში, პირველადი დილერების საპილოტე პროგრამა გარდაიქმნება პირველადი დილერების სრულ სისტემად რაც გულისხმობს მის გავრცელებას ყველა ვადიანობის სახაზინო ვალდებულებებსა და ობლიგაციებზე.

აღსანიშნავია, რომ 2019 წლიდან საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ დაიწყო ყოველწლიურად განახლებადი მთავრობის ვალის მართვის საშუალოვადიანი სტრატეგიის წარმოება და სამინისტროს საიტზე გამოქვეყნება. სტრატეგია ასახავს საქართველოს მთავრობის გეგმას, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ვალის მართვის ეფექტიანი პოლიტიკის გატარება და ვალის მართვის მიზნების მიღწევა. ამჟამად დამტკიცებული ვალის მართვის სტრატეგია 2023-2026 წლებისთვის¹⁴.

ამოცანები და მიზნები

2.1 მთავრობის ვალის მართვა ვალის მართვის სტრატეგიის შესაბამისად

მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის დოკუმენტის განახლება მოხდება ყოველწლიურად და მოიცავს მთავრობის პოლიტიკას მთავრობის ვალის მართვის მიზნების მიმართულებით და ვალის მართვის სტრატეგიით გათვალისწინებული მიზნების და ამოცანების მისაღწევად განსახორციელებელი ღონისძიებების სამოქმედო გეგმას, მთავრობის ვალის პორტფელის სასურველი კომპოზიციის მისაღწევად.

- უზრუნველყოფილი იქნება მთავრობის ვალის მართვის პოლიტიკის გამჭვირვალობა; და
- გაიზრდება აღნიშნულ საკითხზე კრედიტორების, ინვესტორების, სარეიტინგო სააგენტოების და საზოგადოების ინფორმირებულობა.

2.2 სახელმწიფო ვალის შესახებ კანონის განახლება

მთავრობის ვალის ეფექტიანად მართვისა და საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოების მიზნით მიმდინარეობს "საქართველოს კანონი სახელმწიფო ვალის შესახებ" კანონის განახლება. კანონის

---

¹⁴ <https://www.mof.ge/5231>

განახლების პროცესის დასრულების შემდეგ დაიწყება შესაბამისი კანონქვემდებარე აქტების შექმნის და განახლების პროცესი.

2.3 მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება

ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ახალი ინსტრუმენტის - გაცვლის ოპერაციების (Switch) დანერგვა. აღნიშნულ ახალ ინსტრუმენტთან ერთად მნიშვნელოვანია განხორციელდეს ვალდებულებების მართვის ინსტრუმენტის, გამოსყიდვის (Buy-Back) ოპერაციების რეგულარული გამოყენება. ზემოხსენებული ინსტრუმენტები ხელს შეუწყობს ვალის პორტფელის ეფექტურ მართვას, რეფინანსირების რისკების შემცირებას, მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ლიკვიდურობის ზრდას და ბენჩმარკ ობლიგაციების გამოშვების პოლიტიკას. საერთაშორისო ორგანიზაციების რეკომენდაციების გათვალისწინებით მოხდება შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების მომზადება და ინიცირება.

პირველადი დილერების საპილოტე სისტემის გაფართოება. არსებული მდგომარეობით პირველადი დილერების საპილოტე პროგრამა მოიცავს სპეციალურად პროგრამისთვის შერჩეულ საწყისი ვადიანობით 2, 5 და 10 წლიან ბენჩმარკ ობლიგაციებს. დაგეგმილია, რომ დროთა განმავლობაში მოხდეს პროგრამის პირველადი დილერების სრულ სისტემასთან დაახლოება. სრულფასოვანი პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა უზრუნველყოფს გაზრდილ აქტივობას, როგორც პირველად, ისე მეორად ბაზარზე. ყოველივე ზემოხსენებულის შედეგად შეიქმნება დივერსიფიცირებული ინვესტორთა ბაზა.

დიდი ბენჩმარკის შექმნა და სახაზინო ფასიანი ქაღალდების ბაზრის სიდიდის ეტაპობრივი გაზრდა საერთაშორისო ინდექსებში მოხვედრის მიზნით. ფინანსთა სამინისტრომ 2018 წელს დაიწყო ბენჩმარკ ფასიანი ქაღალდების გამოშვება, რომელთა მოცულობა შეადგენდა 240 მილიონ ლარს. ამჟამად, ყველაზე დიდი ბენჩმარკის მოცულობა შეადგენს 1,078 მილიონ ლარს, რაც მნიშვნელოვანი მიღწევაა. პორტფელის სიჯანსაღისთვის, არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება პორტფელის კონცენტრაციას რამდენიმე ვადიანობის მქონე ძლიერ ბენჩმარკზე. აქედან გამომდინარე, მნიშვნელოვანია მოხდეს დიდი ზომის ბენჩმარკების ეტაპობრივი შექმნა. აღსანიშნავია, რომ ბაზრის ზომა და ბენჩმარკის სიდიდე არის ერთ-ერთი მთავარი კრიტერიუმი საქართველოსთვის ადგილობრივ ვალუტაში გამოშვებული სამთავრობო ფასიანი ქაღალდების 15 საერთაშორისო ინდექსებში (JP Morgan GBI-EM, FTSE Frontier Emerging Markets Government Bond Index) მოსახვედრად. შესაბამისად, პორტფელის გაჯანსაღებით შესაძლებელი გახდება აღნიშნული კრიტერიუმების დაკმაყოფილება საშუალოვადიანი პერიოდისთვის.

3. საჯარო სექტორში აღრიცხვა და ანგარიშგება

საჯარო სექტორში აღრიცხვის რეფორმის ფარგლებში საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) ეტაპობრივი დანერგვა დაიწყო 2009 წლიდან, როდესაც ფინანსთა მინისტრის 2009 წლის 3 ნოემბრის N701 ბრძანებით დამტკიცდა საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) დანერგვის სამოქმედო გეგმა, რითიც განისაზღვრა სტანდარტების დანერგვის ეტაპები და ვადები. თავდაპირველად აღნიშნული რეფორმა ხორციელდებოდა მხოლოდ სახელმწიფო ბიუჯეტის ორგანიზაციებში. 2017 წლიდან IPSAS სტანდარტების დანერგვა დაიწყო ავტონომიურ რესპუბლიკებში, მუნიციპალიტეტებსა და მათ დაქვემდებარებულ ერთეულებში (ფინანსთა მინისტრის 2017 წლის 29 დეკემბრის #485 ბრძანება

IPSAS სტანდარტების დანერგვის სამოქმედო გეგმაში ცვლილებების შეტანის შესახებ), რეფორმის მხარდასაჭერად, საქართველოს მთავრობის 2010 წლის 19 თებერვლის N38 დადგენილების საფუძველზე, შექმნილია მთავრობის მუდმივმოქმედი სათათბირო ორგანო - საქართველოს საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტების საბჭო, რომელიც პასუხისმგებელია საჯარო სექტორში ბუღალტრულ აღრიცხვასა და ანგარიშგებასთან დაკავშირებული საკითხების განხილვასა და რეკომენდაციების შემუშავებაზე. ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციასთან (IFAC) გაფორმებული ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმის ფარგლებში, ქართულ ენაზე ოფიციალურად ითარგმნება და ხელმისაწვდომობისთვის ქვეყნდება საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტები. სახელმწიფო ბიუჯეტის ორგანიზაციებში 2012 წლიდან ხოლო ავტონომიურ რესპუბლიკებში, მუნიციპალიტეტებსა და მათ დაქვემდებარებულ ერთეულებში 2017 წლიდან ეტაპობრივად ხორციელდებოდა დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული IPSAS სტანდარტების დანერგვა. 2012 წლიდან ყოველწლიურად მზადდება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება ცენტრალური მთავრობისათვის, რომელიც ანგარიშვალდებულებისა და საჯაროობის უზრუნველსაყოფად, ქვეყნდება სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე www.treasury.ge. სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე 2021 წლიდან ასევე ქვეყნდება ავტონომიური რესპუბლიკების და მუნიციპალიტეტების ფინანსური მონაცემები. 2021 წლის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება, რომელიც მომზადებულია დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული 24 IPSAS სტანდარტის შესაბამისად მოიცავს სახელმწიფო ბიუჯეტის ორგანიზაციების კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებას, რომელსაც თანდართული აქვს დანართების სახით ავტონომიური რესპუბლიკებისა და მუნიციპალიტეტების კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებები. ამასთან, სტანდარტების დანერგვის ხელშესაწყობად, ყოველწლიურად მიმდინარეობს საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბუღალტერთა კვალიფიკაციის ამაღლება როგორც სახელმწიფო ბიუჯეტის, ასევე, ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დონეზე.

აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმის ფარგლებში განხორციელებული ღონისძიებების მიუხედავად, როგორც სახელმწიფო ბიუჯეტის დონეზე, ასევე, ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების დონეზე არსებული სააღრიცხვო სისტემა, ასევე, საჯარო სექტორში დასაქმებულ ბუღალტერთა კვალიფიკაციის დონე სრულყოფილად ვერ პასუხობს თანამედროვე გამოწვევებს, რისთვისაც საჭიროა შემდგომი ღონისძიებების განხორციელება სახელმწიფო ფინანსების მართვის პრაქტიკის საერთაშორისო მოთხოვნებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად.

2010 წლიდან საჯარო სექტორში დანერგილია სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემა¹⁵. ელექტრონული ხაზინის დანერგვის შედეგად გაუქმდა რეგიონული ხაზინის სამსახურები და ხაზინის მომსახურებაზე მყოფი ორგანიზაციები (როგორც თბილისში, ასევე რეგიონებში) ეტაპობრივად გადმოვიდნენ ახალი ტიპის სისტემაზე.

2011 წლის პირველი იანვრიდან სახელმწიფო ხაზინასა და მის მომსახურებაზე მყოფ ორგანიზაციებს შორის მოქმედებს მხოლოდ ელექტრონული საგადასხდელი სისტემა. ახალ სისტემაზე გადასვლის შედეგად საბიუჯეტო სახსრების მართვის პროცესში თითქმის საერთოდ გაუქმებულია ქაღალდის დოკუმენტების მოძრაობა საბიუჯეტო ორგანიზაციებსა და სახაზინო სამსახურს შორის, რამაც

¹⁵ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2023 წლის 2 თებერვლის №32 ბრძანება „სახელმწიფო ხაზინის ელექტრონული მომსახურების სისტემის შესახებ“ ინსტრუქციის დამტკიცების თაობაზე“

გამოიწვია დროისა და ფინანსური რესურსების მნიშვნელოვანი დაზოგვა, ასევე, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა მომსახურების ხარისხი და გაიზარდა პროცესების გამჭვირვალობის დონე.

2015 წლის პირველი იანვრიდან, მუნიციპალიტეტების, ავტონომიური რესპუბლიკების, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების (სსიპ) და არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირების (ააიპ) ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემაში მოქცევის მიზნით, დაიწყო ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემის გაფართოვება. საქართველოს საბიუჯეტო კოდექსში განხორციელებული ცვლილებების შესაბამისად, სახელმწიფო ხაზინის მომსახურებაზე ეტაპობრივად გადმოყვანილ იქნა ავტონომიური რესპუბლიკები და მუნიციპალიტეტები და მათ მიერ დაფუძნებული სსიპ-ები და ა(ა)იპ-ები (გარდა საჯარო სკოლებისა და საბავშვო ბაღებისა). რეფორმის შედეგად, ხაზინის მომსახურებით მოსარგებლე ორგანიზაციათა რაოდენობა 450-დან 1647 უწყებამდე გაიზარდა. საბიუჯეტო ორგანიზაციების შემოსულობების სწორად და დეტალურად აღრიცხვისათვის შეიქმნა ბიუჯეტის შემოსულობების სახაზინო კოდები, ასევე, ყველა მათგანს ხაზინის ერთიანი ანგარიშის სისტემის შიგნით გაეხსნათ ანგარიშები, შემუშავდა ამ ანგარიშებზე სახსრების კონტროლის მექანიზმები.

სახელმწიფო ფინანსების მართვის ერთიან საინფორმაციო სისტემაში (PFMS) დღეისათვის ინტეგრირებულია ბიუჯეტის დაგეგმვის, შესრულებისა და აღრიცხვა-ანგარიშგების მოდულები. ვებ-ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული ეს სისტემა უზრუნველყოფს საბიუჯეტო ოპერაციების განხორციელებას და საიმედო ანგარიშგებების წარმოებას დროის რეალურ რეჟიმში. აღნიშნული მოდულებია:

- ბიუჯეტის მართვის ელექტრონული მოდული (eBudget) - აღნიშნული მოდულის საშუალებით ხორციელდება საქართველოს ცენტრალური, ავტონომიური რესპუბლიკებისა და ადგილობრივი ხელისუფლებების ფუნქციებისა და ვალდებულებების შესრულების მიზნით მისაღები შემოსულობების, გასაწევი გადასახდელებისა და ნაშთის ცვლილების, ასევე სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების ბიუჯეტების ფინანსური მონაცემების მართვა.
- ვალის მართვის სისტემის ელექტრონული მოდული (eDms) - აღნიშნული მოდული გამოიყენება დონორების მიერ დაფინანსებული პროექტებისთვის. სახელმწიფო ვალისა და საინვესტიციო პროექტების მართვის სისტემა წარმოადგენს სახელმწიფო ვალის მართვის ავტომატიზაციისთვის საჭირო ინსტრუმენტების კრებულს, სადაც მოცემულია სახელმწიფო ვალისა და გრანტების შესახებ ყველა სახის ინფორმაცია;
- საკადრო რესურსების მართვის სისტემის ელექტრონული მოდული (eHrms) - აღნიშნული მოდული გამოიყენება საჯარო სექტორში დასაქმებული პერსონალის ელექტრონული მართვისათვის, სადაც მოცემულია ორგანიზაციული სტრუქტურა, სამტატო განრიგი, თანამდებობრივი სარგო, დანიშვნა/გათავისუფლების თარიღები და ა.შ;
- შემოსავლების სამსახურთან ელექტრონული მოდული - აღნიშნული მოდული გამოიყენება ზედმეტად გადახდილი თანხების დაბრუნების, დეპოზიტების სახით განთავსებული თანხების დაბრუნების ან ბიუჯეტში გადატანის ოპერაციების ელექტრონულად განხორციელებისათვის;
- სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს ელექტრონული მოდული - აღნიშნული მოდულის საშუალებით შესაძლებელია სახელმწიფო შესყიდვების სისტემიდან რეგისტრირებული ხელშეკრულებების შესახებ ინფორმაციის სახელმწიფო ხაზინის სისტემაში ჩამოტვირთვა, ასევე ელექტრონული ხაზინიდან ორგანიზაციების მიერ ხელშეკრულებების მიხედვით განხორციელებული გადახდების შესახებ ინფორმაციის სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოსათვის დროის რეალურ რეჟიმში მიწოდება და ა.შ.

ხაზინის ელექტრონული სისტემის მოდულებთან მუშაობის უნარ-ჩვევების შექმნის მიზნით

პერიოდულად ხორციელდება საბიუჯეტო ორგანიზაციების საფინანსო სამსახურების წარმომადგენლების გადამზადება და იმართება საინფორმაციო ხასიათის სამუშაო შეხვედრები.

ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის უზრუნველყოფის მიზნით, სახელმწიფო ხაზინას აქვს შესაძლებლობა საჯარო ფინანსების მართვის ინტეგრირებული ელექტრონული სისტემიდან მიიღოს უფრო სრულყოფილი, დროული და სარწმუნო ინფორმაცია ბიუჯეტის შესრულების და არსებული ფინანსური რესურსების შესახებ.

მიუხედავად იმისა, რომ სახელმწიფო საბიუჯეტო ორგანიზაციების, ავტონომიური რესპუბლიკების და ადგილობრივი თვითმმართველობის ბიუჯეტები, ასევე, მათ მიერ დაფუძნებული სსიპ-ები და ა(ა)იპ-ები დღესდღეობით სახაზინო სამსახურის მომსახურებაზეა, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების და არაკომერციული (არასამეწარმეო) იურიდიული პირების გარკვეული ნაწილი (საჯარო სკოლების და საბავშვო ბაღების სახით) ასევე, სამთავრობო სექტორს მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოები სისტემის გარეთ რჩება. გარდა ამისა, დღესდღეობით სისტემაში სრულყოფილად არ ფუნქციონირებს დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნი, რომელშიც შესაძლებელი იქნებოდა ყველა ოპერაციის ორმაგი ჩაწერის პრინციპით ასახვა IPSAS სტანდარტებზე დაფუძნებული ანგარიშთა გეგმის გამოყენებით. სრულ ფინანსურ ინფორმაციაზე დროული წვდომა კი თავის მხრივ, გააუმჯობესებდა ფისკალური გადაწყვეტილებების ეფექტიანობას და გამჭვირვალობის ხარისხს.

ამოცანები და მიზნები

3.1 აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში

საჯარო სექტორში აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმის ფარგლებში, განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული IPSAS სტანდარტების დამატებით შემოღება საჯარო სექტორში;
- IPSAS სტანდარტების დანერგვის ხელშესაწყობად, საჯარო სექტორის ბუღალტერთა გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება დამატებით შემოღებულ IPSAS სტანდარტებში;
- საჯარო ფინანსების ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის უზრუნველსაყოფად, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება მთლიანი მთავრობისათვის და გამოქვეყნება სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე.

3.2 ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება

2010 წელს შემუშავებული ხაზინის ელექტრონული სისტემა მუდმივად განახლების და შემდგომი გაფართოების პროცესშია. იგეგმება შემდეგი ღონისძიებების განხორციელება:

- დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნის ფუნქციონალების სრულად განვითარება, რაც უზრუნველყოფს სახელმწიფო ფინანსებთან დაკავშირებული ყველა ოპერაციის თუ მოვლენის ერთიან ელექტრონულ სისტემაში ასახვას, IPSAS სტანდარტებზე დაფუძნებული ერთიანი ანგარიშთა გეგმის შესაბამისად და მთავრობის ფინანსური მდგომარეობის და შედეგების შესახებ ინფორმაციის მომზადების შესაძლებლობას დროის

რეალურ რეჟიმში. აღნიშნული ხელს შეუწყობს საბიუჯეტო ორგანიზაციების ანგარიშვალდებულების გაზრდას და მენეჯმენტისთვის ინფორმაციის მომზადებას სახელმწიფო ფინანსების ეფექტიან ხარჯვაზე გადაწყვეტილებების მისაღებად.

- საჯარო ფინანსების მართვის სისტემის სხვადასხვა ფუნქციონალებს შორის ურთიერთკავშირის გაძლიერება და საბიუჯეტო პროცესთან დაკავშირებული სხვა დამატებითი სისტემების ერთ სივრცეში ინტეგრირება;
- საჯარო სკოლების, საბავშვო ბაღებისა და სამთავრობო სექტორს მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშვალდებულების გაუმჯობესებისა და გამჭვირვალობის გაზრდის მიზნით, მათი ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში ინტეგრირება;
- ხაზინის ელექტრონული სისტემის მიმდინარე ბიზნეს-პროცესების დახვეწა, გამარტივება და არსებული საინფორმაციო სისტემის მოდერნიზება;
- ხაზინის ელექტრონული სისტემის მოდულებთან მუშაობის უნარ-ჩვევების შექმნის/გაუმჯობესების მიზნით, საბიუჯეტო ორგანიზაციების წარმომადგენელთა გადამზადება და კვალიფიკაციის ამაღლება.

4. საგადასახადო და საბაჟო საკითხები

საქართველოს მთავრობის საგადასახადო პოლიტიკა უზრუნველყოფს კერძო სექტორისა და უცხოური ინვესტიციებისათვის, ასევე, ბიზნესის დაწყებისა და განვითარებისათვის, მიმზიდველი და სტაბილური საგადასახადო გარემოს შექმნას. სტრატეგიულ სამიზნეს წარმოადგენს საგადასახადო ადმინისტრაციის ეფექტიანობის ზრდა, რათა უზრუნველყოფილ იქნეს საგადასახადო სისტემის სიმარტივე, სიცხადე, სამართლიანობა, სრულყოფილება და განაკვეთების ოპტიმალური დონე.

ბოლო წლების განმავლობაში განხორციელდა შემდეგი საგადასახადო რეფორმები:

- საგადასახადო კანონმდებლობის ჰარმონიზაცია ევროკავშირის კანონმდებლობასთან, მისი ოპტიმიზაციის მიზნით ბუნდოვანი და ორმაგი ინტერპრეტაციის შესაძლებლობის მომცემი დებულებების აღმოფხვრა, გადასახადის გადამხდელთათვის სანქციების ლიბერალიზაცია, საგადასახადო კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფა.
- ეტაპობრივად 3 წლამდე შემცირდა საგადასახადო კოდექსით განსაზღვრული 6 წლიანი ხანდაზმულობის ვადები;
- განხორციელდა ცალკეული კატეგორიის ეკონომიკური დანაშაულისათვის სისხლის სამართლებრივი დევნის შეზღუდვა (დეკრიმინალიზაცია);
- შემსუბუქდა სანქციები საკონტროლო-სალარო აპარატის და სასაქონლო ზედნადების გარეშე საქმიანობის წესები დარღვევისათვის, აგრეთვე დეკლარაციის დაგვიანებით წარდგენისათვის;
- საგადასახადო დავალიანების გადახდევინების გადავადების ერთწლიანი ვადა გაიზარდა 3 წლით;
- განხორციელდა მოგების გადასახადის რეფორმა, რომლის შედეგად ამოქმედდა ახალი დაბეგვრის მოდელის დებულებები; კერძოდ, მოგების გადასახადით იბეგრება მხოლოდ განაწილებული მოგება და განსაზღვრული კატეგორიის ხარჯები/გადახდები.
- კაპიტალის ბაზრის განვითარების ხელშეწყობის მიზნით, ფიზიკური პირები და არარეზიდენტები თავისუფლდებიან საშემოსავლო და მოგების გადასახადებისგან სასესხო და წილობრივი ფასიანი ქაღალდის მიწოდებით და სასესხო ფასიანი ქაღალდიდან პროცენტის სახით მიღებულ შემოსავალზე, თუ ფასიანი ქაღალდი გამოშვებულია

რეზიდენტი იურიდიული პირის მიერ საქართველოში საჯარო შეთავაზების გზით და სავაჭროდ დაშვებულია საქართველოს ეროვნული ბანკის მიერ აღიარებულ ორგანიზებულ ბაზარზე.

- 2021 წლის 1 იანვრიდან ძალაში შევიდა დღგ-ის კარის ახალი რედაქცია, რის შედეგადაც მოხდა დღგ-ის ქართული კანონმდებლობის შესაბამისობაში მოყვანა ევროპის საბჭოს 2006 წლის 28 ნოემბრის საბჭოს 2006/112/EC დირექტივასთან დამატებული ღირებულების გადასახადის საერთო სისტემის შესახებ.
- მიღებულ იქნა საქართველოს მთავრობის დადგენილება „საერთაშორისო კომპანიის“ სტატუსის შესახებ, რომლის ფარგლებშიც კომპანიებს შეუძლიათ ისარგებლონ საგადასახადო შეღავათებით.

მიღებულია ახალი საბაჟო კოდექსი, რომელიც შეესაბამება ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2013 წლის 9 ოქტომბრის (EU) No 952/2013 რეგულაციას, რომელშიც ჩამოყალიბებულია ევროკავშირის საბაჟო კოდექსი და 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) N1186/2009 საბაჟო გადასახადისაგან გათავისუფლების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაციას. საქართველოს საბაჟო კანონმდებლობა სრულად პასუხობს ევროკავშირის სტანდარტებს, რაც მნიშვნელოვანი სტიმული გახდება ევროკავშირიდან ინვესტიციების მოსაზიდად და ხელს შეუწყობს ქართული ბიზნესის ინტეგრაციას ევროკავშირის ბაზარზე.

ახალი საბაჟო კოდექსით გამარტივებულია საქართველო-ევროკავშირის შორის საბაჟო ფორმალობები, კერძო სექტორს შეუმცირდა საგარეო ვაჭრობასთან დაკავშირებული დანახარჯები, საქართველოსა და ევროკავშირის ბიზნესის წარმომადგენლებისთვის, შექმნილია ერთნაირი საბაჟო რეგულირების გარემო, მარტივი და სამართლიანი წესები.

ახალი საბაჟო კანონმდებლობა ითვალისწინებს მნიშვნელოვან სიახლეებს, როგორც არის საბაჟო პროცედურების გამარტივება, მოქმედებს მარტივი გაფორმების ახალი წესები და დეკლარირების ფორმები, შექმნილია გადახდილი იმპორტის გადასახადის დაბრუნების შესაძლებლობა, საბაჟო გადაწყვეტილების მიღების დროს, მაქსიმალურადაა გათვალისწინებული გადამხდელის ინტერესები, შესაძლებელია გარანტიის ახალი სახის (თავდებობა) გამოყენება, შექმნილია მნიშვნელოვანი წინაპირობა, ბიზნესმა გამარტივებული საბაჟო პროცედურებით ისარგებლოს ევროკავშირისა და სხვა ქვეყნებში.

2014-2022 წწ. საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო აქტიურად მუშაობდა საერთაშორისო საგადასახადო შეთანხმებების არეალის გაფართოებაზე. აღნიშნულ პერიოდში ძალაში შევიდა „შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ“ შეთანხმებები შემდეგ სახელმწიფოებთან: შვედეთი, პორტუგალია, ბელარუსი, ისლანდია, კვიპროსი, კორეა, ლიხტენშტაინი, მოლდოვა, საუდის არაბეთი, იაპონია და ჰონგ კონგი. საქართველოს პარლამენტის მიერ რატიფიცირებული იქნა შეთანხმება ყირგიზეთის რესპუბლიკასთან. ამასთან, გაიმართა მოლაპარაკებები და მოხდა შეთანხმების ტექსტის პარაფირება მაროკოსთან და ხელი მოეწერა განახლებულ შეთანხმებას პოლონეთთან.

2014-2016 წლებში გლობალური ფორუმის მიერ განხორციელდა საქართველოს იურისდიქციის შეფასება გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის საერთაშორისო სტანდარტთან შესაბამისობის დადგენის მიზნით. 2016 წლის 11 მარტს გლობალური ფორუმის მიერ დამტკიცებულ იქნა მეორე ფაზის ანგარიში. საგადასახადო გამჭვირვალობის და ინფორმაციის გაცვლის სფეროში საქართველოში მოქმედი კანონმდებლობა და პრაქტიკა შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტს. 2017 წლიდან საქართველო აქტიურად მუშაობს 2022 წლისთვის დაგეგმილი შეფასებების მე-2 ფაზისათვის, ახალი, 2016 წლის მეთოდოლოგიის შესაბამისად.

2014 წლის 29 ოქტომბერს საქართველო არჩეულ იქნა გლობალური ფორუმის ექსპერტთა ჯგუფის წევრად (PEER REVIEW GROUP (PRG)). აღნიშნული ჯგუფის წევრად საქართველო განმეორებით იქნა არჩეულ 2020 წელს, 2 წლის ვადით. აღნიშნული ჯგუფი მუშაობს საგადასახადო გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის საერთაშორისო სტანდარტის დახვეწაზე და გლობალური ფორუმის წევრი და არაწევრი სახელმწიფოების კანონმდებლობისა და პრაქტიკის შეფასებაზე. ექსპერტთა ჯგუფში გაწევრიანებულია 30 სახელმწიფო.

2016 წლის ივნისში საქართველო გახდა ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის და დიდი ოცეულის (OECD /G 20) მიერ შექმნილი ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრი სახელმწიფო და აიღო დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) სამოქმედო გეგმის ფარგლებში შემუშავებული 4 მინიმალური სტანდარტის დანერგვის ვალდებულება. ხოლო 2016 წლის 1 ივლისს BEPS-ის ინკლუზიური პლატფორმის პირველი შეხვედრაზე დამტკიცდა ინკლუზიური პლატფორმის ხელმძღვანელი ჯგუფის (Steering group) შემადგენლობა, რომელშიც არჩეულ იქნა საქართველო. 2018 წლიდან საქართველო ხელახლა იქნა არჩეული ჯგუფში მეორე ვადით.

BEPS-ის პროექტის მე-5 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დანერგვის მიზნით, 2017 წელს საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის შესახებ ფორუმმა (FHTP OECD) დაიწყო საქართველოში არსებული პრეფერენციული საგადასახადო რეჟიმების შესწავლა (საერთაშორისო ფინანსური კომპანია, თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა, სპეციალური სავაჭრო კომპანია, ვირტუალური ზონის პირი). შეფასების შედეგად დადგინდა, რომ OECD-ის სტანდარტების შესაბამისად, თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა და სპეციალური სავაჭრო კომპანია არის „არა საზიანო“ (out of the scope of the minimum standards), ხოლო ორი რეჟიმი - საერთაშორისო ფინანსური კომპანია და ვირტუალური ზონის პირი არის „პოტენციურად საზიანო, მაგრამ რეალურად არა საზიანო“. შესაბამისად, OECD-ის რეკომენდაციის გათვალისწინებით, საერთაშორისო ფინანსური კომპანიის სტატუსი გაუქმდა 2020 წელს.

BEPS პროექტის მე-5 ღონისძიების მეორე ნაწილის შესაბამისად ნაკისრი ვალდებულების შესრულების მიზნით, საქართველომ დანერგა წინასწარ საგადასახადო გადაწყვეტილებებზე ინფორმაციის სპონტანური გაცვლის სტანდარტი. კერძოდ, 2018 წელს ფინანსთა სამინისტრომ გამოსცა „დასაბეგრი ბაზის შემცირების და მოგების გადატანის პროექტით გათვალისწინებული სავალდებულო ღონისძიებების განხორციელების შესახებ“ ბრძანება. აღნიშნულ სტანდარტზე შეფასება დაიწყო 2019 წელს და ყოველწლიურად დადებიდათ ფასდება OECD-ის მიერ (no recommendations);

ამასთან, 2017 წლის მარტიდან საქართველო არჩეულ იქნა FHTP-ის ბიუროს წევრ ქვეყნად, ხოლო 2017 წლის მაისის თვიდან საქართველო წარმოადგენს საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის ფორუმის კრიტერიუმების გადახედვის ფოკუს ჯგუფის წევრს.

BEPS პროექტის მე-6 ღონისძიების (საგადასახადო შეთანხმებების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა) დანერგვის მიზნით, 2017 წლის 7 ივნისს, საფრანგეთში, ქ. პარიზში OECD-ის კვირეულის დროს, მინისტრიალის საბჭოს შეხვედრების ფარგლებში გაიმართა „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიების დანერგვის შესახებ“ მრავალმხრივ კონვენციის ხელმოწერის პირველი ცერემონია. მრავალმხრივ ინსტრუმენტს ხელი მოაწერა 70-ზე მეტი ქვეყნის მაღალი დონის წარმომადგენელმა, მათ შორის საქართველომ.

მრავალმხრივი კონვენციით ცვლილებები შევიდა „შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ“ საგადასახადო შეთანხმებებში. კონვენციის ხელმძღვანელი

სახელმწიფოები უფლებამოსილნი არიან ინსტრუმენტის რიგ დებულებაზე გააკეთონ დათქმები, წარადგინონ პოზიციები და არჩევანი. ამ მიზნით, 2016-2017 წლებში გაიმართა რამდენიმე სამუშაო შეხვედრა, როგორც დონორი ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან და საერთაშორისო ექსპერტებთან, ასევე ორმხრივი მოლაპარაკებები შემდეგ სახელმწიფოებთან: სერბეთი, სლოვაკეთი, სამხრეთ კორეა, ლუქსემბურგი, სლოვენია, ინდოეთი, შვეიცარია, ესტონეთი, ისრაელი, სინგაპური, ლიხტენშტაინი, ნიდერლანდები. ამასთან, ჩატარდა ანალიზი საქართველოს მიერ ხელმოწერილი და ძალაში შესული ორმაგი დაბეგვრის შეთანხმებების და OECD-ის სამდივნოს წარედგინა MLI-სთან მიმართებით საქართველოს პოზიცია.

2018 წლის 29 დეკემბერს საქართველოს პარლამენტმა მოახდინა მრავალმხრივი ინსტრუმენტის რატიფიცირება, რომელიც საქართველოსთვის ძალაშია 2019 წლის პირველი ივლისიდან.

2022 წლისათვის „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიებების დანერგვის შესახებ“ მრავალმხრივი კონვენციის წარმატებით იმპლემენტაციის მიზნით OECD-ის რეკომენდაციის შესაბამისად, სინთეზირებული ტექსტები მომზადდა შემდეგ ქვეყნებთან: ირლანდია, ნიდერლანდები, გაერთიანებული სამეფო, ლიტვა, ლუქსემბურგი, ფინეთი, სინგაპური, ინდოეთი, სერბეთი, სლოვენია, ბელგია, ლატვია, საბერძნეთი, საფრანგეთი, ჩეხეთი, ისრაელი, უნგრეთი, სლოვაკეთი, ნორვეგია, სან მარინო, პორტუგალია, კვიპროსი, კორეა, ლიხტენშტაინი, ხორვატია და ისლანდია.

BEPS-ის პროექტის მე-13 ღონისძიების (გარიგების შეფასების დოკუმენტაცია და ქვეყნების მიხედვით ანგარიშგება) მინიმალური სტანდარტის დანერგვას მიზნით, 2016 წლის 30 ივნისს, BEPS-ის ინკლუზიური პლატფორმის შეხვედრის ფარგლებში, საქართველომ ხელი მოაწერა კომპეტენტური ორგანოების მრავალმხრივ შეთანხმებას ქვეყნების მიხედვით ანგარიშების გაცვლის შესახებ (CbC MCAA). 2019 წელს საქართველო, OECD-სთან თანამშრომლობით, ინტენსიურად მუშაობდა ქვეყნების მიხედვით ანგარიშგების სტანდარტის დანერგვისთვის საჭირო სამართლებრივი გარემოს შესაქმნელად. 2020 წლის 14 ივლისს პარლამენტმა დაამტკიცა პირველადი კანონმდებლობა.

BEPS-ის პროექტის მე-14 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დანერგვას უზრუნველყოფს FTA MAP ფორუმი. 2017 წლის მაისიდან საქართველო მონაწილეობას ღებულობს FTA MAP ფორუმის საქმიანობაში. ასევე აქტიურად არის ჩართული და წარმოდგენილია აღნიშნული ფორუმის ბიუროში. მე-14 ღონისძიების ფარგლებში, საქართველოს შეფასება FTA MAP ფორუმის მიერ დაგეგმილი იყო 2020 წლისთვის და გადაიღო OECD-ის მიერ. ამასთან, 2020 წელს მსოფლიო ბანკის ექსპერტებთან ერთად მომზადდა ურთიერთშეთანხმების პროცედურის შესახებ ბრძანების პროექტი.

2017 წლიდან საქართველო აქტიურად იყო ჩართული ციფრული ეკონომიკის დაბეგვრასთან დაკავშირებით OECD-ის მიერ განხორციელებულ საქმიანობაში და 2021 წლის 1 ივლისს საქართველო შეუერთდა OECD-ის განცხადებას საერთაშორისო დაბეგვრის რეფორმისთვის ახალი ჩარჩოს შექმნის თაობაზე. აღნიშნული ჩარჩო ითვალისწინებს ორსვეტიან გეგმას, მულტინაციონალური კომპანიების მიერ თავიანთი გადასხადების სამართლიანი წილის გადახდის უზრუნველსაყოფად.

შემოსავლების სამსახური, როგორც ღია, მდგრადი და განვითარებაზე ორიენტირებული საჯარო ადმინისტრაცია, საზოგადოებრივი კეთილდღეობის ხელშეწყობის მიზნით, ქმნის მაქსიმალურად ხელსაყრელ გარემოს ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის გასაუმჯობესებლად. სამსახური წარმატებით თანამშრომლობს სხვადასხვა ქვეყნის საგადასახადო, საბაჟო ადმინისტრაციებთან და

პარტნიორ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, იმისათვის, რომ გახდეს უფრო მეტად მოქნილი და შედეგზე ორიენტირებული ინსტიტუტი.

ბოლო წლების განმავლობაში შემოსავლების სამსახურში განხორციელდა მნიშვნელოვანი რეფორმები, კერძოდ:

2019 წლიდან ამოქმედდა **დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების სისტემა**, რომელიც ითვალისწინებს დღგ-ის გადასახადში რისკების მართვის თანამედროვე მიდგომებს და უზრუნველყოფს დღგ-ის თანხის დაბრუნების გამარტივებულ პროცედურებს.

2020 წელს სისტემა გახდა სრულად ავტომატიზირებული - ავტომატური დაბრუნების პროგრამით გამოანგარიშებული დასაბრუნებელი ზედმეტობა, გადასახადის გადამხდელთა პირად საბანკო ანგარიშზე აისახება ავტომატურად, დამატებითი მოთხოვნის წარდგენის გარეშე.

შემოსავლების სამსახურში 2021 წლიდან სრულად ამოქმედდა **კანონშესაბამისობის რისკის მართვის ახალი პროგრამები**, რაც გულისხმობს გადასახადის გადამხდელის ადრეულ ეტაპზე ინფორმირებას საქმიანობასთან დაკავშირებულ შესაძლო შეუსაბამობების შესახებ და მიმდინარე კონტროლის ღონისძიებების ეფექტიან გამოყენებას.

ღონისძიების ფარგლებში განხორციელდა შემდეგი პროგრამების დანერგვა:

- ✓ რეგისტრაციის ბაზის სისრულე, რომლის მიზანია სამეწარმეო საქმიანობის განმახორციელებელი პირების შესახებ სარეგისტრაციო მონაცემების ბაზაში დროული და სრული ასახვა, ასევე დაინტერესებული პირების ინფორმირება მათი სარეგისტრაციო ვალდებულებების შესახებ;
- ✓ დღგ-ის კვალიფიციური გადამხდელების სტატუსის განსაზღვრა, რომლის მიზანია რისკებზე დროული რეაგირება და დღგ-ის გადამხდელად არამიზნობრივი რეგისტრაციების რაოდენობის შემცირება;
- ✓ დაქირავებულ პირთა რეესტრის პროგრამა, რაც მიზნად ისახავს დაქირავებულ პირთა შესახებ დამქირავებლების მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციის სისწორის კონტროლს;
- ✓ დეკლარაციის ჭრილში წარმოდგენილი ინფორმაციის ვალიდაცია, რომლის მიზანს წარმოადგენს გადასახადების მიხედვით გადასახადის გადამხდელთა რეესტრის ვალიდაცია და დროული დეკლარირების უზრუნველყოფა;
- ✓ დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების ვალიდაციის რისკის მოდული, რომლის მიზანია გადასახადის გადამხდელების მიერ დღგ-ის დეკლარირების პროცესში დაშვებული შეცდომების შემცირება;
- ✓ დასაბეგრი საგადასახადო დოკუმენტების მართვა, რაც მიზნად ისახავს გამოწერილი და დაუბეგრავი დოკუმენტების რაოდენობის შემცირებას;
- ✓ მონაცემთა ხარისხის კონტროლი, რომლის მიზანია შემოსავლების სამსახურის მონაცემთა ბაზაში გადასახადის გადამხდელთა შესახებ მონაცემების სისწორის და სისრულის უზრუნველყოფა;
- ✓ მარაგების მართვა, მიზნად ისახავს დაუდევლარირებელი მარაგების რისკის მქონე გადასახადის გადამხდელთა რაოდენობის შემცირებას.

სამსახურში დაინერგა **სავარაუდო დარიცხვის მექანიზმი**, რომელიც გულისხმობს, საგადასახადო ორგანოს მიერ კონკრეტული საგადასახადო პერიოდისთვის გადასახადის აღრიცხვასა და ასახვას იმ გადასახადის გადამხდელის პირადი აღრიცხვის ძირითად ბარათზე, რომელსაც კანონმდებლობით დადგენილ ვადაში, შესაბამისი პერიოდის დეკლარაცია არ აქვს წარმოდგენილი.

სავარაუდო დარიცხვა 2022 წლის თებერვლის საანგარიშო პერიოდიდან ხორციელდება დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრირებული გადასახადის გადამხდელების (გარდა ფიზიკური პირების) მიერ წარუდგენელი მოგების გადასახადის ყოველთვიური დეკლარაციის და გადახდის წყაროსთან დაკავებული გადასახადის დეკლარაციების მიმართ.

მომდევნო წლებში, სავარაუდო დარიცხვის მექანიზმი ეტაპობრივად გავრცელდება სხვა გადასახადების სახეებზე.

მიუხედავად იმისა, რომ გადასახადის გადამხდელთა უმეტესობა ნებაყოფლობით ადეკლარირებს და იხდის კუთვნილ გადასახადს, დავალიანების მართვა კვლავ გამოწვევად რჩება შემოსავლების სამსახურისთვის. რეფორმის ფარგლებში, შემოსავლების სამსახურში შეიქმნა ვალის მართვის დეპარტამენტი, რომლის მთავარ ფუნქციას წარმოადგენს საგადასახადო დავალიანების ეფექტიანი ადმინისტრირება. 2021 წელს დამტკიცდა ვალის მართვის 2022-2024 წლების სტრატეგია, რომელიც მიზნად ისახავს საგადასახადო დავალიანების დროულად გადახდის მაჩვენებლის გაუმჯობესებას და დაგროვილი საგადასახადო დავალიანების მოცულობის შემცირებას.

ზემოაღნიშნული მიზნის მისაღწევად, მომდევნო წლებში დაგეგმილია 3 ძირითადი ამოცანის შესრულება:

- ✓ გადახდევინებისგან თავის არიდების პრევენციული მექანიზმების გაძლიერება;
- ✓ დავალიანების ამოღების მაჩვენებლის გაუმჯობესება;
- ✓ ძველი დავალიანების შემცირება.

შემოსავლების სამსახურში დაინერგა აუდიტის საქმისწარმოების ელექტრონული სისტემა. ახალი სისტემის Microsoft Dynamics CRM მიზანია საგადასახადო შემოწმების პროცესების გაციფრულება და მისი ეფექტიანად წარმართვა, რომლის საშუალებითაც ხდება საგადასახადო შემოწმების მთლიანი პროცესის ელექტრონული ზედამხედველობა. ახალი პროგრამის საშუალებით ხორციელდება საგადასახადო შემოწმების ყველა ეტაპის (დაგეგმვიდან დასრულებამდე) პროგრამულად ასახვა და თანამშრომლებს აქვთ ელექტრონული წვდომა ყველა იმ დოკუმენტთან (საკანონმდებლო აქტები, დავების გადაწყვეტილება, აუდიტის დასკვნა და სხვა.), რომელიც საჭიროა მიმდინარე საგადასახადო შემოწმების პროცესში.

სამსახურში დაინერგა და ფუნქციონირებს მონაცემთა დამუშავების და ანალიზის სისტემა, რომელიც უზრუნველყოფს სამსახურში არსებული და მესამე მხარიდან მისაღები მონაცემების შეგროვებას, აგრეთვე, ხელს უწყობს სამსახურის ანალიტიკური შესაძლებლობების გაძლიერებას და სანდო ინფორმაციაზე დაფუძნებული სტრატეგიული და ოპერაციული გადაწყვეტილებების მიღებას. ასევე, გამარტივდა ინფორმაციაზე ოპერატიული წვდომა, რაც თავის მხრივ უზრუნველყოფს სამსახურის ყოველდღიური საქმიანობის ეფექტიან განხორციელებას. სისტემაში ინტეგრირებულია სხვადასხვა სახელმწიფო უწყებიდან მიღებული ინფორმაცია. 2022 წლის მდგომარეობით, ინფორმაციის მიღება/გაცვლაზე ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმებულია 20-მდე სახელმწიფო უწყებასთან. ამასთან, სამსახური სისტემატიურ რეჟიმში განაგრძობს მუშაობას მონაცემთა დამუშავების და ანალიზის სისტემის დახვეწა/განვითარების მიმართულებით.

გადასახადის გადამხდელთა სარეგისტრაციო მონაცემების ეფექტიანად მართვის მიზნით, 2019 წლის მეორე ნახევარში, შემოსავლების სამსახურმა განახორციელა საგადასახადო რეგისტრაციის პროექტი, რომელიც მიზნად ისახავს გადასახადის გადამხდელთა შესახებ სამსახურში არსებული მონაცემების სანდოობის უზრუნველყოფას. პროექტის ფარგლებში განისაზღვრა გადასახადის გადამხდელთა შესახებ ინფორმაციის შეგროვების და დამუშავების პრინციპები, შემუშავდა მონაცემთა სანდოობის უზრუნველსაყოფი ღონისძიებები და დაინერგა საქართველოს კანონმდებლობით დადგენილი წესით, სათანადო რეგისტრაციის არმქონე პირებზე რეაგირების ეფექტიანი მიდგომები.

შეიქმნა ორბიჯიანი ავტორიზაციის პროცესი, რაც უზრუნველყოფს გადასახადის გადამხდელის ელექტრონული სერვისების გვერდზე, მომხმარებლის უფლებების, უსაფრთხოებისა და ინფორმაციის კონფიდენციალურობის დაცვას და გადასახადის გადამხდელის შესახებ განახლებული მონაცემებით საგადასახადო ადმინისტრირების პროცესის გაუმჯობესებას.

განახლდა გადასახადის გადამხდელის არსებული საინფორმაციო ბარათი, რომელიც უზრუნველყოფს მოქმედი და უმოქმედო გადასახადის გადამხდელების გამოიჯვანას, მათი ძირითადი საქმიანობის, დეკლარაციების ჭრილში ინფორმაციის, მართვის ადგილისა და ობიექტის შესახებ ინფორმაციის წარმოდგენისთვის. აღნიშნული პროცესი ხელს უწყობს გადამხდელთა შესახებ სრულყოფილი და ზუსტი მონაცემთა ბაზის არსებობას და წარმოსადგენი საგადასახადო დეკლარაციების ზუსტი მოლოდინის განსაზღვრას.

საგადასახადო კანონმდებლობის ევროკავშირის დღგ-ის დირექტივასთან დაახლოების მიზნით, ცვლილებები შევიდა საგადასახადო კოდექსში და **დღგ-ის მარეგულირებელი დებულებები ჩამოყალიბდა ახალი რედაქციით**. საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაფუძნებული დღგ-ის რეფორმა აუმჯობესებს საინვესტიციო გარემოს, ამცირებს სადავო შემთხვევებს და ამარტივებს საგადასახადო ვალდებულებების შესრულებას.

რეფორმის შედეგად:

- ✓ ფართოვდება მომსახურებების ჩამონათვალი, რაც საქართველოს ფარგლებს გარეთ არ დაიბეგრება;
- ✓ ფართოვდება და ზუსტდება საქონლის ტრანსპორტირებასთან დაკავშირებული დღგ-ისგან ჩათვლის უფლებით გათავისუფლებული ოპერაციები;
- ✓ საქონლის დროებითი შემოტანა აღარ განიხილება დასაბეგრ ოპერაციად;
- ✓ სამედიცინო და საგანმანათლებლო საქმიანობასთან ერთად დაბეგრისგან თავისუფლდება მასთან უშუალოდ დაკავშირებული და დამხმარე მომსახურების ან საქონლის მოწოდება;
- ✓ არ დაიბეგრება ორგანიზაციის მიერ სახსრების მოზიდვის მიზნით სამედიცინო საგანმანათლებლო და ცალკეული სოციალური ხასიათის საქმიანობა;
- ✓ არ დაიბეგრება საქონლის ნიმუშის ან მცირე ღირებულების საჩუქრის გადაცემა;
- ✓ მარტივდება საქონლის უსასყიდლოდ მიწოდების დღგ-ით დაბეგრვასთან დაკავშირებული რეგულაციები;
- ✓ დღგ-ის გადამხდელ ფიზიკურ პირს აღარ ექნება შეზღუდვა აღრიცხვა აწარმოოს საკასო მეთოდით.

საგადასახადო კანონმდებლობის ევროკავშირის დღგ-ის დირექტივასთან ჰარმონიზაციის ფარგლებში, 2021 წლის პირველ ოქტომბერს „გადასახადების ადმინისტრირების შესახებ“ საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2010 წლის 31 დეკემბრის N996 ბრძანებაში განხორციელებული ცვლილება შევიდა ძალაში, რის საფუძველზეც დაინერგა **უცხოელი დასაბეგრი პირის მიერ დღგ-ის გადამხდელად რეგისტრაციის გარეშე დღგ-ის გამოანგარიშების, ბიუჯეტთან ანგარიშსწორების და მისი ინფორმირების წესი**. კერძოდ, უცხოელი დასაბეგრი პირი, რომელიც არ არის დაფუძნებული ან არ ცხოვრობს საქართველოში ან საქართველოში არ გააჩნია მუდმივი დაწესებულება და ციფრულ მომსახურებას უწევს ფიზიკურ პირებს საქართველოს ტერიტორიაზე, ვალდებულია მოახდინოს ციფრული მომსახურების გაწვევისთვის დღგ-ის ანგარიშგება და გადახდა. ამ მიზნით, შემოსავლების სამსახურის მიერ შემუშავდა სპეციალური პლატფორმა, რომლის მეშვეობით უცხოელი დასაბეგრი პირები გაივლიან გამარტივებულ რეგისტრაციას და მოახდენენ დღგ-ის გამოანგარიშებას და ბიუჯეტთან ანგარიშსწორებას - <https://nr.rs.ge/>. ცვლილების შედეგად განხორციელდება ციფრული მომსახურების სამართლიანად დაბეგვრა, რაც თავის მხრივ უზრუნველყოფს დამატებითი საბიუჯეტო შემოსავლების მობილიზებას.

ამოქმედდა **ახალი საბაჟო კოდექსი**, რომელიც უზრუნველყოფს საბაჟო ფორმალობების ევროკავშირის სტანდარტებთან კიდევ უფრო დაახლოებასა და საბაჟო რეგულირების მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებული გარემოს შექმნას. საქართველო გახდა პირველი ქვეყანა რეგიონში, რომელიც თანამედროვე საბაჟო ინფრასტრუქტურასთან ერთად, ახალი საბაჟო კანონმდებლობითაც სრულად პასუხობს ევროსტანდარტებით გათვალისწინებულ მოთხოვნებს, რითაც მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს საერთაშორისო ვაჭრობის ხელშეწყობაში, გახდება

მნიშვნელოვანი სტიმული ევროკავშირიდან ინვესტიციების მოსაზიდად და ხელს შეუწყობს ქართული ბიზნესის ინტეგრაციას ევროკავშირის ბაზარზე.

ამოცანები და მიზნები

4.1 საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით, საგადასახადო კოდექსის შემდგომი სრულყოფა და შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტების მომზადება;

დაგეგმილია საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით საგადასახადო კოდექსის შესაბამისი დებულებების გადამუშავება. ასევე საერთაშორისო სტანდარტის შესაბამისად, აქციზის სტრუქტურის ცვლილება და თემატურად დაბეგვრის ობიექტის მიხედვით ცალ-ცალკე თავების (ენერგო პროდუქტები, ალკოჰოლი, თამბაქოს ნაწარმი, ავტომობილები და სხვა) მიხედვით ჩამოყალიბება და შესაბამისი საგადასახადო კოდექსის ცვლილებების პროექტის მომზადება. ასევე მიმდინარეობს მუშაობა დონორებთან ერთად საგადასახადო შეღავათების ანალიზზე და შესაბამისი საგადასახადო ცვლილებების პროექტის მომზადებაზე.

4.2 ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება და საგადასახადო კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფა

2006 წლის 28 ნოემბრის საბჭოს 2006/112/EC დირექტივასთან, დამატებული ღირებულების გადასახადის (დღგ) საერთო სისტემის შესახებ, კანონმდებლობის ასოცირების შეთანხმებით განსაზღვრულ ვადაში - 2019 წლის სექტემბრისთვის ჰარმონიზაცია, რომელიც ამოქმედდა 2021 წლის 1 იანვრიდან.

დაგეგმილია საქართველოს საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების პროექტის მომზადება 2003 წლის 27 ოქტომბრის საბჭოს 2003/96/EC დირექტივასთან ევროგაერთიანების ფარგლებში ენერგოპროდუქტებისა და ელექტროენერჯის დაბეგვრის ჩარჩოს რესტრუქტურირაციის შესახებ საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის მიზნით.

დაგეგმილია დავის განმხილველი ორგანოს გადაწყვეტილების ან საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელთა დაბეგვრის არსებული პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე, საგადასახადო კანონმდებლობის ნორმის გამოყენების შესახებ, საჯარო გადაწყვეტილებების გამოცემა.

4.3 დაბეგვრის არსებული პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე საჯარო გადაწყვეტილებების გამოცემა

დაგეგმილია დავის განმხილველი ორგანოს გადაწყვეტილების ან საგადასახადო ორგანოს მიერ გადასახადის გადამხდელთა დაბეგვრის არსებული პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე, საგადასახადო კანონმდებლობის ნორმის გამოყენების შესახებ, საჯარო გადაწყვეტილებების გამოცემა.

4.4 საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფაზე მუშაობის გაგრძელება

გაგრძელდება მუშაობა ქვეყნის საბაჟო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულებების შემუშავებაზე და საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფის მიზნით შესაბამისი საკანონმდებლო და კანონქვემდებარე აქტის პროექტების მომზადებაზე.

4.5 დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი

დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრობის ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულების მიზნით საქართველომ დანერგა BEPS-ის მე-5 ღონისძიებით (საზიანო საგადასახადო პრაქტიკა) დადგენილი სტანდარტები. ასევე განახორციელა შესაბამისი ღონისძიებები BEPS-ის მე-6 ღონისძიების (საგადასახადო შეთანხმებების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა) დანერგვის მიზნით. დაგეგმილია „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიებების დანერგვის შესახებ“ მრავალმხრივი კონვენციის უკეთესად იმპლემენტაციის მიზნით, OECD-ის რეკომენდაციის შესაბამისად, სინთეზირებული ტექსტების მომზადება იმ ქვეყნებთან, რომელთაც ჯერ არ მოუწერიათ ხელი მრავალმხრივ კონვენციაზე. გარდა აღნიშნულისა, ფინანსთა სამინისტროს მიზანია, მრავალმხრივი საგადასახადო კონვენციით გათვალისწინებული ნორმები გავრცელდეს, საქართველოს მიერ გაფორმებულ და ძალაში შესულ ყველა შეთანხმებაზე.

აგრეთვე იგეგმება BEPS-ის პროექტის მე-13 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დანერგვის მიზნით, მიმდინარეობს ქვეყნების მიხედვით ანგარიშგების წარმოებასთან დაკავშირებული კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტის შემუშავება და დაგეგმილია BEPS-ის პროექტის მე-14 ღონისძიების მინიმალური სტანდარტის დანერგვის მიზნით, ურთიერთშეთანხმების პროცედურის შესახებ ბრძანების მიღება.

ასევე დაგეგმილია OECD-ის მიერ შემუშავებული პირველი და მეორე სვეტის (Pillar 1 and Pillar 2) შესახებ მიღებული შეთანხმებების ეტაპობრივი იმპლემენტაციის მიზნით საქართველოს საგადასახადო კანონმდებლობის ანალიზი და სამოქმედო გეგმის მომზადება.

4.6 საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი

გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის ფარგლებში საერთაშორისო საგადასახადო სტანდარტების დანერგვა და მათი სრულყოფა. ამასთან, გლობალური ფორუმის ახალი მე-2 ფაზის შეფასებების მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასების მიზნით კანონით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება. ახალი მე-2 ფაზის შეფასებების მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასება დაგეგმილი იყო 2020 წლისთვის და გადაიდო 2022 წლისათვის.

საგადასახადო და საბაჟო ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებული კანონშესაბამისობის ამაღლება

შემოსავლების სამსახური მუდმივად ორიენტირებულია საგადასახადო და საბაჟო ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებული კანონშესაბამისობის ხელშეწყობაზე. შესაბამისად, მომსახურების გაუმჯობესების პარალელურად, სამსახურში მუდმივად მიმდინარეობს კანონშესაბამისობის რისკების მართვის ეფექტიანი მიდგომების დანერგვის პროცესი, რომლის ფარგლებშიც ხდება სხვადასხვა ქვეყნის საგადასახადო და საბაჟო

ადმინისტრაციების გამოცდილების გაზიარება, აგრეთვე, პარტნიორ საერთაშორისო ორგანიზაციებთან მჭიდრო თანამშრომლობა, რათა თანამედროვე სტანდარტების გამოყენებით განხორციელდეს ისეთ გლობალურ გამოწვევებთან გამკლავება, როგორცაა გადასახადისგან თავის არიდება, თაღლითობა, საბაჟო კონტროლის გვერდის ავლით საქონლის შემოტანა და სხვა.

4.7 კანონთან შესაბამისობის სფეროში არსებული საგადასახადო რისკების მართვის პროცესის გაძლიერება

იმისათვის, რომ გადასახადის გადამხდელების მხრიდან მოხდეს ძირითადი საგადასახადო ვალდებულებების შესრულება, რაც გულისხმობს გადასახადის გადამხდელად რეგისტრაციას, დეკლარაციების დროულ წარმოდგენას, დეკლარაციებში სწორი და სრული ინფორმაციის ასახვას, ასევე დეკლარაციის საფუძველზე დარიცხული გადასახადების დროულ გადახდას, მნიშვნელოვანია შემოსავლების სამსახურში არსებობდეს აღნიშნული ვალდებულებების შესრულებასთან დაკავშირებული რისკების მართვის უზრუნველსაყოფი მექანიზმები.

4.8 საბაჟო რისკების მართვის და წინასწარი ინფორმაციის გაცვლის სისტემის განვითარება
საბაჟო კანონმდებლობით გათვალისწინებული ვალდებულებების შესრულების პროცესის დახვეწის მიზნით, ინერგება მონაცემთა დამუშავების და ანალიზის თანამედროვე მექანიზმები და სისტემები, რაც გააუმჯობესებს გადაწყვეტილების მიღების, განხორციელების და კონტროლის შედეგების უკუკავშირის სისტემას. პარტნიორი ქვეყნების შესაბამის უწყებებთან თანამშრომლობით გაფართოვდება საერთაშორისო ვაჭრობასთან დაკავშირებული მონაცემების წინასწარი გაცვლის არეალი, რაც მნიშვნელოვანი წინაპირობაა ტვირთების სწრაფი და უსაფრთხო გადაადგილებისა და საბაჟო კონტროლის შესაძლებლობების გაძლიერებისთვის.

4.9 საგადასახადო დავალიანების მართვის სისტემის გაუმჯობესება

საგადასახადო ადმინისტრირების პროცესში განსაკუთრებული ყურადღება ეთმობა საგადასახადო დავალიანების დაგროვების წინააღმდეგ მიმართული ღონისძიებების განხორციელებას. მიუხედავად იმისა, რომ გადასახადის გადამხდელთა უმეტესობა ნებაყოფლობით ადეკლარირებს და იხდის კუთვნილ გადასახადს, დავალიანების მართვა შემოსავლების სამსახურისთვის კვლავ გამოწვევად რჩება. შესაბამისად, მიზანმიმართული ქმედებების განხორციელებით, დროული რეაგირებითა და გონივრული აღსრულებით, ასევე, ადმინისტრაციული რესურსის ოპტიმიზაციით, მომდევნო წლებში სამსახურის ერთ-ერთ სტრატეგიულ ამოცანას წარმოადგენს საგადასახადო დავალიანების მართვის პროცესის გაძლიერება.

4.10 დაინტერესებულ პირთა საჭიროებაზე მორგებული სერვისების განვითარება

შემოსავლების სამსახური, გადასახადის გადამხდელებს და სხვა დაინტერესებულ პირებს სთავაზობს მომსახურების ფართო სპექტრს. პირს, რომელსაც აქვს კანონმდებლობით დაკისრებული ვალდებულებების ნებაყოფლობით შესრულების სურვილი, მაქსიმალურად მარტივად და მინიმალურ დროში უნდა შეეძლოს წარმოშობილი საგადასახადო და საბაჟო ვალდებულებების შესრულება. შესაბამისად, შემოსავლების სამსახურის მიერ გადასახადის გადამხდელისთვის შეთავაზებული სერვისები უნდა შეესაბამებოდეს მაღალ სტანდარტებს, პასუხობდეს თანამედროვე ტექნოლოგიურ ტენდენციებს, აკმაყოფილებდეს მომხმარებლის საჭიროებებს, ხელს უწყობდეს საგადასახადო და საბაჟო ვალდებულებების შესრულების გამარტივებას და ნებაყოფლობითი კანონშესაბამისობის ამაღლებას.

ორგანიზაციის ინსტიტუციური შესაძლებლობების განვითარება და მდგრადობა

4.11 საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების გაუმჯობესება

მომდევნო წლებში დაგეგმილია მნიშვნელოვანი ინვესტირების განხორციელება საინფორმაციო ტექნოლოგიების განვითარებაში, რათა უზრუნველყოფილი იქნას ძირითადი ბიზნეს პროცესების ავტომატიზაცია და მოწინავე ანალიტიკური შესაძლებლობების გაძლიერება.

ამასთან, საინფორმაციო ტექნოლოგიების განახლება, ხელს შეუწყობს ელექტრონული სისტემების ეფექტურ ფუნქციონირებას და უზრუნველყოფს გადასახადის გადამხდელთა მონაცემების უსაფრთხოებას, რაც შემოსავლების სამსახურის უდიდესი პასუხისმგებლობაა.

4.12 ინფორმაციული უსაფრთხოების სისტემის თანამედროვე სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა

იმის გათვალისწინებით, რომ შემოსავლების სამსახური ახორციელებს კრიტიკულად მნიშვნელოვანი მონაცემების დამუშავებას და ანალიზს, ინფორმაციის კონფიდენციალურობის, მთლიანობის და მიღების შესაძლებლობის ადეკვატური კონტროლის უზრუნველყოფის მიზნით, იგეგმება საინფორმაციო უსაფრთხოების სტანდარტის - ISO 27001 დანერგვა.

4.13 ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემის დანერგვა

ორგანიზაციული რისკების თანამედროვე, ქმედითი მართვის სისტემის დანერგვა და გამართულად ფუნქციონირება წარმოადგენს სამსახურის უახლოესი ორგანიზაციული განვითარების სავალდებულო ნაბიჯს, რაშიც სამსახური გეგმავს სათანადო ადამიანური, ფინანსური, დროითი და ტექნოლოგიური რესურსების თანმიმდევრულ ინვესტირებას, იმისათვის, რომ ხელი შეუწყოს სამსახურის წინაშე არსებული პროგრამული, სტრატეგიული და ოპერაციული მიზნების მიღწევას და ამოცანების შესრულებას.

4.14 ევროკავშირთან ინტეგრაციული პროცესების მხარდაჭერა

სამსახური განაგრძობს საქართველოს მიერ ნაკისრი საერთაშორისო ვალდებულებების შესრულების მხარდაჭერას. მათ შორის, საქართველოსა და ევროკავშირს შორის ასოცირების ხელშეკრულებით ნაკისრი ვალდებულებების მიმართულებით, რაც ითვალისწინებს ევრო დირექტივებთან და რეგულაციებთან დაახლოებას, საერთაშორისო კონვენციებთან მიერთებასა, აგრეთვე, საგადასახადო/საბაჟო პოლიტიკისა და ადმინისტრირების საერთაშორისო პრინციპების დანერგვას.

5. მაკროეკონომიკური ანალიზი და ფისკალური პოლიტიკა

გასული წლების მანძილზე მიმდინარეობდა მაკროეკონომიკური ანალიზისა და პროგნოზირების სრულყოფის ღონისძიებები. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში ჩამოყალიბდა მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტი, რომელიც სხვა საკითხებთან ერთად მუშაობს საშუალოვადიანი და გრძელვადიანი მაკროეკონომიკური პროგნოზირების სრულყოფაზე. გაუმჯობესების მიმართულებით მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო ფისკალური სექტორის მაკროეკონომიკური რისკების ანალიზის განვითარება და გასაჯაროება. მაკროეკონომიკური პროგნოზის არეალი მოიცავს ეკონომიკის ყველა სექტორს: რეალური სექტორი, საგარეო სექტორი, სახელმწიფო ფინანსები და მონეტარული სექტორი. არსებული

პროგნოზების გათვალისწინებით, ქვეყნდება ოთხწლიანი ფისკალური ჩარჩო, რომელიც ასახავს მიმდინარე გამოწვევებისადმი ფისკალური პოლიტიკის პასუხს. ამ ჩარჩოს ეფუძნება საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ჩარჩო. ძირითადი ცვლადებისათვის კეთდება ასევე ე.წ. ალბათური პროგნოზები შესაბამისი ფანჩარტებით მიმდინარე, დასაგეგმი და მომდევნო სამი წლისთვის, სადაც წერტილოვან პროგნოზებთან ერთად მოცემულია საზღვრები შესაბამისი ალბათობებით, რა ინტერვალშიც არის მოსალოდნელი მოვლენების განვითარება.

2014 წლიდან, რისკების ანალიტიკურ დოკუმენტში, რომელიც საბიუჯეტო დოკუმენტაციის ნაწილია, გაანალიზებულია ეგზოგენური რისკ-ფაქტორები, რომელთაც შესაძლოა გავლენა იქონიონ პროგნოზებზე და გამოიწვიონ მოვლენების პოზიტიური, ან ნეგატიური სცენარით განვითარება. ამავე დროს ანალიზი მოიცავს წელს მოსალოდნელი რისკ ფაქტორებიდან რეალიზებული რისკების გავლენის ანალიზს, პოლიტიკის შესაბამის პასუხებთან ერთად. სტატისტიკური ანალიზის საფუძველზე საბიუჯეტო დოკუმენტაცია მოიცავს სცენარების ანალიზს, რომელიც საბაზისო, ყველაზე მოსალოდნელ სცენართან ერთად განიხილავს ეგზოგენური ფაქტორების განვითარების ალტერნატიული სცენარების პირობებში მოსალოდნელ პროგნოზებს. მაკროეკონომიკური პროგნოზი ქვეყნდება სამ სცენარად ალტერნატიულ მაკროეკონომიკურ ვარაუდებზე დაყრდნობით: საბაზისო - ყველაზე მოსალოდნელი, პოზიტიური და ნეგატიური. აღნიშნული სცენარები ასახულია საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში პროგნოზებთან ერთად. პოზიტიური და ნეგატიური სცენარების ანალიზი ასევე მოიცავს ფისკალური პოლიტიკის პასუხებს, მათი შესაძლო განვითარების პირობებში.

მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება დადებითადაა შეფასებული სხვადასხვა საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით. 2018 წლის სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულებების (PEFA) შეფასების ანგარიშში შეფასებულია საუკეთესო (A) ქულით. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების მისიის მიხედვით უმაღლეს შეფასებას იმსახურებს მაკროეკონომიკური რისკების შეფასება და გამჭვირება, ასევე „კარგ“ შეფასებას იმსახურებს მაკროეკონომიკური პროგნოზირება. შედარებით სუსტ მხარედ მიჩნეულია შედარებით მაღალი უზუსტობა. თუმცა გამჭვირვალობის შეფასების დოკუმენტში ხაზგასმულია, რომ უზუსტობა ნაწილობრივ საქართველოს ეკონომიკის მაღალი მერყეობითაც აიხსნება. ამასთან აღნიშნულია ის ფაქტი, რომ პროგნოზების გადახრა მნიშვნელოვნად შემცირდა ბოლო პერიოდის განმავლობაში. მაკროეკონომიკური პროგნოზირების მეთოდოლოგია მუდმივი სრულყოფის პროცესშია და მომავალშიც ერთ-ერთ მნიშვნელოვან მიმართულებას მისი სიზუსტის ზრდა წარმოადგენს, რასაც ხელს შეუწყობს მოდელირების ტექნიკის შემდგომი განვითარება პროგნოზირებისა და პოლიტიკის ანალიზისათვის. მაკროეკონომიკური მოდელირების გაუმჯობესების მიზნით 2022 წელს შეიქმნა ახალი სამმართველო (მაკროეკონომიკური მოდელირების სამმართველო), რომელიც მაკროეკონომიკური და ფისკალური მოდელის შემუშავებასა და გაუმჯობესებაზე იმუშავებს, პროგნოზირების გაუმჯობესებისა და პოლიტიკის ანალიზის სრულყოფილად წარმართვის მიზნით.

ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების მიერ სისუსტედ იქნა მიჩნეული პროგნოზების შედარების არარსებობა. ფინანსთა სამინისტრომ ამ მიმართულებით უკვე დაიწყო მუშაობა. ფისკალური გამჭვირვალობის გაუმჯობესების სამოქმედო გეგმის მიხედვით 2017 წელს დაიწყო და ყოველ წელს ხდება მაკროეკონომიკური პროგნოზების ანალიზი. აღნიშნულის ფარგლებში, დეტალურად ხდება განხილვა, თუ როგორ შეიცვალა საშუალოვადიანი პროგნოზები გასულ წელთან შედარებით, შესაბამისი გამოწვევი მიზეზების ახსნით. დოკუმენტი თან ერთვის მომდევნო წლის ბიუჯეტს. მიმდინარე წლებში გაუმჯობესებულია რეკონსილიაცია პროგნოზების შესაძლო ცვლილებების

ახსნის მიმართულებით როგორც მაკროეკონომიკური ფაქტორების, ისე ფისკალური პოლიტიკის და სხვა ცვლილებების იდენტიფიცირების შედეგად. ფისკალური პოლიტიკის ანალიზის მოდელის შემუშავების შემდგომ უკვე შესაძლებელი იქნება სრულყოფილად განალიზდეს ის ფაქტორები რამაც გამოიწვია პროგნოზისაგან გადახრა. ასევე შესაძლებელი გახდება კონკრეტული შოკების კონტრიბუციების განსაზღვრა პროგნოზის შეცდომაში.

გარდა პროგნოზირებისა, ასევე მნიშვნელოვნად დაიხვეწა მაკროეკონომიკური ანალიზის მიმართულებაც. გამოიყენა ყოველთვიური პუბლიკაცია - „მიმდინარე ეკონომიკური ტენდენციები“ და კვარტალური პუბლიკაცია - „ეკონომიკური ტენდენციების კვარტალური მიმოხილვა“, სადაც საფუძვლიანად არის მიმოხილული საქართველოს ეკონომიკის განვითარება. პუბლიკაციები მოიცავს ყველა მნიშვნელოვან სექტორს და დაინტერესებულ პირს მუდმივად აქვს შესაძლებლობა სამინისტროს ვებ-გვერდზე გაეცნოს უახლეს ინფორმაციას საქართველოში მიმდინარე მაკროეკონომიკური პროცესებისა და რისკების შესახებ. ამასთან, შიდა მოხმარებისთვის მზადდება ყოველთვიური ინფლაციის საპროგნოზო მაჩვენებლის შეფასება და ფაქტობრივიდან გადახრის მიზეზების ანალიზი, პროგნოზის დახვეწის მიზნით. ასევე მზადდება პრეზენტაციები როგორც ყოველთვიური ვაჭრობის ანალიზის, ასევე - ტურიზმისა და ფულადი გზავნილების ძირითადი ტენდენციების შესახებ.

5.1 მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება

არსებული მდგომარეობა უმეტეს პოზიციებში შეფასებულია უმაღლესი ქულით, თუმცა ახალი გამოწვევების კვალობაზე მიმდინარეობს მუშაობა როგორც სისუსტეების აღმოსაფხვრელად, ასევე ძლიერი მხარეების შენარჩუნებისა და კიდევ უფრო დახვეწისათვის. გადაწყვეტილებების მოსალოდნელი შედეგების ანალიზის გაუმჯობესების მიზნით კიდევ უფრო დაიხვეწება პროცესები.

დაგეგმილია ეკონომეტრიკული მოდელირების შემდგომი გაუმჯობესება. კვარტალურ მონაცემებზე დაფუძნებული დინამიკური მაკროეკონომიკური მოდელი შესაძლებელს გახდის ფისკალური შოკების მაკროეკონომიკურ მაჩვენებლებზე გავლენის დროულ შეფასებას და არასასურველ ეკონომიკურ სიტუაციაზე სწრაფ რეაგირებას.

- საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს უკეთ დასაგეგმად გამოიყენება საერთო წონასწორობის დინამიკური სტოქასტური მოდელი, რომელიც შემუშავებულია საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ექსპერტთა ჯგუფთან ერთად. მოდელი გამოიყენება სხვადასხვა სცენარის მიხედვით შოკის გავლენის შეფასებისა და პროგნოზების განახლებისას და ასევე ექვემდებარება მუდმივ გაუმჯობესებას. მიმდინარეობს მოდელის მორგება საქართველოს ეკონომიკის ძირითად ასპექტებზე და ასევე მეთოდოლოგიის დოკუმენტზე მუშაობა, რაც დაეხმარება ახალ თანამშრომლებს სამუშაო პროცესში დროულად ჩართვაში.
- დაგეგმილია ახალი ეკონომეტრიკული მოდელების შემუშავება და არსებული მოდელების გაუმჯობესება მოკლევადიანი პროგნოზირებისათვის. სხვადასხვა ალტერნატიული პროგნოზების განხილვა და შედარება ძალიან მნიშვნელოვანია ანალიზისა და დაგეგმვის პროცესში.
- მომავალ წლებში რეფორმების კიდევ ერთ პრიორიტეტს ამ სფეროში ანალიტიკოსების კვალიფიკაციის ზრდა წარმოადგენს. დაგეგმილია მაკროეკონომიკური მოდელირების სამმართველოს სრული დაკომპლექტება და თანამშრომლებისთვის კვალიფიკაციის ამაღლება, რაშიც მნიშვნელოვან როლს ასრულებს საერთაშორისო სავალუტო ფონდი. აღსანიშნავია, რომ წინა წლებში საერთაშორისო სავალუტო ფონდისა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის ერთობლივი ძალისხმევით განხორციელდა

მაკროეკონომიკური ანალიზისა და ფისკალური პოლიტიკის დაგეგმვის დეპარტამენტისა და სამინისტროს სხვა თანამშრომლებისათვის რეგულარული ტრენინგების ორგანიზება, რის მიზანსაც წარმოადგენდა სამინისტროს თანამშრომლებისათვის საქართველოს ეკონომიკაზე მორგებული ტრენინგების თანმიმდევრულ მიწოდება და საბოლოო ჯამში თანამშრომლების მაღალკვალიფიციურ ექსპერტებად ჩამოყალიბება.

- მაკროეკონომიკური ანალიზის მიმართულების გაუმჯობესების მიზნით დაგეგმილია საქართველოს ეკონომიკაზე მოქმედი საგარეო მაკროეკონომიკური რისკების საფუძვლიანი ანალიზი და ამ რისკებისადმი მოწყვლადობის შეფასება. დეპარტამენტის თანამშრომლებმა გაიარეს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მიერ ორგანიზებული სასწავლო კურსი, რის ფარგლებშიც გაეცნენ საერთაშორისო მეთოდოლოგიას საგარეო მოწყვლადობის შეფასების შესახებ. მნიშვნელოვანია ახლად გამოვლენილი რისკების მუდმივი მონიტორინგი და მისი გავლენის ასახვა ეკონომიკური ინდიკატორების შეფასებისას, რასაც ექნება პერიოდული ხასიათი.

5.2 სახელმწიფო ფინანსების მოცვის გაუმჯობესება

საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან მუშაობის შედეგად, დასრულდა მუშაობა GFSM 2014-ზე გადასვლასთან დაკავშირებით საბიუჯეტო კლასიფიკაციაში შესაბამისი ცვლილებების განხორციელებაზე. ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე დაიწყო GFSM 2014 მეთოდოლოგიით განახლებული მონაცემების გამოქვეყნება. სახელმწიფო ფინანსების მონაცემების გაუმჯობესების და მთავრობის ოპერაციების სრულად მოცვის მიზნით ის სსიპ-ები და ააიპ-ებიც აისახა საბიუჯეტო სტატისტიკაში, რომლებიც საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით აკმაყოფილებენ მთავრობის კრიტერიუმებს. ამასთან, ჩამოყალიბდა წესი, რომელიც განსაზღვრავს სსიპ-ების და ააიპ-ების კლასიფიცირების კრიტერიუმებს, რომლებიც შესაბამისობაში იქნება GFSM 2014-თან და სხვა საერთაშორისოდ აღიარებულ მეთოდოლოგიებთან. შემუშავდა და გამოქვეყნდა სტატისტიკის ისტრიული მონაცემების გადახედვის წესი. ასევე მიმდინარეობს მუშაობა სსიპ-ების და ააიპ-ების მონაცემების ყოველთვიურ და კვარტალურ მონაცემებში ასახვის მიზნით. მნიშვნელოვანია საჯარო ფინანსების აღრიცხვის მუდმივი დახვეწა და საერთაშორისო სტანდარტებთან მორგება. საშუალოვადიან პერიოდში ასევე იგეგმება ხაზინის მომსახურებაზე გადმოსული სახელმწიფო სექტორს მიკუთვნებული საწარმოების ასახვა სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკაში.

5.3 საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის რაოდენობრივი შეფასების დახვეწა და საგადასახადო შეღავათების ოპტიმიზება

საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ექსპერტებთან ერთად განხორციელდა საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლების რაოდენობრივი შეფასება (“საგადასახადო დანახარჯები”), რომელიც მთავრობის არაპირდაპირი სუბსიდირების შეფასების საშუალებას იძლევა. ამასთან, მისიის ფარგლებში მოხდა მათ მიერ გამოყენებული მეთოდებისა და მოდელების შესახებ გამოცდილებისა და ცოდნის გაზიარება ფინანსთა სამინისტროს შესაბამისი დეპარტამენტების თანამშრომლებისთვის. აღნიშნულის ფარგლებში ადგილი ჰქონდა საშემოსავლო, მოგებისა და დამატებული ღირებულების გადასახადთან დაკავშირებული საგადასახადო შემოსავლების რაოდენობრივ შეფასებას.

აღნიშნული ამოცანის შესრულებას წინ უძღვოდა საშემოსავლო და მოგების გადასახადთან დაკავშირებული საგადასახადო დანახარჯების შეფასება, რაც „კარგი მმართველობის ინიციატივის“ (GGI) პროექტის ფარგლებში ჩატარდა და რომლის დაფინანსებაც განხორციელდა აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) მიერ. დამატებული ღირებულების გადასახადის საგადასახადო დანახარჯების შეფასება კი საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური დამხარების მისიის ფარგლებში განხორციელდა.

რაოდენობრივი შეფასების შესახებ მეთოდებისა და გამოცდილების გაზიარების შემდეგ, მომდევნო წლებში იგეგმება როგორც საგადასახადო დანახარჯების შეფასების დამოუკიდებლად განხორციელება და მიღებული ანგარიშის წარდგენა ბიუჯეტის პროექტთან ერთად დანართის სახით, ასევე ხარჯთ-სარგებლიანობის ანალიზის ჩატარება საგადასახადო დანახარჯებთან დაკავშირებით, რის ფარგლებშიც გამოვლენილი დანახარჯებიდან 2026 წლის ბოლოსთვის დაგეგმილია 5 საგადასახადო შეღავათის ოპტიმიზაციის განხორციელება.

6. ფისკალური რისკები

საქართველომ 2014 წლიდან დაიწყო ფისკალური რისკების შეფასების და მართვის სისტემის დანერგვა, ფისკალური რისკების გამოვლენის, შესწავლის და გამჟღავნების მიზნით. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროში, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის რეკომენდაციების გათვალისწინებით, შეიქმნა ფისკალური რისკების მართვის დეპარტამენტი, რომლის ფუნქციას ბიუჯეტის წინაშე მდგარი სპეციფიკური ფისკალური რისკების იდენტიფიცირება და მათი შემცირების და მართვის მიზნით რეკომენდაციების შემუშავება. აღნიშნულის ფარგლებში განხორციელდა სხვადასხვა ღონისძიებები. ფინანსთა სამინისტრო ყოველწლიურად ამზადებს ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტს, რომლის დაფარვის არეალი წლიდან წლამდე იზრდება და იხვეწება შინაარსობრივად. ამ მიმართულებით მიღწეული პროგრესით საქართველო ლიდერობს ცენტრალური აზიისა და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებს შორის. შემდგომ ლოგიკურ ნაბიჯს წარმოადგენს ფისკალური რისკების ანალიზიდან უშუალოდ ფისკალური რისკების მართვაზე გადასვლისთვის საჭირო მექანიზმების განვითარება, რომლის საჭიროებასაც კიდევ უფრო მეტად გაესვა ხაზი 2020 წელს პანდემიის დაწყების შემდეგ. ეს პერიოდი გამოყენებულ იქნა სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის წინარე მოსამზადებელი სამუშაოებისთვის, მაგალითად, განხორციელდა სახელმწიფო საწარმოთა სექტორიზაცია, რის შედეგადაც ზუსტად განისაზღვრა ის საწარმოები, რომლებიც წარმოადგენენ რეფორმირების კანდიდატებს. ამავე პერიოდში მთავრობამ მიიღო სახელმწიფო საწარმოთა კორპორაციული მართვის კოდექსი, შემუშავდა სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის სტრატეგიის პროექტი. ამასთან, პოტენციური ფისკალური რისკების ეფექტური მართვისა და მათზე დროული რეაგირების მიზნით, საქართველოს მთავრობის განკარგულებით ფინანსთა სამინისტროს მიენიჭა ფინანსური ზედამხედველის როლი 7 ძირითად სახელმწიფო საწარმოსთან მიმართებით.

შეწყდა/შემცირდა PPP პროექტებიდან მომდინარე პირობითი ვალდებულებების აკუმულირება, თავის მხრივ, აღნიშნულმა საფუძველი ჩაუყარა საუკეთესო პრაქტიკების დანერგვას ენერჯეტიკის სექტორში.

ამოცანები და მიზნები

მომავალი 4 წლის განმავლობაში ფისკალური რისკების შეფასების და ეფექტური მართვის გაუმჯობესების და სრულყოფის მიზნით დაგეგმილია შემდეგი აქტივობების განხორციელება:

6.1 სახელმწიფო საწარმოთა შესახებ საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და დამტკიცება

საქართველოს კანონმდებლობა არ იცნობს ტერმინ „სახელმწიფო საწარმოს“, რაც სხვადასხვა მიზნებისთვის ინტერპრეტაციის საშუალებას იძლევა. გარდა ამისა, სახელმწიფო საწარმოთა სექტორი წარმოადგენს სახელმწიფო ფინანსების მართვის მნიშვნელოვან კომპონენტს, რომელიც ბოლო წლებში ამ მიმართულებით განხორციელებულ რეფორმებს მნიშვნელოვნად ჩამორჩება.

სახელმწიფო საწარმოთა რეფორმის განხორციელების შემდეგ მიღწეული შედეგების შენარჩუნებისთვის აუცილებელი იქნება შესაბამისი საკანონმდებლო ჩარჩოს არსებობა, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს სექტორის მდგრადობის შენარჩუნება სხვადასხვა მიმართულებებით, როგორც კორპორაციული მართვის პრაქტიკები, საწარმოთა ფლობის/დაფუძნების რაციონალობა, კომერციულობა და კონკურენტული ნეიტრალურობა.

6.2 სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური ზედამხედველობა

იმისდამიუხედავად როგორი იქნება სახელმწიფო საწარმოთა ფლობის მოდელი, ფინანსთა სამინისტროს, როგორც ფისკალურ ზედამხედველს, სახელმწიფო საწარმოთა მიმართ ყოველთვის ექნება ფინანსური ზედამხედველის როლი შესაძლო სხვა ფუნქციებთან ერთად.

აღნიშნულის განსახორციელებლად საქართველოს მთავრობამ 2022 წლის 10 ივნისის N1012 განკარგულებით საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიანიჭა ზოგიერთი საწარმოს (მსხვილი საწარმოების) ფინანსური ზედამხედველის როლი. ამ ფუნქციის შესასრულებლად ფინანსთა სამინისტრომ შეიმუშავა კორპორაციული განზრახვის განაცხადის (კგგ) ინსტრუმენტი, რომელიც უზრუნველყოფს საწარმოს მიერ მისაღწევ ფინანსურ და არაფინანსურ მიზნებს.

2023 წლიდან აქტიურ ფაზაში გადავა ფინანსთა სამინისტროს, როგორც ფინანსური ზედამხედველის ფუნქციების შესრულება. ამავე პერიოდში მოუწევთ განკარგულებით განსაზღვრულ საწარმოებს პირველი ანგარიშგების წარმოდგენა კგგ-თი დასახული მიზნების შესრულებასთან დაკავშირებით.

6.3 ფისკალური რისკების ანალიზი

ამ მიმართულებით საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო წლიდან წლამდე მიყვება საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკებს და რიგ შემთხვევაში თავად არის საუკეთესო პრაქტიკის შემქმნელი. შემდგომ წლებში ერთი მხრივ შენარჩუნდება მიღწეული პროგრესი, მეორე მხრივ გაიზრდება ფისკალური რისკების ანალიზის დაფარვის არეალი ქვეყანაში და გლობალურად მიმდინარე პროცესების გათვალისწინებით, მაგალითად, გაიზრდება ფოკუსი გრძელვადიან ფისკალურ რისკებზე, მათ შორის, კლიმატურ ცვლილებებსა და დემოგრაფიულ გამოწვევებზე (მოსახლეობის დაბერება).

6.4 საჯარო და კერძო თანამშრომლობების პროექტებიდან მომდინარე რისკების/პირობითი ვალდებულებების ადეკვატური დონის შენარჩუნება

2020 წლიდან შეიზღუდა ელექტროენერჯის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებების (PPA) გაფორმება, რითაც შეწყდა პირობითი ვალდებულებების შემდგომი აკუმულირება და შემცირდა ენერჯეტიკის სექტორიდან მომდინარე ფისკალური რისკები.

ამავე პერიოდში დაიწყო მუშაობა ელექტროენერჯის მხარდაჭერის სექციების შემუშავებაზე, რომელმაც უნდა უზრუნველყოს ერთი მხრივ სექტორში ინვესტიციების მოზიდვა, მეორე მხრივ არსებითად არ უნდა გაიზარდოს ფისკალური რისკები. საქართველოს ფინანსთა და ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების სამინისტროები პარტნიორი საერთაშორისო ორგანიზაციების მხარდაჭერით განაგრძობენ მუშაობას ენერჯეტიკის სექტორის მხარდაჭერის საუკეთესო პრაქტიკების შემუშავების მიმართულებით. აღნიშნული აქტიურ ფაზაში გადავა 2023 წლიდან ელექტროენერჯის ბაზრის გახსნისთანავე.

7. სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება

„სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემა, ევროკომისიის მიერ შემუშავებული მოდელის შესაბამისად შედგება სამი ელემენტისაგან, ესენია:

1. მართვა და მმართველობითი სისტემები - **ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემა;**
2. დამოუკიდებელი და ობიექტური მარწმუნებელი საქმიანობა სისტემების შეფასებისთვის - **შიდა აუდიტი;**
3. ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის და შიდა აუდიტის ჰარმონიზაციისა და კოორდინაციის ერთეული - **ჰარმონიზაციის ცენტრი.**

სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება ქვეყნის საჯარო სექტორში მიმდინარეობს ჰარმონიზაციის ცენტრის (საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს სახელმწიფო შიდა კონტროლის დეპარტამენტი) მიერ შემუშავებული და საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის მიხედვით. აღსანიშნავია, რომ სისტემის განვითარების 2017-2019 წლების სტრატეგიისა და სამოქმედო გეგმის ფარგლებში მნიშვნელოვანი შედეგები მიიღწა. ასევე წარმატებით განხორციელდა 2021-2024 წლების სტრატეგიის 2021-2022 წლის სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული აქტივობები. **ფინანსური მართვისა და კონტროლის** სისტემის მიმართულებით პროგრესი გულისხმობს მეთოდოლოგიური ბაზის გაუმჯობესებასა და პილოტური იმპლემენტაციის ფარგლებში განხორციელებული აქტივობების შედეგად ცნობიერებისა და ანგარიშვალდებულებითი ურთიერთობების გაუმჯობესების ხელშეწყობას სამიზნე დაწესებულებებში, რომლებიც მეტწილად ცენტრალურ სამინისტროებს წარმოადგენდნენ გასულ პერიოდში. **შიდა აუდიტის** მიმართულებით შესაძლოა გამოიყოს მეთოდოლოგიური და დამხმარე სახელმძღვანელოების შემუშავება, შიდა აუდიტის სუბიექტების საქმიანობის ხარისხის შეფასება, შიდა აუდიტორების კვალიფიკაციის ამაღლება როგორც ცენტრალურ, ისე ადგილობრივ დონეზე და შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების კონცეფციის შემუშავება.

ამოცანები და მიზნები

7.1 ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის განვითარება

ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის გაძლიერებისთვის ჰარმონიზაციის ცენტრის ამოცანას წარმოადგენს **რისკების მართვისა და მენეჯერული ანგარიშვალდებულების სისტემის ჩამოყალიბება, როგორც ცენტრალური, ისე ავტონომიური და ადგილობრივი მმართველობის დონეზე**, რაც გულისხმობს დაწესებულებებში მიზნების მიღწევაზე პასუხისმგებელი ხელმძღვანელების იდენტიფიკაციას უფლებამოსილებებისა და კონტროლის მექანიზმების

განსაზღვრის გზით. აღნიშნული ხელს შეუწყობს დაწესებულებების მიზნების მიღწევას კანონიერად, ეკონომიურად, ეფექტიანად და პროდუქტიულად.

რისკის მართვის სისტემა მოიცავს იმ შესაძლო მოვლენებისა და სიტუაციების განსაზღვრის, შეფასების, კონტროლისა და მონიტორინგის პროცესებს, რომლებიც გავლენას ახდენს დაწესებულების, მისი სტრუქტურული ქვედანაყოფისა (ერთეულის) თუ დაწესებულებისადმი დაქვემდებარებული ერთეულის მიზნების მიღწევასა და ამოცანების შესრულებაზე.

ფინანსური მართვისა და კონტროლის გამართულად ფუნქციონირებისათვის დაწესებულებაში უნდა არსებობდეს მენეჯერული ანგარიშვალდებულების სისტემა, რაც გულისხმობს იმას, რომ დაწესებულების ყველა იერარქიულ საფეხურზე მდგომი ხელმძღვანელი პასუხისმგებელია მიზნების მიღწევაზე დროულად, მოცემული ბიუჯეტის ფარგლებში, არსებული კანონმდებლობისა და რეგულაციების დაცვით. მენეჯერული ანგარიშვალდებულება ვრცელდება დაწესებულების მმართველი რგოლიდან საოპერაციო მენეჯერამდე. არსებული ანგარიშვალდებულების სისტემა სრულად უნდა შეესაბამებოდეს დაწესებულების სტრატეგიისა და მიზნების ეფექტიან განხორციელებას, ბიუჯეტის მიზნობრიობისა და დროის ფაქტორის გათვალისწინებით.

7.2 შიდა აუდიტის განვითარება

შიდა აუდიტის სუბიექტების განვითარების ხელშეწყობისთვის ამოცანად განისაზღვრა შიდა აუდიტორების კვალიფიკაციის ამაღლება და დადასტურება შიდა აუდიტორთა ეროვნული სერტიფიცირების პროგრამის დანერგვის გზით. ამასთან, მნიშვნელოვანია ეფექტიანობისა და სისტემური აუდიტორული შემოწმებების წილის გაზრდა და ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის მეთოდოლოგიური ჩარჩოს შემუშავება, რათა შიდა აუდიტორებმა შეძლონ აღნიშნული აუდიტორული შემოწმების განხორციელება.

მაღალკვალიფიციური შიდა აუდიტორების, განვითარების მეტნაკლებად ერთგვაროვანი დონისა და მუდმივი კვალიფიკაციის ამაღლების უზრუნველსაყოფად, კრიტიკულად მნიშვნელოვანია შიდა აუდიტორთა ეროვნული სერტიფიცირების პროგრამის დანერგვა საჯარო სექტორის შიდა აუდიტორებისთვის. სისტემის არსებობის აუცილებლობას ხაზს უსვამს ასევე ის ფაქტიც, რომ საქართველოში არ არის შიდა აუდიტის საერთაშორისო ინსტიტუტის ადგილობრივი წარმომადგენლობა.

სისტემური აუდიტი უზრუნველყოფს ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის ადეკვატურობისა და ეფექტიანობის შეფასებას. ეფექტიანობის აუდიტი უზრუნველყოფს სახელმწიფო პროგრამების შედგენის, საინვესტიციო, ფინანსური, ადამიანური, მატერიალური და სხვა რესურსების გამოყენებისა და მართვის სფეროში განხორციელებული საქმიანობისა და მიღებული გადაწყვეტილებების ეკონომიურობის, ეფექტიანობისა და პროდუქტიულობის ანალიზსა და შეფასებას. ხოლო ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის საშუალებით ხდება ინფორმაციული ტექნოლოგიების ადეკვატურობისა და სისტემის უსაფრთხოების დაცულობის შემოწმება და შეფასება სისტემის კონფიდენციალურობის, მთლიანობის და ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის მიზნით. შესაბამისად, შიდა აუდიტორული შემოწმების ზემოხსენებულ სახეებს დაწესებულებისთვის მოაქვს მნიშვნელოვანი დამატებითი ღირებულება, თუმცა, მიმდინარე ეტაპისთვის ეფექტიანობისა და სისტემური აუდიტების წილი მცირეა შიდა აუდიტორული შემოწმებების ჯამურ რაოდენობაში მათი კომპლექსურობიდან გამომდინარე. რაც შეეხება IT აუდიტს, ამ სახის აუდიტორული შემოწმებები თითქმის არ ხორციელდება საჯარო სექტორში, გარდა იშვიათი გამონაკლისებისა.

8. ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა

საქართველოში მიმდინარეობს უპრეცედენტო მასშტაბის, ევროპულ ოჯახთან დაახლოების რეფორმა. საუბარია ბიზნესის გამჭვირვალობის რეფორმაზე, რომელიც 2016 წლიდან მიმდინარეობს ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების საფუძველზე. რეფორმის ფარგლებში, რომელიც ხორციელდება ფინანსთა სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულების, ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის (შემდგომში - სამსახური) მეშვეობით, შეიქმნა ანგარიშგების პორტალი (www.reportal.ge) - პირველი საჯარო საინფორმაციო რესურსი, რომელიც საქართველოში არსებული სუბიექტების ფინანსურ და მმართველობის ანგარიშგებებს მოიცავს. რეპორტალის მეშვეობით, საწარმოებს შეუძლიათ ფართო აუდიტორიას აჩვენონ რამდენად სანდო და სტაბილურია მათი ბიზნესი. უნდა აღინიშნოს, რომ რეფორმის არსებობის ხუთწლიან მანძილზე ანგარიშგების პორტალზე არსებულ ინფორმაციას მრავალი დაინტერესებული მხარე გამოუჩნდა. ხარისხიანი და სანდო ანგარიშგებების გასაჯაროება საერთო სივრცეში, საბოლოო ჯამში, საწარმოებისთვის ფინანსებზე ხელმისაწვდომობის ზრდას, კაპიტალის ბაზრის განვითარებას, კრედიტორთა და სხვა დაინტერესებულ მხარეთა ინტერესების დაცვასა და ბიზნესის განვითარებას უწყობს ხელს, რაც, თავის მხრივ, ქვეყნის ეკონომიკაზე დადებითად აისახება.

ბუღალტრული აღრიცხვისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის საფუძველზე, სდპ, პირველი და მეორე კატეგორიის საწარმოებს გაუჩნდათ ვალდებულება, რომ მოამზადონ და ანგარიშგების პორტალზე წარადგინონ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (ფასს, მსს ფასს) შესაბამისად მომზადებული აუდიტირებული ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგებები. მესამე კატეგორიის საწარმოებს კი მსს ფასს სტანდარტით მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების, ხოლო მეოთხე კატეგორიის საწარმოებს ადგილობრივი სტანდარტით მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების წარდგენა.

რეპორტალზე წარდგენილი ანგარიშგების სანდოობის ამაღლებას ხელს უწყობს დამოუკიდებელი აუდიტორის მიერ გაცემული დასკვნა. აუდიტორული მომსახურების ხარისხის უზრუნველყოფის მიზნით სამსახური ახორციელებს აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების მიერ შესრულებული სამუშაოს მონიტორინგს. მონიტორინგის შედეგები საჯაროდ ხელმისაწვდომია სამსახურის ვებგვერდზე განთავსებულ აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების რეესტრში.

სამსახური ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით პროფესიული მომსახურების გამწევი ბუღალტრების, აუდიტორების, საბუღალტრო და აუდიტორული ფირმების ზედამხედველობის საწყის ეტაპზეა და მიზნად ისახავს ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის აღკვეთის ხელშეწყობის მიზნებისთვის საერთაშორისო სტანდარტების გათვალისწინებით ეფექტური ღონისძიებების გატარებას.

ამოცანები და მიზნები

8.1 ანგარიშგებების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება

ანგარიშგებების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება

ასოცირების ხელშეკრულებიდან გამომდინარე, ნაკისრი ვალდებულების ფარგლებში მიღებული ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ საქართველოს კანონის მიხედვით, საწარმოებს ევალებათ ფინანსური და მმართველობის ანგარიშგების წარდგენა და გასაჯაროება

ანგარიშგების პორტალზე (Reportal.ge). კანონის საფუძველზე, სდპ, პირველი, მეორე და მესამე კატეგორიის საწარმოებს გაუჩნდათ ვალდებულება, რომ მოამზადონ და სამსახურს წარუდგინონ ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების (IFRS, IFRS for SMEs) შესაბამისად მომზადებული ანგარიშგებები. მეოთხე კატეგორიის საწარმოები კი ისარგებლებენ ადგილობრივი, გამარტივებული ფინანსური ანგარიშგების სტანდარტითა და თვითსწავლების სახელმძღვანელოთი, რომელიც შემუშავდა საერთაშორისო დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით, სამსახურის, საჯარო/კერძო სექტორისა და პროფესიის წარმომადგენლების ჩართულობით, ევროდირექტივების მოთხოვნების გათვალისწინებითა და საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაყრდნობით. წარდგენის მაჩვენებელი ყოველწლიურად ინარჩუნებს მაღალ ნიშნულს. 2022 წელს, წარდგენის მაჩვენებელმა სდპ, I, II, III კატეგორიებისთვის - 94%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოების გათვალისწინებით 77% შეადგინა. საერთო ჯამში დღეის მდგომარეობით 77 ათასამდე საწარმო წარადგენს. აღნიშნული მაჩვენებლის შენარჩუნება და გაზრდა რეპორტალის ეფექტური ფუნქციონირების ერთ-ერთი წინაპირობაა.

ამასთან, დღეის მდგომარეობით სრული ანგარიშგების წარდგენა ხორციელდება PDF ფორმატში, საიდანაც დაახლოებით მხოლოდ 30%-ის წარდგენა ხდება ციფრულ ფორმატში. სამსახურის ხედვით, ევროინტეგრაციის გზაზე, მნიშვნელოვანია ანგარიშგების სრულად ციფრულ ფორმატში წარდგენა, რაც გაზრდის წარდგენილი და გასაჯაროებული ანგარიშგების ხარისხს და მნიშვნელოვნად გაამარტივებს ამ ინფორმაციის დამუშავებას. 2022 წლიდან სამსახურმა მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით განახორციელა XBRL/iXBRL-ის სტანდარტის დანერგვის მიზანშეწონილობის კვლევა, რომლის შედეგადაც, გამოიკვეთა სტანდარტის დანერგვის საჭიროება. აღსანიშნავია, რომ XBRL-ის სტანდარტის გამოყენება ხელს უწყობს მონაცემთა შესადარისობას, ინფორმაციის ეფექტურ მიმოცვლას, საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობას, ინფორმაციის ხარისხისა და სანდოობის ზრდას.

8.2. ანგარიშგებების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა

ანგარიშგების პორტალზე წარდგენილი ანგარიშგებების ხარისხის ზრდისა და საწარმოთა მხრიდან ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტების/კანონის მოთხოვნების შესრულების უზრუნველსაყოფად, სამსახური ახორციელებს წარდგენილი ინფორმაციის კანონთან, წესთან და სტანდარტებთან შესაბამისობას.

აღნიშნული პროცესის ფარგლებში კანონთან და წესთან შესაბამისობის კუთხით, მოწმდება სდპ, I და II კატეგორიის საწარმოებისა მიერ წარდგენილი ანგარიშგები სრულად. III კატეგორიის საწარმოების მიერ წარდგენილი ანგარიშგების შემოწმება ხდება სტატისტიკურად რისკზე დაფუძნებული მიდგომით, ხოლო იმ შემთხვევაში თუ ანგარიშგება ვერ აკმაყოფილებს კანონითა და წესით დადგენილ კრიტერიუმებს, შემოწმება ხდება დეტალურად სისტემაში ჩადებული საწარმოს კატეგორიის შესაბამისი შემოწმებების მეშვეობით. რაც შეეხება IV კატეგორიის საწარმოების მიერ წარდგენილი ანგარიშგების შემოწმებას, აღნიშნული ხორციელდება სისტემის მხრიდან, ავტომატურად, წინასწარ განსაზღვრული შემოწმებების შესაბამისად, ხოლო ის სუბიექტები, რომლებიც აღნიშნულ სისტემურ შემოწმებას ვერ გაივლიან, შემოწმდებიან დეტალურად.

2020 წლიდან სამსახური ახორციელებს ანგარიშგების მიმოხილვას სტანდარტთან შესაბამისობის კუთხით. სდპ, I და II კატეგორიის საწარმოების საშუალო ჯამური რაოდენობა არის 1100 სუბიექტი, ხოლო III კატეგორიის საწარმოები დაახლოებით 4500. III კატეგორიის საწარმოების ფინანსური მონაცემები მუშავდება კოეფიციენტების მიხედვით და ირჩევა მნიშვნელოვანი გადახრის მქონე სუბიექტები. არსებული რესურსების ფარგლებში მიმდინარე პერიოდისთვის წლიურად მოწმდება 40 ფინანსური ანგარიშგება, რაც შესამოწმებელი პოპულაციის მხოლოდ 0.7%-ია. ამ მიმართულებით

იგეგმება რესურსის მატება და მომდევნო წლებში ყოველწლიური მიმოხილული ანგარიშგებების რაოდენობა გაიზრდება.

პროცესის გამჭვირვალობისათვის და ანგარიშგების ხარისხის გაზრდის ხელშესაწყობად სამსახური 2020 წლიდან ყოველწლიურად აქვეყნებს სახელმძღვანელო დოკუმენტს შემდგომი წლების ანგარიშგების განხილვის პრიორიტეტებთან დაკავშირებით, რომელშიც აისახება ინფორმაცია წარდგენილი და/ან გასაჯაროებული ანგარიშგების შერჩევის კრიტერიუმების და წარდგენილ და/ან გასაჯაროებულ ანგარიშგებებში შეუსაბამობების გამოვლენის და მათი გასწორების შესახებ. აღნიშნულ დოკუმენტში მოცემულია ინფორმაცია იმ პრიორიტეტების და მიდგომების თაობაზე, რასაც სამსახური განსაკუთრებულ ყურადღებას მიაქცევს შესაბამისი წლების ანგარიშგებების განხილვისას.

ამავდროულად, წარდგენილი ანგარიშგებების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის ხარისხის გაუმჯობესების ხელშეწყობის მიზნით, სამსახური ყოველწლიურად გამოსცემს წინა საანგარიშგებო პერიოდზე მომზადებული ფინანსური ანგარიშგებების განხილვის შემაჯამებელ დოკუმენტს: „ფინანსური ანგარიშგებების განხილვის შედეგად გამოვლენილი შეუსაბამობები“, რომელშიც სამსახურის მიერ ფინანსური ანგარიშგებების ფასს სტანდარტებთან შესაბამისობის განხილვის პროცესში გამოვლენილი ძირითადი შეუსაბამობებია წარმოდგენილი.

8.3. აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა - აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების ხარისხის მართვის სისტემის მონიტორინგი

ანგარიშგების პორტალზე განთავსებული ანგარიშგებების სანდოობა უნდა გაზარდოს აუდიტორულმა დასკვნებმა. ანგარიშგებებთან ერთად აუდიტორი დასკვნის წარდგენა კანონმდებლობით ევალუატი საზოგადოებრივი დაინტერესების პირებს (სდპ), პირველი და მეორე კატეგორიის საწარმოებს. „ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ერთ-ერთი ძირითადი ფუნქციაა აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი. 2017 წლიდან მონიტორინგი სამსახურის მიერ ხორციელდება როგორც გეგმიურად, ისე რისკზე დაფუძნებული მიდგომის საფუძველზე. მონიტორინგის მიზანია აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების მიერ განხორციელებული აუდიტორული მომსახურების საერთაშორისო სტანდარტებთან და კანონმდებლობით დადგენილ მოთხოვნებთან შესაბამისობის შეფასება. სამსახურის მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები (აუდიტორთა შეფასებითი კატეგორია) ემსახურება აუდიტორული და პროფესიული მომსახურების ხარისხის გაუმჯობესებასა და სამართლიანი პრაქტიკის ხელშეწყობას. სამსახური ყოველწლიურად აქვეყნებს აუდიტის ხარისხის მდგომარეობის შესახებ საერთო ანგარიშს.

სდპ-ების აუდიტის უფლებამოსილება გააჩნიათ მხოლოდ იმ ფირმებს, რომელთაც აქვთ გავლილი ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგი და მინიჭებული აქვთ შესაბამისი ხარისხობრივი კატეგორია სამსახურის მიერ დადგენილი წესით. მონიტორინგის შედეგები ხელმისაწვდომია აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების რეესტრში, რომელიც განთავსებულია სამსახურის ოფიციალურ ვებ გვერდზე. <https://www.saras.gov.ge/>.

გასატარებელი ღონისძიებების შესრულების შემდეგ გაიზრდება საქართველოში რეგისტრირებული აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების საქმიანობის ხარისხი რაც მათ მიერ აუდიტორულ ანგარიშგებას უფრო სანდოს გახდის და გაამარტივებს ავტორიზებული სტატუსის მინიჭების პროცესს.

8.4 *აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა -*

აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების მიმართ მოკვლევის განხორციელება

„ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის შესახებ“ საქართველოს კანონი ითვალისწინებს სამსახურის ვალდებულებას, სამსახურის სისტემაში შემოსული განცხადებების გათვალისწინების და აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების მიერ სამართალდარღვევებზე ეფექტური რეაგირების შესახებ. ამ მიზნით, 2022 წლის ნოემბერში ძალაში შევიდა „აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების მიმართ საქმის მოკვლევის ჩატარების წესი (შემდგომ - წესი), რომელიც არეგულირებს მოკვლევის ჩატარების წესსა და მეთოდოლოგიას.

2023 წლიდან სამსახური დაიწყებს მოკვლევის განხორციელებას. აღნიშნული სამსახურისთვის წარმოადგენს ბერკეტს, რათა უზრუნველყოს სამსახურისთვის გათვალისწინებული ფუნქციების ზედმიწევნით შესრულება, აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების მიერ კანონმდებლობის დაცვის მონიტორინგი. მოკვლევა შესაძლოა დაიწყოს სამსახურმა როგორც თავისი ინიციატივით, ასევე მესამე პირთა უფლებათა დასაცავად, ანონიმური შეტყობინებისა და განცხადების საფუძველზე. მოკვლევის საშუალებით სამსახურს შეუძლია პირის ნებართვის ან სასამართლოს განჩინების საფუძველზე განახორციელოს პირის ადგილზე შემოწმებაც, რაც უფრო ეფექტურ საშუალებაა საქმის წარმოებისა და სამართალდარღვევათა გამოვლენის.

გასატარებელი ღონისძიებების შედეგად ეფექტურად დადგინდება აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების სფეროს მარეგულირებელ კანონმდებლობასთან შესაბამისობა, განხორციელდება რეესტრში ასახული ინფორმაციების სისწორის კონტროლი. მოკვლევის მიზანია სამართალდარღვევათა გამოვლენა და მისი პრევენცია.

8.5 პროფესიული განათლების ზედამხედველობა

სამსახურმა პირის სერტიფიცირებულ ბუღალტრად აღიარებისათვის და მის მიერ კვალიფიკაციის შენარჩუნებისათვის 2017 წლიდან დაადგინა პროფესიული სერტიფიცირების სტანდარტი და განგრძობითი განათლების სტანდარტი, რომლებიც შეესაბამება ევროკავშირის დირექტივების მოთხოვნებს და ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის (IFAC) მიერ დადგენილ განათლების საერთაშორისო სტანდარტებს (IES). შედეგად პროფესიული ორგანიზაციები უზრუნველყოფენ დროით და ფიზიკური რესურსის მოძიებას რათა სამსახურს წარუდგინონ სრულყოფილი სასერტიფიკაციო პროგრამები და სასწავლო პროცესები აღიარებისთვის. სამსახური აღიარებს პროფესიული ორგანიზაციების მიერ წარმოდგენილ სასერტიფიკაციო პროგრამებს და საგამოცდო პროცესებს. პროფესიული ორგანიზაციები აანალიზებენ და ითვალისწინებენ სამსახურის მიერ აღიარების პროცესში მიცემულ რეკომენდაციებს.

ასევე, სამსახურის მიერ შემუშავებული განგრძობითი განათლების სტანდარტით პროფესიული ორგანიზაციები უზრუნველყოფენ განგრძობითი განათლების პროცესს, ვინაიდან კანონმდებლობის შესაბამისად, სერტიფიცირებული ბუღალტერი სერტიფიცირების შემდეგ თავის კვალიფიკაციას განგრძობითი განათლების სტანდარტის შესაბამისად ადასტურებს, ხოლო პროფესიული ორგანიზაციები ვალდებული არიან, მონიტორინგი გაუწიონ სერტიფიცირებულ ბუღალტერთა განგრძობით განათლებას და აწარმოონ შესაბამისი აღრიცხვა.

პროფესიული სერტიფიცირების მეშვეობით სერტიფიცირებული ბუღალტრობის კანდიდატი ეუფლება კვალიფიკაციის იმ დონეს, რაც აუცილებელია პროფესიონალი ბუღალტრის როლის შესასრულებლად, თუმცა სწავლა და განვითარება პროფესიული კომპეტენტურობის შენარჩუნებისა

და განვითარებისათვის აუცილებელი მუდმივი პროცესია, რომელიც გრძელდება სერტიფიცირებული ბუღალტრის მთელი კარიერის მანძილზე, მაშასადამე, გრძელდება განგრძობითი პროფესიული განათლების პროგრამის მეშვეობით. საწყისი პროფესიული განვითარების პროგრამის ფარგლებში ხდება პროფესიული კომპეტენტურობის დაუფლება, ხოლო განგრძობითი პროფესიული განათლების ფარგლებში კი პროფესიული კომპეტენტურობის შენარჩუნება და განვითარება, რაც აუცილებელია ხარისხიანი აუდიტორული მომსახურების შესრულებისათვის რაც უზრუნველყოფს საზოგადოებრივი ინტერესების დაცვას და პროფესიისადმი ნდობის ამაღლებას.

აღნიშნული მუდმივმოქმედი, კომპლექსური და რთული პროცესებია, ემსახურება ქვეყანაში პროფესიული ორგანიზაციების მხრიდან დადგენილი სტანდარტების ზედმიწევნით შესრულების კონტროლს.

8.6-8.8 ფულის გათეთრების და ტერორიზმის დაფინანსების ზედამხედველობა

2019 წელს, „ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის შესახებ“ საქართველოს კანონის თანახმად ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახური განისაზღვრა შემდეგი ანგარიშვალდებული პირების საზედამხედველო ორგანოდ:

- სერტიფიცირებული ბუღალტერი, იურიდიული პირი, რომელიც ბუღალტრული აღრიცხვის მომსახურებას ახორციელებს და რომლის სახელით მოქმედებს სერტიფიცირებული ბუღალტერი;
- აუდიტორი, აუდიტორული (აუდიტური) ფირმა.

2022 წლის დეკემბრის საკანონმდებლო ცვლილებით, ანგარიშვალდებულ პირთა წრე გაფართოვდა და მის ფარგლებში მოექცნენ:

- პროფესიული მომსახურების გამწვევი ბუღალტრები; და
- საბუღალტრო ფირმები.

აღნიშნულმა ცვლილებამ დაფარა არსებული საკანონმდებლო ჩავარდნა და საერთაშორისო სტანდარტებთან აპროქსიმაციისკენ გადაიღვა ნაბიჯი.

ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის მიზანს ის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით წარმოადგენს სრულფასოვანი სამართლებრივი ჩარჩოს ჩამოყალიბება, ანგარიშვალდებულ პირთა წრის ცნობიერების ამაღლება და რისკზე დაფუძნებული ზედამხედველობის განხორციელება.

ზემოაღნიშნული მიზნების მისაღწევად, შეიქმნება პროფესიული მომსახურების გამწვევი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები, გამოიცემა უკვე შემუშავებული და დამუშავების პროცესში მყოფი სამართლებრივი აქტები, რაც ხელს შეუწყობს ანგარიშვალდებულ პირებს ვალდებულებების სრულყოფილად გაანალიზებასა და შესრულებაში, ხოლო სამსახურს - ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციებისა და ევროდირექტივების მოთხოვნების შესაბამისად, ზედამხედველობის განხორციელებაში.

IV. საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის წინა სტრატეგიების ფარგლებში მიღწეული ძირითადი შედეგები

სახელმწიფო ხარჯების და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA) ბოლო განახლებული შეფასებებით შეიძლება ითქვას, კვლავ დასტურდება მიღწევები იმ ძლიერ მხარებთან მიმართებაში, რაც აღნიშნული იყო 2018-2021 წლების რეფორმის სტრატეგიაში, ხოლო სუსტი მხარეების მიმართულებით აღინიშნება პროგრესი:

- კვლავ შენარჩუნდა მნიშვნელოვანი პროგრესი საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობის თვალსაზრისით, საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად და პანდემიასთან დაკავშირებული შეზღუდვების მიუხედავად ქვეყანამ უზრუნველყო გამჭვირვალობის სტანდარტის არა მხოლოდ შენარჩუნება არამედ გაუმჯობესება და ბიუჯეტის გამჭვირვალობის ინდექსში მსოფლიოში მე-5 ადგილიდან გადაინაცვლა **პირველ ადგილზე**;
- Covid-19 პანდემიით გამოწვეული კრიზისის ფონზე, პრაქტიკაში გამოიცადა ფისკალური დისციპლინა, ვინაიდან ამუშავდა განსაკუთრებული პირობები (ე.წ. Escape Clauses - საგანგებო მდგომარეობა და რეცესია, კანონით განსაზღვრული კრიტერიუმების შესაბამისად), როდესაც შესაძლებელი ხდება ფისკალური წესებით დადგენილი ზღვრების დარღვევა, კრიზისზე სათანადო ფისკალური რეაგირების მიზნებისთვის. აღსანიშნავია, რომ ფისკალურმა დისციპლინამ გამოავლინა სათანადო მოქნილობა კრიზისის განვითარების პერიოდში და ამავე დროს უზრუნველყოფილი იქნა ფისკალური წესების ლიმიტებში დაბრუნება, ორგანული კანონით განსაზღვრულ, 3 წლიან პერიოდში;
- კვლავ დასტურდება მნიშვნელოვანი პროგრესი შემოსავლების ადმინისტრირებისა და ბუღალტრული აღრიცხვის თვალსაზრისით, მიუხედავად პანდემიური ფონით გამოწვეული სირთულეებისა, მათ შორის ეფექტური ადმინისტრირების მიმართულებით.
- გრძელდებოდა მოქნილი, მარტივი და ეფექტური საგადასახადო პოლიტიკის უზრუნველყოფის მიზნით რეფორმები, მათ შორის პანდემიური კრიზის პირობებში შესაძლებელი გახდა დღგ-ის დაბრუნების ავტომატურ რეჟიმზე გადასვლა, რაც მნიშვნელოვანი ნაბიჯი იყო როგორც საგადასახადო რეფორმისთვის, ასევე ბიზნესისთვის მნიშვნელოვან მხარდაჭერის ეფექტი ქონდა კრიზისის პირობებში ამ რეფორმის დაწყებას;
- აქტიურად გრძელდებოდა მუშაობა სახელმწიფო საწარმოების აგრეგირებული ფისკალური რისკის შეფასების შესაძლებლობების მიმართულებით და გაუმჯობესდა საჯარო სექტორის ფინანსური ზედამხედველობა. საერთაშორისო სავალუტო ფონდთან, მსოფლიო ბანკთან და სხვა პარტნიორებთან ერთად მომზადა სახელმწიფო საწარმოების მართვის სტრატეგია და განისაზღვრა მართვის დუალური მოდელი, რომელიც გულისხმობს პასუხისმგებლობის გაზიარებას საქართველოს ეკონომიკისა და მდგრადი განვითარების და ფინანსთა სამინისტროებს შორის.
- შექმნილია მაკროეკონომიკური და ფისკალური ანალიზის კარგი შესაძლებლობები, რასაც უდიდესი მნიშვნელობა აქვს პანდემიურ და უკრაინაში რუსეთის შეჭრით გამოწვეული კრიზისების ფონზე, როდესაც პროგნოზირება, როგორც შიდა ისე საერთაშორისო საფინანსო ინსტიტუტებისთვის განსაკუთრებით გართულებულია, გარემო ფაქტორებისა და მოვლენების სწრაფად ცვალებადობიდან გამომდინარე;
- მნიშვნელოვანი რეფორმები განხორციელდა როგორც სახელმწიფო, ისე მუნიციპალური თვითმმართველობის დონეზე, კერძოდ:
  - შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის გაძლიერება - პროგრამული ბიუჯეტირება;
  - ხაზინის ერთიანი ანგარიშის გაფართოვება, რომელიც სრულად მოიცავს როგორც ცენტრალური, ასევე, მუნიციპალური ბიუჯეტების ოპერაციებს, ასევე ყველა საჯარო სამართლის იურიდიული პირის და არასამეწარმეო (არაკომერციული)

იურიდიული პირის ოპერაციებს (გარდა საჯარო სკოლებისა და საბავშვო ბაღებისა). პარალელურად გრძელდება მუშაობა, რომ მოცვა გაფართოვდეს და ხაზინის ანგარიშთა სისტემაში მოექცეს ასევე საჯარო სკოლები, საბავშვო ბაღები და სამთავრობო სექტორს მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოები;

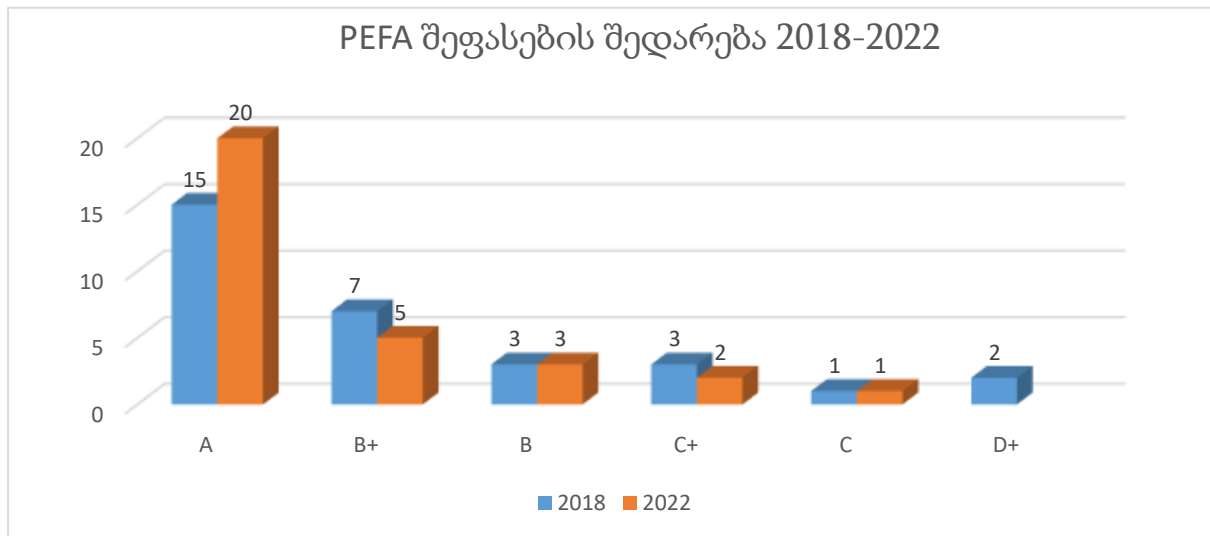
- გრძელდებოდა მუშაობა შიდა კონტროლისა და საბუღალტრო აღრიცხვის სისტემების გაძლიერების მიმართულებით, საჯარო ფინანსების მართვის საინფორმაციო სისტემის (PFMIS) დახმარებით.
- ბიუჯეტირების, ხაზინის და სხვა დაკავშირებული სფეროებისათვის ჩამოყალიბებულია და სრულყოფილად ფუნქციონირებს ელექტრონული სისტემები (ePFMS) და მიმდინარეობს მუშაობა სისტემაში იმ სახელმწიფო საწარმოების ჩართვისთვის, რომლებიც სახელმწიფო საწარმოების სექტორიზაციის რეფორმის ფარგლებში კლასიფიცირდნენ როგორც საბიუჯეტო ერთეულები;
- სახელმწიფო აუდიტის სამსახური გარდაიქმნა ტრადიციული მაკონტროლებელი-ინსპექტირების ფუნქციის განმახორციელებელი ორგანიზაციიდან ახალ, თანამედროვე ინსტიტუციად, რომელიც ფინანსურ, შესაბამისობისა და ეფექტიანობის აუდიტებს უმაღლესი აუდიტორული ორგანიზაციების აუდიტის საერთაშორისო სტანდარტების შესაბამისად ატარებს;
- შეიქმნა შიდა აუდიტის სამართლებრივი და მეთოდოლოგიური საფუძველი და ინერგება მთელი მთავრობის, მათ შორის მუნიციპალიტეტების მასშტაბით;
- ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის მხარდაჭერით უზრუნველყოფილია საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმებსა და ინიციატივებთან დაკავშირებით საჭიროებებზე დაფუძნებული ტრენინგების ჩატარება;
- 2011 წლიდან სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო ელექტრონული შესყიდვების სისტემაზე გადავიდა. ყველა სახელმწიფო და მუნიციპალური შესყიდვა ხორციელდება საქართველოს სახელმწიფო შესყიდვების ელექტრონული სისტემის მეშვეობით. სისტემაში ინახება შესყიდვების ჩანაწერები და ისინი საჯაროდ ხელმისაწვდომია. აქტიური მუშაობა მიმდინარეობდა, საერთაშორისო სტანდარტის ახალი შესყიდვების კანონმდებლობის შექმნის მიმართულებით;
- რეფორმის ფარგლებში გაძლიერდა საპარლამენტო ზედამხედველობა, მათ შორის პარლამენტის საბიუჯეტო-საფინანსო კომიტეტის მიერ ჩამოყალიბდა სისტემა, რომელმაც სპეციალურად ამ მიზნით შექმნილი სამუშაო ჯგუფის მეშვეობით აუმჯობესებს სახელმწიფო აუდიტის ანგარიშების განხილვისა და მასზე დაყრდნობით რეკომენდაციების შემუშავების და მათ აღსრულების ზედამხედველობას.

ყოველივე ზემოაღნიშნულს ადასტურებს **სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA - Public Expenditure and Financial Accountability)** შეფასების შედეგები, რასაც საქართველო რეგულარულად ატარებს. წინა, 2017 წლის PEFA შეფასებით, საქართველოს შეფასება 24 ქვეყნის საშუალო შეფასებასთან შედარებით (რომლებიც 2016 წლის PEFA-ს მეთოდოლოგიით იყო შეფასებული) უფრო მაღალი იყო 31 ინდიკატორიდან 29 ინდიკატორის შემთხვევაში. 2017 წლის შეფასებაში 2012 წლის შეფასებასთან შედარებით, 28 ინდიკატორიდან 27 ინდიკატორის შეფასების შედეგი გაუმჯობესებული/შენარჩუნებული იყო, რაც ადასტურებდა საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის წარმატებით განხორციელებას საქართველოში.

2022 წლის PEFA თვითშეფასება და მისი ვალიდირებული ანგარიში ადასტურებს შემდგომ პროგრესს. განსაკუთრებით იმ პირობებში, როდესაც შეფასების არეალში მოექცა 2019-2021 წლების

მონაცემები, შესაბამისად სამი შესაფასებელი წლიდან, ორი წელი მკვეთრად გადახრილი იყო ტრენდიდან COVID-19 კრიზისის უარყოფითი გავლენების გათვალისწინებით 2020 წლის პარამეტრებზე, ხოლო 2021 წელს, პოსტ-პანდემიური მოსალოდნელზე უფრო მაღალი აღდგენის გათვალისწინებით.

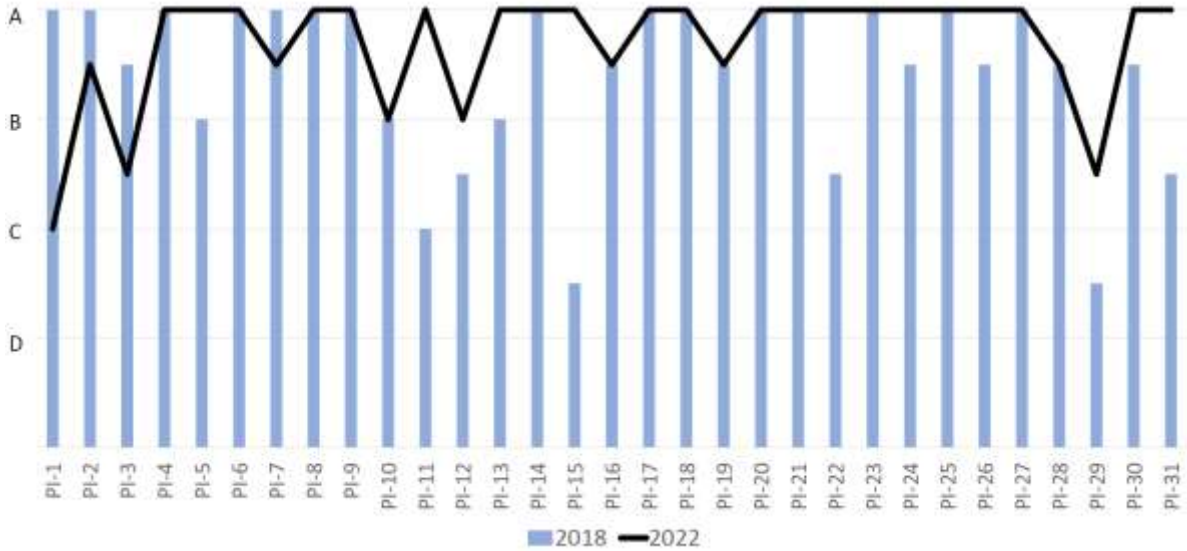
მიუხედავად წინა რეფორმების შთამბეჭდავი მიღწევებისა, სისტემის სტაბილური და ეფექტური ფუნქციონირების თვალსაზრისით ჯერ კიდევ არის გადასადგმელი ნაბიჯები, არსებობს სუსტი მხარეები, რომლებიც 2022 წლის ცენტრალური მთავრობის და მუნიციპალიტეტების PEFA-ს შეფასებებით გამოვლინდა და მიღწეული პროგრესის ფონზე, რეფორმები უფრო რთული და ღრმა ასპექტების გათვალისწინებით იგეგმება.

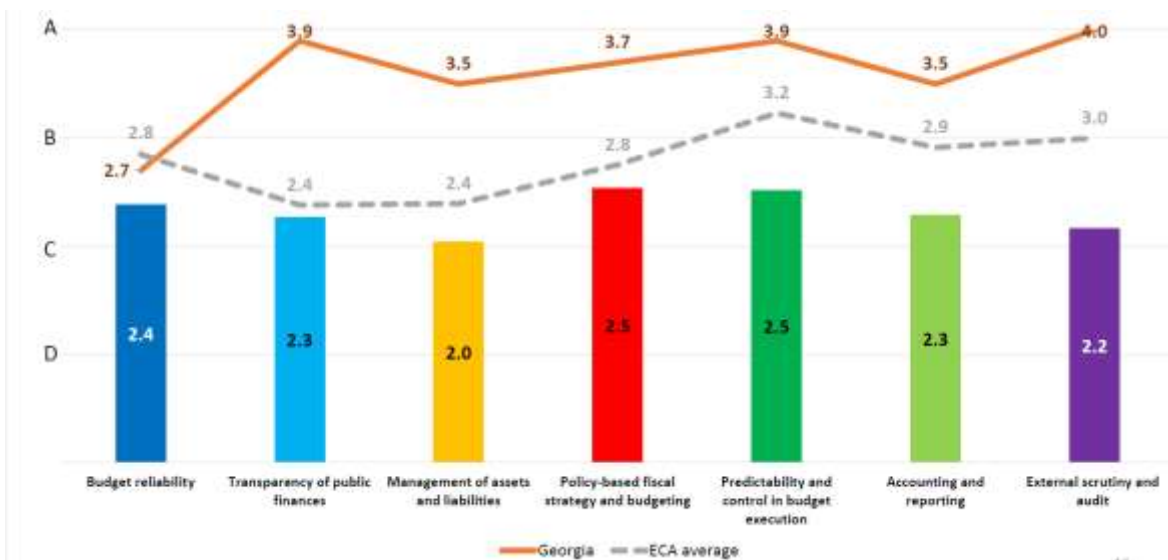
2022 წლის შეფასებით, 2017 წლის შეფასებასთან შედარებით A ქულით შეფასებულია 5 ინდიკატორით მეტი (სულ 20 ინდიკატორი). ამასთან, გასათვალისწინებელია, რომ ტრადიციულად A ქულით შეფასებული ინდიკატორები (PI-1 – PI-3), რომლებიც აფასებენ ბიუჯეტის შემოსულობების და გადასახდელების ფაქტიური მაჩვენებლების შესრულებას თავდაპირველ გეგმებთან მიმართებაში, პროგნოზირების სანდოობის შეფასების მიზნით, 2022 წლის შეფასებაში გაუარესებულია პანდემიასთან დაკავშირებული ობიექტური მიზეზების გამო, რაც რეპორტშიც აღნიშნულია. კერძოდ 2020 წლის პანდემიიდან გამომდინარე დანაკლისებით ხასიათდებოდა ბიუჯეტის შემოსავლები და ამავდროულად მნიშვნელოვნად შეიცვალა ხარჯვითი ნაწილის სტრუქტურა, კრიზისზე საპასუხო აქტივობების დაფინანსების მიზნით. ასევე 2021 წელს, მოსალოდნელზე უკეთესი ეკონომიკური აღდგენის გათვალისწინებით, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესებული პარამეტრებით დასრულდა, თავდაპირველ კონსერვატურულ პროგნოზებთან შედარებით. შესაბამისად ხარისხობრივად გაუმჯობესებული ინდიკატორების რაოდენობა შეიძლება ითქვას უფრო მაღალია, თუ გავითვალისწინებთ, რომ მინიმუმ სამ ინდიკატორში A-ზე დაბალი შეფასება გამოწვეულია პანდემიასთან დაკავშირებული ფაქტორებით და არ მიანიშნებს სტრუქტურულ გაუარესებაზე.

გასათვალისწინებელია, რომ შეფასებაში, 2018 წლის შეფასებისგან განსხვავებით საერთოდ აღარ ფიგურირებს D+ ან/და D შეფასება.

2022 წლის 20 დეკემბერს, 2022 წლის PEFA შეფასების ანგარიშის გამოქვეყნებისა და გასაჯაროების ღონისძიებაზე, ევროკავშირის ტექნიკურ დახმარებაზე მომუშავე მსოფლიო ბანკის შემფასებელი გუნდის მიერ აღინიშნა, რომ PEFA შედეგებით საქართველო იმ 59 ქვეყანას შორის, რომლებიც PEFA შეფასებას გადიან, ყველაზე კარგ შედეგს აჩვენებს და პრაქტიკულად პირველ ადგილს იკავებს, ასევე აღინიშნა, რომ საქართველოს შედეგები უფრო მაღალია 7 ძირითადი მიმართულებიდან 6 მიმართულებაში, ვიდრე ევროპისა და ცენტრალური აზიის (ECA) რეგიონის ქვეყნების საშუალო მაჩვენებელი.

აღსანიშნავია, რომ 2022 წლის PEFA შეფასება, ისევე როგორც 2018 წლის შეფასება მომზადდა 2016 წლის მეთოდოლოგიის მიხედვით. ჯამურად 31 ინდიკატორის ქვეშ არსებულ 94 დეტალურ განზომილებაში 66 მაჩვენებელი შენარჩუნდა 2018 წლის დონეზე (რომელიც თავის მხრივ უკვე მაღალ შეფასებას იმსახურებდა), 21 განზომილებაში გაუმჯობესდა, ხოლო მხოლოდ 7 განზომილებაში გაუარესდა (მეტწილად COVID-19 თან დაკავშირებული გადახრებიდან გამომდინარე).

ანგარიშის მიხედვით, პანდემიის მიუხედავად გაუმჯობესებულია:

- პირობითი ვალდებულებებისა და ფისკალური რისკების მართვის ნაწილი;

- აქტივების მართვის გამჭვირვალობა;
- საინვესტიციო პროექტების მართვის გამჭვირვალობა;
- ვალის მართვის სტრატეგიის მიმართულება;
- ფისკალური რისკების მართვის სტრატეგიის მიმართულება;
- ფისკალურ პარამეტრებზე ანგარიშგება;
- შესყიდვების კანონმდებლობით გათვალისწინებული გასაჩივრების მექანიზმები;
- მომსახურების მიწოდების ტიპის პროგრამების მექანიზმების ეფექტიანობა;
- შიდა აუდიტის ხარისხი და სტანდარტი;
- გარე აუდიტის ანგარიშგების სტანდარტები;
- აუდიტის დასკვნებზე დაყრდნობით წარმომადგენლობითი ორგანოების მიერ გაცემული რეკომენდაციები და მათზე რეაგირების მექანიზმების მიმართულება.

შემფასებელი გუნდის დასკვნის მიხედვით, PEFA-ს შეფასებით დადასტურებულმა მიგნებებმა ცხადყო, რომ:

- COVID-19 პანდემიით გამოწვეული კრიზისის დროს საჯარო ფინანსების მართვის სისტემამ გამოავლინა მაღალი ეფექტურობა, მათ შორის საინვესტიციო პროექტების მართვის, IPSAS სტანდარტების, შიდა და გარე აუდიტების მიმართულებით.
- EU რეგულაციებთან დაახლოების მიზნით მნიშვნელოვანი ცვლილებები მოხდა სახელმწიფო შესყიდვების მიმართულებით და შემუშავდა ახალი კანონმდებლობა;
- მუშაობა მიმდინარეობდა მუნიციპალიტეტების საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის მიმართულებით;
- სახელმწიფო ხაზინის მიერ დანერგილი ფულის მართვის მექანიზმებით, საჯარო ფინანსების მართვის სისტემა არა მხოლოდ უზრუნველყოფს ასიგნებებით გათვალისწინებული ღონისძიებებისათვის ფულადი სახსრების დროულ მობილიზებას, არამედ ახდენს დამატებითი შემოსავლების გენერირებასაც, თავისუფალი სახსრებით განხორციელებული აუქციონების მეშვეობით;
- ფისკალური რისკების მართვის მიმართულებით გაუმჯობესდა ანგარიშის მოცვა და ხარისხი, მათ შორის სახელმწიფო საწარმოებიდან მომდინარე ფისკალურ რისკებთან მიმართებაში;

PEFA-ის ანგარიშში აღნიშნული პროგრესისა და წარმატებული შედეგების კვალდაკვალ, რა თქმა უნდა საჯარო ფინანსების მართვაში გამოიკვეთა მიმართულებები, რომლებიც კვლავ რჩება საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის დღის წესრიგში. PEFA-ს ანგარიშის მიხედვით 2022 წლის შეფასებაში, 2018 წელთან შედარებით გაურესებული ინდიკატორები მეტწილად უკავშირდება COVID-19 გამოწვეული პანდემიის შედეგებს, რაც სრულად თანხვედრაშია გლობალურად პროგნოზირების გართულებასთან, წინასწარ გაუთვალისწინებელი მნიშვნელოვანი ფაქტორების მატერიალიზების გამო, კერძოდ გაურესდა:

- ფისკალური წესებით გათვალისწინებული ზღვრული პარამეტრები, თუმცა მხოლოდ იმ პირობებში რაც გათვალისწინებულია ორგანული კანონით ე.წ. escape clause სპეციალურ პირობებზე (საგანგებო მდგომარეობა და ეკონომიკური რეცესია). შესაფასებელი სამი წლიდან 2 წელში მოქმედებდა განსაკუთრებული პირობები, ე.წ. escape clauses)
- ფისკალური პარამეტრების ფაქტიური შესრულება გეგმიურ მაჩვენებლებთან მიმართებაში;
- მუნიციპალიტეტების შემოსულობებში საკუთარი შემოსავლების წილი ცენტრალური ხელისუფლებიდან გადაცემულ ტრანსფერებთან მიმართებაში;

გასათვალისწინებელია, რომ 2022 წლის PEFA შეფასებით, არცერთი ინდიკატორი აღარ შეფასებულა D და D+ ქულით. ამავდროულად ინდიკატორის შემადგენელი თითოეული დეტალური განზომილების მიხედვით კვლავ რჩება ასპექტები, რომლებიც დაბალი ქულითაა შეფასებული (C და C+ შეფასება):

- **სახელმწიფო რისკების მართვა (PI-10):** მიუხედავად იმისა, რომ ინდიკატორი შეფასებულია B ქულით, დეტალური განზომილების ფარგლებში კვლავ რჩება C შეფასება, რაც ძირითადად დაკავშირებულია სახელმწიფო საწარმოების აუდიტებულ ანგარიშგებების მომზადებასთან, PEFA სტანდარტით გათვალისწინებულ ვადებში;
- **სახელმწიფო აქტივების მართვა (PI-12):** არაფინანსური აქტივების მართვის მონიტორინგი და აქტივების განკარგვის გამჭვირვალობა ცენტრალური მთავრობის დონეზე გაუმჯობესებულია და ინდიკატორი შეფასებულია B ქულით (2018 წელს C+), თუმცა დეტალურ განზომილებაში კვლავ არის შენარჩუნებული C შეფასება, რაც ასახავს არაფინანსური აქტივების მართვის მოცვის გაფართოების საჭიროებას;

სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა (PI-11): ინდიკატორი აფასებს ეკონომიკური ანალიზის პრაქტიკას საინვესტიციო პროექტების შესაფასებლად, საინვესტიციო პროექტების შერჩევის მექანიზმებს, საინვესტიციო პროექტების ღირებულების განსაზღვრისა და საინვესტიციო პროექტების მონიტორინგის პრინციპებს. მიუხედავად იმისა, რომ ინდიკატორი 2022 წლის შეფასებით A ქულით შეფასდა (2018 წლის შეფასებით C ქულა), პრაქტიკაში ამ ინსტრუმენტის მდგრადი დანერგვისთვის კვლავ აქტიური სამუშაო გასაწევი. გასათვალისწინებელია რომ 2022 წელს ასევე მომზადდა შეფასება საერთაშორისო სავალუტო ფონდის საჯარო ინვესტიციების მართვის შეფასების (PIMA) ინსტრუმენტის გამოყენებით. რეფორმა მათ შორის ითვალისწინებს გენდერული ასპექტის გათვალისწინებას საინვესტიციო პროექტების მართვის პროცესში.

- **წლიური ფინანსური ანგარიშები (PI-29):** ინდიკატორი აფასებს საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტების (IPSAS) და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურისთვის ფინანსური ანგარიშგების დროული წარდგენის საკითხებს. ინდიკატორის შეფასება გაუმჯობესებულია D+ ქულიდან C+ ქულამდე. IPSAS სტანდარტების დანერგვა და სრულყოფილი ფინანსური ანგარიშგების დანერგვა მათ შორის - გენდერულად მგმობიარე ანგარიშების შედგენა, კვლავ რჩება მიმდინარე რეფორმის ნაწილად.
- **ფისკალური სტრატეგია (PI-15):** ინდიკატორი აფასებს ბიუჯეტზე პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენის და ფისკალური შედეგების შესახებ ანგარიშგების ასპექტებს, მათ შორის ფისკალური სტრატეგიის მიზნებთან მიმართებაში მიღწეულ პროგრესს. ინდიკატორის შეფასება გაუმჯობესებულია D+ შეფასებიდან B ქულამდე. გასათვალისწინებელია, რომ 2020 საბიუჯეტო წლიდან ეს მიმართულება აკმაყოფილებს A ქულით შეფასებისთვის საჭირო სტანდარტს, თუმცა მეთოდოლოგიით მოთხოვნილია, რომ ინფორმაცია ასახული იყოს ბოლო 3 საბიუჯეტო წლისთვის, 2022 წლის მდგომარეობით კი ეს კრიტერიუმები დაკმაყოფილებულია მხოლოდ ბოლო 2 საბიუჯეტო წლისთვის.
- **შემოსავლების ადმინისტრირება (PI-19):** 2022 წლის შეფასებით ინდიკატორმა კვლავ მიიღო B+ ქულა. ინდიკატორის ყველა დეტალური განზომილება შეფასებულია A ქულით, გარდა საგადასახადო დავალიანებების მონიტორინგისა, რომელიც შეფასებულია D ქულით. გასათვალისწინებელია, რომ დავალიანების 89% შეადგენს

ისტორიულად გადმოყოლილ დავალიანებას და არ მიუთითებს ამჟამად არსებულ რისკებსა და პრობლემაზე. აღნიშნული ქულის გაუმჯობესების გადაწყვეტა მეტწილად ტექნიკური ხასიათისაა, თუმცა ხანდაზმულობის გათვალისწინებით საჭიროებს ფაქიზ მიდგომას, თუმცა არცთუ მცირე რეაგირებას.

მუნიციპალურ დონეზე გამოვლენილი სუსტი მხარეებია:

- **სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მუნიციპალიტეტებისთვის გადაცემული ტრანსფერები (HLG-1):** ხარჯზე მიბმული (სპეციალური და კაპიტალური) გრანტების შესახებ მუნიციპალიტეტებისათვის ინფორმაციის მიწოდების არსებული პრაქტიკა და ვადები უარყოფითად მოქმედებს მუნიციპალიტეტების საბიუჯეტო პროცესზე, რესურსების პროგნოზირებადობის კუთხით.
- **ბიუჯეტის მომზადების პროცესი (PI-17):** გრანტების შესახებ ინფორმაციის დროულობა და ბიუჯეტის მომზადებისთვის შეზღუდული დრო ქმნის გარკვეულ სირთულეებს საბიუჯეტო პროცესში.
- **გარე აუდიტი (PI-30):** იდენტიფიცირებული პრობლემები უკავშირდება მუნიციპალიტეტებში ჩატარებული აუდიტის სიხშირეს და საკრებულოებში აუდიტის ანგარიშების განხილვის ვადებსა და სიღრმეს.
- **ინფორმაცია სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შესახებ (PI-8):** ინდეტიფიცირებული სუსტი მხარეები უკავშირდება სერვისის მიწოდების ტიპის პროგრამებთან მიმართებაში შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის კომპონენტების (არაფინანსური ინდიკატორები) ხარისხს;
- **ვალების მართვა (PI-13):** მიუხედავად იმისა, რომ მუნიციპალიტეტების მიერ ვალის აღება რეალურად ხდება მხოლოდ ცენტრალური ხელისუფლებისგან გადასესხების გზით და ნაერთი ბიუჯეტის პარამეტრებისათვის სრულყოფილადაა წარმოდგენილი ეს ინფორმაცია, ამ ინფორმაციის სრულყოფილი ასახვა მუნიციპალიტეტების მიერ თავიანთ ანგარიშგებებში, კვლავ წარმოადგენს გამოწვევას;
- **შემოსავლების შესრულება (PI-3):** შემოსავლების პროგნოზირების სიზუსტე მნიშვნელოვნად უკავშირდება მუნიციპალიტეტების მიერ საკუთარი შემოსავლების პროგნოზირების შეზღუდულ შესაძლებლობას, ვინაიდან საჭირო პარამეტრები მეტწილად ცენტრალური ხელისუფლების მიერ მუშავდება .
- **წლის განმავლობაში რესურსების განაწილების პროგნოზირებადობა (PI-21):** წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი, ასევე დაკავშირებულია ცენტრალური ხელისუფლების მიერ მუნიციპალიტეტებისათვის გადასაცემი ტრანსფერების შესახებ ინფორმაციის მიწოდების დროულობასთან.

გასათვალისწინებელია, რომ გაეროს ქალთა ორგანიზაციის დახმარებით პირველად მოხდა PEFA სამდივნოს მიერ შემუშავებული მეთოდოლოგიის გამოყენებით საჯარო ფინანსების მართვის გენდერული ასპექტების გაანალიზება. აღნიშნული შეფასებით მეთოდოლოგიით გათვალისწინებული 9 ინდიკატორიდან 6 ინდიკატორში შეფასება არის D ქულა, ხოლო 3 ინდიკატორში C. შესაბამისად გენდერული ასპექტების გათვალისწინება საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის მნიშვნელოვანი ნაწილია შემდგომ საშუალოვადიან პერიოდში.

PEFA-ს ანგარიშის შემფასებელი გუნდის მიერ PFM-ის მომავალი სტრატეგიისთვის გაიცა რეკომენდაცია შენარჩუნდეს PFM-ის რეფორმის ფარგლებში მიღწეული პროგრესი, რომელმაც გამოავლინა მდგრადობა ისეთ გამოწვევებთან მიმართებაში, როგორცაა COVID-19 პანდემია და რეფორმის შემდეგი ეტაპები დაეფუძნოს აღნიშნულ მყარ საფუძველს, მათ შორის:

ცენტრალური ბიუჯეტისთვის

- გაგრძელდეს საჯარო ფინანსების მართვის, ბუღალტრული აღრიცხვის IPSAS სტანდარტის დანერგვის, სრულყოფილად კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების სისტემის დანერგვის პროცესი;
- გაგრძელდეს მუშაობა ფინანსური ანგარიშგებების აუდიტის სამსახურისთვის წარდგენის დროულობის მოსაწესრიგებლად;
- უზრუნველყოფილი იქნეს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს მიერ მომზადებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებების სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ აუდიტის დანერგვა;
- გაგრძელდეს მუშაობა აქტივების მართვის მონიტორინგის გასაძლიერებლად.
- მოწესრიგდეს ისტორიული საგადასახადო დავალიანებების საკითხი (აღნიშნული საკითხი ტექნიკური ხასიათისაა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო არ ხედავს მას როგორ პირველი რიგის ამოცანას, ვინაიდან აღნიშნული დავალიანებების 89% ისტორიულად გადმოყილი დავალიანებებია და არ მიუთითებს საგადასახადო ადმინისტრირების მიმართულებით ამჟამად არსებულ რაიმე ტიპის პრობლემაზე)

მუნიციპალური ბიუჯეტებისთვის

- გაგრძელდეს მუშაობა მუნიციპალური ბიუჯეტებისთვის გადასაცემი სპეციალური ტრანსფერების სისტემის შესაბამისობაზე, მათ საბიუჯეტო პროცესთან იმგვარად, რომ შესაძლებელი გახდეს ამ ტიპის შემოსავლების ადრეულ ეტაპზევე გათვალისწინება, მათ შორის საშუალოვადიანი დაგეგმვის მიზნებისთვის;
- გაგრძელდეს მუშაობა შედეგზე ორიენტირებული ბიუჯეტირების ფარგლებში მოსალოდნერი შუალედური და საბოლოო შედეგების ინდიკატორების ხარისხის გაუმჯობესებაში ხელშეწყობისთვის;
- გაგრძელდეს მუშაობა ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულების გასაძლიერებლად, მათ შორის საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ჰარმონიზაციის ცენტრის ხელშეწყობით, მუნიციპალიტეტების შიდა აუდიტორების მიერ ეფექტიანობის აუდიტების მომზადების, ხოლო სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ თემატური აუდიტების ჩატარების მიმართულებით შერჩეული მუნიციპალიტეტებისა ან/და მუნიციპალიტეტთან ჯგუფისთვის;
- შემუშავდეს წარმომადგენლობითი ორგანოების მიერ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განხილვისა და რეკომენდაციებზე რეაგირების მექანიზმები;

გენდერული ასპექტების გათვალისწინებისთვის

- მიზანშეწონილია ბიუჯეტირებაში გენდერული ასპექტების გათვალისწინების მიზნით ბიუჯეტის მართვის სისტემაში გენდერული კავშირების (gender tag) სისტემის ჩაშენება, რაც შესაძლებელს გახდის:

- საბიუჯეტო პროცესში გენდერული ასპექტების გათვალისწინებას;
- ბიუჯეტირების პროცესში გენდერული ასპექტების გავლენის გაანალიზებას გენდერული თანასწორობის კრილში;
- მომსახურების მიწოდების ტიპის პროგრამების შესახებ მიხედვით მონაცემების ასახვას და გენდერული გავლენის ანალიზს;
- მომსახურების მიწოდების ტიპის პროგრამებში სქესის ნიშნით ჩაშლილი მონაცემების შეგროვებას;
- წარმომადგენლობითი ორგანოების მიერ გენდერული ასპექტების ზედამხედველობას;
- წარმომადგენლობით ორგანოების მიერ გენდერულად მგძნობიარე ანგარიშების შედგენას.

საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის ფარგლებში ბოლო ორი ათწლეულის განმავლობაში განხორციელებული ღონისძიებების შედეგები ასევე დაადასტურა საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) ტექნიკური დახმარების მისიის ფარგლებში მომზადებულმა საქართველოს ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიშმა¹⁶. ანგარიშში ფისკალური გამჭვირვალობის კოდექსის საფუძველზე სამი ძირითადი მიმართულებით - ანგარიშგება, ფისკალური პროგნოზირება და ბიუჯეტირება და ფისკალური რისკების ანალიზი და მართვა - შეფასდა 36 ინდიკატორი, საიდანაც 18 ინდიკატორი შეფასდა როგორც საუკეთესო ან კარგი, მათ შორის საშუალოვადიანი დაგეგმვა, საბიუჯეტო კანონმდებლობა, კვარტალური და წლიური ანგარიშების მომზადების სიხშირე, საბიუჯეტო კლასიფიკაცია, პროგრამული ბიუჯეტირება, მაკროეკონომიკური და ფისკალური რისკები, მაკროეკონომიკური პროგნოზები და სხვა. აღნიშნული ანგარიშის განმეორება იგეგმება 2023 წლის პირველ ნახევარში, რაც დიდი ალბათობით დაადასტურებს შემდგომ პროგრესს, რაც აღნიშნულია 2022 წლის PEFA შეფასებაში.

გატარებული რეფორმების შედეგად, „ბიუჯეტის „გამჭვირვალობის კვლევა 2017“-ის (Open Budget Survey 2017) შედეგებით, საქართველომ 82 ქულით¹⁷ მე-5 ადგილი დაიკავა მსოფლიოს 115 ქვეყანას შორის¹⁸. აღნიშნული პოზიციით, საქართველო მოექცა სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში (2015 წელს განხორციელებული იმავე კვლევის თანახმად, საქართველომ 66 ქულით მე-16 ადგილი დაიკავა და მოექცა მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში). საქართველო რეგიონიდან ერთადერთი ქვეყანაა, რომელიც გადავიდა მნიშვნელოვნად გამჭვირვალე ქვეყნების ჯგუფში და რომლის სტანდარტსაც ბოლო კვლევებით მხოლოდ 5-6 ქვეყანა აკმაყოფილებს მსოფლიოში. შესაბამისად, საქართველო იკავებს ადგილს საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განსაკუთრებული წარმატების მქონე ისეთ ქვეყნებთან ერთად როგორცაა: ახალი ზელანდია, სამხრეთ აფრიკა, შვედეთი და ნორვეგია. საქართველომ მე-5 ადგილი და ყველაზე გამჭვირვალე ქვეყნის სტატუსი

¹⁶ <https://www.mof.ge/images/File/public%20finances%20in%20Geo/georgia-fiscal%20rules%20report%202018.pdf>

¹⁷ <https://internationalbudget.org/summaries/georgia-2017/>

¹⁸ <https://internationalbudget.org/open-budget-survey/open-budget-index-rankings/>

შეინარჩუნა 2019 წლის ანალოგიურ კვლევაშიც, ხოლო 2022 წლის იმავე კვლევის შედეგად კი საქართველომ მსოფლიოში **პირველ ადგილზე გადაინაცვლა**, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი მიღწევაა პანდემიურ პირობებში, როდესაც გამჭვირვალობისა და ჩართულობის მექანიზმებისთვის დამატებითი წნეხი შეიქმნა დისტანციური მუშაობისა და ფიზიკური კომუნიკაციის შეზღუდვების პირობებში.

ცხრილი №2. ფინანსთა სამინისტრო: 2018-2022 წლების PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
1	ბიუჯეტირება						
1.1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის გაზრდა	საშუალოვადიანი ჩარჩო დაგეგმვის ეფექტურ ინსტრუმენტს წარმოადგენს	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBI – ღია ბიუჯეტის ინდექსი; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) IMF - ფისკალური დისციპლინის ჩარჩოს გაძლიერება (2017)"	PI-5 - B PI-15.1 – D PI-16 – B+ (PEFA 2017 შეფასება); OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2017 წლის შედეგით საქართველო 82 ქულით მეხუთე ადგილს იკავებს 115 ქვეყანას შორის და მოქცეულია სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში;"	PI-5 - A PI-15.1 – C არანაკლებ ერთი პუნქტით გაუმჯობესება - C (2021); PI-16 – A; OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება;"	PI-5 – A PI-15 – A PI-15.1 – D ინდიკატორით გათვალისწინებული მოთხოვნა შესრულებულია 2021 და 2022 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პაკეტში, თუმცა PEFA მეთოდოლოგიიდან გამომდინარე (წინა სამივე წელს ფასდება) შეფასებაში ვერ აისახა პროგრესი.	"2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2021 (www.internationalbudget.org/open-budget-survey/)"

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
1.2	ფისკალური დისციპლინის გაძლიერება	ფისკალური პოლიტიკა ეფუძნება წინასწარ განსაზღვრულ გონივრულ ფისკალურ წესებს	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBI – ღია ბიუჯეტის ინდექსი; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) IMF - ფისკალური დისციპლინის ჩარჩოს გაძლიერება (2017)"	PEFA PI-15.3 – D PEFA PI-11 – C	PEFA PI-15.3 - A PEFA PI-11 – B	PI-15.3 - A PI-11 – A	"2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564); 2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org);"
1.3	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ყველა ეტაპზე პროექტების განხორციელებაზე გადაწყვეტილება მიიღება სისტემური მიდგომით შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA ; OBI; მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასება (PIMA) "	"PEFA PI-11 – C 2017 წელს მომზადდა საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების დოკუმენტი (PIMA), სამოქმედო გეგმასთან ერთად. "	"PEFA PI-11 – B მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების (PIMA) სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულება "	PI-11 – A	"2023-2026 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); საბიუჯეტო დოკუმენტაცია; PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); "

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
1.4	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	ხარჯვითი ნაწილის დაგეგმვა ხორციელდება მოსალოდნელი შედეგების მიხედვით	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU)	PEFA : PI-2 – A PI-5 – B PI-8 - A	PEFA : PI-2 – A PI-5 – A PI-8 - A	PI-2 – B+ (აფასებს ხარჯების სტრუქტურულ გადახრას, რაც გაუარესებულია COVID-19-ის გავრცელებიდან გამომდინარე) PI-5 – A PI-8 - A	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); 2026-2026 წლების პროგრამული ბიუჯეტის დანართი. 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564);
1.5	ანგარიშვალდებულებებისა და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა	საჯარო ფინანსების მართვის ყველა ეტაპზე ინფორმაცია ხელმისაწვდომია და საჯარო საერთაშორისოდ აღიარებული პრაქტიკის შესაბამისად	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU)	PEFA : PI-5 – B PI-9 – A OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2017 წლის შედეგით საქართველო 82 ქულით მეხუთე ადგილს იკავებს 115 ქვეყანას შორის და მოქცეულია სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნების რიგში;	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება;	PI-5 – A PI-9 – A OBI - ბიუჯეტის გამჭვირვალობის 2021 წლის კვლევით საქართველო პირველ ადგილს იკავებს 120 ქვეყანას შორის.	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2021 (www.internationalbudget.org/open-budget-survey/) განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე საბიუჯეტო დოკუმენტაცია (www.mof.ge) 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564);

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
1.6	მუნიციპალიტეტების მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება	ადგილობრივ დონეზე ხორციელდება ფინანსების უკეთესი დაგეგმვა საშუალოვადიან პერიოდში	PEFA	PEFA HLG1 – საშუალო შეფასება D+ PI-8 PI-17	PEFA HLG1 – B (მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში) PI-8 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესება მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში) PI-17 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესება მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში	2022 წელს განხორციელდა ქ. თბილისის, ქ. ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტების შეფასება მსოფლიო ბანკის და ევროკავშირის მხარდაჭერით. PI-17 ინდიკატორი გაუმჯობესებულია სამივე მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, ხოლო PI-8 ინდიკატორი თბილისის და ბათუმის შემთხვევაში შენარჩუნებულია B+ და B დონეზე, ხოლო მარტვილის შემთხვევაში გაუმჯობესებულია D+ შეფასებიდან B-მდე მომდევნო წლებში დაგეგმილია დანარჩენი, უკვე შეფასებული მუნიციპალიტეტების განმეორებით შეფასება.	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org);
1.7	სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება	ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) არსებობს სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებისა და ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების დაკავშირების მექანიზმი	GRPFM მეთოდოლოგია ს მიდგომები ბიუჯეტისა და გენდერული ასპექტების ბიუჯეტში ასახვასთან დაკავშირებით	ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) პროგრამული ბიუჯეტის ნაწილში დამატებულია კლასიფიკატორი, სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტების ინტეგრირების მიზნით	2023-2026 წლების პროგრამულ ბიუჯეტში არანაკლებ ერთი სამინისტროს შემთხვევაში პროგრამების/ქვეპროგრამების დაკავშირებულია სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის შესაბამის კლასიფიკატორთან	ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (e-budget.ge) შეიქმნა მექანიზმი, რომლის მეშვეობითაც მხარჯავ დაწესებულებებს შესაძლებლობა აქვთ პროგრამები/ქვეპროგრამები დაუკავშირონ პოლიტიკის კლასიფიკატორს (SDG, კლიმატის ცვლილება, გენდერული ასპექტები და სხვა). აღნიშნული ასახულია 2023 წლის	2023-2026 წლების პროგრამულ ბიუჯეტის დანართი, რომელიც წარედგინება პარლამენტს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტთან ერთად და განთავსებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						ბიუჯეტის პროგრამული ბიუჯეტის დანართში.	
2	მთავრობის ვალის მართვა						
2.1	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება (ადგილობრივი მთავრობებისთვის ვალის მართვაში დახმარების გაწევა).	PEFA	PI 13.3 - D	PI 13.3 - A	PI 13.3 - A	საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია და განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge)
2.2	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. დივერსიფიცირებულ ი ინვესტორთა ბაზა და ბაზრის გაზრდილი ლიკვიდურობა; 2. ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ფარგლებში ახალი ინსტრუმენტების დანერგვა; 3. პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა.	მსოფლიო ბანკის (WB) და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) მიერ შემუშავებული „მთავრობის ბონდების სახელმძღვანელო“ (Developing Government Bond Markets A Handbook)	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის სიმცირე; არადივერსიფიცირებული ბაზარი (არარეზიდენტი + არასაბანკო ინვესტორების წილი მთავრობის ფასიანი ქაღალდების პორტფელში 2018 წლის ბოლოს მდგომარეობით იყო 2,61%); მეორადი ბაზრის განვითარების დაბალი დონე.	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის ზრდა; ინვესტორთა ბაზის დივერსიფიცირება (არარეზიდენტი+ არასაბანკო ინვესტორების წილის ზრდა 20%-მდე); ვალდებულებების მართვის ოპერაციების დანერგვა; პირველადი დილერების სისტემის დანერგვა.	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის კაპიტალიზაცია 2018 წლის მონაცემთან შედარებით 2021 წელს გაიზარდა თთქმის 2-ჯერ; არასაბანკო ინვესტორების წილი მთლიან პორტფელში 2021 წლისთვის 11.3%-მდე გაიზარდა; 2019 წელს დაინერგა ვალდებულებების მართვის BuyBack ოპერაცია; 2020 წლიდან ამოქმედებულია პირველადი დილერების საპილოტე პროგრამა	PEFA-ს შეფასების ანგარიში; კანონში განხორციელებული ცვლილებები; სტატისტიკური მაჩვენებლები.
3	სახელმწიფო სახსრების მართვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება						

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
3.1	აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში	დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული IPSAS სტანდარტების შესაბამისად მომზადებული მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნება	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU)SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი;	PEFA PI-12.1 – B PI-12.2 – C PEFA PI-22 – C+ PEFA PI-29 – D+	PEFA PI-12.1 – A PI-12.2 - B PEFA PI-22 - A PEFA PI-29 - A	მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება მომზადებულია დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული IPSAS სტანდარტების შესაბამისად და ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის მიზნებისათვის, გამოქვეყნებულია სახაზინო სამსახურის ვებ-გვერდზე www.treasury.ge . PEFA PI-12.1 – B PI-12.2 - C PEFA PI-22 - A PEFA PI-29 – C+	PEFA შეფასების ანგარიში გამოქვეყნებული კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება
3.2	ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება	სრულად ფუნქციონირებადი დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნის	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი;	PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A PEFA PI-29 – D+	PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A PEFA PI-29 – A	ხაზინის ელექტრონული სისტემა (eTreasury) განვითარებულია და მორგებულია მომხმარებელთა საჭიროებებზე ხაზინის ელექტრონული სისტემის ბაზაზე შემუშავებული ხაზინის მთავარი წიგნი სრულყოფილად ფუნქციონირებს. PEFA PI-20 – A PEFA PI-23 – A PEFA PI-25 – A PEFA PI-27 – A	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 ხაზინის მთავარი წიგნის საფუძველზე მომზადებული ანგარიშგებები

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						PEFA PI-29 – C+	
3.3	ფულადი სახსრების მართვის რეფორმა	ფულადი სახსრების მართვის მიზნებისათვის, ფულადი სახსრების ინსტრუმენტები და მექანიზმების გამოყენება	PEFA	PEFA PI-21 - A	PEFA PI-21 - A	PEFA PI-21 - A	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021
4	საგადასახადო და საბაჟო საკითხები						
4.1	ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება	ევროდირექტივასთან შესაბამისობაში მოყვანილი საგადასახადო კანონმდებლობა	საქართველოსა და ევროკავშირს შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება; EU დირექტივა (2006/112/EC); (2003/96/EC)	განხორციელდა საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისობის ანალიზი ევროპის საბჭოს დირექტივებთან და ცვლილებების განხორციელების სამოქმედო გეგმის შემუშავება	2006/112/EC და 2003/96/EC დირექტივასთან საქართველოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის მიზნით საგადასახადო კოდექსში ცვლილებების განხორციელება და ზემოაღნიშნულ დირექტივებთან შესაბამისობაში მოყვანა	მიმდინარეობს მუშაობა შესაბამისი ცვლილებების პროექტებზე.	მომზადებული ცვლილებების პროექტი, კანონში განხორციელებული ცვლილებები

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
4.2	საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა	ევროკავშირის საბაჟო კანონმდებლობასთან შესაბამისობაში მოყვანილი საქართველოს საბაჟო კანონმდებლობა	საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება; ევროპარლამენ ტისა და საბჭოს 2013 წლის 9 ოქტომბრის რეგულაცია (EU) № 952/2013 და 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) N1186/2009 საბაჟო გადასახადისაგან გათავისუფლების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაცია.	საბაჟო კანონმდებლობა, რომელიც არ არის მიახლოებული ევროკავშირის საბაჟო კანონმდებლობასთან	ევროკავშირის საბაჟო კანონმდებლობასთან მაქსიმალურად მიახლოებული საბაჟო კანონმდებლობის მიღება	მიღებულია ახალი საბაჟო კოდექსი და მის შესაბამისად საქართველოს საბაჟო ტერიტორიაზე საქონლის გადაადგილებისა და გაფორმების შესახებ ინსტრუქციების დამტკიცების თაობაზე საქართველოს ფინანსთა მინისტრის 2019 წლის 29 აგვისტოს №257 ბრძანება.	პარლამენტის მიერ მიღებული „საქართველოს საბაჟო კოდექსი“
4.3	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული სტანდარტების დანერგვა	BEPS -ის ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრობით აღებული ვალდებულება	მე-5 ღონისძიება - 2017 წელს FHTP-ის მიერ კანონმდებლობის შეფასების შედეგად საერთაშორისო ფინანსური კომპანია და ვირტუალური ზონის პირი შეფასდა როგორც “potential harmful but actually not harmful” სტატუსით,	BEPS-ის მე-5 (საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის აღკვეთა), მე-6 (საგადასახადო შეთანხმებების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა), მე-14 (დავების გადაჭრის ეფექტიანობის გაუმჯობესება) ღონისძიებების მინიმალური	საგადასახადო შეთანხმების ბოროტად გამოყენების აღკვეთის მიზნით, საქართველოს ხელი მოწერილი აქვს „დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის აღკვეთის მიზნით საგადასახადო შეთანხმებებთან დაკავშირებული ღონისძიებების დანერგვის	შეფასების ანგარიშები

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
				<p>ხოლო თავისუფალი ინდუსტრიული ზონა და სპეციალური სავაჭრო კომპანია როგორც არასაზიანო (out of scope of FTHP);</p> <p>მე-6 ღონისძიება - საქართველოს მიერ გაფორმებული შეთანხმებები არ მოიცავს BEPS-ის მე-6 ღონისძიების მინიმალურ სტანდარტს;</p> <p>მე-14 ღონისძიება - ურთიერთშეთანხმების პროცედურების (MAP) განხორციელების არასაკმარისი რეგულაციები</p>	სტანდარტის დანერგვა და მონიტორინგი	შესახებ“ მრავალხმრივ კონვენციას და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს საიტზე გამოქვეყნებულია 16 ახლად დამატებული სინთეზირებული ტექსტი, დანარჩენის დამატებაც მოხდება ეტაპობრივად.	
4.4	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის წევრობით აღებული ვალდებულებები	2016 წელს ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის საგადასახადო მიზნებისთვის გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის მიერ დამტკიცდა საქართველოს იურისდიქციის შეფასების მეორე	გლობალური ფორუმის ახალი 2016 წლის მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასება და 2013-16 წლის შეფასების სტატუსის (largely compliant) შენარჩუნება	მიმდინარეობს მუშაობა საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის წევრობით აღებული ვალდებულებებთან დაკავშირებით, GF-ის სამდივნოს გადაეგზავნა შემდეგი ფაზის შეფასებასთან დაკავშირებით შევსებული კითხვარი.	საქართველოს იურისდიქციის შეფასების ანგარიში და შეფასების რეიტინგი

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
				ფაზის ანგარიში, რომლის თანახმად საქართველოს მიენიჭა რეიტინგი: „largely compliant“.			
4.5	დღგ-ის ზედმეტობის მართვა	დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების სისტემის ამოქმედება	TADAT P8-24; საგადასახადო ზედმეტობის დაბრუნების განაცხადების დამუშავების ადეკვატურობა	დაწყებულია დღგ-ის ავტომატური დაბრუნება 10% TADAT - D	დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების 90%-იანი მაჩვენებელი TADAT - B	დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების პროგრამის საშუალებით, დასაბრუნებელი ზედმეტობა, გადასახადის გადამხდელთა პირად საბანკო ანგარიშზე აისახება ავტომატურად, დამატებითი მოთხოვნის წარდგენის გარეშე. დღგ-ის ავტომატური დაბრუნების მექანიზმის შეფასების პროგრამული ლოგიკა და შესაბამისი სტატისტიკა სრულად შეესაბამება TADAT მოთხოვნებს.	სტატისტიკური მონაცემები
4.6	კანონმორჩილების რისკის სტრუქტურული მიდგომის დანერგვა	არსებობს კანონმორჩილების სტრატეგია და მეთოდოლოგია, როგორც გადამხდელთა სემინტის ისე გადასახადის ჭრილში	TADAT POA 2-3 კანონთან შესაბამისობის რისკების გამოვლენა, შეფასება, დიფერენციაცია და რაოდენობრივი განსაზღვრა. POA 2-4	TADAT – C	შეფასებებში - POA 2-3 POA 2-4 POA 2-5 TADAT - B	TADAT შეფასება P2-3 B ქულა P2-4 C ქულა P2-5 D ქულა	TADAT 2020 წლის ანგარიში

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
			<p>რისკების შემცირება კანონთან შესაბამისობის დონის გაუმჯობესების გეგმით</p> <p>POA 2-5 კანონთან შესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების მონიტორინგი და შეფასება</p>				
4.7	გადასახადის გადამხდელთა რეესტრის შექმნა	გადასახადის გადამხდელთა რეესტრის მონაცემები სანდოა და იძლევა საგადასახადო ადმინისტრირების მიზნებისათვის სრულყოფილი ანალიზის საშუალებას	<p>TADAT; POA 1-1-1 ზუსტი და სანდო ინფორმაცია გადამხდელთა შესახებ</p> <p>TADAT; POA 1-1-2 პოტენციური საგადამხდლო ბაზის შესახებ ინფორმაციის ფლობა</p>	TADAT – D TADAT - C	TADAT - B	TADAT შეფასება P1-1 B ქულა P1-2 A ქულა	TADAT 2020 წლის ანგარიში

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
4.8	ერთიანი მეთოდოლოგიური ბაზის შექმნა	მონაცემთა საძიებო ონლაინ პლატფორმის ამოქმედება	TADAT: P 3-8 ინფორმაციის მოცულობა, განახლებადობა და ხელმისაწვდომობა; P 3-9 მოთხოვნილი ინფორმაციის გასაცემად საჭირო დრო			2023 წლის პირველი იანვრიდან, უახლესი ციფრული მოთხოვნების შესაბამისი, საინფორმაციო და მეთოდოლოგიური ჰაბი - infohub.rs.ge სატესტო რეჟიმში იწყებს მუშაობას. infohub.rs.ge წარმოადგენს ელექტრონული ინფორმაციის მართვის ერთიან სისტემას, სადაც ცენტრალიზებულად იქნება გაერთიანებული სხვადასხვა ტიპის მონაცემი. აღსანიშნავია, რომ ახალი პროგრამული უზრუნველყოფის ამოქმედების შემდეგ, ყველა მომხმარებლისთვის ინფორმაცია კიდევ უფრო ხელმისაწვდომი გახდება, ხოლო თავად ინფორმაციის მიღების პროცესი მნიშვნელოვნად გამარტივდება.	სამსახურის წლიური ანგარიში
4.9	საგადასახადო დავალიანების მართვის რეფორმა	ვალის მართვის ახალ სისტემაზე გადასვლა	TADAT: P 5-18 საგადასახადო დავალიანების მოცულობა და ზრდის დინამიკა			TADAT შეფასება P5-18 C ქულა საგადასახადო დავალიანების დროულად გადახდის მაჩვენებლის გაუმჯობესების და დაგროვილი საგადასახადო დავალიანების მოცულობის შემცირების მიზნით, შემუშავდა ვალის მართვის 2022-2024 წლების სტრატეგია; ახალ	TADAT 2020 წლის ანგარიში; სამსახურის წლიური ანგარიში.

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						სისტემაზე გადასვლის მიზნით განხორციელდა შესაბამისი ღონისძიებები; სრულად გადასვლა დაგეგმილია 2023 წლიდან.	
4.10	მსხვილ გადამხდელთა ადმინისტრირების ახალი მიდგომების დანერგვა	მსხვილ გადამხდელთა სამსახურის სისტემური გამართვა და დებულებით გათვალისწინებული აქტივობების განხორციელება	საერთაშორისო სავალუტო ფონდის წინაშე ნაკისრი ვალდებულება (საგადასახადო ადმინისტრაციის რეფორმა RMTF FAD_GEO_2018_01) 2. საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მოკლევადიანი ექსპერტების ანგარიშები.			დამტკიცდა მსხვილ გადამხდელთა ადმინისტრირების 2022-2024 წლების სტრატეგია, რომლის მიზანია ცენტრალიზებული, სამართლიანი და გამჭვირვალე მიდგომებით, მსხვილი გადასახადის გადამხდელთა საგადასახადო ადმინისტრირების გაუმჯობესება.	სამსახურის წლიური ანგარიში
5	მკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება						
1	მკრო-ფისკალური პროგნოზირების გაუმჯობესება	DSGE მოდელის საფუძველზე საშუალო-ვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA – საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება საქართველოში	2.1.2 - აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good) (FTE, 2017 შეფასება); PI-14.2 – B(PEFA, 2017 შეფასება)	2.1.2 – დაკმაყოფილებული იქნება საუკეთესო პრაქტიკის (Advanced practice) შესაბამისი მოთხოვნები PI-14.2 – ერთი პუნქტით გაუმჯობესება - A	ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასებით მიღებულია კარგი პრაქტიკის (Good practice) შეფასება. მკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზირების კომპონენტში მაქსიმალური შეფასება აქვს მიღებული	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org); FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						მთავრობის მიერ ძირითადი ფისკალური მაჩვენებლების პროგნოზირების მომზადებას, თუმცა გაუარესებულია პროგნოზირების სიზუსტე, რაც ძირითადად გამოწვეულია პანდემიიდან გამომდინარე გზარდილი ეკონომიკური გაურკვევლობის ზრდით. PI-14.2 - A	
2	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის ისტორიული მონაცემების გადახედვის წესის შემუშავება	მონაცემთა გადახედვის მეთოდოლოგიის შემუშავება მიმდინარე და ისტორიული მონაცემების შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება	1.3.3 – არ აკმაყოფილებს FTE-ს კრიტერიუმს (Not met),(2017 შეფასება);	აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good)	არ გამოქვეყნებულა ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების განახლებული ანგარიში, თუმცა სახელმწიფო ფინანსები გადახედვის წესი შემუშავებული და გამოქვეყნებულია ფინანსთა სამინისტროს ვებ გვერდზე	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge) გამოქვეყნებული სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკის ისტორიული მონაცემების გადახედვის წესი
3	საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის რაოდენობრივი შეფასება	ანგარიშვალდებულებების გაუმჯობესება	FTE - FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA	PI-1.1.4 – არ აკმაყოფილებს FTE-ს კრიტერიუმს,(Not met), (2017 შეფასება);	PI-1.1.4 – აკმაყოფილებს FTE-ს ძირითად კრიტერიუმს, (Basic), PEFA PI-5 - A	მიმდინარე წელს საერთაშორისო სავალუტო ფონდის მისიის დახმარებით განხორციელდა საგადასახადო შეღავათების რაოდენობრივი ანალიზი და დასრულების პროცესშია შესაბამისი დოკუმენტიც, რაც მოიცავს მოგების, საშემოსავლო და დამატებული ღირებულების გადასახადის საგადასახადო დანახარჯებს. PEFA-ს	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						შეფასებით, გაუმჯობესებულია (ნაწილობრივშესრულებულა 2021 წლისთვის) შესაბამისი ინდიკატორი ბიუჯეტის დოკუმენტაციასთან დაკავშირებით.	
6	ფისკალური რისკების მართვა						
1	სახელმწიფო საწარმოების ეკონომიკური შოკების შეფასება	სახელმწიფო საწარმოების სენსიტიურობის ანალიზი და სტრეს-ტესტები	FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	2017 წლის ბოლოს მდგომარეობით სენსიტიურობის ანალიზი არ არის განხორციელებული.	სენსიტიურობის ანალიზი და სტრეს-ტესტები განხორციელდა 7-10 ძირითადი სახელმწიფო საწარმოსთვის	საერთაშორისო სავალუტო ფონდის ტექნიკური დახმარების მისიის მხარდაჭერით შემუშავებული სახელმწიფო საწარმოთა სენსიტიურობის ანალიზის მოდელის და მეთოდოლოგიის გამოყენებით 2018 წლიდან, ფინანსური მნიშვნელობის გათვალისწინებით შერჩეული 6 მსხვილი საწარმოსთვის მზადდება სამ-წლიანი ისტორიული და ხუთ-წლიანი ფინანსური პროგნოზები. მოდელში ასახულია საწარმოების სენსიტიურობა (სტრეს-ტესტები) სხვადასხვა ეკონომიკური ფაქტორების, მწვავე ეკონომიკურ შოკების და მოდელირებული სცენარების მიმართ, მათ შორის მშპ-ს ზრდის, გაცვლითი კურსის და	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						<p>საპროცენტო განაკვეთების შოკების მიმართ.</p> <p>სენსიტიურობის ანალიზი და შოკების რეალიზების შემთხვევაში სახელმწიფო საწარმოებზე გავლენის შედეგები ქვეყნდება ფისკალური რისკების დოკუმენტში.</p>	
2	<p>ცენტრალური მთავრობის სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესება და გამჭვირვალობის გაზრდა</p>	<p>დამატებითი ნორმები/რეგულაციები დაინერგა სახელმწიფო საწარმოების ეფექტურობის შეფასების და მონიტორინგის მიზნით</p>	<p>PEFA FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB</p>	PEFA PI 10.1 - B	PEFA PI 10.1 - A	<p>ფინანსთა სამინისტროს მიერ გაკეთდა ფისკალური რისკებისათვის მნიშვნელოვან საწარმოთა რეესტრი. ფისკალური რისკების ანალიზისთვის მნიშვნელოვან საწარმოთა უმეტეს ნაწილს წარმოადგენილი აქვს აუდირებული ანგარიშგებები და დაზუსტებული ფინანსური მაჩვენებლები დადგენილ ვადებში.</p> <p>სახელმწიფო საწარმოთა ანალიზში შეტანილი საწარმოების ჯამური</p>	<p>ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე</p>

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						<p>ბრუნვა ყველა სახელმწიფო საწარმოს ბრუნვის 90%-მდე შეადგენს, მათ შორის სახელმწიფო კორპორაციების 100%. ანალიზი მოიცავს საწარმოების როგორც ჯამურ ასევე ცალკეულ ფინანსურ მაჩვენებლებს და კოეფიციენტებს და ინფორმაციას პოტენციური ფისკალური რისკების შესახებ.</p> <p>დოკუმენტი გამოქვეყნებულია და ხელმისაწვდომია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებგვერდზე.</p> <p>ამასთან, საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 11 თებერვლის N217 განკარგულებით განსაზღვრულია საზოგადოებრივი დაინტერესების პირად იდენტიფიცირებული სახელმწიფო საწარმოების მიერ აუდიტირებული ფინანსური და სხვა სახის ანგარიშგებების ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურისთვის საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1</p>	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						<p>ივლისამდე წარდგენის, ხოლო არააუდიტირებული ფინანსური და სხვა სახის ანგარიშგებების საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე წარდგენის ვალდებულება. აღსანიშნავია, რომ ეს ნორმა კერძო სექტორის საწარმოებთან შედარებით უფრო მაღალ სტანდარტს აწესებს სახელმწიფო საწარმოებისთვის. მოსალოდნელია, რომ სახელმწიფო საწარმოები ეტაპობრივად შეძლებენ აღნიშნული ნორმის პრაქტიკაში შესრულებას. ფისკალური რისკების ანალიზის და გამჭვირვალობის მიმართულებით მიღწეული უპრეცედენტო პროგრესის მიუხედავად, ამ ნაწილში პანდემიურ წლებზე (2020-2021) დაყრდნობით ქულის გაუმჯობესება მოსალოდნელი არ არის, შესაძლოა ზოგიერთ საწარმოში პანდემიური მიზეზებით ერთჯერადად წარმოქმნილმა შეფერხებებმა, პირიქით, გამოიწვიოს ქულის ერთი საფეხურით გაუარესება, რაც ცხადია გამოსწორდება</p>	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						პოსტ-პანდემიურ პერიოდში.	
3	მუნიციპალიტეტის სახელმწიფო საწარმოების ანგარიშგების ხარისხის გაუმჯობესება და გამჭვირვალობის გაზრდა	დამატებითი ნორმები/რეგულაციები დაინერგა სახელმწიფო საწარმოების ეფექტურობის შეფასების და მონიტორინგის მიზნით	PEFA FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	PEFA PI 10.2 - C	PEFA PI 10.2 - B	საქართველოს მთავრობის 2021 წლის 11 თებერვლის N217 განკარგულებით მუნიციპალიტეტის წილობრივი მონაწილეობით მოქმედ სახელმწიფო საწარმოებს, რომლებიც კანონმდებლობის შესაბამისად განსაზღვრულნი არიან საზოგადოების დაინტერესებულ პირებად, ეთხოვათ აუდიტირებული ფინანსური და სხვა სახის ანგარიშგების ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურისთვის საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1 ივლისამდე წარდგენა, ხოლო არააუდიტირებული ფინანსური და სხვა სახის ანგარიშგების	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						<p>საანგარიშგებო პერიოდის მომდევნო წლის 1 აპრილამდე წარდგენის ვალდებულება.</p> <p>აღსანიშნავია, რომ 2021 წელს ფისკალური რისკების ანალიზისთვის გამოყენებულ საწარმოთა ჯამურ რაოდენობაში მუნიციპალური ხელისუფლების საწარმოების რაოდენობის წილი 51,3 პროცენტი შეადგენა, რაც წინა წლებთან შედარებით გაუმჯობესებული მაჩვენებელია.</p>	
4	პირობითი ვალდებულებების აღრიცხვა, მათ შორის, PPP / PPA-ზე დაფუძნებული ვალდებულებების	პირობითი ვალდებულებების აღრიცხვა, მათ შორის, PPP / PPA-ზე დაფუძნებული ვალდებულებების	PEFA FTE; ფისკალური წესი IMF TA; IMF პროგრამა; WB	PEFA PI 10.3 - B	PEFA PI 10.3 - B (შეფასების შენარჩუნება)	<p>საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკაზე დაყრდნობით და საჯარო სექტორის ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტის IPSAS- 32-ის შესაბამისად ახორციელებს ქვეყანაში არსებული PPP პროექტების მთავრობის მიერ აღებული პირობითი ვალდებულებების მიმდინარე ღირებულების შეფასებას.</p> <p>2022 წლის 1 იანვრის მდგომარეობით, PPP ვალდებულებები, IPSAS-</p>	ფისკალური რისკების ანალიზი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტზე

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						<p>32-ის შესაბამისად, შეადგენს 384 576 908 ლარს. ასევე მიმდინარეობს PPA პროექტიდან მომდინარე მთავრობის მიერ აღებული პირობითი ვალდებულებების შეფასებასაც.</p> <p>PPP და PPA პროექტიდან მომდინარე ფისკალური რისკების შესახებ ინფორმაცია მოცემულია ფისკალური რისკების დოკუმენტში და საქართველოს სახელმწიფო ბიუჯეტის ქვეთავად ყოველწლიურად წარედგინება დასამტკიცებლად პარლამენტს.</p> <p>ამასთან, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრომ აზიის განვითარების ბანკის და USAID-ის დემოკრატიული მმართველობის ინიციატივის (GGI) მხარდაჭერით შეიმუშავა და ფინანსთა მინისტრის 2020 წლის 28 აპრილის №100 ბრძანებით დამტკიცდა „საჯარო და კერძო თანამშრომლობის მეთოდურ-პრაქტიკული სახელმძღვანელო“.</p>	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						იმის გათვალისწინებით, რომ PEFA-ს 2018 წლის შეფასებასთან შედარებით (PI 10.3 – B) ფისკალური რისკების დოკუმენტი გაფართოვდა და PPP/PPA პროექტების შეფასებასთან ერთად უკვე მოიცავს საჯარო კორპორაციების რისკების, კვაზი-ფისკალური საქმიანობის, ბუნებრივი კატასტროფების და კლიმატის ცვლილების შესახებ ინფორმაციას, PEFA 2021-ს შეფასებისას PI 10.3 – B ქულიდან უნდა გაუმჯობესდეს A-მდე.	
5	ფისკალური რისკების ანალიზის და მართვის მექანიზმების შემუშავება და შემდგომი დახვეწა					ფისკალური რისკების მართვის მიზნით, საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკების, საერთაშორისო სავალუტო ფონდის, მსოფლიო ბანკის და სხვა საერთაშორისო ინსტიტუტების რეკომენდაციების გათვალისწინებით, ფისკალური რისკების მართვის მიზნით ფინანსთა სამინისტრო სახელმწიფო ბიუჯეტის ქვეთავად აქვეყნებს ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტს. დოკუმენტში ხელმისაწვდომია ინფორმაცია სახელმწიფო საწარმოთა და PPP/PPA პროექტებიდან მომდინარე	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
						<p>პირობითი ვალდებულებების და მათგან მომდინარე ფისკალური რისკების შესახებ, კლიმატის ცვლილების გრძელვადიანი ფისკალური რისკების და სასამართლო დავებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების შეფასებები და სხვა.</p> <p>სახელმწიფო საწარმოთა დაგეგმილი რეფორმის ფარგლებში, საქართველოს მთავრობის 2022 წლის 10 ივნისის N1012 განკარგულებით საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს 7 ძირითად სახელმწიფო საწარმოსთან მიმართებით მიენიჭა ფინანსური ზედამხედველის როლი, რაც გულისხმობს მათი საქმიანობის ზედამხედველობას, საწარმოთა ბიუჯეტის ძირითად პარამეტრების, დივიდენდების პოლიტიკის, კორპორაციული განზრახვის განაცხადის და კვაზი-ფისკალური აქტივობების შეთანხმებას.</p>	
7	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი						

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
1	ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვა, მენეჯერული ანგარიშვალდებულებების პრინციპზე აქცენტებით	საქართველოს სამინისტროებისთვის შემუშავებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის დანერგვის გზამკვლევი.	ევროკავშირის და ევროპის ატომური ენერჯის გაერთიანებას და მათ წევრ სახელმწიფოებს ა და საქართველოს შორის ასოცირების შესახებ შეთანხმება (279-ე მუხლი); საქართველო-ევროკავშირის ასოცირების დღის წესრიგი; ევროკომისიის ინიციატივით, კანდიდატი ქვეყნებისთვის შემუშავებული სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის კონცეფცია (PIFC).	დამტკიცებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის ჩამოყალიბების წესებისა და პროცედურების შესახებ ინსტრუქცია; შემუშავებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სახელმძღვანელო.	შემუშავებულია ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის მეორე ეტაპის დანერგვის ინსტრუქცია; ცენტრალური სამინისტროების სულ მცირე 50%-ში პილოტურ რეჟიმში მიმდინარეობს დაწესებულების მიზნებისა და ინდიკატორების შემუშავება, ასევე, რისკების მართვის სისტემის ჩამოყალიბება.	შემუშავდა ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის მეორე ეტაპის დანერგვის ინსტრუქცია; 6 ცენტრალურ სამინისტროში პილოტურ რეჟიმში მიმდინარეობს დაწესებულების მიზნებისა და ინდიკატორების შემუშავება, ასევე, რისკების მართვის სისტემის ჩამოყალიბება.	დოკუმენტირებული მიზნები და ინდიკატორები; რისკების რეესტრები.
2	შიდა აუდიტის სუბიექტების განვითარება, როგორც ცენტრალურ ასევე ადგილობრივი თვითმმართველობისა და ავტონომიური	ჩამოყალიბებულია ხარისხის უზრუნველყოფის პროგრამა.	PEFA (PI-26); საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩო (IPPF).	ჰარმონიზაციის ცენტრის მიერ შემუშავებულია გარე შეფასების ინსტრუქცია და კითხვარი.	გარე შეფასება განხორციელებულია ჰარმონიზაციის ცენტრის მიერ 3 სამინისტროს, 10 თვითმმართველი ერთეულის, 3 საჯარო	შიდა აუდიტის საქმიანობის ხარისხის გარე შეფასება განხორციელდა 9 ცენტრალურ სამინისტროში, 44 თვითმმართველ ერთეულში, 2 საჯარო	გარე შეფასების ანგარიშები.

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
	რესპუბლიკების სამინისტროების დონეზე				სამართლის იურიდიული პირისა და 3 ავტონომიური რესპუბლიკის სამინისტროს შიდა აუდიტის სუბიექტებისათვის.	სამართლის იურიდიულ პირში და 2 ავტონომიური რესპუბლიკის სამინისტროში. PI-26 – A	
3	ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულების გაძლიერება შიდა აუდიტის ფუნქციის დახმარებით	გაუმჯობესებულია სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულებების შიდა აუდიტის შეფასების ნაწილი.	PEFA (PI-26); საერთაშორისო პროფესიული პრაქტიკის ჩარჩო (IPPF).	შიდა აუდიტის სუბიექტების საქმიანობა თვითმმართველ ერთეულებში უმეტესად არ შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებსა და ადგილობრივ საკანონმდებლო მოთხოვნებს; PEFA -ს შეფასებები მერყეობს D დან B+ მდე.	15 თვითმმართველი ერთეულის, სადაც შეფასება იყო B-ზე დაბალი, შეფასების გაუმჯობესება მინიმუმ ერთი ქულით, PEFA-ს PI-26-ე ინდიკატორის მიხედვით.	PI-26 – A	სახელმწიფო ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების ანგარიში.
8	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა						
1	ანგარიშგების პორტალის ფუნქციონირება	ინვესტორებისთვის, საბანკო სექტორისთვის, ანალიტიკოსებისთვის, რეგულატორებისთვის, სხვა დაინტერესებული მხარეებისთვის საინვესტიციო, საკრედიტო თუ სხვა გადაწყვეტილებების მისაღებად ან	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია ნაწილობრივ ასახულია ქართულ კანონმდებლობაში.	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია სრულად ასახულია ქართულ კანონმდებლობაში; SARAS-ის ანგარიშგებების პორტალზე (www.reportal.ge) სდპ, პირველი, მეორე და	ანგარიშგებების წარდგენის სისტემის მეშვეობით 77 ათასამდე საწარმოს ანგარიშგებაა გასაჯაროებული ანგარიშგების პორტალზე (www.reportal.ge). 2022 წლისთვის სდპ, I, II და III კატეგორიის საწარმოებისთვის 94%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 77%-ია.	ანგარიშგებების პორტალი (www.reportal.ge); ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
		კვლევების ჩასატარებლად საინფორმაციო პლატფორმის შექმნა.			მესამე კატეგორიის სუბიექტთა მიერ ანგარიშგებების 95%-იანი წარდგენა/გასაჯაროვების მაჩვენებელი, ხოლო მეოთხე კატეგორიის საწარმოთათვის 50%-იანი წარდგენის მაჩვენებელი.);		
2.	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა აუდიტორული ფირმების ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის მეშვეობით. დაგეგმილია წელიწადში საშუალოდ 30-მდე აუდიტორული ფირმისთვის ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის განხორციელება. საბოლოოდ 2022 წლის ბოლოსთვის 120 -მდე აუდიტორული ფირმის ხარისხის კონტროლის სისტემის აუდიტორული მომსახურების	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 952/2013 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	განხორციელდა გეგმიური 17 მონიტორინგი. დაფარულია ბაზრის 6%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 14 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%. აქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 3 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 114-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების	განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 243 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 63%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 14 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%. აქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 139 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს	განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 225 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 56%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 36 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%. აქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 113 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 195-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 58%.	აუდიტორებისა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
		ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა აუდიტორული ფორმების ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის მეშვეობით. დაგეგმილია წელიწადში საშუალოდ 30-მდე აუდიტორული ფორმისთვის ხარისხის კონტროლის სისტემის მონიტორინგის განხორციელება. საბოლოოდ 2022 წლის ბოლოსთვის 120-მდე აუდიტორული ფორმის ხარისხის კონტროლის სისტემის		გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 3%. არააქტიური არა-სდპ ფორმები. განხორციელდა გეგმიური 0 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 155-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 0%.	195-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 71%. არააქტიური არა-სდპ ფორმები. განხორციელდა გეგმიური 76 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 155-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 49%.	არააქტიური არა-სდპ ფორმები. განხორციელდა გეგმიური 76 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 155-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 49%.	

	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2022 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	მიღწეული შედეგები	დადასტურების წყარო
3.	ანგარიშგებების დეტალური მიმოხილვა	ანგარიშგებების ფინანსური ანგარიშგების საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის ხარისხის ზრდა რისკზე დაფუძნებული მიდგომით ანგარიშგებათა შემოწმების გზით. დაგეგმილია საშუალოდ 35 ანგარიშგების დეტალური	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 1606/2002 რეგულაცია და 2013/34/EU დირექტივა	მიმდინარე მდგომარეობით, სამსახურმა მესამე კვარტლის ჩათვლით დაასრულა 25 საწარმოს ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვა და შედეგები ასახა წერილობით კომუნიკაციაში. კვარტალი - 6 II კვარტალი-12 III კვარტალი-7 წერილობითი კომუნიკაცია: I კვარტალი - 4 II კვარტალი-8 III კვარტალი-7	ჯამურად განხორციელდა 25 საწარმოს ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვა. რამოდენიმე სუბიექტის ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვა არის მეოთხე კვარტალში მიმდინარე სტატუსით.	ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვის პროცესი 2019 წლიდან დაიწყო და 2022 წლის ბოლოსთვის დასრულებულია 80 ანგარიშგების შემოწმება.	ანგარიშგებების პორტალი (www.reportal.ge); ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.

V. ინფორმაციული დანართი 1. ფინანსთა სამინისტრო: PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა
ცხრილი №3. ფინანსთა სამინისტრო: 2023-2026 წლების PFM-ის სტრატეგიის შედეგების მატრიცა

	სტრატეგიის მიმართულე ბეზი და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
1	ბიუჯეტირება									
1.1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის და ყოვლისმომცველობის გაზრდა	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	საშუალოვადიანი ჩარჯო დაგეგმვის ეფექტურობის ინსტრუმენტის წარმოადგენს	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი ; PEFA OBI – ღია ბიუჯეტის ინდექსი; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU)	PI-5 - A PI-15.1 – A PI-16 – B+ (PEFA 2021 შეფასება); OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2021 წლის შედეგით საქართველო პირველ ადგილს იკავებს 120 ქვეყანას შორის. GRPF M-1 –	PI-5 - A PI-15.1 – A PI-16 – B+; OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება; GRPFM-1 – B GRPFM-4 - B	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილებას (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პროექტის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება	2027-2030 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); PEFA შეფასების ანგარიში - 2026 (www.pefa.org) ; OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2026

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
						GRPFM შეფასების ანგარიში 2022	D GRPFM-4 - C		სება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის)	(www.internationalbudget.org/open-budget-survey/)
1. 2	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნება	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნება	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის	"SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6	"PEFA PI-11 - A	"PEFA PI-11 - A მსოფლიო ბანკი (WB) -	"PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება	"2027-2030 წლების ქვეყნის ძირითადი მონაცემების

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	ის მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	ის მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	ყველა ეტაპზე პროექტების განხორციელება და დაწესებულების მიღწევა მიიღება სისტემური შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე	ინდიკატორები ; PEFA ; OBI; მსოფლიო ბანკი (WB) - საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასება (PIMA) GRPFM შეფასების ანგარიში 2022	2017 წელს მომზადდა საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების დოკუმენტი (PIMA), სამოქმედო გეგმასთან ერთად. " GRPFM-2 - D	საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასების (PIMA) სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული ღონისძიებების შესრულება GRPFM-2 - A	ა (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის).	და მიმართულებების დოკუმენტი (BDD); საბიუჯეტო დოკუმენტაცია; PEFA შეფასების ანგარიში - 2026 (www.pefa.org) ; GRPFM შეფასების ანგარიში 2026

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
									მასშტაბურობა და სირთულე შესაბამის უწყებებში კვალიფიციური კადრების არასაკმარისი რაოდენობა	
1.3	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის	ხარჯვითი ნაწილის დაგეგმვა ხორციელდება მოსალოდნელი შედეგების მიხედვით	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი ; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის	PEFA : PI-2 – B+ PI-5 – A PI-8 – A GRPFM-4 –C GRPFM-5 – C GRPFM-8 - D	PI-2 – A PI-5 – A PI-8 – GRPFM-4 – B GRPFM-5 – A GRPFM-8 - B	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილებას (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების	PEFA შეფასების ანგარიში - 2026 (www.pefa.org) ; 2027-2030 წლების პროგრამული ბიუჯეტის დანართი.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	ეტაპობრივი გაუმჯობესება.		შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/85/EU)			შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის). სამინისტროებსა და უწყებებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია	2025 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://mof.ge/4564);

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
1.4	ანგარიშვალ დებულებისა და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	გაგრძელდება სამიზნე ინდიკატორების შენარჩუნების მიზნით საჭირო ღონისძიებების განხორციელება და შესაბამისი ხარისხის ეტაპობრივი გაუმჯობესება.	საჯარო ფინანსების მართვის ყველა ეტაპზე ინფორმაცია ხელმისაწვდომია და საჯარო საერთაშორისო ადიარებული პრაქტიკის შესაბამისად	SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი ; PEFA OBS; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება საქართველოში (IMF); EU დირექტივა (2011/ GRPFM შეფასების ანგარიში 2022	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის 2017 წლის შედეგით საქართველო 82 ქულით მეხუთე ადგილს იკავებს 115 ქვეყანას შორის და მოქცეულია სრულიად გამჭვირვალე ქვეყნებს შორის	PEFA : PI-5 – A PI-9 – A OBI - ღია ბიუჯეტის ინდექსის შენარჩუნება; GRPFM-4 - B GRPFM-7 - B	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილებას (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესება	PEFA შეფასების ანგარიში - 2026 (www.pefa.org) ; OBS - ღია ბიუჯეტის კვლევა 2021 (www.internationalbudget.org/open-budget-survey/) განთავსებულია საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე საბიუჯეტო დოკუმენტაცია (www.mof.ge) 2021 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტი საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
									სებისთვის). OBI - ღია ბიუჯეტის კვლევის მეთოდოლოგიის შესაძლო ცვლილებას;	შესრულების წლიური ანგარიში, რომელიც წარედგინება საქართველოს პარლამენტს (https://
1. 5	მუნიციპალიტეტების მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება	ეტაპობრივად განახლდება მუნიციპალიტეტებთან გაფორმებული იტეტებთან გაფორმებული მემორანდუმები და მემორანდუმები და ორიენტირებული იქნება შედეგების მიღწევაზე სხვადასხვა მიმართულეებით (მათ	ეტაპობრივად განახლდება მუნიციპალიტეტებთან გაფორმებული იტეტებთან გაფორმებული ორიენტირებული იქნება შედეგების მიღწევაზე სხვადასხვა მიმართულეებით (მათ	ეტაპობრივად განახლდება მუნიციპალიტეტებთან გაფორმებული იტეტებთან გაფორმებული ორიენტირებული იქნება შედეგების მიღწევაზე სხვადასხვა მიმართულეებით (მათ	ადგილობრივ დონეზე ხორციელდება ფინანსების უკეთესი დაგეგმვა საშუალოვადიან პერიოდში	PEFA	PEFA HLG1 – საშუალო შეფასება D+ PI-8 საშუალო შეფასება B PI-17	PEFA HLG1 – B (მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში) PI-8 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესება მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში)	მუნიციპალიტეტებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილებას (შეფასების მეთოდო	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 (www.pefa.org) ;

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	შორის, ბიუჯეტის დაგეგმვის, გამჭვირვალობის, მოსახლეობის ჩართულობის, ანგარიშვალდებულების მიმართულე ბები(თ)	მოსახლეობის ჩართულობის, ანგარიშვალდებულების მიმართულე ბები(თ);	შორის, ბიუჯეტის დაგეგმვის, გამჭვირვალობის, მოსახლეობის ჩართულობის, ანგარიშვალდებულების მიმართულე ბები(თ); წლიური ბიუჯეტის დაგეგმვის საწყის ეტაპზევი მიიღებენ მუნიციპალიტეტები ინფორმაციას სპეციალური და კაპიტალური ტრანსფერე				PI-17 - არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესება მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში	ლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის).	

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
				ბის მოსალოდნელი ოდენობები შესახებ						
1.6	სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტის შორის კავშირის გაძლიერება	მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) არსებობს პოლიტიკის კლასიფიკაციის (SDG, კლიმატის ცვლილება, ადამიანური კაპიტალის მიზნები, გენდერული ასპექტები და სხვა) ბიუჯეტით გათვალისწინებული	სახელმწიფო ბიუჯეტის მხარჯავი დაწესებულებებისა და მუნიციპალიტეტების არანაკლებ 50%-ის მიერ მათ მიერ განხორციელებული შესაბამისი პროგრამები/ქვეპროგრამები დაკავშირებულია პოლიტიკის კლასიფიკაციასთან (მათ შორის, SDG, კლიმატის	სახელმწიფო ბიუჯეტის მხარჯავი დაწესებულებებისა და ყველა მუნიციპალიტეტის მიერ განხორციელებული შესაბამისი პროგრამები/ქვეპროგრამები დაკავშირებულია პოლიტიკის კლასიფიკაციასთან	ბიუჯეტზე თანდართული ინფორმაცია პოლიტიკის კლასიფიკაციის ორების ჭრილში; ბიუჯეტზე თანდართული დოკუმენტაცია მოიცავს ინფორმაციას პოლიტიკის კლასიფიკაციის ორებთან კავშირების და მათი ფისკალური გავლენების თაობაზე.	GRPFM მეთოდოლოგიის მიდგომები ბიუჯეტისა და გენდერული ასპექტების ბიუჯეტში ასახვასთან დაკავშირებით	PEFA PI-8 - A GRPFM-3 (Gender Responsive Budget Circular) - D GRPFM-6 (Tracking Budget expenditure for gender equality) - D ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) არსებობს	PEFA PI-8 - A GRPFM-3 და GRPFM-6 ინდიკატორის გაუმჯობესება. 2027-2030 წლების პროგრამულ ბიუჯეტში პროგრამების/ქვეპროგრამების დაკავშირებულია სტრატეგიული	პროგრამე ბის შესაბამის პოლიტიკის კლასიფიკაციასთან დაკავშირების საკითხის კომპლექსური და არასათანადო კვალიფიკაცია საკითხის სიახლიდან გამომდინარე.	2027-2030 წლების პროგრამული ბიუჯეტის დანართი, რომელიც წარედგინება პარლამენტს 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტთან ერთად და განთავსებულ იქნება საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		ინებული პროგრამების დაკავშირების მექანიზმი.	ცვლილება, გენდერული ასპექტები, ადამიანური კაპიტალის მიზნები და სხვა).	ტორებთან (მათ შორის, SDG, კლიმატის ცვლილება, გენდერული ასპექტები, ადამიანური კაპიტალის მიზნები და სხვა).			პოლიტიკის კლასიფიკატორის (SDG, კლიმატის ცვლილება, ადამიანური კაპიტალის მიზნები, გენდერული ასპექტები და სხვა) ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების დაკავშირების მექანიზმი.	პოლიტიკის შესაბამის კლასიფიკატორთან;		
2	მთავრობის ვალის მართვა									

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
2.1	მთავრობის ვალის მართვის საშუალო ვადიანი სტრატეგიის განახლება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება	მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგიის შემუშავება და გამოქვეყნება (ადგილობრივი მთავრობებისთვის ვალის მართვაში დახმარების გაწევა).	PEFA	PI 13.3 - D	PI 13.3 - A	PEFA-ს შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესება	საქართველოს მთავრობის მიერ მიღებული მთავრობის ვალის მართვის სტრატეგია და განთავსებული საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge)

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
									სებისთვი ს).	
2.2	სახელმწიფო ვალის შესახებ კანონის განახლება	სახელმწიფო ვალის შესახებ საქართველოს კანონის განახლება და საერთაშორისო სტანდარტებთან	სახელმწიფო ვალის შესახებ საქართველოს კანონის განახლება და საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება.	სახელმწიფო ვალის შესახებ საქართველოს კანონის განახლება და საერთაშორისო სტანდარტებთან	სახელმწიფო ვალის შესახებ საქართველოს კანონის განახლება და საერთაშორისო სტანდარტებთან დაახლოება.					

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		დაახლოება		დაახლოება						
2.2	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ფარგლებში გამოსყიდვის (Buy-Back) ოპერაციების გამოყენება და ფარგლებში გამოსყიდვის (Buy-Back) ოპერაციების გამოყენება მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე 2. პირველადი ქაღალდების ბაზარზე 2. პირველად	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. ოპერაციების ფარგლებში გამოსყიდვის (Buy-Back) ოპერაციების დაწერგვა მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე 2. პირველადი დილერების საპილოტე პროგრამაში ახალი	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ფარგლებში გამოსყიდვის (Buy-Back) და გაცვლის (Switch) ოპერაციების გაცვლის (Switch) ოპერაციების გამოყენება მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე	საუკეთესო საერთაშორისო გამოცდილების გაზიარების საფუძველზე: 1. ვალდებულებების მართვის ოპერაციების ფარგლებში გამოსყიდვის (Buy-Back) და გაცვლის (Switch) ოპერაციების რეგულარული გამოყენება მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზარზე 2. პირველადი დილერების	მსოფლიო ბანკის (WB) და საერთაშორისო სავალუტო ფონდის (IMF) მიერ შემუშავებული „მთავრობის ბონდების განვითარების სახელმძღვანელო“ (Developing Government Bond Markets A Handbook)	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის სიმცირე; არადივერსიფიცირებული ბაზარი (არარეზიდენტი + არასაბანკო ინვესტორების წილი მთავრობის ფასიანი ქაღალდების პორტფელში 2018 წლის ბოლოს მდგომარეობით იყო 2,61%);	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის მოცულობის ზრდა; ინვესტორთა ბაზის დივერსიფიცირება (არარეზიდენტი+ არასაბანკო ინვესტორების წილის ზრდა 20%-მდე); ვალდებულებების მართვის ს დაწერგვა; პირველადი დილერების სისტემის დაწერგვა.	რეგიონში შესაძლო არასტაბილური გარემო; პირველადი დილერების სისტემის არასაკმარისი ეფექტურობა;	PEFA-ს შეფასების ანგარიში; კანონში განხორციელებული ცვლილებები; სტატისტიკური მაჩვენებლები.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		ი დილერები ს საპილოტე პროგრამაში ი 10 წლიანი სახაზინო ფასიანი ქაღალდები ს ჩართვა.	სახაზინო ფასიანი ქაღალდების ჩართვა.	2. პირველადი დილერები ს საპილოტე პროგრამაში ი ახალი სახაზინო ფასიანი ქაღალდები ს ჩართვა ბაზრის მზაობის შესაბამისად პირველადი დილერები ს სრულ სისტემაზე გადასვლა.	საპილოტე პროგრამის სრულ სისტემაზე გადასვლა (ბაზრის მზაობის შესაბამისად).		მეორადი ბაზრის განვითარების დაბალი დონე.			
3	სახელმწიფო სახსრების მართვა, აღრიცხვა და ანგარიშგება									

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
3.1	აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმის საჯარო სექტორში	მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება და გამოქვეყნება დამატებით სამოქმედო და შემოღებული IPSAS სტანდარტების შესაბამისად; IPSAS სტანდარტებში გადამზადებული საჯარო სექტორის ბუღალტრები	მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების მომზადება და გამოქვეყნება დამატებით სამოქმედო შემოღებული IPSAS სტანდარტების შესაბამისად; IPSAS სტანდარტებში გადამზადებული საჯარო სექტორის ბუღალტრები	აღრიცხვა-ანგარიშგების მარეგულირებელ ნორმატიულ აქტებში შეტანილი ცვლილებები დამატებითი IPSAS სტანდარტების გამოქმედებასთან დაკავშირებით; IPSAS სტანდარტებში გადამზადებული საჯარო სექტორის ბუღალტრები	მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების გამოქვეყნება; IPSAS სტანდარტებში გადამზადებული საჯარო სექტორის ბუღალტრები	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) DG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი ; GRPFM შეფასების ანგარიში 2022	PEFA PI-12.1 – B PI-12.2 – C PEFA PI-22 – C+ PEFA PI-29 – D+ GRPFM-7 - C	PEFA PI-12.1 – A PI-12.2 - B PEFA PI-22 - A PEFA PI-29 - A GRPFM7 - B	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილებების (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს შეფასების გაუმჯობესება	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 გამოქვეყნებული მთლიანი მთავრობის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგება GRPFM შეფასების ანგარიში 2026

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
									<p>სებისთვის).</p> <p>ხაზინის მთავარი წიგნის შემუშავების დროში დაგეგმილზე მეტად გახანგრძლივება ბუღალტერთა საერთაშორისო ფედერაციის (IFAC) მიერ ყოველწლიურად გამოცემულ სტანდარტებზე ადაპტირება</p>	

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
3.2	ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება	ხაზინის ელექტრონული სისტემაში შემუშავებული შესაბამისი ფუნქციონალი დამატებით ორგანიზაციების ჩასართავად; ხაზინის ელექტრონული სისტემის გამოყენებასთან დაკავშირებით გადამზადებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლების	ხაზინის ელექტრონული სისტემაში დამატებით ჩართული ორგანიზაციები; ხაზინის ელექტრონული სისტემის გამოყენებასთან დაკავშირებით გადამზადებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლები	ხაზინის ელექტრონული სისტემაში დამატებით ჩართული ორგანიზაციები; ხაზინის ელექტრონული სისტემის გამოყენებასთან დაკავშირებით გადამზადებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლები	სრულად ფუნქციონირებადი დარიცხვის მეთოდზე დაფუძნებული ხაზინის მთავარი წიგნი; ხაზინის ელექტრონული სისტემაში დამატებით ჩართული საბიუჯეტო ორგანიზაციები; ხაზინის ელექტრონული სისტემის გამოყენებასთან დაკავშირებით გადამზადებული საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლები	PEFA FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება (IMF, 2017); EU დირექტივა (2011/85/EU) SDG (გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები) 16.6 ინდიკატორი ;	PEFA PI-20 - A PEFA PI-23 - A PEFA PI-25 - A PEFA PI-27 - A PEFA PI-29 - D+	PEFA PI-20 - A PEFA PI-23 - A PEFA PI-25 - A PEFA PI-27 - A PEFA PI-29 - A	PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება (შეფასების მეთოდოლოგიების ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესება	PEFA შეფასების ანგარიში - 2021 ხაზინის მთავარი წიგნის საფუძველზე მომზადებული ანგარიშგებები

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
									სებისთვის). კვალიფიციური კადრების სიმწირე; ხაზინის ელექტრონულ სისტემაში (eTreasury) მომუშავე კვალიფიციური კადრების ნაკლებობა	
4	საგადასახადო და საბაჟო საკითხები									
4.1	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	საერთაშორისო გამოცდილების ანალიზის შედეგად შემუშავებული	არსებული საგადასახადო პოლიტიკის საჭიროების დახვეწას	საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების	მომზადებულ ცვლილებების პროექტი, კანონში განხორციელებული

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	ნებით, საგადასახადო კოდექსის შემდგომი სრულყოფა და შესაბამისი საკანონმდებლო ცვლილებების პროექტების მომზადება;	გაუმჯობესებული საგადასახადო კანონმდებლობა	ლი საგადასახადო კანონმდებლობა	გაუმჯობესებული საგადასახადო კანონმდებლობა	ულისაგადასახადო კანონმდებლობა	ლი დოკუმენტები	ახალი გამოწვევების საპასუხოდ	საგადასახადო კოდექსის შესაბამისი დებულებების გადამუშავება.	ნაკლებობა	ბული ცვლილებები
4.2	ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება	ევროდირექტივასთან მიახლოებული საგადასახადო კანონმდებლობა	ევროდირექტივასთან მიახლოებული საგადასახადო კანონმდებლობა	ევროდირექტივასთან მიახლოებული საგადასახადო კანონმდებლობა	ევროდირექტივასთან შესაბამისობაში მოყვანილი საგადასახადო კანონმდებლობა	საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება; EU დირექტივა	განხორციელდა საქართველოს კანონმდებლობის შესაბამისი ანალიზი ევროპის საბჭოს დირექტივ	2006/112/EC და 2003/96/EC დირექტივასთან საქართველოს კანონმდებლობის ჰარმონიზაციის მიზნით საგადასახადო	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	მომზადებული ცვლილებების პროექტი, კანონში განხორციელებული ცვლილებები

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
						(2006/112/EC); (2003/96/EC)	ებთან და ცვლილებების განხორციელების სამოქმედო გეგმის შემუშავება	დოკუმენტში ცვლილებების განხორციელება და ზემოაღნიშნულ დირექტივებთან შესაბამისობაში მოყვანა		
4.3	დაბეგვრის არსებული პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე საჯარო გადაწყვეტილებების გამოცემა	გადასახადის გადამხდელთა დაბეგვრის ერთიანი პრაქტიკის უზრუნველყოფა	გადასახადის გადამხდელთა დაბეგვრის ერთიანი პრაქტიკის უზრუნველყოფა	გადასახადის გადამხდელთა დაბეგვრის ერთიანი პრაქტიკის უზრუნველყოფა	გამოიცეს საჯარო გადაწყვეტილებები		დღეის მდგომარეობით არსებობს 6 საჯარო გადაწყვეტილება. მიმდინარეობს 2023 წლისთვის გამოსაცემი საჯარო გადაწყვეტილებების საკითხები	გადასახადის გადამხდელთა საგადასახადო რისკების აღმოფხვრის მიზნით, გამოიცეს თემატურად საჯარო გადაწყვეტილებები, რომელიც ეყრდნობა დაბეგვრის	კადრების ნაკლებობა	საკანონმდებლო მაცნეზე გამოქვეყნებული მიღებული გადაწყვეტილებები

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
							დამუშავება	არსებულ პრაქტიკას.		
4.4	საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა	შემუშავებულია ეფექტური საბაჟო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულეები	შემუშავებულია ეფექტური საბაჟო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულეები	შემუშავებულია ეფექტური საბაჟო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულეები	შემუშავებულია ეფექტური საბაჟო პოლიტიკის ძირითადი მიმართულეები	საქართველოსა და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება; ევროპარლამენტისა და საბჭოს 2013 წლის 9 ოქტომბრის	არსებული საბაჟო პოლიტიკა სრულყოფილად ვერ პასუხობს არსებულ გამოწვევებს	შემუშავებულია საბაჟო პოლიტიკა, რომელიც ეფექტურია გამოწვევების მიმართ	ადამიანური რესურსის და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	პარლამენტის მიერ მიღებული „საქართველოს საბაჟო კოდექსში ცვლილებების კანონი“

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
						რეგულაცია (EU) № 952/2013 და 2009 წლის 16 ნოემბრის საბჭოს (EC) N1186/2009 საბაჟო გადასახადის აგან გათავისუფლების თაობაზე ევროკავშირის სისტემის შექმნის შესახებ რეგულაცია				

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტი საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
4.5	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა	საგადასახადო სფეროში BEPS-ის პროექტის ფარგლებში შემუშავებული საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა	BEPS -ის ინკლუზიური პლატფორმის ასოცირებული წევრობით აღებული ვალდებულება	მე-5 ღონისძიება - 2017 წელს FHTP-ის მიერ კანონმდებლობის შეფასების შედეგად საერთაშორისო ფინანსური კომპანია და ვირტუალური ზონის პირი შეფასდა როგორც “potential harmful but actually not harmful” სტატუსით, ხოლო თავისუფალი	BEPS-ის მე-5 (საზიანო საგადასახადო პრაქტიკის აღკვეთა), მე-6 (საგადასახადო შეთანხმების ბოროტად გამოყენების აღკვეთა), მე-14 (დავების გადაჭრის ეფექტიანობის გაუმჯობესება) ღონისძიებების მინიმალური სტანდარტის დანერგვა და	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	შეფასების ანგარიშები

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
							ინდუსტრიული ზონა და სპეციალური სავაჭრო კომპანია როგორც არასაზიანო (out of scope of FTHP); მე-6 ღონისძიება - საქართველოს მიერ გაფორმებული ყველა ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების შესახებ შეთანხმების, მრავალმხ	მონიტორინგი		

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
							რივ კონვენცია სთან(MLI) შესაბამისობაში მოყვანა. მე-14 ღონისძიება - ურთიერთ შეთანხმების პროცედურების (MAP) განხორციელების მიზნით, საერთაშორისო სტანდარტების დანერგვა და მონიტორინგი			

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
4.6	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის სტანდარტების შესაბამისი პრაქტიკისა და კანონმდებლობის არსებობა	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის წევრობით აღებული ვალდებულებები	2016 წელს ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის საგადასახადო მიზნების თვის გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმის მიერ დამტკიცდა საქართველოს იურისდიქ	გლობალური ფორუმის ახალი 2016 წლის მეთოდოლოგიის შესაბამისად საქართველოს იურისდიქციის შეფასება და 2013-2016 წლის შეფასების სტატუსის (largely compliant) შენარჩუნება	კადრების და შესაბამისი დონის ექსპერტების ნაკლებობა	საქართველოს იურისდიქციის შეფასების ანგარიში და შეფასების რეიტინგი

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
							ციის შეფასების მეორე ფაზის ანგარიში, რომლის თანახმად საქართველოს მიენიჭა რეიტინგი: „largely compliant“.			

4. 7	კანონთან შესაბამისობის სფეროში არსებული საგადასახადო რისკების მართვის პროცესის გაძლიერება	2022-2023 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის საფუძველზე განსაზღვრული კანონშესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების შესრულება ; 2) 2024-2025 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის	2024-2025 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის საფუძველზე, 2024 წელს განსაზღვრული კანონშესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების შესრულება; 2) 2022-2023 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის საფუძველზე განსაზღვრული კანონშესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების შესრულება ; 2) 2026-2027 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის განსაზღვრა ;	2024-2025 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის საფუძველზე განსაზღვრული კანონშესაბამისობის რისკის შემცირების ღონისძიებების შესრულება ; 2) 2026-2027 წლების შემოსავლების სამსახურის კანონშესაბამისობის გაუმჯობესების გეგმის განსაზღვრა ;	საგადასახადო რისკების მართვის სისტემის გაძლიერება და მოწინავე ანალიტიკური შესაძლებლობების განვითარება; ზედმეტად გადახდილი უკან დაბრუნების სისტემის დახვეწა;	TADAT შეფასება	TADAT შეფასება P2-4 C ქულა P2-5 D ქულა P4-12 C ქულა P4-13 D ქულა P8-28 C ქულა	TADAT შეფასება P2-4 A ქულა P2-5 A ქულა P4-12 A ქულა P4-13 A ქულა P8-28 B ქულა	ადამიანური რესურსის ნაკლებობა; საკანონმდებლო ცვლილებები; ტექნოლოგიური პროცესების არასათანადო განვითარება; TADAT შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში მიღწეული პროგრესის	TADAT შეფასების/თვითშეფასების ანგარიშ(ებ)ი; შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიშ(ებ)ი;
---------	---	--	---	---	---	----------------	--	--	--	---

		<p>განსაზღვრა ;</p> <p>3) ზედმეტად გადახდილი დღგ-ის უკან დაბრუნების მაჩვენებლების TADAT P8-28 ის შესაბამისი B ქულის დონეზე მიღწევა.</p> <p>4) მონაცემთა საცავში (Data Warehouse) მონაცემთა ახალი წყაროების დამატება</p>	<p>შეფასება და დოკუმენტირება;</p> <p>3) ზედმეტად გადახდილი დღგ-ის ავტომატურად უკან დაბრუნების უკან დაბრუნების პროგრამის შეფასება და დღგ-ის ზედმეტობის უკან დაბრუნების მაჩვენებლების TADAT P8-28 ის შესაბამისი B ქულის დონის შენარჩუნება.</p> <p>4) მონაცემთა საცავში (Data Warehouse) მონაცემთა ახალი წყაროების დამატება</p>	<p>3) ზედმეტად გადახდილი დღგ-ის ავტომატურად უკან დაბრუნების სისტემის რისკის მოდულები ს განახლება და დღგ-ის ზედმეტობის უკან დაბრუნების მაჩვენებლების TADAT P8-28 ის შესაბამისი B ქულის დონის შენარჩუნება</p> <p>5) მოწინავე ანალიტიკის სტვის საჭირო სისტემების დანერგვა</p>						<p>შეუსაბამობა სამიზნე მაჩვენებელთან.</p>
--	--	---	--	--	--	--	--	--	--	---

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
4.8	საბაჟო რისკების მართვის და წინასწარი ინფორმაციის გაცვლის სისტემის განვითარება	საბაჟო რისკების მართვის სისტემაში თანამედროვე ანალიტიკური პროგრამების ჩაშენება.	საბაჟო რისკების მართვის პროცესში ანალიტიკური მიზნებისათვის ს პლატფორმის "KIBANA" გამოყენება.	ანალიტიკურ პლატფორმაზე "KIBANA" სხვადასხვა პროგრამულ მოდულებში არსებული მონაცემების ინტეგრაცია, ფართო და სრულყოფილი ანალიზის განხორციელების მიზნით.	თანამედროვე, მოქნილი და მრავალფუნქციური საბაჟო რისკების პლატფორმის ჩამოყალიბება.	ა.შ.შ-ს ექსპორტის კონტროლისა და საზღვრის უსაფრთხოების (EXBS) პროგრამის ფარგლებში გაფორმებულ მემორანდუმები; წინასწარი ინფორმაციის გაცვლაზე გაფორმებულ მემორანდუმები;	არსებული რისკების მართვის სისტემა;	შექმნილია და ფუნქციონირებს თანამედროვე, მოქნილი და მრავალფუნქციური საბაჟო რისკების პლატფორმა;	პარტნიორი ქვეყნების მხრიდან შეფერხება; არასაკმარისი ადამიანური რესურსი;	შემოსავლების სამსახურის წლიური და სამოქმედო გეგმის ანგარიში;
4.9	საგადასახადო დავალიანების მართვის სისტემის	ვალის მართვის ახალ სისტემაზე სრული გადასვლა, იძულებით	გადამხდელების დროული ინფორმირების სისტემის შექმნა და დავალიანების დასაფარად	უიმედო ვალების ჩამოწერის მექანიზმების შემუშავება	საგადასახადო დავალიანების ამოღების სისტემის ეფექტურობის დასაფარად	TADAT შეფასება	TADAT შეფასება P5-18 C ქულა	TADAT შეფასება P5-18 B ქულა	საკანონმდებლო ცვლილებები; ადამიანური რესურსის	TADAT შეფასების/თვითშეფასების ანგარიშ(ებ)ი;

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	გაუმჯობესება	ილონისძიებების მიზანმიმართული გამოყენება.	სათანადო პირობების შექმნა.	და ჩამოწერა.	გაუმჯობესება და აღიარებული საგადასახადო დავალიანების შემცირება				ნაკლებობა; TADAT შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში მიღწეული პროგრესის შეუსაბამობა სამიზნე მაჩვენებელთან.	
4.10	დანიტერესებულ პირთა საჭიროებაზე მორგებული	გადამხდელის მიერ ელექტრონული სერვისების	გადამხდელის მიერ ელექტრონული სერვისებით მარგებლობის	გადამხდელის მიერ ელექტრონული სერვისებით	სერვისების ოპტიმიზაციის შედეგად ელექტრონული სერვისებით	საჯარო მმართველობის რეფორმა (PAR);	გადამხდელის მიერ ელექტრონული სერვისებით	გადამხდელის მიერ ელექტრონული სერვისებით	ადამიანური რესურსების სიმცირე;	შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიში;

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	სერვისების განვითარება	სარგებლობის მაჩვენებლის ზრდა 70%-მდე (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში)	ზრდა 75%-მდე (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში)	სარგებლობის მაჩვენებლის ზრდა 80%-მდე (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში)	დისტანციურად სარგებლობის მაჩვენებლის ზრდა; სერვისების გამოყენების ვიდეო-გიდების და მომხმარებლის სახელმძღვანელოს მომზადება;	მცირე და საშუალო მეწარმეობის განვითარების სტრატეგია – 2021-2025;	სარგებლობის მაჩვენებელი შეადგენს 65%; (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში)	ის მაჩვენებელი გაზრდილია 85%-მდე (მომხმარებლის მიერ ელექტრონულად დარეგისტრირებული განცხადებების წილი მთლიან განცხადებებში)		
4.1.1	საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების გაუმჯობესება	გადასახადების ადმინისტრირების საინფორმაციო სისტემის, ძირითადი პროგრამული მოდულები	ძირითადი ბიზნეს პროცესების 30%-ის გადაყვანა ახალ ტენოლოგიაზე;	ძირითადი ბიზნეს პროცესების 60%-ის გადაყვანა ახალ ტენოლოგიაზე;	ძირითადი ბიზნეს პროცესების 100 %-ის გადაყვანა ახალ ტენოლოგიაზე; საბაჟო მონაცემთა	საინფორმაციო ტექნოლოგიების ცენტრის განვითარების სტრატეგიული გეგმა. ა.შ.შ-ს ექსპორტის	ძირითადი ბიზნეს პროცესების 5% გადაყვანა ახალ ტენოლოგიაზე;	განხორციელებულია ძირითადი ბიზნეს პროცესების 100%-ის ავტომატიზაცია; განხორციელებულია	არასაკმარისი ადამიანური და ფინანსური რესურსი, კვალიფიციური კადრების გადინები	შემოსავლების სამსახურის სამოქმედო გეგმის წლიური ანგარიში

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		ს ახალ ტექნოლოგიებზე გადასვლისთვის საჭირო ღონისძიებების გატარება. ახალი საბაჟო საინფორმაციო სისტემის პილოტის გაშვება რამდენიმე საბაჟო გამშვებ პუნქტში;	საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემების 5%-ის მოდერნიზაცია .	საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემების 10%-ის მოდერნიზაცია.	საინფორმაციო სისტემების 15%-ის მოდერნიზაცია.	კონტროლისა და საზღვრის უსაფრთხოების (EXBS) პროგრამის ფარგლებში გაფორმებული მემორანდუმი.	საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემები არ არის მოდერნიზებული	საბაჟო მონაცემთა საინფორმაციო სისტემების 15%-ის მოდერნიზაცია.	ს მაღალი მაჩვენებელი, პარტნიორი ქვეყნების მხრიდან შეფერხება;	
4.12	ინფორმაციული უსაფრთხოების სისტემის თანამედროვე სტანდარტებს	ISO 27001 სტანდარტის ეტაპობრივი დანერგვა; სასერტიფიკაციო	ISO/IEC 27001:2013 ინფორმაციული უსაფრთხოების	ISO/IEC 27001:2022 განახლებული სტანდარტის მოთხოვნების ასახვა	ISO/IEC 2700:2022 და საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის დანერგვა ინფორმაციული	OECD/Global Forum /AEOI პროექტის ჯგუფის შეფასების ანგარიში.	ორგანიზაციაში ინფორმაციული უსაფრთხოების მართვის სტანდარტ	კარგი საერთაშორისო პრაქტიკის დანერგვა ული უსაფრთხოე	ადამიანური რესურსის ნაკლებობა; ინფორმაციული	ინფორმაციული უსაფრთხოების საბჭოს სხდომები; OECD-ს გლობალური

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	თან შესაბამისობაში მოყვანა	აუდიტის გავლა და შესაბამისობის სერტიფიკატის მიღება; ადგილობრივ კანონმდებლობასთან შესაბამისობაში მოყვანა;	ს სტანდარტის დანერგვა	და დანერგვა	ლი უსაფრთხოების მიმართულე ბით (ISO 27001:2022); „ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის განახლებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა.		ებთან შესაბამისი სისტემის არარსებობა;	ბის მიმართულე ბით (ISO27001) და „ინფორმაციული უსაფრთხოების შესახებ“ საქართველოს კანონის განახლებულ მოთხოვნებთან შესაბამისობა.	უსაფრთხოების მართვის სისტემის დანერგვის სტრატეგიული კრიტიკულად საჭირო ფინანსური რესურსის არარსებობა;	ფორუმის შეფასება მონაცემთა უსაფრთხოების და კონფიდენციალურობის პროექტის ფარგლებში; მაკონტროლე ბელ-მარეგულირებელ უწყებებთან ანგარიშგება;
4.1.3	ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემის დანერგვა	სამსახურის სტრუქტურული ერთეულების (30%) მიერ ოპერაციული რისკების რეესტრების რეაგირების რეესტრები და	სამსახურის სტრუქტურული ერთეულების (60%) მიერ ოპერაციული რისკების რეესტრების რეაგირების სამოქმედო	სამსახურის სტრუქტურული ერთეულების (100%) მიერ ოპერაციული რისკების რეესტრები და	სამსახურში ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემა გამართულად ფუნქციონირებს.	TADAT შეფასება	სამსახურში არ არსებობს ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემატიზებული პროცესი	სამსახურში დანერგილი ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემა TADAT შეფასება P2-6 B ქულა	ექსპერტული მხარდაჭერის ნაკლებობა; TADAT შეფასების მეთოდოლოგიის	TADAT შეფასების/თვითშეფასების ანგარიშ(ებ)ი; შემოსავლების სამსახურის წლიური ანგარიში;

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		რისკებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმების შემუშავება.	გეგმების შემუშავება; ბიზნეს პროცესების უწყვეტობის გეგმის შემუშავება;	რისკებზე რეაგირების სამოქმედო გეგმების შემუშავება; ბიზნეს პროცესების უწყვეტობის მართვის პროგრამის ეფექტიანობის შემოწმება შიდა აუდიტის მიერ.			TADAT შეფასება P2-6 D ქულა		ცვლილების შემთხვევაში მიღწეული პროგრესის შეუსაბამობა სამიზნე მაჩვენებელთან.	
4.14	ევროკავშირთან ინტეგრაციული პროცესების მხარდაჭერა	საქართველოს და ევროკავშირს შორის ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების შემდგომი დახვეწა; ოპერატორების რაოდენობის გაზრდა;	საქართველოს ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების შემდგომი დახვეწა; ოპერატორების რაოდენობის გაზრდა;	საქართველოს და ევროკავშირს შორის ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების პროგრამის ურთიერთ-აღიარების	საქართველოს და ევროკავშირს შორის პროგრამის ურთიერთ-აღიარების	კავშირის საბაჟო კოდექსი რეგულაცია - (EU) No 952/2013; კავშირის საბაჟო კოდექსის საიმპლემენტ	საქართველოს და ევროკავშირს შორის არ არსებობს ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების ურთიერთ	საქართველოს და ევროკავშირს შორის შედგა შეთანხმება ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების პროგრამის	ევროკომისიის მიერ მოლაპარაკებების დაწყების მიმართ მზაობის არ ქონა; კონვენციასთან მიერთების	ევროკავშირთან ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორების ურთიერთ-აღიარების თაობაზე მოლაპარაკებების წარმოების

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	შეთანხმების მოლაპარაკებების დაწყება; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ და ერთიანი ადმინისტრირების დოკუმენტის კონვენციებთან მიერთება.	ევროპის კომისიასთან კონსულტაციების/მოლაპარაკებების წარმოება; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენციის წევრ ქვეყნებთან ტრანზიტის პროცედურის განხორციელება კონვენციის შესაბამისად;	შესახებ შეთანხმების გაფორმება	ის შესახებ“ კონვენციასთან მიერთების პროცედურის დასრულება	აცოი აქტი რეგულაცია - (EU) 2015/2447; კავშირის საბაჟო კოდექსის დელეგირებული აქტი - (EU) 2015/2446; ევროკავშირის ავტორიზებული ეკონომიკური ოპერატორის პროგრამის სახელმძღვანელო;	- აღიარების მექანიზმი; არ არსებობს „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენციების წევრ ქვეყნებსა და საქართველოს შორის ტრანზიტული გადაადგილების ერთიანი სისტემა (მექანიზმი);	ურთიერთ-აღიარების თაობაზე; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენციასთან მიერთების პროცედურის დასრულებულია;	პროცედურის ვადების ხანგრძლივობა;	უფლებამოსილების გამოცემა. შეთანხმების გაფორმება - ძალაში შესვლა; „ტრანზიტის საერთო პროცედურების შესახებ“ კონვენცია ძალაშია, რატიფიცირებულია და გამოქვეყნებულია matsne.gov.ge-ზე.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
						საქართველო და ევროკავშირის შორის გაფორმებული ასოცირების ხელშეკრულება;				
5	მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება									
5.1	<i>მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება</i>	DSGE და მაკრო-ეკონომეტრიკური მოდელები და საფუძველზე საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	DSGE და მაკრო-ეკონომეტრიკური მოდელების საფუძველზე საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	DSGE და მაკრო-ეკონომეტრიკური მოდელები და საფუძველზე საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	DSGE და მაკრო-ეკონომეტრიკური მოდელების საფუძველზე საშუალოვადიანი ფისკალური ჩარჩოს დაგეგმვა	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA	2.1.2 - აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good) , 2017 შეფასება); PI-14.2 – A(PEFA, 2021 შეფასება); PI -3 – C+	2.1.2 – აკმაყოფილებს FTE-ს საუკეთესო პრაქტიკის კრიტერიუმს (Advanced) PI-14.2 – A დონეზე შენარჩუნება (2026); PI -3 – მინიმუმ ერთი პუნქტით	FTE შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება PEFA შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილება (შეფასების მეთოდოლოგიები	PEFA შეფასების ანგარიში - 2026 (www.pefa.org) ; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
								გაუმჯობესება.	ს ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის).	
5.2	სახელმწიფო ფინანსების მოცვის გაუმჯობესება	კვარტალურ და ყოველთვიურ ანგარიშებში სსი-ები და ააიპ-ების	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკაში სამთავრობო სექტორისთვის მიკუთვნებულ სახელმწიფო საწარმოების ან	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკაში სამთავრობო სექტორის	სახელმწიფო ფინანსების სტატისტიკაში სამთავრობო სექტორის მიკუთვნებუ	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება	1.1.1 – აკმაყოფილებს FTE-ს ძირითად კრიტერიუმს (Basic)	1.1.1– აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good)	სახაზინოს სასმსახურის მომსახურებაზე სამთავრობო სექტორის	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდზე (www.mof.ge) გამოქვეყნებული სახელმწიფო

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადაი ნი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		მონაცემების ასახვა.	მათი ნაწილის მონაცემების ასახვა,	ვის მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოები ს ან მათი ნაწილის მონაცემების ასახვა,.	ლი ყველა სახელმწიფო საწარმოს მონაცემების ასახვა.		2017 შეფასება);		თვის მიკუთვნებული სახელმწიფო საწარმოების გადაყვანის შეფერხება	ფინანსების სტატისტიკა; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში
5.3	საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის რაოდენობრივი შეფასების დახვეწა და საგადასახადო შეღავათების ოპტიმიზება	რეგულარულად, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ქვეყნდება საგადასახადო დანახარჯების შეფასების დოკუმენტი	რეგულარულად, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ქვეყნდება საგადასახადო დანახარჯების შეფასების დოკუმენტი	რეგულარულად, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ქვეყნდება საგადასახადო დანახარჯების შეფასების დოკუმენტი	რეგულარულად, მინიმუმ წელიწადში ერთხელ, ქვეყნდება საგადასახადო დანახარჯების შეფასების დოკუმენტი	FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასება PEFA	PI-1.1.4 – არაკმაყოფილებს FTE-ს კრიტერიუმებს (Not met), (2017 შეფასება); PEFA PI-5 - A - A	PI-1.1.4 – აკმაყოფილებს FTE-ს კარგი პრაქტიკის კრიტერიუმს (Good) PI-5 - A	საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ-გვერდი (www.mof.ge) PEFA შეფასების ანგარიში - www.pefa.org ; FTE - ფისკალური გამჭვირვალობის	

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
									შეფასების ანგარიში	
6 ფისკალური რისკების მართვა										
6.1	სახელმწიფო საწარმოების შესახებ საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და დამტკიცება	სახელმწიფო საწარმოების შესახებ საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და წლის ბოლოსთვის საქართველოს პარლამენტისთვის წარდგენა.	კანონმდებლობის და კანონქვემდებარე აქტების დამტკიცება და ეტაპობრივი გავრცელება სახელმწიფო საწარმოებზე.	მიღებული საკანონმდებლო ბაზის სახელმწიფო საწარმოებზე სრულად გავრცელება და საწარმოებში საჭირო ცვლილებების მონიტორინგი კანონმდებლობით დადგენილი წესის შესაბამისად.	სახელმწიფო საწარმოების მართვა საუკეთესო სტანდარტებისა და პრაქტიკების გათვალისწინებით შემუშავებულ საკანონმდებლო ჩარჩოს შესაბამისად.	„ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის“ (OECD) სახელმძღვანელო პრინციპები, პარტნიორი საერთაშორისო ორგანიზაციების შესაბამისი პერიოდის რეპორტები	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით არ არის შემუშავებული სახელმწიფო საწარმოების შესახებ მარეგულირებელი ჩარჩო.	შემუშავებული და მიღებული სახელმწიფო საწარმოების შესახებ საკანონმდებლო ჩარჩო, რომელიც სახელმწიფო საწარმოების ყოვლისმომცველი რეფორმის ძირითადი მიმართულე ბების (კორპორაციული მართვის	სახელმწიფო საწარმოების ცნობიერების დაბალი ხარისხი კორპორაციული მართვის საუკეთესო პრაქტიკებისა და მნიშვნელობზე.	საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე. ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
								სტანდარტების დანერგვა, კომერციული მიზნების უზრუნველყოფა, საწარმოთა ფლობის პოლიტიკის განსაზღვრა, კონკურენციის ხელშეწყობა, საწარმოთა სტრატეგიული მართვა) მკაფიო საკანონმდებლო საფუძველს ქმნის და განსაზღვრავს ყველა სახელმწიფო საწარმოს ვალდებულებას დაიცვან		

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
								აღნიშნული კანონმდებლობით განსაზღვრული ნორმები.		
6.2	სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური ზედამხედველობა	სახელმწიფო საწარმოების მიერ წარმოდგენილი კორპორატიული განმრავლის განაცხადის განხილვა	სახელმწიფო საწარმოების მიერ წარმოდგენილი კორპორატიული განმრავლის განაცხადის შეთანხმება	სახელმწიფო საწარმოების მიერ წარმოდგენილი კორპორატიული განმრავლის განაცხადის	დადგენილი წესის შესაბამისად, ეფექტიანად სრულდება ფინანსური ზედამხედველის ფუნქცია	„ეკონომიკური თანამშრომლობისა და განვითარების ორგანიზაციის“ (OECD) მიმოხილვები სახელმწიფო	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით მთავრობის განკარგულებით განსაზღვრული მოთხოვნე	ფინანსთა სამინისტროს მიერ სახელმწიფო საწარმოების ფინანსური ზედამხედველის ფუნქციების	ფინანსური ზედამხედველობის ფუნქციების განხორციელებისა და	

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		და შეთანხმება		განხლვა და შეთანხმება.		საწარმოთა ფლობის მოდელების კარგი	ბის შესაბამისად ექვსმა სახელმწიფო საწარმომ წარმოადგინა კვბ.	დადგენილი წესით შესრულება.	დანერგვის ეტაპზე წარმოქმნილმა შეფერხებებმა შესაძლოა გადაავადოს ამ მიმართულეებით ცოდნის და გამოცდილების აკუმულირება სამინისტროში.	

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
6.3	ფისკალური რისკების ანალიზი	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტის 2024 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის დანართად წარდგენა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებგვერდზე გასაჯაროება	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტის 2025 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის დანართად წარდგენა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებგვერდზე გასაჯაროება	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტის 2026 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის დანართად წარდგენა და საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებგვერდზე გასაჯაროება	ფისკალური რისკების ანალიზის დაფარვის არეალი შესაბამემა საუკეთესო სტანდარტებსა და კარგ პრაქტიკას და პასუხობს არსებულ გამოწვევებს.	საერთაშორისო პარტნიორორგანიზაციების მიერ მომზადებული რეკომენდაციები	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი დამატებით მოიცავს სასამართლო დავებიდან, კლიმატისა და დემოგრაფიული ცვლილებებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების შეფასებას.	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი სრულად ასახავს ფისკალური რისკების ყველა შესაძლო წყაროს ანალიზის საერთაშორისო პარტნიორების რეკომენდაციების გათვალისწინებით.	ახლად იდენტიფიცირებული ფისკალური რისკების ანალიზის თვის საჭირო ინფორმაციის ნაკლებობა.	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
6.4	საჯარო და კერძო თანამშრომლობების პროექტებიდან მომდინარე რისკების/პირობითი ვალდებულებების ადეკვატური დონის შენარჩუნება	PPP პროექტებიდან მომდინარე პირდაპირი და პირობითი ვალდებულებების შეფასება და რისკების ადეკვატური დონეზე შენარჩუნება	PPP პროექტებიდან მომდინარე პირდაპირი და პირობითი ვალდებულებების შეფასება და რისკების ადეკვატური დონეზე შენარჩუნება	PPP პროექტებიდან მომდინარე პირდაპირი და პირობითი ვალდებულებების შეფასება და რისკების ადეკვატური დონეზე შენარჩუნება	შენარჩუნებულია საჯარო და კერძო თანამშრომლობების პროექტებიდან მომდინარე რისკების/პირობითი ვალდებულებების ადეკვატური დონე წესებისა და რისკის მადის შესაბამისად.	ფისკალური წესი IMF TA; საერთაშორისო პარტნიორორგანიზაციების მიერ მომზადებული ლირეკომენდაციები	2022 წლის ბოლოს მდგომარეობით ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტის ფრგლებში შეფასებულია ელექტროენერჯის გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულებებიდან მომდინარე ფისკალური რისკები ელექტროენერჯის ბაზრის ახალი მოდელისა	თვისებრივად გაუმჯობესებულია ენერჯეტიკის სექტორის პროექტებიდან მომდინარე ფისკალური რისკების ანალიზი და ანალიზზე დაფუძნებით გადაწყვეტილებების მიღების პროცესი, მეორე მხრივ წახალისებულია მხარდაჭერის სქემების გრძელვადიან ეკონომიკური	ელექტროენერჯის ბაზრის ახალი მოდელის გამოყენებისა (დერეგულირება, ბაზრის გახსნა) და მხარდაჭერის ალტერნატიული მექანიზმების დანერგვის გადავადება	ფისკალური რისკების ანალიზის დოკუმენტი, თანდართული სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტზე.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
							და კონცეფციის გათვალისწინებით.	ეფექტიანობის უზრუნველყოფა. აქცენტირებით.		
7	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლი									
7.1	ფინანსური მართვისა და კონტროლის სისტემის განვითარება	რისკების მართვა ხორციელდება ცენტრალურ სამინისტროების 50 %-ში; ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 10%-ში; კონკრეტული	რისკების მართვა ხორციელდება ყველა ცენტრალურ სამინისტროში (100%), ავტონომიურ რესპუბლიკების 20%-ში; მუნიციპალიტეტების 10 %-ში; კონკრეტული მიზნების ინდიკატორები	რისკების მართვა ხორციელდება ყველა ცენტრალურ სამინისტროში (100%), ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 20%-ში; მუნიციპალიტეტების 10 %-ში;	რისკების მართვისა და მენეჯერული ანგარიშვალდებულების სისტემის ჩამოყალიბება, როგორც ცენტრალური და ავტონომიური ადგილობრივი მმართველობის დონეზე	ევროკომისიის ინიციატივით, კანდიდატის ქვეყნებისთვის შემუშავებული სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის კონცეფცია (PIFC); შიდა კონტროლის ინტეგრირებული	6 ცენტრალური სამინისტროს (ფინანსთა სამინისტრო; განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო; გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობ	რისკების მართვა ხორციელდება ყველა ცენტრალურ სამინისტროში (100%), ავტონომიური რესპუბლიკების 20%-ში; მუნიციპალიტეტების 20 %-ში;	დონორთა მხარდაჭერის არასაკმარისობა; ჰარმონიზაციის ცენტრის ადამიანური რესურსის არასაკმარისობა;	რეესტრები; რეგულაციები უფლებამოსილების დელეგირების შესახებ.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		მიზნების, ინდიკატორებისა და პასუხისმგებლობის გათვალისწინებით ხორციელდება დელეგირება ცენტრალური სამინისტროების 30%-ში და ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 10%-ში	პასუხისმგებლობის გათვალისწინებით ხორციელდება დელეგირება ცენტრალური სამინისტროების 30%-ში და ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 10%-ში	კონკრეტული მიზნების, ინდიკატორებისა და პასუხისმგებლობის გათვალისწინებით ხორციელდება დელეგირება ცენტრალური სამინისტროების 40%-ში და ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 15%-ში		მოდელი COSO შემუშავებული სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის კონცეფცია (PIFC).	ის სამინისტრო; ოკუპირებული ტერიტორიებიდან დევნილთა, შრომის, ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტრო; კულტურის, სპორტისა და ახალგაზრდობის სამინისტრო; შინაგან საქმეთა სამინისტრო) საშუალო რგოლის მენეჯერები	კონკრეტული მიზნების, ინდიკატორებისა და პასუხისმგებლობის გათვალისწინებით ხორციელდება ცენტრალური სამინისტროების 50%-ში და ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 20%-ში	მენეჯერების/საჯარო მოსამსახურეების მოტივაციის ნაკლებობა.	

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
							ს გავლილი აქვთ რისკის მართვის ტრენინგი. აღნიშნულ სამინისტროებში მიმდინარეობს მუშაობა რისკების რეესტრების შემუშავების/განახლების და უფლებამოსილებათა დელეგირების სისტემის ჩამოყალიბების კუთხით.			
7.2	შიდა აუდიტის განვითარება	შიდა აუდიტორ	ცენტრალური სამინისტროების 100 %-ის,	ცენტრალური სამინისტრო	შიდა აუდიტორების	შიდა აუდიტორთა საერთაშორისო	შემუშავებულია საჯარო	ცენტრალური სამინისტრო	დონორთა მხარდაჭე	სერტიფიცირებული შიდა

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	თა სერტიფიკაციის პროგრამის ფარგლებში, ადგილობრივი ტრენინგების მიერ გადამზადებულია მინიმუმ 20 შიდა აუდიტორი; ცენტრალური სამინისტროების 50%, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 30%-ის და მუნიციპალ	ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 50%-ის, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 50%-ის და მუნიციპალიტეტების 50%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტში დასაქმებულია მინიმუმ 1 შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების პროგრამის ფარგლებში, ადგილობრივი ტრენინგების მიერ გადამზადებული შიდა აუდიტორი; ცენტრალური სამინისტროებ	ოების 100 %-ის, ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 50%-ის, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 50%-ის და მუნიციპალიტეტების 50%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტში დასაქმებულია მინიმუმ 1 შიდა აუდიტის სუბიექტში დასაქმებულია მინიმუმ 1 შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების პროგრამის ფარგლებში, ადგილობრივი ტრენინგების მიერ გადამზადებული შიდა აუდიტორი; ცენტრალური სამინისტროებ	კვალიფიკაციის ამაღლება და დადასტურება შიდა აუდიტორთა ეროვნული სერტიფიცირების პროგრამის დანერგვის გზით; ეფექტიანობის სისტემური აუდიტორული შემოწმების წილის გაზრდა; ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის მეთოდოლოგიური ჩარჩოს შემუშავება	სო ინსტიტუტის (IIA) მიერ შემუშავებული შიდა აუდიტის პროფესიული პრაქტიკის საერთაშორისო სტანდარტები (IPPF)	სექტორის შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების ეროვნული პროგრამის კონცეფცია, მოქმედებს „ლოკალიზაციის ჯგუფი“, გადამზადებულია 10 ტრენინგობს მუშაობა სერტიფიცირების მოდულების სახელმძღვანელოებზე;	ების 100 %-ის, ავტონომიური რესპუბლიკების სამინისტროების 50%-ის, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 50%-ის და მუნიციპალიტეტების 50%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტში დასაქმებულია მინიმუმ 1 შიდა აუდიტორთა სერტიფიცირების პროგრამის ფარგლებში	რის არასაკმარისობა; ჰარმონიზაციის ცენტრის ადამიანური რესურსის არასაკმარისობა; შიდა აუდიტორების მოტივაციის ნაკლებობა.	აუდიტორების რეესტრი; შიდა აუდიტის სუბიექტების წლიური ანგარიშები; ჰარმონიზაციის ცენტრის წლიური ანგარიში; ჰარმონიზაციის ცენტრის ვებ-გვერდი.

სტრატეგიის მიმართული ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტი საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	იტეტების 20%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტი ახორციელებს ეფექტიანობის და სისტემურ აუდიტებს.	ის 60%-ის, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 40%-ის და მუნიციპალიტეტების 30%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტი ახორციელებს ეფექტიანობის და სისტემურ აუდიტებს; შემუშავებული ინფორმაციული ტექნოლოგიების (IT) აუდიტის მეთოდოლოგია.	ფარგლებში, ადგილობრივი ტრენერების მიერ გადამზადებული შიდა აუდიტორი ცენტრალური სამინისტროების 80%, საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 60%-ის და მუნიციპალიტეტების 40%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტი ახორციელებს ეფექტიანობის			შიდა აუდიტორების უმეტესობა ახორციელებს მხოლოდ შესაბამისობისა და ფინანსურ აუდიტორულ შემოწმებებს და ნაკლებად ხორციელდება ეფექტიანობისა და სისტემური აუდიტები, თითქმის არ ხორციელდება IT აუდიტები; მიმდინარეობს	სერტიფიცირებული შიდა აუდიტორი; ყველა ცენტრალური სამინისტროს (100%), საჯარო სამართლის იურიდიული პირების 70%-ის და მუნიციპალიტეტების 50%-ის შიდა აუდიტის სუბიექტი ახორციელებს ეფექტიანობის და სისტემურ აუდიტებს; შემუშავებული ინფორმაცი		

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	წლისთვის სდპ, I, II და III კატეგორიის საწარმოებისთვის 94%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 80%-ია.	ვის 94%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 82%-ია.	წლისთვის სდპ, I, II და III კატეგორიის საწარმოებისთვის 95%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 84%-ია.	III კატეგორიის საწარმოებისთვის 95%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 85%-ია.		ბული ანგარიშგების პორტალზე (www.reportal.ge). 2022 წლისთვის სდპ, I, II და III კატეგორიის საწარმოებისთვის 94%, ხოლო IV კატეგორიის საწარმოებისთვის 77%-ია.	წლისთვის სდპ, I, II და III კატეგორიისთვის 95%, ხოლო IV კატეგორიისთვის 85%-ია.	დებლო ცვლილებები არომელიც გამკაცრებს სანქციებს ანგარიშგების წარუდგენლობის შემთხვევაში. საკანონდებლო ცვლილებები, რომელიც შეასუსტებს IV კატეგორიის საწარმოთა ადმინისტრირების შესაძლებლობებს.	ლობის სამსახურის წლიური ანგარიში.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
8.1.2	ციფრული ანგარიშგების სტანდარტის XBRL/iXBRL დანერგვასთან დაკავშირებით ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებების ჩატარება.	-	2024 წლის განმავლობაში ციფრული ანგარიშგების სტანდარტის XBRL/iXBRL დანერგვასთან დაკავშირებული ცნობიერების ამაღლების 1 ღონისძიება.	2025 წლის განმავლობაში სდპ საწარმოების სთვის მხრიდან ანგარიშგების XBRL/iXBRL სტანდარტით ანგარიშგების წარდგენასთან დაკავშირებული ცნობიერების ამაღლების 1 ღონისძიება;	2026 წლის განმავლობაში I და II კატეგორიის საწარმოების მხრიდან ანგარიშგების XBRL/iXBRL სტანდარტით ანგარიშგების წარდგენასთან დაკავშირებული ცნობიერების ამაღლების 1 ღონისძიება;	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული 2013/34/EU, დირექტივა და N 1606/2002 რეგულაცია		ციფრული ანგარიშგების სტანდარტის XBRL/iXBRL-ით სპდ, I, II კატეგორიის საწარმოთა წარმოთა ჩატარება ცნობიერების ამაღლების 3 ღონისძიება.	ვერ მოხერხდება შესაბამისი სახსრების/დონორების მოძიება XBRL სტანდარტის მცოდნე ექსპერტების დასაქირა ვებლად;	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.
8.2	ანგარიშგების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	2023 წლის განმავლობაში სდპ, პირველი და მეორე	2024 წლის განმავლობაში სდპ, პირველი და მეორე კატეგორიის	2025 წლის განმავლობაში სდპ, პირველი და მეორე	2026 წლის განმავლობაში სდპ, პირველი და მეორე	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული N1606/2002 რე	ანგარიშგების დეტალური მიმოხილვ	ყოველწლიურად სდპ, I და II კატეგორიის საწარმოთა	კვალიფიციური პერსონალის გადინება/	ანგარიშგებების პორტალი (www.reportal.ge);

სტრატეგიის მიმართული ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	კატეგორიის საწარმოთა 50 ანგარიშგების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის დაახლოებით 4.5%. ასევე, მესამე კატეგორიის საწარმოთა 50 ანგარიშგებების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის	საწარმოთა 70 ანგარიშგების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის დაახლოებით 6.5%. ასევე, მესამე კატეგორიის საწარმოთა 100 ანგარიშგებების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის დაახლოებით 2%.	კატეგორიის საწარმოთა 90 ანგარიშგების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის დაახლოებით 8%. ასევე, მესამე კატეგორიის საწარმოთა 160 ანგარიშგების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის	კატეგორიის საწარმოთა 110 ანგარიშგების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის დაახლოებით 10%. ასევე, მესამე კატეგორიის საწარმოთა 225 ანგარიშგებების მიმოხილვა - რაც შეადგენს მთლიანი პოპულაციის დაახლოებით 5%.	გულაცია და 2013/34/EU დირექტივა	ის პროცესი 2019 წლიდან დაიწყო და 2022 წლის ბოლოსთვის დასრულებულია 80 ანგარიშგების შემოწმება.	მიერ წარდგენილი ანგარიშგებების 10%-ის შემოწმება, ხოლო III კატეგორიის საწარმოთა 5%.	ვერ მოძიება.	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	დაახლოებით 1%.		დაახლოებით 3.5%.						

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
8.3	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	2023 წლის განმავლობაში განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 115 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 81%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 14 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორული და არაგეგმიური 14 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორული და არაგეგმიური 14 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება.	2024 წლის განმავლობაში განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 36 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 86%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 5 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს).	2025 წლის განმავლობაში განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 36 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 91%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 4 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორ	2026 წლის განმავლობაში განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 36 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 93%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 14 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 537/2014 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 225 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 56%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 36 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს	განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 448 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. დაფარულია ბაზრის 93%. სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური და არაგეგმიური 73 მონიტორინგი და თემატური შემოწმება. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს	კვალიფიციური პერსონალის ვერმოძიება/გადინება;	აუდიტორები სა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge .

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	<p>თა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდბ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 22 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს</p>	<p>დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდბ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 31 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 221-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 75%.</p>	<p>თა რაოდენობა შეადგენს 14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდბ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 32 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს</p>	<p>შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდბ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 22 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 247-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 89%.</p>		<p>14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდბ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 113 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 195-ს (კანონის</p>	<p>14-ს (კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 3 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.</p> <p>აქტიური არა-სდბ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური/არაგეგმიური 220 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 247-ს(კანონის მიხედვით</p>		

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტი საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	<p>208-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 60%.</p> <p>არააქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 79 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 150-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების</p>		<p>234-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 85%.</p>			<p>მიხედვით შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 58%.</p> <p>არააქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 76 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 155-ს(კანონის მიხედვით შემოწმების</p>	<p>შემოწმების გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 89%.</p> <p>არააქტიური არა-სდპ ფირმები. განხორციელდა გეგმიური 79 მონიტორინგი. აუდიტორთა რაოდენობა შეადგენს 150-ს(კანონის მიხედვით გეგმიური</p>		

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.					ს გეგმიური ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 49%.	ციკლი შეადგენს 6 წელს). დაფარულია ბაზრის 100%.		

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
8.4	აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების მიმართ მოკვლევის განხორციელება	განხორციელდა მოკვლევა 3 აუდიტორის მიმართ	განხორციელდა მოკვლევა 3 აუდიტორის მიმართ	განხორციელდა მოკვლევა 3 აუდიტორის მიმართ	განხორციელდა მოკვლევა 3 აუდიტორის მიმართ	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 537/2014 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	-	განხორციელდა მოკვლევა 12 აუდიტორის მიმართ	კვალიფიციური პერსონალის ვერმოძიება/გადინება;	აუდიტორები სა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
										წლიური ანგარიში.
8.5	პროფესიული განათლების ზედამხედველობა	აღიარდა 2 სასერტიფიკაციო და განგრძობითი განათლებითი 3 პროგრამა	აღიარდა განგრძობითი განათლების 3 პროგრამა	აღიარდა განგრძობითი განათლების 3 პროგრამა	აღიარდა 2 სასერტიფიკაციო და განგრძობითი განათლების 3 პროგრამა	ასოცირების შეთანხმებით გათვალისწინებული No 537/2014 რეგულაცია და 2006/43/EC დირექტივა	აღიარებულია 3 სასერტიფიკაციო და 15 განგრძობითი განათლების პროგრამა	აღიარებულია 7 სასერტიფიკაციო და 27 განგრძობითი განათლების პროგრამა	კვალიფიციური პერსონალის ვერმოდება/გადინება;	აუდიტორები სა და აუდიტორული ფირმების სახელმწიფო რეესტრი, რომელიც ხელმისაწვდომია ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის ოფიციალური ვებგვერდზე: https://www.saras.gov.ge ბუღალტრული აღრიცხვის,

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
										ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში.
8.6	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულე ბით ზედამხედველობა	შექმნილია და ფუნქციონირებს პროფესიული მომსახურების გამწვავების გამწვავი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები და რეგისტრირებულია ანგარიშვალდებულ პირთა 40%.	ფუნქციონირებს პროფესიული მომსახურების გამწვავი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები და რეგისტრირებულია ანგარიშვალდებულ პირთა 50%. მიღებულია სამართლებრივი აქტები;	სამართლებრივი ჩარჩოს სრულყოფა. ფუნქციონირებს პროფესიული მომსახურების გამწვავი ბუღალტრებისა და რეესტრები და რეგისტრირებულია ანგარიშვალდებულ პირთა 80%.	ფუნქციონირებს პროფესიული მომსახურების გამწვავი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრები და რეგისტრირებულია ანგარიშვალდებულ პირთა 80%.	ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF)-ის რეკომენდაციები და ევროდირექტივები 2015/849; 2018/843; 2018/1673	არ არსებობს სრულყოფილი სამართლებრივი ჩარჩო.	შექმნილია და მიმდინარეობს პროფესიული მომსახურების გამწვავი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო ფირმების რეესტრების ადმინისტრირება და რეგისტრირებულია ანგარიშვალდებულ პირთა 80%.	კვალიფიციური პერსონალის ვერ მოძიება/გადინება. საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელების შეფერხება/გაჭიანულება ობიექტური მიზეზებით;	ევროპის საბჭოს ფულის გათეთრების წინააღმდეგ მიმართულ ღონისძიებათა შემფასებელ რჩეულთა ექსპერტთა (Moneyval) კომიტეტის შეფასების ანგარიში ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		მიღებულია სამართლებრივი აქტები;		ლდებულ პირთა 60%.				შექმნილია საკანონმდებლო ჩარჩო რომელიც შესაბამისობაშია ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF) რეკომენდაციებთან და ევროდირექტივების მოთხოვნებთან;	კანონმდებლობაში განხორციელებული ცვლილებები სანქციების შემსუბუქებასთან დაკავშირებით.	წლიური ანგარიში. პროფესიული მომსახურების გამწევი ბუღალტრები და საბუღალტრო ფორმების რეესტრები საჯაროდ ხელმისაწვდომია სამსახურის ვებგვერდზე.
8.7	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულე ბით ცნობიერების	სამსახურის თანამშრომელთა კვალიფიკაციის ამაღლება. 2023 წელს ჩატარებულა 4 ცნობიერებ	სამსახურის თანამშრომელთა ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულე ბით	სამსახურის თანამშრომელთა ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის	სამსახურის თანამშრომელთა ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების ხელშეწყობის მიმართულე ბით	ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF)-ის რეკომენდაციები და ევროდირექტივები 2015/849; 2018/843;	2022 წელს ჩატარებულა 3 ცნობიერების ასამაღლებელი ღონისძიებანი ანგარიშვალდებული პირთათვის წლისთვის	ამაღლებულია თანამშრომელთა კვალიფიკაცია. ანგარიშვალდებული პირთათვის წლისთვის	კვალიფიციური თანამშრომლების გადინება. შესაბამისი სახსრების/დონორების მოძიება	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის სამსახურის წლიური ანგარიში. სამსახურის ვებგვერდი

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
	ამაღლება/სიახლეების გაცნობა	ის ასამაღლებელი ღონისძიება ანგარიშვალდებული პირებისთვის.	თ სიახლეების გაცნობა. 2024 წელს ჩატარებულია 4 ცნობიერების ასამაღლებელი /სიახლეების გასაცნობი ღონისძიება ანგარიშვალდებული პირებისთვის.	ხელშეწყობის მიმართულე სიახლეების გაცნობა. 2025 წელს ჩატარებულია 4 ცნობიერების ასამაღლებელი/სიახლეების გასაცნობი ღონისძიება ანგარიშვალდებული პირებისთვის.	სიახლეების გაცნობა. 2026 წელს ჩატარებულია 4 ცნობიერების ასამაღლებელი/სიახლეების გასაცნობი ღონისძიება ანგარიშვალდებული პირებისთვის.	2018/167	პირებისთვის.	ჩატარებულია 16 ცნობიერების ასამაღლებელი/სიახლეების გასაცნობი ღონისძიება.	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულე ექსპერტების დასაქირავებლად;	https://saras.gov.ge/
8.8	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების	შემუშავებულია წესი „ფულის გათეთრებისა და	ჩატარებულია 40 ანგარიშვალდებული პირის შემოწმება, რაც	ჩატარებულია 60 ანგარიშვალდებული პირის	ჩატარებულია 70 ანგარიშვალდებული პირის შემოწმება, რაც	ფინანსური ქმედების სპეციალური ჯგუფის (FATF)-ის	-	ჩატარებულია 170 ანგარიშვალდებული პირის შემოწმება,	კვალიფიციური თანამშრომლის ვერ მოძიება/გადინება.	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობის

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
ს ალკვეთის ხელშეწყობის მიმართულე ბით ანგარიშვალ დებულ პირთა შემოწმებების განხორციელება.	ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობასთან დაკავშირებით შემოწმებისა და აღსრულების წესის დამტკიცების თაობაზე“ და გამართულად მუშაობს პროფესიული მომსახურების გამწევი ბუღალტრებისა და საბუღალტრო	წარმოადგენს მთლიანი პოპულაციის 2.5%-ს.	შემოწმება, რაც წარმოადგენს მთლიანი პოპულაციის 3.5%-ს.	წარმოადგენს მთლიანი პოპულაციის 4%-ს.	რეკომენდაციები და ევროდირექტივები 2015/849; 2018/843; 2018/167		რაც წარმოადგენს მთლიანი პოპულაციის 10%-ს.		სამსახურის წლიური ანგარიში.

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვა დიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვა დიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
		ფირმების სახელმწიფო რეესტრები.								

ცხრილი №4

ფინანსთა სამინისტრო: 2023-2026 წლების PFM-ის სტრატეგიის ღონისძიებების განფასება

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
	სულ ჯამი	186,780.0	40,733.0	44,450.5	48,547.8	53,048.7	
1.	ბიუჯეტირება	25,763.0	5,583.0	6,080.0	6,700.0	7,400.0	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა; 23 04 - ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა; 23 05 - საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება.
1.1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის გაზრდა	10,650.0	2,300.0	2,500.0	2,800.0	3,050.0	
1.2	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	6,430.0	1,350.0	1,500.0	1,680.0	1,900.0	
1.3	შედევზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	2,000.0	500.0	500.0	500.0	500.0	
1.4	ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის მაღალი სტანდარტის დანერგვა	2,750.0	550.0	680.0	670.0	850.0	
1.5	მუნიციპალიტეტის მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება	1,800.0	400.0	400.0	500.0	500.0	

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
1.6	სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება	2,133.0	483.0	500.0	550.0	600.0	
2.	მთავრობის ვალის მართვა	24,795.7	5,346.0	5,875.0	6,466.5	7,108.2	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა
2.1	მთავრობის ვალის მართვა ვალის მართვის სტრატეგიის შესაბამისად	8,983.3	1,900.0	2,130.0	2,373.0	2,580.3	
2.2	სახელმწიფო ვალის შესახებ კანონის განახლება	5,230.8	1,050.0	1,225.0	1,407.5	1,548.3	
2.3	მთავრობის ფასიანი ქაღალდების ბაზრის განვითარება	10,581.6	2,396.0	2,520.0	2,686.0	2,979.6	
3.	საჯარო სექტორში აღრიცხვა და ანგარიშგება	24,642.3	5,577.0	5,957.5	6,313.3	6,794.6	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა; 23 04 - ფინანსების მართვის ელექტრონული და ანალიტიკური უზრუნველყოფა; 23 05 - საფინანსო სექტორში დასაქმებულთა კვალიფიკაციის ამაღლება.
3.1	აღრიცხვა-ანგარიშგების რეფორმა საჯარო სექტორში	14,359.8	3,252.0	3,300.0	3,713.3	4,094.6	
3.2	ხაზინის ელექტრონული სისტემის (eTreasury) განვითარება	10,282.5	2,325.0	2,657.5	2,600.0	2,700.0	
4.	საგადასახადო და საბაჟო საკითხები	87,923.0	19,145.0	20,937.0	22,891.0	24,950.0	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
4.1	საგადასახადო კოდექსის შემდგომი სრულყოფა საუკეთესო საერთაშორისო პრაქტიკის გათვალისწინებით	1,665.0	400.0	415.0	420.0	430.0	
4.2	ასოცირების შეთანხმების ფარგლებში აღებული ვალდებულებების შესრულება	1,665.0	400.0	415.0	420.0	430.0	
4.3	დაბეგვრის არსებული პრაქტიკის ანალიზის საფუძველზე საჯარო გადაწყვეტილებების გამოცემა	2,090.0	500.0	520.0	530.0	540.0	
4.4	საბაჟო კანონმდებლობის სრულყოფა	2,920.0	700.0	730.0	740.0	750.0	
4.5	დასაბეგრი ბაზის შემცირებისა და მოგების გადატანის (BEPS) პროექტი	860.0	200.0	210.0	220.0	230.0	
4.6	საგადასახადო სფეროში გამჭვირვალობისა და ინფორმაციის გაცვლის გლობალური ფორუმი	1,260.0	300.0	310.0	320.0	330.0	
4.7	კანონთან შესაბამისობის სფეროში არსებული საგადასახადო რისკების მართვის პროცესის გამლიერება	42,181.5	9,081.5	10,000.0	11,000.0	12,100.0	
4.8	საბაჟო რისკების მართვის და წინასწარი ინფორმაციის გაცვლის სისტემის განვითარება	1,894.0	404.0	450.0	500.0	540.0	

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
4.9	საგადასახადო დავალიანების მართვის სისტემის გაუმჯობესება	16,704.0	3,584.0	3,950.0	4,400.0	4,770.0	
4.10	დაინტერესებულ პირთა საჭიროებაზე მორგებული სერვისების განვითარება	2,939.5	629.5	690.0	770.0	850.0	
4.11	საინფორმაციო ტექნოლოგიების სისტემების გაუმჯობესება	2,476.0	536.0	590.0	650.0	700.0	
4.12	ინფორმაციული უსაფრთხოების სისტემის თანამედროვე სტანდარტებთან შესაბამისობაში მოყვანა	332.0	70.0	77.0	85.0	100.0	
4.13	ორგანიზაციული რისკების მართვის სისტემის დანერგვა	8,994.0	1,938.0	2,130.0	2,346.0	2,580.0	
4.14	ევროკავშირთან ინტეგრაციული პროცესების მხარდაჭერა	1,942.0	402.0	450.0	490.0	600.0	
5	მაკროეკონომიკური ანალიზი და ფისკალური პოლიტიკა	8,850.0	1,900.0	2,100.0	2,300.0	2,550.0	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა
5.1	მაკროეკონომიკური ანალიზი და პროგნოზირება	5,050.0	1,150.0	1,200.0	1,300.0	1,400.0	
5.2	სახელმწიფო ფინანსების მოცვის გაუმჯობესება	2,600.0	500.0	600.0	700.0	800.0	

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
5.3	საგადასახადო შეღავათებით გამოწვეული მიუღებელი შემოსავლის რაოდენობრივი შეფასების დახვეწა და საგადასახადო შეღავათების ოპტიმიზება	1,200.0	250.0	300.0	300.0	350.0	
6	ფისკალური რისკების მართვა	3,260.0	700.0	770.0	850.0	940.0	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა
6.1	სახელმწიფო საწარმოთა შესახებ საკანონმდებლო ბაზის შემუშავება და დამტკიცება	968.0	208.0	230.0	250.0	280.0	
6.2	სახელმწიფო საწარმოთა ფინანსური ზედამხედველობა	509.0	109.0	120.0	130.0	150.0	
6.3	ფისკალური რისკების ანალიზი	1,095.0	235.0	260.0	290.0	310.0	
6.4	საჯარო და კერძო თანამშრომლობების პროექტებიდან მომდინარე რისკების/პირობითი ვალდებულებების ადეკვატური დონის შენარჩუნება	688.0	148.0	160.0	180.0	200.0	
7	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება	2,810.0	600.0	660.0	750.0	800.0	23 01 - სახელმწიფო ფინანსების მართვა

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
7.1	სახელმწიფო შიდა ფინანსური კონტროლის სისტემის განვითარება	1,960.0	420.0	460.0	520.0	560.0	
7.2	შიდა აუდიტის განვითარება	850.0	180.0	200.0	230.0	240.0	
8	ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა	8,736.0	1,882.0	2,071.0	2,277.0	2,506.0	23 06 - ბუღალტრული აღრიცხვის, ანგარიშგებისა და აუდიტის ზედამხედველობა
8.1	ანგარიშგებების პორტალის ეფექტური ფუნქციონირება	1,213.0	261.0	288.0	316.0	348.0	
8.2	ანგარიშგებების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	1,541.0	332.0	365.0	402.0	442.0	
8.3	აუდიტორული მომსახურების ხარისხის ზრდის ხელშეწყობა	4,134.0	891.0	980.0	1,077.0	1,186.0	
8.4	აუდიტორების/აუდიტორული ფირმების მიმართ მოკვლევის განხორციელება	273.0	59.0	65.0	71.0	78.0	
8.5	პროფესიული განათლების ზედამხედველობა	136.0	29.0	32.0	36.0	39.0	
8.6	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ზედამხედველობა	482.0	130.0	106.0	117.0	129.0	

N		დაფინანსების მოცულობა (ათასი ლარი)					პროგრამული კოდი და პროგრამის დასახელება
		სულ ჯამი	2023 წელი	2024 წელი	2025 წელი	2026 წელი	
8.7	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ცნობიერების ამაღლება/სიახლეების გაცნობა	322.0	87.0	71.0	78.0	86.0	
8.8	ფულის გათეთრებისა და ტერორიზმის დაფინანსების აღკვეთის ხელშეწყობის მიმართულებით ანგარიშვალდებულ პირთა შემოწმებების განხორციელება	635.0	93.0	164.0	180.0	198.0	

VI. ინფორმაციული დანართი 2. ინდივიდუალური სტრატეგიები

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1 პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი და საბიუჯეტო ოფისი										
1 საზედამხედველო ფუნქციის გაძლიერება	1.1 საბიუჯეტო პროცესზე საზედამხედველო ფუნქცია გაძლიერებულია საპარლამენტო სუბიექტების, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით: - სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტი - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობის შესახებ მთავრობის მოხსენება	1.1 საბიუჯეტო პროცესზე საზედამხედველო ფუნქცია გაძლიერებულია საპარლამენტო სუბიექტების, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით: - სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტი - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობის შესახებ მთავრობის მოხსენება	1.1 საბიუჯეტო პროცესზე საზედამხედველო ფუნქცია გაძლიერებულია საპარლამენტო სუბიექტების, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და სხვა დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით: - სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტი - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობის შესახებ მთავრობის მოხსენება	1.1 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის ხელმძღვანელობით საბიუჯეტო პროცესზე საზედამხედველო ფუნქცია გაძლიერებულია დაინტერესებული მხარეების ჩართულობით: - სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტი - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების მიმდინარეობის შესახებ მთავრობის მოხსენება	SDG 16 SDG 17	PEFA PI-18-A PEFA 31.1-A	PI-18-A PEFA 31.1-A		PEFA კომიტეტის დასკვნები	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	- სახელმწიფო ბიუჯეტის კვარტალური შესრულება - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში	- სახელმწიფო ბიუჯეტის კვარტალური შესრულება - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში	- სახელმწიფო ბიუჯეტის კვარტალური შესრულება - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების წლიური ანგარიში	ო ბიუჯეტის შესრულები ს მიმდინარეობის შესახებ მთავრობის მოხსენება - სახელმწიფო ბიუჯეტის კვარტალური შესრულება - სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულები ს წლიური ანგარიში						
	1.2 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ მიღებულია რეკომენდაცია	1.2 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ მიღებულია რეკომენდაცია	1.2 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ მიღებულია რეკომენდაცია	1.2 მდგრადი განვითარების მიზნების განხორციე	SDG 16 SDG 17	იდენტიფიცირებული სამინისტროს მიერ პროგრამულ	3 იდენტიფიცირებული სამინისტრო		კომიტეტის დასკვნები	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	პროგრამული ბიუჯეტის დანართი, 2023 წლისთვის იდენტიფიცირებული სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი საბიუჯეტო პროგრამებისა და მდგრადი განვითარების მიზნების (ინდიკატორებისა და მიზნობრივი მაჩვენებლების) ინტეგრაციისათვის	პროგრამული ბიუჯეტის დანართი, 2024 წლისთვის იდენტიფიცირებული ორი სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი საბიუჯეტო პროგრამებისა და მდგრადი განვითარების მიზნების (ინდიკატორებისა და მიზნობრივი მაჩვენებლების) ინტეგრაციისათვის	პროგრამული ბიუჯეტის დანართი, 2025 წლისთვის იდენტიფიცირებული სამი სამინისტროს მიერ განსახორციელებელი საბიუჯეტო პროგრამებისა და მდგრადი განვითარების მიზნების (ინდიკატორებისა და მიზნობრივი მაჩვენებლების) ინტეგრაციისათვის	ლებისა და მონიტორინგისთვის საქართველოს პარლამენტის 2022-2024 წლების სამოქმედო გეგმით გათვალისწინებული აქტივობების განხორციელება. კერძოდ, პროგრამული ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების მდგრადი განვითარების მიზნებთან		ი ბიუჯეტის დანართის შესაბამისად რამოდენიმე პროგრამაში ინტეგრირებულია მდგრადი განვითარების მიზნები	ოს მიერ პროგრამული ბიუჯეტის დანართის შესაბამისად ყველა პროგრამაში ინტეგრირებულია მდგრადი განვითარების მიზნები		შესაბამისი წლის ბიუჯეტის კომიტეტის საქმიანობის ანგარიში OGP-ის ანგარიში	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				ინტეგრაციისა და შესაბამისობის ზედამხედველობის გაძლიერება						
	1.3 სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფის სხდომები გაიმართა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, აუდიტის ობიექტებისა და სხვა დაინტერესებულნი მხარეების მონაწილეობით	1.3 სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფის სხდომები გაიმართა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, აუდიტის ობიექტებისა და სხვა დაინტერესებულნი მხარეების მონაწილეობით.	1.3 სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფის სხდომები გაიმართა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, აუდიტის ობიექტებისა და სხვა დაინტერესებულნი მხარეების მონაწილეობით.	1.3 სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფის სხდომები გაიმართა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, აუდიტის ობიექტებისა და სხვა დაინტერესებულნი მხარეების მონაწილეობით.	SDG 16 SDG 17	PEFA 31.2-A PEFA 31.3-A PEFA 31.4-A	PEFA 31.2-A PEFA 31.3-A PEFA 31.4-A	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მონიტორინგის სისტემაზე წვდომის პრობლემა და სისტემის ფუნქციონირების	PEFA კომიტეტის და აუდიტის ჯგუფის მიერ შემუშავებული დოკუმენტები კომიტეტის წლიური ანგარიში სახელმწიფო აუდიტის	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
		კომიტეტმა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემის (ARIS) საშუალებით განახორციელა საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ დამტკიცებული რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგი	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგს ახორციელებს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფის დებულების შესაბამისი მუხლების ცვლილებების თანახმად	მიერ გაცემული რეკომენდაციების მონიტორინგის პროცესი გაუმჯობესებულია: - აუდიტის ანგარიშების განხილვის პროცესში აუდიტის ჯგუფის თანამშრომლობა გაძლიერებულია სხვა დაინტერესებულ მხარეებთან -საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ დამტკიცებ				ნაკლოვანება	სამსახურის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი სამუშაო ჯგუფის მოხსენებები საფინანსო-საბიუჯეტოს კომიტეტს საგაზაფხულო და საშემოდგომო სესიების პერიოდში	

სტრატეგიის მიმართულე ბეზი და ამოცანეზი	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტეზი საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკეზი	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				ული რეკომენდაციეზის შესრულეზი ს მონიტორინგი გამლიერეზულია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის რეკომენდაციეზის შესრულეზი ს მონიტორინგის ელექტრონული სისტემის (ARIS) საშუალებით და მუდმივმოქმედი აუდიტის ჯგუფის						

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				დებულების სათანადო ცვლილებების საფუძველზე						
	1.4 საპარლამენტო ზედამხედველობის ეფექტიანობისა და ანგარიშვალდებულების გაზრდის მიზნით დამოუკიდებელი ინსტიტუტების, კერძოდ: სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და საპენსიო სააგენტოს ანგარიშები შესწავლილი, გაანალიზებული და განხილულია	1.4 საპარლამენტო ზედამხედველობის ეფექტიანობისა და ანგარიშვალდებულების გაზრდის მიზნით დამოუკიდებელი ინსტიტუტების, კერძოდ: სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და საპენსიო სააგენტოს ანგარიშები შესწავლილი, გაანალიზებული და განხილულია	1.4 ზედამხედველობის ეფექტიანობისა და ანგარიშვალდებულების გაზრდის მიზნით დამოუკიდებელი ინსტიტუტების, კერძოდ: სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და საპენსიო სააგენტოს ანგარიშები შესწავლილი, გაანალიზებული და განხილულია	1.4 ზედამხედველობის ეფექტიანობისა და ანგარიშვალდებულების გაზრდის მიზნით დამოუკიდებელი ინსტიტუტების, კერძოდ: სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის, ეროვნული ბანკის და საპენსიო სააგენტოს ანგარიშები შესწავლილი, გაანალიზებული და განხილულია	SDG 16 SDG17	ანგარიშები გაანალიზებული და განხილულია	ანგარიშები შესწავლილი, გაანალიზებული და განხილულია		კომიტეტის დასკვნები	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				განალიზებული და განხილულია						
2 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის ინსტიტუციური გაძლიერება	კომიტეტის წევრებისა და აპარატის თანამშრომლების უნარები გაუმჯობესებულია ფისკალური პოლიტიკის საკითხებში	კომიტეტის წევრებისა და აპარატის თანამშრომლების უნარები გაუმჯობესებულია სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აუდიტის ანგარიშების ანალიზისა და განხილვის საკითხებში	კომიტეტის წევრებისა და აპარატის თანამშრომლების უნარები გაუმჯობესებულია გენდერული და მწვანე ბიუჯეტირების, საზოგადოებასთან კომუნიკაციის საკითხებში	კომიტეტის წევრებისა და აპარატის თანამშრომლების უნარების გაუმჯობესება შემდეგ საკითხებში: ფისკალური პოლიტიკა, აუდიტის ანგარიშების ანალიზი და განხილვა, გენდერული და მწვანე ბიუჯეტირება, საზოგადოებასთან	SDG 16	PEFA PI-18-A	PEFA PI-18-A		PEFA კომიტეტის საქმიანობის წლიური ანგარიში	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				კომუნიკაცია						
3 სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებთან კომუნიკაციის გაუმჯობესება	3.1 სახელმწიფო ბიუჯეტი გასაჯაროებულია შემოკლებული და გამარტივებული ფორმით	3.2 სახელმწიფო ბიუჯეტის განხილვის პროცესის საჯაროობა გაუმჯობესებულია	3.3. კომიტეტის წლიური ანგარიშის სტრუქტურა და შინაარსი და კომიტეტის საქმიანობის შესახებ საზოგადოების ინფორმირებულია გაუმჯობესებულია	3.1 სახელმწიფო ბიუჯეტის გასაჯაროება შემოკლებული და გამარტივებული ფორმით	SDG 16 SDG 17		პარლამენტის ვებგვერდი	დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა.	პარლამენტის ვებ-გვერდი.	
				3.2 სახელმწიფო ბიუჯეტის განხილვის პროცესის საჯაროობა გაუმჯობესებულია	SDG 16		დონორების ფინანსური მხარდაჭერის შემცირება ან შეწყვეტა	OGP-ის ანგარიში პარლამენტის ვებ-გვერდი		
				3.3. კომიტეტის წლიური	SD G16			კომიტეტის საქმიანობა		

სტრატეგიის მიმართულე ბეზი და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				ანგარიშის სტრუქტურის და შინაარსის დახვეწა და კომიტეტის საქმიანობის შესახებ საზოგადოების ინფორმირების გაუმჯობესება					ბის წლიური ანგარიში კომიტეტის ოქმები	
2	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი									

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შეფასებულია მთავრობის მაკრო და ფისკალური პროგნოზები და მომზადებულია ალტერნატიული, საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური პროგნოზები 2024-2027 წლებისათვის 2024 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის საფუძველზე	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შეფასებულია მთავრობის მაკრო და ფისკალური პროგნოზები და მომზადებულია ალტერნატიული, საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური პროგნოზები 2025-2028 წლებისათვის 2025 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის საფუძველზე	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შეფასებულია მთავრობის მაკრო და ფისკალური პროგნოზები და მომზადებულია ალტერნატიული, საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური პროგნოზები 2026-2029 წლებისათვის 2026 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის საფუძველზე	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ალტერნატიული მაკრო-ფისკალური პროგნოზების შესაძლებლობების გაძლიერება		პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შეფასებულია მთავრობის მაკრო და ფისკალური პროგნოზები და მომზადებულია ალტერნატიული, საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური პროგნოზები 2023-2026 წლებისათვის 2023 წლის სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის საფუძველზე	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შეფასებულია მთავრობის მაკრო და ფისკალური პროგნოზები და მომზადებულია ალტერნატიული, საბაზისო, ოპტიმისტური და პესიმისტური პროგნოზები 2024-2027 წლებისათვის სახელმწიფო	ადამიანური რესურსების ნაკლებობა	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ვებ-გვერდი: www.pbo.parliament.ge	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
							ბიუჯეტის პროექტების საფუძველზე მომზადებულია და გამოქვეყნებულია პროგნოზების შეფასების დოკუმენტი			

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
2	საკანონმდებლო პროცესში პარლამენტის საქმიანობის ეფექტიანად განხორციელების ხელშეწყობა	საბიუჯეტო ოფისის მიერ განხორციელდა 2023 წელს ინიცირებული კანონპროექტების ფინანსური გავლენის შეფასების შემოწმება და მომზადდა შესაბამისი დასკვნები; საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული სარეკომენდაციო დოკუმენტის პრაქტიკაში დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით ფინანსური გავლენის მომზადების პროცესში დაინტერესებულ მხარეებთან	საბიუჯეტო ოფისის მიერ განხორციელდა 2024 წელს ინიცირებული კანონპროექტების ფინანსური გავლენის შეფასების შემოწმება და მომზადდა შესაბამისი დასკვნები; საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული სარეკომენდაციო დოკუმენტის პრაქტიკაში დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით ფინანსური გავლენის მომზადების პროცესში დაინტერესებულ მხარეებთან	საბიუჯეტო ოფისის მიერ განხორციელდა 2025 წელს ინიცირებული კანონპროექტების ფინანსური გავლენის შეფასების შემოწმება და მომზადდა შესაბამისი დასკვნები; საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული სარეკომენდაციო დოკუმენტის პრაქტიკაში დანერგვის ხელშეწყობის მიზნით ფინანსური გავლენის მომზადების პროცესში დაინტერესებულ მხარეებთან	კანონპროექტების ფინანსური გავლენის შეფასების მექანიზმის გაუმჯობესება/ გაძლიერება, მ.შ. საბიუჯეტო პარამეტრებზე გავლენის კუთხით		საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული კანონპროექტის განმარტებითი ბარათის ფინანსური გავლენის შეფასების მომზადების სახელმძღვანელო პრინციპები და მეთოდოლოგიური მითითებები	საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული სარეკომენდაციო დოკუმენტის პრაქტიკაში დანერგვის ხელშეწყობა	ინიციატორების მხრიდან სარეკომენდაციო დოკუმენტის პრაქტიკაში გათვალისწინებისა და საჭირო პრაქტიკული გამოცდილების ნაკლებობა	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ვებ-გვერდი: www.pbo.parliament.ge	

სტრატეგიის მიმართულე ბეზი და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	წინასწარი კომუნიკაცია;	წინასწარი კომუნიკაცია;	წინასწარი კომუნიკაცია;					მების ნაკლებობა; ინიციატორების მხრიდან სარეკომენდაციო დოკუმენტის პრაქტიკაში გათვალისწინების დაბალი ინტერესი		

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
3	საბიუჯეტო გამჭვირვალობისა და საჯარო ფინანსების მართვის საკითხებზე საზოგადოების და ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის მაქსიმალური ინფორმირების ხელშეწყობა	საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადებულია მინიმუმ ერთი კვლევითი პუბლიკაცია აქტუალურ თემაზე	საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადებულია მინიმუმ ერთი კვლევითი პუბლიკაცია აქტუალურ თემაზე	საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადებულია მინიმუმ ერთი კვლევითი პუბლიკაცია აქტუალურ თემაზე	საბიუჯეტო ოფისის კვლევითი საქმიანობის გაძლიერება		საბიუჯეტო ოფისი ამზადებს და აქვეყნებს კვლევით პუბლიკაციებს	საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავებული კვლევითი პუბლიკაციების თემატიკა და რაოდენობა გაზრდილია	ადამიანური რესურსების ნაკლებობა, საჭირო ინფორმაციის მოპოვება დაკავშირებული სირთულეები.	პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ვებ-გვერდი: www.pbo.parliament.ge	
4	საბიუჯეტო ოფისის მაქსიმალური დაახლოება OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური	Twinning (დამძობილების) პროექტის „საჯარო ფინანსებზე. საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერება“ ფარგლებში 2023	Twinning (დამძობილების) პროექტის „საჯარო ფინანსებზე. საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერება“ ფარგლებში 2024	საბიუჯეტო ოფისის მიერ ხელმეორედ მომზადებულია თვითშეფასების ანგარიში, რომელშიც გამოვლინდება უკვე მიღწეული	საბიუჯეტო ოფისის, როგორც დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციის გაძლიერება		საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადებულია თვითშეფასების ანგარიში და გამოვლენილია გამოწვევები	საბიუჯეტო ოფისის საქმიანობა, თვითშეფასების ანგარიშის შეფასების ანგარიშის შედეგების	ადამიანური რესურსების ნაკლებობა, დამოუკიდებელი		

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
ინსტიტუციებისთვის განსაზღვრულ პრინციპებთან	წელს დაგეგმილი აქტივობების განხორციელება	წელს დაგეგმილი აქტივობების განხორციელება	პროგრესი და გამოწვევები OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისთვის			OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისთვის განსაზღვრულ პრინციპებთან მაქსიმალური დაახლოების მიზნით; საბიუჯეტო ოფისი ნიდერლანდების მხარესთან ერთად ახორციელებს ევროკავშირის ე.წ. Twinning (დამმობილების) პროექტს	საფუძველზე მაქსიმალურად შეესაბამება OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისთვის განსაზღვრულ პრინციპებს.	(TWINNING) პროექტის "საჯარო ფინანსებზე საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერება" შეფერხება/სამოქმედო გეგმის ცვლილება, ექსპერტების არასაკმარისი		

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
						„საჯარო ფინანსებზე. საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერება“ , რომლის მთავარ მიზნებს შორის სწორედ საბიუჯეტო ოფისის ანალიტიკური შესაძლებლობის გაძლიერება და საბიუჯეტო ოფისის ცნობადობის ამაღლება იქნა განსაზღვრული.		ჩართულობა.		

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
2 სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ზემოქმედების ზრდა მაღალი ხარისხის აუდიტის მეშვეობით										
1 რეკომენდაციების მონიტორინგისა და შემდგომი კონტროლის სისტემის გაძლიერება	ARIS სისტემაში ჩართულია 500-მდე აუდიტის რეკომენდაცია	ARIS სისტემაში ჩართულია 750-მდე აუდიტის რეკომენდაცია	ARIS სისტემაში ჩართულია 1,000-მდე აუდიტის რეკომენდაცია	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის აუდიტების ფარგლებში გაცემული რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგის ელექტრონული სისტემა - ARIS (www.aris.sao.ge) პრაქტიკაში სრულადაა დანერგილი	PEFA (PI-30)	2022 წლის მდგომარეობით სისტემაში ჩართულია 250-მდე აუდიტის რეკომენდაცია	ARIS სისტემაში ჩართულია აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემული ყველა რეკომენდაცია	აუდიტის ობიექტების მიერ სისტემის გამოყენების ნაკლებობა	აუდიტის სამსახურის წლიური საქმიანობის ანგარიში www.sao.ge	
2 ქვეყნის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგები	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფინანსური აუდიტორები	დაწყებულია ქვეყნის კონსოლიდირებული ფინანსური	ჩატარებულია ქვეყნის კონსოლიდირებული ფინანსური	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ახორციელებს ქვეყნის	PEFA (PI-30)	2022 წლის მდგომარეობით სახელმწიფო აუდიტის	ჩატარებულია ქვეყნის კონსოლიდირებული	შესაბამისი საკანონმდებლო	სამსახურის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული ანგარიში	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
ს აუდიტის განხორციელება	დატრენინგებულ ი არიან IPSAS-ის სტანდარტებში	ანგარიშგების აუდიტი	ანგარიშგების აუდიტი	კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს		სამსახური არ ატარებს ქვეყნის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტს	ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი	ცვლილებების განხორციელების შეფერხება	www.sao.ge	
3 ყველა მუნიციპალიტეტის დაფარვის უზრუნველყოფა აუდიტით	მუნიციპალიტეტების ნაწილი დაფარულია აუდიტით	მუნიციპალიტეტების ნაწილი დაფარულია აუდიტით	მუნიციპალიტეტების ნაწილი დაფარულია აუდიტით	სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ახორციელებს ყველა მუნიციპალიტეტის აუდიტს.	PEFA ადგილობრივი (PI-30)	2019-2022 წლებში სამსახურის მიერ ჩატარებული აუდიტებით დაიფარა ყველა მუნიციპალიტეტი	ყველა მუნიციპალიტეტი აუდიტირებულია სამ წელში ერთხელ მაინც	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ადამიანური რესურსის შეზღუდული რაოდენობა აუდიტის ობიექტების მხრიდან დაგვიანებულ	სამსახურის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული ანგარიშგების www.sao.ge	შესაბამისი მუნიციპალიტეტის საკრებულოს დაგვიანებული აუდიტი

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
								იკომუნკაცია	სანგარიშები	
4 ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულე ბის გაძლიერება	ეფექტიანობის აუდიტების წილი მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში შეადგენს არანაკლებ 20%-ს	ეფექტიანობის აუდიტების წილი მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში შეადგენს არანაკლებ 20%-ს	ეფექტიანობის აუდიტების წილი მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში შეადგენს არანაკლებ 25%-ს	ეფექტიანობის აუდიტების წილის ზრდას მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში		2022 წელს ეფექტიანობის აუდიტების წილში მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში შეადგინა 20%	ეფექტიანობის აუდიტების წილი მთლიან აუდიტორულ საქმიანობაში შეადგენს 25%-ს	სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ადამიანური რესურსის შეზღუდული რაოდენობა	სამსახურის ვებ-გვერდზე გამოქვეყნებული ანგარიშები www.sao.ge	
3	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო									

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
1	სახელმწიფო შესყიდვების სფეროში საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების შესაბამისად	საჯარო შესყიდვების შესახებ ახალი კანონი და თანმდები საკანონმდებლო პაკეტი (დამატებით 34 კანონპროექტი) მიღებულია პარლამენტის მიერ	საჯარო შესყიდვების შესახებ კანონში პარლამენტის მიერ შეტანილია ცვლილებები „ე.წ. კომუნალური სექტორის“ მიერ შესყიდვების განხორციელების ას ახალი რეგულაციების თაობაზე	საჯარო შესყიდვების შესახებ ახალი კანონი ყველა ძირითადი ნორმა და რეგულაცია შევიდა ძალაში და ამოქმედდა	ამოქმედებულია საჯარო შესყიდვების შესახებ სრულიად ახალი საკანონმდებლო სივრცე, მიმდინარეობს ახალი ინსტიტუციური რეფორმები		35 ახალი კანონპროექტი	მიღებულია 35 ახალი კანონი	პარლამენტში ახალი საკანონმდებლო პაკეტის მიღების შეფერხება	matsne.gov.ge ; procurement.gov.ge ; spa.ge	
2	საჯარო შესყიდვების შესახებ “მეორადი კანონმდებლობის” - კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შემუშავება და მიღება	საჯარო შესყიდვების შესახებ ახალი კანონიდან გამომდინარე “მეორადი კანონმდებლობის” - კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების ნაწილი შემუშავებულია	საჯარო შესყიდვების შესახებ ახალი კანონიდან გამომდინარე “მეორადი კანონმდებლობის” - კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების ნაწილი შემუშავებულია	საჯარო შესყიდვების შესახებ ახალი კანონიდან გამომდინარე “მეორადი კანონმდებლობის” - კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტები მიღებულია	საჯარო შესყიდვების ახალი კანონიდან გამომდინარე, მეორადი კანონმდებლობა შემუშავებული, მიღებულია და სრულად	Draft Bylaws prepared by: GIZ, EU Twinning, USAID EGP, UNEP, NATO	9 მთავრობის დადგენილების პროექტი; 15 სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს თავმჯდომარის ბრძანების პროექტი	მიღებულია 24 ახალი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტი	საჯარო შესყიდვების შესახებ ახალი კანონის მიღების შეფერხება;	matsne.gov.ge ; procurement.gov.ge ; spa.ge	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
				ამოქმედებულია				ახალი კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების პროექტების მომზადების შეფერხება; მთავრობის მიერ შესაბამისი დადგენილებების მიღების შეფერხება		

	სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
3	სახელმძღვანელების, მეთოდური მითითებები და ინსტრუქციების შემუშავება და ელექტრონულად გამოქვეყნება გვერდზე	სახელმძღვანელების, მეთოდური მითითებებისა და ინსტრუქციების სავარაუდო ჩამონათვალის განსაზღვრა და დონორ ორგანიზაციებთან მოლაპარაკებების ინიცირება	სახელმძღვანელები, მეთოდური მითითებები და ინსტრუქციები შემუშავებულია და ელექტრონულად გამოქვეყნებულია	სახელმძღვანელები, მეთოდური მითითებები და ინსტრუქციები შემუშავებულია და ელექტრონულად გამოქვეყნებულია	გამოქვეყნებული მეთოდური მითითებები, სახელმძღვანელები და ინსტრუქციები	ანალოგიური/და მხმარე გამოცემები - OECD-SIGMA; OECD-MAPS; GIZ; UNEP; UNOPS; WB; EBRD; USAID; სხვა - http://procurement.gov.ge/ka/page/m dg-saj-shes; https://read.oecd-ilibrary.org/governance/public-procurement-for-innovation_9789264265820-en#page1	მეთოდური მითითებები, სახელმძღვანელებისა და ინსტრუქციების პაკეტის პროექტი	მეთოდური მითითებების, სახელმძღვანელებისა და ინსტრუქციების პაკეტზე მუშაობა დასრულებულია და საბოლოო ვერსიები გამოქვეყნებულია/ დაბეჭდილია/ გამოცემულია/ გავრცელებულია	საჯარო შესყიდვების სისტემის რეფორმის შეფერხება ახალი შესყიდვის პროცედურების, ინსტრუმენტების, მეთოდებისა და სამუალებების დაწესების, ასევე	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს წლიური ანგარიში; სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს e-Newsletter; procurement.gov.ge; spa.ge	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
								ადამიანური რესურსების განვითარების თვალსაზრისით		
4 სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) ახალი ელ. სერვისების, პროცედურების და ინსტრუმენტების განვითარება /დანერგვა	სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) მოდერნიზების ახალი აუცილებელი არქიტექტურა, ბიზნეს-პროცესები, ანალიტიკის დოკუმენტაცია, ვებ-პორტალის ახალი ელ. სერვისები	სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) მოდერნიზებული ვერსია და ვებ-პორტალის ახალი ელ. სერვისები შემუშავებულია, გაშვებულია სატესტო რეჟიმში	სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) მოდერნიზებული ვერსია და ვებ-პორტალის ახალი ელ. სერვისები დანერგილია	სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის დამატებით დანერგილი სერვისები და შესაძლებლობები	გამოცემები - http://procurement.gov.ge/ka/page/e-procurement ; https://ec.europa.eu/archives/dgs/international_market/studies/docs/e-procurement-golden-book-of-good-practice_en.pdf ; https://www.mapsinitiative.org/meth	სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) და ვებ-პორტალის 2022 წელს მოქმედი ვერსია	სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) მოდერნიზებული ვერსია და განახლებული ვებ-პორტალი	საჯარო შესყიდვების სისტემის რეფორმის შეფერხება ახალი შესყიდვის პროცედურების, ინსტრუმენტების,	მოდერნიზებული სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემა (e-Procurement; Electronic Government Procurement System);	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
	იდენტიფიცირებულია							მეთოდებისა და საშუალებების დანერგვის, ასევე ადამიანური რესურსების განვითარების თვალსაზრისით	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს წლიური ანგარიში ; სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს e-Newsletter; procurement.gov.ge ; spa.ge	
5 ტრენინგების განხორციელება სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს შესაბამისი თანამშრომლებს	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს 25 თანამშრომელი; შემსყიდველი ორგანიზაციების, ეკონომიკური ოპერატორებისა	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს 35 თანამშრომელი; შემსყიდველი ორგანიზაციების, ეკონომიკური ოპერატორებისა	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს 15 თანამშრომელი; შემსყიდველი ორგანიზაციების, ეკონომიკური ოპერატორებისა	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს 75 თანამშრომელი	EU edition on a technical specification/competence matrix for professionalization of procurement staff;		ჯამში დაახლოებით 700-მდე გადამზადებული / დატრენინგებული	ეპიდემიების / პანდემიების დაკავშირებული	სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს წლიური	

სტრატეგიის მიმართულე ბები და ამოცანები	საშუალოვადიანი მიზანი 2023 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2024 წლისთვის	საშუალოვადიანი მიზანი 2025 წლისთვის	საბოლოო მიზანი 2026 წლისთვის	დოკუმენტები საერთაშორისო პრაქტიკიდან	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო	შენიშვნა
ეზისათვის, შემსყიდველი ორგანიზაციების, ეკონომიკური ოპერატორებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის	და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის - 14 ნაკადი, 200-მდე გადამზადებული მსმენელი.	და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის - 14 ნაკადი, 200-მდე გადამზადებული მსმენელი.	და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის - 14 ნაკადი, 200-მდე გადამზადებული მსმენელი.	თანამშრომელი; შემსყიდველი ორგანიზაციების, ეკონომიკური ოპერატორების და დაინტერესებული მხარეების გადამზადებული თანამშრომლების რაოდენობა: 56 ნაკადი 2023-2025 სასწავლო წლების განმავლობაში. ჯამში დაახლოებით 630 მსმენელი.	OECD-SIGMA; OECD-MAPS; GIZ; UNEP; UNOPS; WB; EBRD; USAID EGP; USAID HICD relevant editions		მოხელე, საჯარო და ბიზნეს სექტორის, სამოაქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციების წარმომადგენელი	რისკები; სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს სასწავლო ცენტრის შეზღუდული რესურსები; დონორი ორგანიზაციების პასიურობა	ანგარიში ; სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს e-Newsletter; procurement.gov.ge ; spa.ge	

1 პარლამენტი

1.1 საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი

საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი ხელმძღვანელობს პარლამენტის კომპეტენციის ფარგლებში სახელმწიფო ბიუჯეტის მიღებისა და მასში ცვლილებების შეტანის პროცესს; საქართველოს პარლამენტი საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მეშვეობით ახორციელებს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების საერთო, თანამიმდევრულ კონტროლს; კომიტეტი თავის კომპეტენციის ფარგლებში ახორციელებს საქართველოს მთავრობისა და პარლამენტის წინაშე ანგარიშვალდებული სხვა ორგანოების საქმიანობის კონტროლს.

ბოლო წლების განმავლობაში საქართველოს პარლამენტმა საფინანსო ზედამხედველობის თვალსაზრისით მნიშვნელოვანი რეფორმა და საკანონმდებლო ცვლილებები განახორციელა. განხორციელებული საკონსტიტუციო ცვლილებებით საქართველო საპარლამენტო მმართველობის მოდელზე გადავიდა და გაძლიერდა მისი საზედამხებლო ფუნქციები. სათანადო ცვლილებები განხორციელდა საქართველოს პარლამენტის რეგლამენტში და სხვა საკანონმდებლო აქტებში; გაუმჯობესდა საპარლამენტო საბიუჯეტო პროცესი და ინსტიტუციური თანამშრომლობა პარლამენტის წინაშე ანგარიშვალდებულ ორგანოებთან. კერძოდ:

- საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი უზრუნველყოფს სახელმწიფო ბიუჯეტის კანონის პროექტის, საქართველოს მთავრობის მოხსენებისა და ქვეყნის ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულებების დოკუმენტის განხილვის განრიგის შედგენას. საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი განიხილავს და აფასებს სხვა კომიტეტების, ფრაქციების, უფრაქციო პარლამენტის წევრების, პარლამენტის აპარატის იურიდიული დეპარტამენტისა და პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის, აგრეთვე საქართველოს ეროვნული ბანკისა და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის დასკვნებს, ამ დასკვნების, საკუთარი შენიშვნებისა და მოსაზრებების საფუძველზე ამზადებს საბოლოო დასკვნას და მას წარუდგენს პარლამენტის თავმჯდომარეს.
- პარლამენტი საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მეშვეობით ახორციელებს სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების საერთო, თანამიმდევრულ კონტროლს. სახელმწიფო ბიუჯეტის შესრულების კვარტალურ საკომიტეტო განხილვებს ორგანიზებას უწევს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი. საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის გადაწყვეტილებით, საკომიტეტო განხილვის შედეგები, შესაძლოა წარედგინოს პარლამენტს.
- პარლამენტი საჯარო სახსრების მართვის კონტროლს უზრუნველყოფს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მეშვეობით. აღნიშნული ფუნქციის შესრულების მიზნით, პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი კომიტეტის წევრებისგან ქმნის კომიტეტთან არსებულ სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განმხილველ მუდმივმოქმედ აუდიტის ჯგუფს (შემდგომში - აუდიტის ჯგუფი). ამასთანავე, პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი კოორდინაციას უწევს პარლამენტში სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ანგარიშების განხილვას. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური აუდიტის ანგარიშებს პარლამენტს წარუდგენს დაუყოვნებლივ. წელიწადში ორჯერ – მიმდინარე წლის 10 სექტემბრამდე და მომდევნო წლის 10 თებერვლამდე – სახელმწიფო აუდიტის სამსახური წარმოადგენს აგრეთვე წერილობით ინფორმაციას ამ ანგარიშებიდან განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი ანგარიშების თაობაზე. აუდიტის ჯგუფი ანგარიშვალდებულია პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის წინაშე. აუდიტის ჯგუფი ვალდებულია პარლამენტის მორიგი სესიის განმავლობაში სულ მცირე

ერთხელ წარუდგინოს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტს თავისი საქმიანობის შესახებ მოხსენება. აუდიტის ჯგუფის დებულება მტკიცდება საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის გადაწყვეტილებით. აუდიტის ჯგუფი ვალდებულია პარლამენტის მორიგი სესიის განმავლობაში თვეში ერთი სხდომა მაინც მოიწვიოს. აუდიტის ჯგუფის სხდომები საჯაროა. აუდიტის ჯგუფის სხდომებს, როგორც წესი, ესწრებიან: აუდიტის ანგარიშების განმხილველი მუდმივმოქმედი ჯგუფის წევრები, გენერალური აუდიტორი ან მისი მოადგილე და სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის სხვა პასუხისმგებელი თანამდებობის პირები, აუდიტის ობიექტების კურატორი მინისტრის მოადგილეები, მაღალი თანამდებობისა და სხვა პასუხისმგებელი პირები, შესაბამისი სფეროს საპარლამენტო კომიტეტის წევრები და სხვა პასუხისმგებელი პირები. აუდიტის ჯგუფი შეიმუშავებს პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის გადაწყვეტილების პროექტს შესაბამისი რეკომენდაციებით და წარუდგენს აღნიშნულ კომიტეტს. საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი იხილავს გადაწყვეტილების პროექტს და ამტკიცებს მას. კომიტეტის გადაწყვეტილება ეგზავნება შესაბამის აუდიტის ობიექტებს დამტკიცებული რეკომენდაციებისა და მათ შესახებ ინფორმაციის ვადის მითითებით.

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის წლიური საქმიანობის ანგარიშის განხილვის შემდეგ პარლამენტი იღებს შესაბამის დადგენილებას. პარლამენტის დადგენილებაში შესაძლებელია აისახოს საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის აუდიტის ჯგუფის მიერ შემუშავებული და კომიტეტის გადაწყვეტილებით მიღებული რეკომენდაციები, მათი შესრულების ვადების მითითებით. ამ საკითხზე პლენარულ სხდომაზე მომხსენებელია პარლამენტის საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი.

- საკონსტიტუციო და სხვა საკანონმდებლო აქტების ცვლილებების საფუძველზე გამდიდრდა სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის დამოუკიდებლობა, კერძოდ: 1. საკონსტიტუციო ცვლილებების შედეგად სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის შესახებ კანონს მიენიჭა ორგანული კანონის სტატუსი, გარდა ამისა, საკონსტიტუციო სასამართლო გენერალური აუდიტორის სარჩელის საფუძველზე იხილავს დავას შესაბამისი ორგანოს უფლებამოსილების შესახებ. 2. 2022 წელს საქართველოს კანონის „საჯარო დაწესებულებაში ინტერესთა შეუთავსებლობისა და კორუფციის შესახებ“ ცვლილებების შედეგად სახელმწიფო აუდიტის სამსახური 2023 წლის 1 სექტემბრიდან არ განახორციელებს პოლიტიკური პარტიების ფინანსურ მონიტორინგს, რაც მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის დამოუკიდებლობას, მის პოლიტიკურ ნეიტრალურობას და აუდიტორული მანდატის მიუკერძოებლად განხორციელებას. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის ფინანსური აუდიტი ხორციელდება საერთაშორისო სტანდარტების მიხედვით პარმლანეტის მიერ კონკურისის და ტენდერის საშუალებით შერჩეული მსოფლიოს 4 ყველაზე მსხვილი აუდიტორული ფირმიდან ერთ-ერთის მიერ.

საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის საქმიანობის შეფასება

საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტმა წარმატებით შეასრულა ევროკავშირის პროგრამით „ეკონომიკური მმართველობა და ფისკალური ანგარიშვალდებულება“ (EU4 Economic Governance and Fiscal Accountability) 2019-2021 წლებისთვის განსაზღვრული კომიტეტის ყველა ვალდებულება და ინდიკატორი.

სახელმწიფო ხარჯების და ფინანსური ანგარიშვალდებულების **2022 წლის შეფასების (PEFA)** მიხედვით **უმაღლესი (A) შეფასება** მიიღო საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის მიერ ბიუჯეტზე

განხორციელებულმა კონტროლმა (PI-18) და აუდიტის ანგარიშებზე დაყრდნობით მთავრობის საქმიანობის ზედამხედველობამ (PI-31).

ღია ბიუჯეტის ინდექსი 2021 წლის მიხედვით საქართველო პირველ ადგილზეა მსოფლიოს 120 ქვეყანას შორის საპარლამენტო საბიუჯეტო პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობის მხრივ. ღია ბიუჯეტის ინდექსი 2021 წლის შესაბამისად მაღალი შეფასება დაიმსახურა საპარლამენტო საბიუჯეტო კონტროლმა და საპარლამენტო საბიუჯეტო პროცესში მოქალაქეთა ჩართულობამ.

ამოცანები და მიზნები

საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი მნიშვნელოვან წვლილს შეიტანს საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის 2023-2026 წლების სტრატეგიის განხორციელებაში და ხელს შეუწყობს საჯარო ფინანსების მართვის ანგარიშვალდებულების და გამჭვირვალობის გაუმჯობესებას. საქართველოს პარლამენტი და საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი გააგრძელებს საპარლამენტო საფინანსო ზედამხედველობის თვალსაზრისით დაწყებული რეფორმის სრულყოფას, კერძოდ: საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტი მომდევნო 4 წლის განმავლობაში გაამჯობესებს და გააძლიერებს: 1. სახელმწიფო ბიუჯეტის საზედამხედველო ფუნქციას, 2. ინსტიტუციურ განვითარებას და 3. სამოქალაქო საზოგადოების წარმომადგენლებთან კომუნიკაციას. აღნიშნული სტრატეგიული მიმართულებები ასახულია, აგრეთვე, საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის 2022-2024 სტრატეგიასა და განვითარების გეგმაში, რომელიც USAID-თან თანამშრომლობით შემუშავდა და საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის 2023წ. სამოქმედო გეგმაში¹⁹.

1.2 დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუცია-პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი

საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის არსებობის ხანგრძლივი ისტორია აქვს. საქართველოს საბიუჯეტო ოფისი 1997 წელს შეიქმნა და წარმოადგენს დამოუკიდებელ ფისკალურ ინსტიტუციას, რომლის მიზანია მაკროეკონომიკური/ფისკალური პოლიტიკის დამოუკიდებელი და მიუკერძოებელი ანალიზის, კვლევისა და შეფასების საშუალებით ხელი შეუწყოს პარლამენტის როგორც საბიუჯეტო, ასევე საკანონმდებლო უფლებამოსილების ეფექტიანად განხორციელებასა და საჯარო ფინანსების მართვის საკითხებზე საზოგადოების და ყველა დაინტერესებული მხარის მაქსიმალურ ინფორმირებას.

საბიუჯეტო ოფისის საქმიანობა მოიცავს: სახელმწიფო ბიუჯეტის პროექტის და ბიუჯეტის შესრულების პერიოდული ანგარიშების ანალიზს, მაკრო გარემოს ანალიზსა და ალტერნატიული მაკრო-პროგნოზების შემუშავებას, ფისკალურ წესებთან შესაბამისობის ანალიზს, საკანონმდებლო ინიციატივების ფინანსური შედეგების შეფასებასა და სხვ.

საბიუჯეტო ოფისის საქმიანობა არაერთხელ იქნა დადებითად შეფასებული ცალკეული საერთაშორისო ორგანიზაციების პუბლიკაციებში. კერძოდ: ევროკავშირის პუბლიკაცია „საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმა საქართველოში“; PEFA-ს შესრულების შეფასების ანგარიში; გენდერულ ასპექტებზე ორიენტირებული საჯარო ფინანსების მართვის (GRPFM) 2022 წლის შეფასების ანგარიში; IMF-ის ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიში; IMF პუბლიკაცია „ფისკალური გამჭვირვალობის სახელმძღვანელო“; OBS-ის როგორც 2017, ასევე 2019 და 2021 წლების ანგარიშები.

ამოცანები და მიზნები

¹⁹<https://parliament.ge/parliament/committees/50932/documents>

მომავალი 4 წლის განმავლობაში პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის, როგორც დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციის მიერ მაკროეკონომიკური/ფისკალური პოლიტიკის ანალიზის საშუალებით პარლამენტის საბიუჯეტო უფლებამოსილების ეფექტიანად განხორციელების ხელშეწყობის, საკანონმდებლო პროცესში პარლამენტის საქმიანობის ეფექტიანად განხორციელების ხელშეწყობის, საბიუჯეტო გამჭვირვალობისა და საჯარო ფინანსების მართვის საკითხებზე საზოგადოების და ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის მაქსიმალური ინფორმირების ხელშეწყობის, OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისთვის განსაზღვრულ პრინციპებთან მეტად დაახლოების მიზნით დაგეგმილია შემდეგი აქტივობების განხორციელება:

ფისკალურ ზღვრებთან შესაბამისობის მონიტორინგის უზრუნველყოფა

ფისკალური წესების მონიტორინგის ანგარიში საბიუჯეტო ოფისის მიერ პირველად 2020 წელს მომზადდა ევროკომისიასა და საქართველოს მთავრობას შორის გაფორმებული სექტორული რეფორმის შესრულების ხელშეკრულებით (EU4 EGFA, 2018) განსაზღვრული ვალდებულების ფარგლებში. მას შემდეგ საბიუჯეტო ოფისი რეგულარულად ახორციელებს ფისკალურ წესებთან მონიტორინგს და აქვეყნებს ანგარიშებს, მიუხედავად იმისა, რომ ეს ფუნქცია მას ოფიციალური მანდატით არ აქვს განსაზღვრული. აღსანიშნავია, რომ 2017 წლის IMF-ის ფისკალური გამჭვირვალობის შეფასების ანგარიშში გაცემულია რეკომენდაცია იმის შესახებ, რომ საბიუჯეტო ოფისის მანდატი გაფართოვდეს მთავრობის მიერ ფისკალურ წესებთან შესაბამისობის მონიტორინგის მიმართულებით (რეკომენდაცია 2.2: (გ)). საერთაშორისო გამოცდილებით აღნიშნული ფუნქცია სწორედ საბიუჯეტო ოფისების ოფიციალურ მანდატში შედის.

არსებული ფორმატის შენარჩუნების და მონიტორინგის პროცესის უწყვეტობის მიზნით პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი კვლავ გააგრძელებს მონიტორინგის დოკუმენტის მომზადებას, მაგრამ მნიშვნელოვანია რომ PFM სისტემის მარეგულირებელ შესაბამის აქტებში უშუალოდ საბიუჯეტო ოფისის განესაზღვროს მონიტორინგის ფუნქცია.

ალტერნატიული მაკრო-ფისკალური პროგნოზირების შესაძლებლობების გაძლიერება

პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისი თავისი მანდატის ფარგლებში 2014 წლიდან აფასებს მთავრობის მაკრო და ფისკალურ პროგნოზებს და ამზადებს ალტერნატიულ, საბაზისო, ოპტიმისტურ და პესიმისტურ პროგნოზს, რომელიც ხელმისაწვდომია საზოგადოებისათვის. პროგნოზირების შესაძლებლობების გაძლიერების მიზნით მნიშვნელოვანია მომზადდეს პროგნოზების შეფასების დოკუმენტი, რომელიც შეაფასებს პროგნოზების სიზუსტეს და ხელს შეუწყობს არსებული მიდგომების დახვეწას, ისევე როგორც საზოგადოების მიერ არსებული პროგნოზების მიმართ ნდობის გაძლიერებას.

საკანონმდებლო პროცესში პარლამენტის საქმიანობის ეფექტიანად განხორციელების ხელშეწყობა

მდგრადი საშუალოვადიანი დაგეგმარებისათვის მნიშვნელოვანია შეფასდეს ცალკეული საკანონმდებლო ინიციატივების ფინანსური გავლენები საშუალოვადიან პერიოდზე. აღნიშნული ხელს შეუწყობს საკანონმდებლო ინიციატივების ფინანსური გავლენის შეფასების მექანიზმის გაუმჯობესებას, გაძლიერებას, მ.შ. საბიუჯეტო პარამეტრებზე გავლენის კუთხით. პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის მიერ შემუშავდა კანონპროექტის განმარტებითი ბარათის ფინანსური გავლენის შეფასების მომზადების სახელმძღვანელო პრინციპები და მეთოდოლოგიური მითითებები, აღნიშნულის პრაქტიკაში დანერგვა მნიშვნელოვნად გააუმჯობესებს საშუალოვადიანი დაგეგმარების პროცესს.

საბიუჯეტო გამჭვირვალობისა და საჯარო ფინანსების მართვის საკითხებზე საზოგადოების და ყველა შესაბამისი დაინტერესებული მხარის მაქსიმალური ინფორმირების ხელშეწყობა

საბიუჯეტო ოფისი პერიოდულად ამზადებს საჯარო ფინანსების მართვის საკითხებზე კვლევით პუბლიკაციებს. მნიშვნელოვანია საბიუჯეტო ოფისის მიერ შენარჩუნდეს აღნიშნული პრაქტიკა და მოხდეს შემუშავებული კვლევითი პუბლიკაციების თემატიკისა და რაოდენობის ზრდა.

OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისთვის განსაზღვრულ პრინციპებთან მაქსიმალური დაახლოება

ევროკავშირთან აღებული ვალდებულების ფარგლებში 2022 წელს საბიუჯეტო ოფისის მიერ მომზადდა თვითშეფასების ანგარიში და გამოვლინდა შესაბამისი საჭიროებები OECD-ის მიერ დამოუკიდებელი ფისკალური ინსტიტუციებისთვის განსაზღვრულ პრინციპებთან მაქსიმალური დაახლოების მიზნით. ევროკავშირის დაფინანსებულ დამმობილების (TWINNING) პროექტის "საჯარო ფინანსებზე საპარლამენტო ზედამხედველობის გაძლიერება" ფარგლებში დაგეგმილი აქტივობები მნიშვნელოვნად შეუწყობს ხელს საქართველოს პარლამენტის საბიუჯეტო ოფისის ინსტიტუციურ გაძლიერებას, რაც მნიშვნელოვანია ქვეყნის საჯარო ფინანსების მართვის პროცესში.

2. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

ამოცანები და მიზნები

მაღალხარისხიანი აუდიტორული საქმიანობის შედეგად საჯარო ფინანსების მართვის თვისობრივი გაუმჯობესება. დასახული მიზნებისა და ამოცანების მისაღწევად იგეგმება სამსახურის შესაძლებლობების გაძლიერება სხვადასხვა მიმართულებით.

1. რეკომენდაციების მონიტორინგისა და შემდგომი კონტროლის სისტემის გაძლიერება
2. ქვეყნის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის განხორციელება
3. ყველა მუნიციპალიტეტის დაფარვის უზრუნველყოფა აუდიტით
4. ეფექტიანობის აუდიტის მიმართულების გაძლიერება

3. სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტო

მოსალოდნელი შედეგი:

საჯარო შესყიდვების შესახებ კანონმდებლობის შემდგომი სრულყოფა; გაიზრდება სახელმწიფო შესყიდვების ეფექტიანობა, ამალდება გამჭვირვალობის დონე, სამართლიანობისა და ნდობის ხარისხი; განვითარდება ადამიანური კაპიტალი.

ამოცანები და მიზნები

1. საჯარო შესყიდვების სფეროში საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელება ევროკავშირთან ასოცირების შეთანხმების შესაბამისად
2. საჯარო შესყიდვების შესახებ "მეორადი კანონმდებლობის" - კანონქვემდებარე ნორმატიული აქტების შემუშავება და მიღება
3. სახელმძღვანელოების, მეთოდური მითითებებისა და ინსტრუქციების შემუშავება და ელექტრონულად გამოქვეყნება ვებ-გვერდზე

4. სახელმწიფო შესყიდვების ერთიანი ელექტრონული სისტემის (e-Procurement) ახალი ელ. სერვისების, პროცედურების და ინსტრუმენტების განვითარება/დანერგვა

5. ტრენინგების განხორციელება სახელმწიფო შესყიდვების სააგენტოს შესაბამისი თანამშრომლებისათვის, შემსყიდველი ორგანიზაციების, ეკონომიკური ოპერატორებისა და სხვა დაინტერესებული მხარეებისათვის

VII. ინფორმაციული დანართი 3. 2022 წლის PEFA-ს შეფასების შეჯამება

PEFA-ს შეფასების ანგარიშების შედეგები წარმოდგენილია PEFA-ს შვიდივე ბლოკის, ინდიკატორების და მათი ქვეინდიკატორების მიხედვით. თითოეული ბლოკის ქვეშ მოცემულია ცხრილი, რომელიც ასახავს ცენტრალური მთავრობის PEFA-ს შეფასებებს და ასევე მარტვილის მუნიციპალიტეტისთვის, ქ. თბილისის და ქ. ბათუმისთვის განხორციელებული PEFA-ს შეფასებებს. გასათვალისწინებელია, რომ ცენტრალური მთავრობისთვის PEFA 2022 შეფასება უკვე საჯარო დოკუმენტია, ხოლო ქ. თბილისის, ქ. ბათუმისა და მარტვილის მუნიციპალიტეტების განმეორებითი შეფასებები ვალიდირების პროცესშია და ჯერ არ არის მონაცემები საჯარო ან საბოლოო. PEFA-ს შეფასებები განხორციელდა PEFA Check-ის პროცედურების დაცვით და მათი საბოლოო შედეგები მოცემულია წინამდებარე ანგარიშში. თითოეული ანგარიში გამოქვეყნებულია და საჯაროდ ხელმისაწვდომია²⁰. უნდა აღინიშნოს, რომ მნიშვნელოვანი იყო PEFA-ს შეფასებაში მარტვილის მუნიციპალიტეტის ჩართვა, რადგან ის წარმოადგენს მცირე მასშტაბის მუნიციპალიტეტს, რომლის მოსახლეობა დაახლოებით 4000 კაცს შეადგენს, რაც, თბილისთან და ბათუმთან შედარებით, მეტად მცირეა და სქართველოს მუნიციპალიტეტების უმრავლესობას.²¹ როგორც ბლოკების ცხრილებიდან ჩანს, მარტვილის მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში ქვეინდიკატორების უმრავლესობას, თბილისთან და ბათუმთან შედარებით, გაცილებით დაბალი შეფასება აქვს მინიჭებული. ქვემოთ მოცემულია თითოეული ბლოკის განხილვა.

ბლოკი I: ბიუჯეტის სანდოობა

პირველი ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად რეალისტურია ცენტრალური მთავრობის და მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტები და რამდენად ხდება მათი მიზნობრივი შესრულება. აღნიშნული ინდიკატორის შეფასება ხდება ფაქტიური შემოსავლების და ხარჯების (PFM სისტემის უშუალო შედეგები) თავდაპირველად დამტკიცებულ ბიუჯეტთან შედარებით.

პირველ ბლოკში მოცემული შეფასებები წარმოადგენს სხვა ბლოკების ინდიკატორების შესრულების შედეგს. ცენტრალური მთავრობის შემთხვევაში, PI-1 - PI-3 ინდიკატორების შეფასება ტრადიციულად კარგი შეფასებით ხასიათდებოდა, თუმცა 2022 წლის შეფასებაში მოხვდა 2020 და 2021 წლები, რომლებიც ტრენდიდან მნიშვნელოვნად გადახრილი წლებია COVID-19 პანდემიით გამოწვეული უპრეცედენტო კრიზისის ფონზე, რადიკალურად შეცვლილი გარემოებიდან გამომდინარე თავდაპირველ გეგმებან მიმართებაში. მუნიციპალიტეტების შემთხვევაში, ბიუჯეტის სანდოობას მნიშვნელოვნად განსაზღვრავს HLG-1 ინდიკატორი - ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერები.²² პანდემიის ეფექტმა ფისკალურ პოლიტიკაზე გავლენა მოახდინა ამ ინდიკატორზეც და გაურესებელია შეფასებები 2018 წლის შეფასებასთან შედარებით. არსებობს ასიმეტრიული შეფასების მეთოდოლოგია სხვა შემოსავლებთან (PI-3 მთლიანი

²⁰ ცენტრალური მთავრობის PEFA-ს შეფასების ანგარიში და თბილისის, ბათუმის და მარტვილის PEFA -ს შეფასების ანგარიშები ხელმისაწვდომია შემდეგ მისამართზე: <https://pefa.org/>. ასევე შემუშავდა ადგილობრივი თვითმმართველობების PEFA-ს შეფასებების შემოქმედელი ანგარიში, რომელშიც მოცემულია მუნიციპალიტეტების საშუალო, მოდა და მედიანა შეფასებები.

²¹ თვითმმართველობების PEFA-ს შეფასებების შემოქმედელ ანგარიშში ასევე მოცემულია 12 მუნიციპალიტეტის შეფასებები. აღნიშნული შეფასებები განხორციელდა დამოუკიდებლად PEFA Check-ისგან და შეფასებების უმრავლესობა არ შეესაბამება ბლოკების ცხრილში მოცემულ შეფასებებს. 15-დან 8 მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის რაოდენობა შეადგენს 9000 კაცზე ნაკლებს, 2 მუნიციპალიტეტის - 26,000 კაცზე ნაკლებს, 1 მუნიციპალიტეტის - 50,000 კაცზე ნაკლებს, 3 მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა მერყეობს 125, 000-დან 163,000 კაცამდე (ბათუმი) და თბილისი, რომლის მოსახლეობა შეადგენს 1.15 მილიონ კაცს.

²² ცენტრალური მთავრობის PEFA-ში აღნიშნული ფასდება ინდიკატორით PI-7.

შემოსავლების შესრულება) და ხარჯებთან დაკავშირებულ ინდიკატორებთან PI-1 და PI-2 შედარებით. ხელისუფლების მაღალი დონიდან ტრანსფერების განხორციელება შესაძლოა დადებითად აისახოს ინდიკატორების PI-1 და PI-2 შეფასებებზე და აუცილებლად იქონიებს გავლენას ინდიკატორზე PI-21.4. HLG-1.2 ინდიკატორს კვლავ მიენიჭა შეფასება D სამივე მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, რაც იმას ნიშნავს, რომ ისინი წარმოადგენენ მიზნობრივ გრანტებს (კაპიტალური გრანტების ჩათვლით), რადგან მათზე ინფორმაცია არ არის დროულად მოწოდებული ბიუჯეტის მომზადების ვადებთან მიმართებაში.

ცხრილი: ბლოკი I - ბიუჯეტის სანდოობა
საქართველოს 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²³
ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერები					
HLG-1. ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერები	NA	C+	C	C	C+
HLG-1.1. ხელისუფლების მაღალი დონიდან გამოყოფილი გრანტების ფაქტიური მაჩვენებლები	NA	C	D	D	D
HLG-1.2. მიზნობრივი გრანტების ფაქტიური მაჩვენებელი	NA	D	D	D	C
HLG-1.3. ხელისუფლების მაღალი დონიდან განხორციელებული ტრანსფერების დროულობა	NA	A	A	A	A
HLG-1.4. ტრანსფერების პროგნოზირებადობა	NA	C	C	C	C
ბიუჯეტის სანდოობა					
PI-1 ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებლები	C	B	C	D	D
1.1 ხარჯების აგრეგირებული მაჩვენებლები	C	B	C	D	D
PI-2 ხარჯების შესრულების სტრუქტურა	B+	D+	D+	D+	D+
2.1 ფაქტიური ხარჯების სტრუქტურა ფუნქციების მიხედვით	B	D	C	D	D
2.2 ფაქტიური ხარჯების სტრუქტურა ეკონომიკური კლასიფიკაციის მიხედვით	B	D	D	D	D
2.3 ხარჯები სარეზერვო ფონდებიდან	A	A	A	A	A
PI-3 შემოსავლების შესრულება	C+	D	D	D	D

²³ GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²³
3.1 მთლიანი შემოსავლების შესრულება	C	D	D	D	D
3.2 ფაქტიური შემოსავლების სტრუქტურა	B	D	D	D	D

წინამდებარე ანალიზითა და ქვეინდიკატორების - 17.1 საბიუჯეტო კალენდარი და PI-21.2 ფულადი სახსრების პროგნოზირება და მონიტორინგი - შეფასებებით აშკარაა, რომ მუნიციპალიტეტის დონეზე პირველი ბლოკის შეფასებების გასაუმჯობესებლად საჭიროა გარკვეული ღონისძიებების გატარება. არსებობს ორი შესაძლო ღონისძიება, რომელიც გავლენას მოახდენს ქვეინდიკატორების - PI-7.1 ტრანსფერების გამოყოფის სისტემა (ადგილობრივი მთავრობებისთვის) და PI-21.4 შიდა წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი - შეფასებაზე, რაც, თავის მხრივ, დადებითად აისახება ინდიკატორების PI-1 და PI-2 შეფასებაზე. ესენია:

- ცენტრალური მთავრობის მიერ გრანტების (პირობითი და კაპიტალური) შესახებ ინფორმაციის დროული წარმოდგენა ისე, რომ საბიუჯეტო ჭერები ადრეულ ეტაპზევე აისახოს საბიუჯეტო კალენდარში.
- ცენტრალური მთავრობა უზრუნველყოფს სანდოობის მაღალ ხარისხს ისე, რომ დამატებითი ბიუჯეტების საჭიროება შემცირდეს.
- მუნიციპალიტეტები უფრო აქტიურად მოამზადებენ პროგნოზებს შემოსავლების, მათ შორის გრანტების შესახებ, რაც წარმოადგენს საბიუჯეტო ცირკულარის ნაწილს, რომლის მეშვეობით ბიუჯეტის მოსამზადებლად მათ სულ მცირე 4 კვირა ექნებათ (შეფასება B)^{24,25}.

ბლოკი II: საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა

მეორე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად ყოვლისმომცველი, თანმიმდევრული და მომხმარებლისთვის ხელმისაწვდომია PFM-ი. აღნიშნული მიიღწევა საბიუჯეტო კლასიფიკაციით, ყველა დონის მთავრობის შემოსავლების და ხარჯების, მათ შორის მთავრობათაშორისი ტრანსფერების გამჭვირვალებით, მომსახურების მიწოდების შესახებ ინფორმაციის გამოქვეყნებით და ფისკალური და საბიუჯეტო დოკუმენტაციის შეუფერხებელი ხელმისაწვდომობით.

ცხრილი: ბლოკი II - საჯარო ფინანსების გამჭვირვალობა

საქართველოს 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²⁶
PI-4 საბიუჯეტო კლასიფიკაცია	A	A	A	A	A
4.1 საბიუჯეტო კლასიფიკაცია	A	A	A	A	A
PI-5 საბიუჯეტო დოკუმენტაცია	A	A	A	B	C
5.1 საბიუჯეტო დოკუმენტაცია	A	A	A	B	C

²⁴ "A" შეფასებისთვის საჭიროა 6 კვირა, რაც ნაკლებად სავარაუდოა, რომ ჭირდებადეს მუნიციპალიტეტების უმეტესობას.

²⁵ ამას აკეთებს ბათუმი და საბიუჯეტო ცირკულარი გაიცემა საბიუჯეტო ჭერებით, რომელიც უზრუნველყოფს 5 კვირას ბიუჯეტის მომზადებისთვის.

²⁶ GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²⁶
PI-6 ადგილობრივი მთავრობის ოპერაციები ფინანსური ანგარიშების მიღმა	A	A	A	A	A
6.1 ხარჯები ფინანსური ანგარიშების მიღმა	A	A	A	A	A
6.2 შემოსავლები ფინანსური ანგარიშების მიღმა	A	A	A	A	A
6.3 არასაბიუჯეტო ორგანიზაციების ფინანსური ანგარიშები	NA	NA	NA	NA	NA
PI-7 ტრანსფერები ადგილობრივი მთავრობისთვის	B+	NA	NA	NA	NA
7.1 ტრანსფერების გამოყოფის სისტემები	B	NA	NA	NA	NA
7.2 ტრანსფერების შესახებ ინფორმაციის დროულობა	A	NA	NA	NA	NA
PI-8 ინფორმაცია სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შესახებ	A	B+	B	B	C
8.1 სერვისების გაწევის განხორციელების გეგმები	A	B	B	B	C
8.2 სერვისების გაწევის ეფექტიანობა	A	B	B	B	C
8.3 სერვისების გამწევი ერთეულების მიერ მიღებული რესურსები	A	A	A	A	A
8.4 სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შეფასება	A	B	D	D	D
PI-9A ფისკალური ინფორმაციაზე საზოგადოების ხელმისაწვდომობა	A	B	B	B	C
9A.1 ფისკალური ინფორმაციაზე საზოგადოების ხელმისაწვდომობა	A	B	B	B	C
PI-9B საჯარო განხილვები	N/A	D+	D+	D+	
9B.1 საჯარო განხილვები ბიუჯეტის მომზადების პროცესში	N/A	C	B	C	
9B.2 საჯარო განხილვები მომსახურების მიწოდების პროგრამების დიზაინის შემუშავების პროცესში	N/A	D	D	D	
9B.3 საჯარო განხილვები საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების დაგეგმვის პროცესში	N/A	D	D	D	

საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში შეტანილი ყველა კატეგორია არ შეესაბამება მუნიციპალიტეტს²⁷. თითოეულმა მუნიციპალიტეტმა უნდა დაადგინოს მისი სუსტი მხარეები და თუ რომელი ინდიკატორის დაბალ შეფასებასთან არიან ისინი უშუალო კავშირში, როგორც ეს ნაჩვენებია ცენტრალური მთავრობის ზემოთ მოყვანილ მაგალითში.

მუნიციპალიტეტების შემთხვევაში, მეორე ბლოკში გამოვლენილი სისუსტე ძირითადად დაკავშირებულია ინდიკატორთან PI-8 - ინფორმაცია სერვისების გაწევის ეფექტიანობის შესახებ. გარკვეულწილად ეს შესაძლოა დაკავშირებული იყოს მუნიციპალიტეტის მასშტაბთან, ბიუჯეტის მომზადების პროცესთან და მუნიციპალიტეტის ძირითადი მონაცემების და მიმართულებების დოკუმენტში აღნიშნული საკითხის დაფარვასთან (PI-16 ხარჯების ბიუჯეტირება საშუალოვადიან პერსპექტივაში). შედარებით პატარა მასშტაბის მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტში მნიშვნელოვანი აქცენტი კეთდება მხოლოდ საბიუჯეტო წელზე და არ გააჩნია სერვისების გაწევის ინდიკატორები (შედეგები და გაზომვადი შედეგები). შედარებით დიდი მასშტაბის მუნიციპალიტეტებისთვის ეს უკანასკნელი ელემენტი მიიჩნევა სისუსტედ, რადგან სტანდარტის შესაბამისად აუცილებელია სამიზნე შედეგების ან მოსალოდნელი გაზომვადი შედეგების წარმოდგენა, თუმცა ორივე არ არის საჭირო მომსახურების მიწოდების პროგრამებისთვის. მომსახურების მიწოდების სამიზნე ობიექტების დამოუკიდებელი მონიტორინგის თვალსაზრისით გამოვლენილი ხარვეზი საჭიროებს აღმოფხვრას. აღნიშნული უნდა განხორციელდეს მუნიციპალიტეტის შიდა აუდიტის საქმიანობის გაფართოვებით, კერძოდ, უნდა გასცდეს ფინანსური შესაბამისობის (PI-26.1 შიდა აუდიტის მასშტაბი) და სახელმწიფო აუდიტის ოფისის (PI-30.1 აუდიტის მასშტაბი და სტანდარტები) საქმიანობას.

ფისკალური ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით, ერთი ელემენტი შეუსაბამოა (მაკროეკონომიკური პროგნოზები). გამოვლენილი სისუსტე ძირითადად დაკავშირებულია აუდიტის ფინანსური ანგარიშგების და სხვა გარე აუდიტის ანგარიშების დროულ გამოქვეყნებასთან (PI-30 გარე აუდიტი).

ბლოკი III: აქტივების და ვალდებულებების მართვა

მესამე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად არის უზრუნველყოფილი აქტივების და ვალდებულებების ეფექტური მართვით სახელმწიფო ინვესტიციების ხარისხის ფასთან ფარდობა, აქტივების აღრიცხვა და მართვა, ფისკალური რისკების იდენტიფიცირება და ვალების და გარანტიების დაგეგმვა, დამტკიცება და მართვა.

ფისკალური რისკის მართვის კუთხით ცენტრალური მთავრობის და ზოგიერთი მუნიციპალიტეტის პასუხისმგებლობის ქვეშ წარმოდგენილნი არიან მუნიციპალური საწარმოები. რაც შეეხება ადგილობრივ მთავრობებს, შედარებით დიდი მასშტაბის მუნიციპალიტეტებში (თბილისი, ბათუმი, ფოთის, ქუთაისის და რუსთავის) წარმოდგენილნი არიან მუნიციპალური საწარმოები, ხოლო მცირე მასშტაბის მუნიციპალიტეტებში (მაგ: მარტვილი) მუნიციპალური საწარმოები სავარაუდოდ არ არიან წარმოდგენილნი. ანგარიშგება ფისკალური რისკის შესახებ PI-10.1 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესება როგორც ცენტრალური ისე ადგილობრივი მთავრობების დონეზე შესაძლებელია იმ შემთხვევაში, თუ აუდიტი ჩატარდება ყველა სახელმწიფო და მუნიციპალურ საწარმოში ფისკალური წლის ბოლო 6 თვის განმავლობაში და გამოქვეყნდება ერთიანი ანგარიში.

²⁷ როგორცაა მაკროეკონომიკური დაშვებები და საგადასახადო ხარჯები

აღნიშნული ნაწილობრივ განხორციელდა ცენტრალური მთავრობის და თბილისისთვის, მაგრამ საერთოდ არ განხორციელებულა ბათუმისთვის.

ცენტრალური მთავრობის მიერ ადგილობრივი მთავრობების მონიტორინგის შესახებ PI-10.2 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესება მჭიდროდ არის დაკავშირებული აუდიტის მასშტაბის და სტანდარტების შესახებ ინდიკატორთან PI-30.1. ამჟამად, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურს არ მოეთხოვება თითოეული მუნიციპალიტეტის ყოველწლიური აუდიტი და არც ამის გაკეთების რესურსი გააჩნია მას. სახელმწიფო აუდიტის სამსახური ახორციელებს კერძო აუდიტორული კომპანიების სერთიფიცირებას, რათა მათ შეძლონ საჯარო სექტორში აუდიტის ჩატარება დიდი მასშტაბის მუნიციპალიტეტებში წელიწადში ცხრა თვის განმავლობაში. სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის და კერძო კომპანიების ერთობლივი მუშაობის შედეგად გაუმჯობესდება შეფასება იმ შემთხვევაში, თუ ყოველწლიურად გამოქვეყნდება ერთიანი შემაჯამებელი ანგარიში.

ცხრილი: ბლოკი III - აქტივების და ვალდებულებების მართვა
საქართველოს 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²⁸
PI-10 ფისკალური რისკების მართვა	B	C	C	NA	C
10.1 მუნიციპალური საწარმოების მონიტორინგი	C	C	C	NA	C
10.2 ადგილობრივი მთავრობის მონიტორინგი	C	NA	NA	NA	NA
10.3 პირობითი ვალდებულებები და სხვა ფისკალური რისკები	A	NA	NA	NA	NA
PI-11 სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა	A	C+	B	C+	C+
11.1 საინვესტიციო პროექტების ეკონომიკური ანალიზი	A	C	C	C	C
11.2 საინვესტიციო პროექტების შერჩევა	A	C	C	C	C
11.3 საინვესტიციო პროექტების ღირებულება	A	B	B	C	B
11.4 საინვესტიციო პროექტების მონიტორინგი	A	B	A	B	B
PI-12 სახელმწიფო აქტივების მართვა	B	B	B	B	B
12.1 ფინანსური აქტივების მონიტორინგი	B	B	B	B	B
12.2 არაფინანსური აქტივების მონიტორინგი	C	C	C	C	C
12.3 აქტივების განკარგვის გამჭვირვალობა	A	A	A	A	A
PI-13 ვალის მართვა	A	D+	C	C	D+

²⁸ GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²⁸
13.1 ვალის და გარანტიების აღრიცხვა და ანგარიშგება	A	C	B	C	C
13.2 ვალის და გარანტიების დამტკიცება	A	NA	NA	NA	NA
13.3 ვალის მართვის სტრატეგია	A	D	D	NA	D

კაპიტალური/ საინვესტიციო პროექტების ერთიანი ციკლის შემუშავების და განხორციელების მექანიზმების განსაზღვრის მიზნით, საინვესტიციო პროექტების მართვის გზამკვლევი შემუშავდა 2016 წელს და დამტკიცდა საქართველოს მთავრობის 2016 წლის 22 აპრილის №191 დადგენილებით. საინვესტიციო პროექტების მართვის დეტალური მეთოდოლოგია (საქართველოს ფინანსთა მინისტრის N 165 ბრძანება (22 ივლისი, 2016)) დამტკიცდა აღნიშნული გზამკვლევის საფუძველზე.

გარდა 2018 წლის PEFA-ს შეფასებებისა, სახელმწიფო საინვესტიციო პროექტების მართვის შეფასება (PIMA) განხორციელდა IMF-ის გუნდის მიერ. მიუხედავად იმისა, რომ ინდიკატორი PI-11 საჯარო ინვესტიციების მართვის შესახებ მოიცავს ოთხ ქვეინდიკატორს, რომლებიც ფარავენ ინვესტიციების მართვის ყველა ძირითად ასპექტს, აღნიშნული საკითხი უფრო დეტალურად არის შეფასებული PIMA-ში. PIMA-ის ანგარიშში ასევე უფრო დეტალურად არის მოცემული რეკომენდაციები და ღონისძიებები.

რაც შეეხება საჯარო აქტივების მართვის შესახებ PI-12 ინდიკატორს, ფინანსური აქტივების მონიტორინგთან დაკავშირებით არსებული ხარვეზების აღმოფხვრა დაკავშირებულია PI-29.1 და PI-28 ინდიკატორების შეფასებების გაუმჯობესებასთან. PI-12.2 ინდიკატორთან დაკავშირებით გამოვლენილი ხარვეზების აღმოფხვრა შესაძლებელია რეესტრის ამონაწერების განახლების გზით, მათ შორის აქტივების ხანდაზმულობის და ღირებულების პროფილების დამატებით. აღნიშნული რეკომენდაციები ვრცელდება როგორც ცენტრალურ ისე ადგილობრივ მთავრობებზე.

აქტივების განკარგვის სისტემა, როგორც ცენტრალური, ისე ადგილობრივი მთავრობის შემთხვევაში, იყენებს გაყიდვების, ფასის, გაყიდვის მეთოდისა და საბოლოო ტრანზაქციების შესახებ ინტერნეტში არსებულ ინფორმაციას. ცენტრალური მთავრობის მასშტაბის გათვალისწინებით, მხარჯავი დაწესებულებების (გარდა სახელმწიფო ქონების ეროვნული სააგენტოსი) მიერ გარკვეული აქტივების განკარგვა არ ხდება ცენტრალიზებულად და შედეგების ასახვა ხდება კონსოლიდირებულ ანგარიშში. შეფასების გაუმჯობესების მიზნით საჭიროა აღნიშნული ხარვეზის აღმოფხვრა.

ადგილობრივი მთავრობის დონეზე, ვალის აღრიცხვასა და ანგარიშგებაში (PI-13.1) ასახულია პროცენტის და ძირის გადახდასთან დაკავშირებული მოთხოვნები და მიმდინარე მდგომარეობასთან დაკავშირებით არსებული ინფორმაცია.

ბლოკი IV: პოლიტიკაზე დაფუძნებული ფისკალური სტრატეგია და ბიუჯეტირება

მეოთხე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად ხდება ფისკალური სტრატეგიის და ბიუჯეტის მომზადება მთავრობის ფისკალური პოლიტიკისა და შესაბამისი მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზების გათვალისწინებით. როგორც ცენტრალური, ისე ადგილობრივი მთავრობის დონეზე, ძირითადი მონაცემებისა და მიმართულების დოკუმენტში აქცენტი კეთდება საშუალოვადიან ბიუჯეტების მიდგომაზე. თუმცა, როგორც PEFA-ს შეფასებებიდან ჩანს, გარკვეული წინსვლები შეიმჩნევა არსებული კარგი სისტემის კიდევ უფრო მეტად დახვეწის თვალსაზრისით.

მარტვილის მუნიციპალიტეტის მონაცემებზე დაყრდნობით (მცირე მასშტაბის მუნიციპალიტეტებისთვის), წლიური ბიუჯეტიდან მრავალწლიანი ბიუჯეტების მიდგომაზე გადასვლით, კაპიტალური ინვესტიცია და მასთან დაკავშირებული მიმდინარე ხარჯები წარმოადგენს საჭირო შემოსავლების ერთგვარ ინდიკატორს (ძირითადად ცენტრალური მთავრობისგან მიღებული გრანტებისგან). პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენის (PI-15.1) და გასულ წელს გაკეთებულ პროგნოზთან ბიუჯეტების შესაბამისობის (PI-16.4) კვლევის შესახებ ინდიკატორების BDD-ის დოკუმენტში ჩართვით უზრუნველყოფილ იქნება მრავალწლიანი ბიუჯეტის მეთოდოლოგიასთან შესაბამისობა. აღნიშნული ღონისძიებების გატარების შემდეგ, საბიუჯეტო ქერების სტრუქტურა შესაძლოა გაფართოვდეს და მოიცვას საბიუჯეტო და მომდევნო წლები.

როგორც პირველ ბლოკშია ნახსენები, მუნიციპალიტეტის საბიუჯეტო კალენდრის (PI-17.1) ინდიკატორის შეფასების გასაუმჯობესებლად საჭიროა ან მუნიციპალიტეტების მიერ სავარაუდო გრანტების უფრო აქტიურად პროგნოზირება, ან ცენტრალური მთავრობის მიერ ვადების წინსწრებით შესრულება. აღნიშნული ცვლილების შედეგად საკრებულოს გაცილებით მეტი დრო ექნება ბიუჯეტის პროექტის განხილვისა და დამტკიცებისთვის. მიუხედავად ამისა, ოქროს სტანდარტი შესაძლოა უმაღლეს "A" შეფასებაზე ნაკლები იყოს. მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში, საბიუჯეტო კალენდრის (PI-17.1) შესახებ ინდიკატორის შეფასება B და ბიუჯეტის წარდგენის (PI-17.4) შესახებ ინდიკატორის შეფასება C სავსებით საკმარისი შეიძლება იყოს საუკეთესო პრაქტიკის წარმოსაჩენად.

ცხრილი: ბლოკი IV - პოლიტიკაზე დაფუძნებული ფისკალური სტრატეგია და ბიუჯეტირება საქართველოს 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²⁹
PI-14 მაკროეკონომიკური და ფისკალური პროგნოზირება	A	N/A	N/A	N/A	N/A
14.1 მაკროეკონომიკური პროგნოზები	A	N/A	N/A	N/A	N/A
14.2 ფისკალური პროგნოზები	A	N/A	N/A	N/A	N/A
14.3 მაკროფისკალური სენსიტიურობის ანალიზი	A	N/A	N/A	N/A	N/A
PI-14ახალი საშუალოვადიანი ბიუჯეტირების სტრატეგია	N/A	C+	C+	D+	C+
14ახალი.1 საშუალოვადიანი ბიუჯეტის პროგნოზები	N/A	B	B	C	B

²⁹ GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ²⁹
14ახალი.2 პოლიტიკის წინადადებებზე ფისკალური გავლენა	N/A	N/A	N/A	N/A	N/A
14ახალი.3 შემოსულობებისა და გადასახდელების საშუალოვადიანი პროგნოზები	N/A	B	B	C	B
14ახალი.4 შემოსულობებისა და გადასახდელების შესაბამისობა წინა წლის მონაცემებთან	N/A	D	D	D	D
PI-15 ფისკალური სტრატეგია	B	N/A	N/A	N/A	N/A
15.1 პოლიტიკის ცვლილების ფისკალური გავლენა	D	N/A	N/A	N/A	N/A
15.2 ფისკალური სტრატეგიის მიღება/დამტკიცება	A	N/A	N/A	N/A	N/A
15.3. ანგარიშგება ფისკალური შედეგების შესახებ	A	N/A	N/A	N/A	N/A
PI-16 ხარჯების ბიუჯეტირება საშუალოვადიან პერსპექტივაში	B+	N/A	N/A	N/A	N/A
16.1 ხარჯების საშუალოვადიანი შეფასება/განგარიშება	A	N/A	N/A	N/A	N/A
16.2 საშუალოვადიანი საბიუჯეტო ჭერები	A	N/A	N/A	N/A	N/A
16.3 სტრატეგიული გეგმების და საშუალოვადიანი ბიუჯეტების შესაბამისობა	A	N/A	N/A	N/A	N/A
16.4 ბიუჯეტების შესაბამისობა გასულ წელს გაკეთებულ პროგნოზთან	C	N/A	N/A	N/A	N/A
PI-17 ბიუჯეტის მომზადების პროცესი	A	B+	B+	C+	B+
17.1 საბიუჯეტო კალენდარი	A	A	A	A	A
17.2 ბიუჯეტის მომზადების ინსტრუქციები	A	A	A	D	B
17.3 ბიუჯეტის წარდგენა საკანონმდებლო ორგანოში	A	C	C	C	C
PI-18 ბიუჯეტის საკანონმდებლო შეფასება	A	A	A	B+	A
18.1 ბიუჯეტის განხილვის მასშტაბი	A	A	A	B	A
18.2 ბიუჯეტის განხილვის საკანონმდებლო პროცედურები	A	A	A	A	A
18.3 ბიუჯეტის დამტკიცების ვადა	A	A	A	A	A
18.4 აღმასრულებელი ორგანოს მიერ ბიუჯეტის კორექტირების წესები	A	A	A	A	A

ბლოკი V: ბიუჯეტის შესრულების პროგნოზირებადობა და კონტროლი

მეხუთე ბლოკი აფასებს, თუ როგორ ხდება ეფექტური სტანდარტების, პროცესებისა და შიდა კონტროლის სისტემის ფარგლებში ბიუჯეტის შესრულება, რესურსების საჭიროების შესაბამისად მოპოვების და გამოყენების უზრუნველყოფით.

საქართველოში შემოსავლების ადმინისტრირება (PI-19) ხორციელდება საქართველოს შემოსავლების სამსახურის მიერ და მოიცავს როგორც ცენტრალურ, ისე ადგილობრივ მთავრობებს. PEFA-ს შეფასების ანგარიშში ყველა ქვეინდიკატორს, გარდა PI-19.4 -ისა, მინიჭებული აქვს შეფასება A. 2016 წელს შემუშავებულ იქნა საგადასახადო ადმინისტრირების დიაგნოსტიკური შეფასების ინსტრუმენტი,³⁰ რომელიც უზრუნველყოფს დამატებით რეკომენდაციებს PEFA-ს შეფასებების გასაუმჯობესებლად.

ცხრილი: ბლოკი V - ბიუჯეტის შესრულების პროგნოზირებადობა და კონტროლი საქართველოს 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ³¹
PI-19 შემოსავლების ადმინისტრირება	B+	NA	NA	NA	NA
19.1 უფლებები და ვალდებულებები საგადასახადო შემოსავლების ადმინისტრირებისთვის	A	NA	NA	NA	NA
19.2 შემოსავლებთან დაკავშირებული რისკების მართვა	A	NA	NA	NA	NA
19.3 საგადასახადო აუდიტი და მოკვლევა	A	NA	NA	NA	NA
19.4 საგადასახადო დავალიანების მონიტორინგი	D	NA	NA	NA	NA
PI-20 შემოსავლების აღრიცხვა	A	A	A	A	A
20.1 ინფორმაცია შემოსავლების მობილიზების შესახებ	A	A	A	A	A
20.2 შემოსავლების გადარიცხვა	A	NA	NA	NA	NA
20.3 შემოსავლების ანგარიშის შეჯერება	A	NA	NA	NA	NA
PI-21 წლის განმავლობაში რესურსების განაწილების პროგნოზირებადობა	A	B+	B+	B+	B
21.1 ფულადი სახსრების ნაშთების კონსოლიდაცია	A	A	A	A	A
21.2 ფულადი სახსრების პროგნოზირება და მონიტორინგი	A	B	B	B	B

³⁰ საქართველო: საგადასახადო ადმინისტრირების დიაგნოსტიკური შეფასების ინსტრუმენტი (TADAT) ეფექტურობის შეფასების ანგარიში. TADAT საქართველო

³¹ GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ³¹
21.3 ინფორმაცია ვალდებულებების ლიმიტების შესახებ	A	A	A	A	B
21.4 წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი	A	C	C	C	C
PI-22: საბიუჯეტო ხარჯების დავალიანებები	A	A	A	A	A
22.1 საბიუჯეტო ხარჯების დავალიანებების ნაშთი	A	A	A	A	A
22.2 საბიუჯეტო ხარჯების დავალიანებების მონიტორინგი	A	A	A	A	A
PI-23: სახელფასო განაცემების კონტროლი	A	D+	B+	B+	D+
23.1 სახელფასო და პერსონალის ჩანაწერების ინტეგრაცია	A	A	A	A	A
23.2 სახელფასო ჩანაწერებში ცვლილების მართვა	A	A	A	A	A
23.3 სახელფასო განაცემების შიდა კონტროლი	A	A	A	A	A
23.4 სახელფასო განაცემების აუდიტი	A	D	B	B	D
PI-24. შესყიდვები	A	A	A	B+	A
24.1 შესყიდვების მონიტორინგი	A	NA	NA	NA	NA
24.2 შესყიდვების მეთოდები	B	A	A	C	A
24.3 შესყიდვების შესახებ ინფორმაციის საჯაროობა	A	A	A	A	A
24.4 შესყიდვების შესახებ საჩივრების მართვა	A	A	A	A	A
PI-25: არასახელფასო ხარჯების შიდა კონტროლი	A	A	A	A	A
25.1 მოვალეობების გადანაწილება	A	A	A	A	A
25.2 ხარჯების გაწევასთან დაკავშირებული ვალდებულებების კონტროლის ეფექტურობა	A	A	A	A	A
25.3 გადახდის წესებისა და პროცედურების დაცვა	A	A	A	A	A
PI-26: შიდა აუდიტი	A	A	B+	B+	C+
26.1 შიდა აუდიტის მასშტაბი	A	A	A	A	A
26.2 აუდიტის სახეები და გამოყენებული სტანდარტები	A	A	B	B	C
26.3 შიდა აუდიტირების და ანგარიშგების განხორციელება	A	A	A	A	C
26.4 რეაგირება შიდა აუდიტის რეკომენდაციებზე	A	A	A	A	B

საერთო ჯამში, მეხუთე ბლოკის შეფასებები ასახავს PEFA-ს შეფასების ანგარიშების შედეგს იმის შესახებ, რომ "საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) ძირითადი დამახასიათებელი ნიშანი საქართველოში არის საინფორმაციო ტექნოლოგიების შემუშავება და ადეკვატური გამოყენება ბიუჯეტის შემუშავებაში, შესრულებაში (ანგარიშები, ვალდებულებების კონტროლი და ფულადი სახსრების მართვა), პერსონალის და სახელფასო სისტემის, შემოსავლების სამსახურის და შესყიდვების მართვაში. ინფორმაციული ტექნოლოგიები გამოიყენება არა მხოლოდ ცენტრალური მთავრობის დონეზე, არამედ მუნიციპალიტეტის დონეზეც, რადგან სისტემები უნიფიცირებულია ყველა სამთავრობო სექტორისთვის. ინფორმაციული ტექნოლოგიების გამოყენება ქვეყანაში განვითარდა (საჭიროების შესაბამისად ახლიდან იწერებოდა) თითოეულ სფეროში ბიზნეს-პროცესებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად და არა ბიზნეს პრაქტიკის კონკრეტულ პროგრამულ უზრუნველყოფასთან რეკონფიგურაციის საფუძველზე. ინფორმაციული ტექნოლოგიების ამ გადაწყვეტების დანერგვა ინტერნეტთან, როგორც მისი განხორციელების ინსტრუმენტთან ერთად, კომპეტენტური და მომზადებული პერსონალის მიერ (სათანადო კონტროლით) ფუნდამენტური მნიშვნელობისაა საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) ძლიერი მხარეების განვითარების საქმეში.“

ადგილობრივი მთავრობის დონეზე, გარკვეულ შემთხვევებში, სავსებით მისაღებია A-ზე დაბალი შეფასებები, როგორც ეს PI-23.4 ინდიკატორის შემთხვევაშია.

მიუხედავად ამისა, გარკვეული ქვეინდიკატორების შეფასებების გაუმჯობესება შესაძლებელია დროთა განმავლობაში: მაგალითად, წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი (PI-21.4 (ადგილობრივი მთავრობის დონეზე)). როგორც უკვე აღინიშნა, ტრანსფერების პროგნოზების და მათი განხორციელების ვადების გაუმჯობესების შედეგად შემცირდება წლიური ბიუჯეტის კორექტირებების მასშტაბი. შიდა აუდიტის (P-26.1) დაფარვის გაუმჯობესება დადებითად აისახება PI-8.4 ინდიკატორის შეფასებაზე. PEFA-ს მეთოდოლოგიიდან გადახრა ძირითადად გამოიხატება PI-24.1 ინდიკატორთან მიმართებაში.

ბლოკი VI - აღრიცხვა და ანგარიშგება

მეექვსე ბლოკი აფასებს, თუ რამდენად ზუსტი და სანდოა აღრიცხვები და რამდენად დროულად ხდება ინფორმაციის გავრცელება გადაწყვეტილების მიღების, მართვისა და ანგარიშგებისთვის.

ცხრილი: ბლოკი VI - აღრიცხვა და ანგარიშგება
საქართველოს 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ³²
PI-27 ფინანსური ინფორმაციის საიმედოობა	A	A	A	A	A
27.1 საბანკო ანგარიშის შეჯერება	A	A	A	A	A
27.2 დროებითი ანგარიშები	NA	NA	NA	NA	NA
27.3 საავანსო გადახდები	A	A	A	A	A
27.4 პროცესები, რომელიც უზრუნველყოფს ფინანსური ინფორმაციის საიმედოობას	A	A	A	A	A
PI-28: შიდა წლიური ანგარიშები	B+	B+	B+	B+	C+
28.1 ანგარიშების შესადარისობა და მოცვა	A	A	A	A	C
28.2 შიდა წლიური ანგარიშების ვადები	B	A	A	A	B
28.3 შიდა წლიური ანგარიშების სიზუსტე	A	B	B	B	A
PI-29: წლიური ფინანსური ანგარიშები	C+	D+	D+	D+	D+
29.1 წლიური ფინანსური ანგარიშების ყოვლისმომცველობა	A	A	A	A	C
29.2 ანგარიშების წარდგენა გარე აუდიტისთვის	C	D	D	D	D
29.3 ბუღალტრული აღრიცხვის სტანდარტები	B	B	B	B	B

მეექვსე ბლოკის მთავარ სისუსტედ მიჩნეულია ინდიკატორი PI-29 წლიური ფინანსური ანგარიშების შესახებ. PEFA-ს შეფასების ანგარიშში, PI-29.1 და PI-29.3 ინდიკატორებთან მიმართებაში გამოვლენილი ხარვეზები აღიარებულია და მათ აღმოსაფხვრელად შემუშავებულია სამოქმედო გეგმა. აღნიშნული ღონისძიებები გავლენას იქონიებს როგორც ცენტრალურ, ისე ადგილობრივ მთავრობაზე. ასევე გაუმჯობესდება ქვეინდიკატორის PI-29.2 შეფასება ცენტრალური მთავრობის დონეზე, რადგან შემუშავდება კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგებები. ადგილობრივი მთავრობების თვალსაზრისით, ამჟამად არ არსებობს ფინანსური ანგარიშგებების წლიური აუდიტის მოთხოვნა.

სხვა ინდიკატორების და ქვეინდიკატორების შეფასებები შეესაბამება არსებულ საჭიროებებს. ერთ-ერთი მუნიციპალიტეტი წარსულში აწარმოებდა შიდა წლიურ ანგარიშებს, თუმცა შემდგომში შეწყვიტა აღნიშნული პროცესი, რადგან ანგარიშების მიმღებისთვის ისინი დამაბნეველი და არასაჭირო აღმოჩნდა.

ბლოკი VII - გარე შეფასება და აუდიტი

³² GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

მეშვიდე ინდიკატორი აფასებს, თუ რამდენად დამოუკიდებელია საჯარო ფინანსების განხილვის პროცესი და რამდენად ხორციელდება რეკომენდაციების შესრულების შემდგომი გარე კონტროლი.

ადგილობრივ დონეზე გარე აუდიტის შესახებ PI-30 ინდიკატორის შემთხვევაში გამოვლენილი მთავარი სისუსტე დაკავშირებულია PI-30.1 ინდიკატორთან. როგორც უკვე აღინიშნა, მუნიციპალიტეტების აუდიტების რაოდენობის გაზრდა შეფასებების გაუმჯობესების ერთადერთი გზაა. აღნიშნულის შედეგად ასევე გაუმჯობესდება PI-30.3 ინდიკატორის შეფასება.

არსებული პროცედურების თანახმად, ყველა აუდიტის ანგარიში უნდა წარედგინოს პარლამენტს. საუკეთესო პრაქტიკის შესაბამისად, მუნიციპალიტეტის შემთხვევაში ანგარიშების წარდგენა უნდა მოხდეს საკრებულოში, რაც თავის მხრივ გამოიწვევს PI-31 ინდიკატორის შეფასების გაუმჯობესებას.

ცხრილი: ბლოკი VII - გარე შეფასება და აუდიტი
საქართველო 2022 წლის PEFA-ს შეფასებები

ინდიკატორი/ ქვეინდიკატორი	ცენტრალური მთავრობა	ადგილობრივი მთავრობა			
		თბილისი	ბათუმი	მარტვილი	საშუალო ³³
PI-30 გარე აუდიტი	A	B+	D+	D+	
30.1 აუდიტის მასშტაბი და სტანდარტები	A	A	D	D	
30.2 საკანონმდებლო ორგანოში აუდიტის ანგარიშების წარდგენა	A	B	NA	NA	
30.3 გარე აუდიტის შედეგების რეალიზაცია	A	A	NA	NA	
30.4 აუდიტის უმაღლესი ორგანოს დამოუკიდებლობა	A	A	A	A	A
PI-31: აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო შეფასება	A	C	D	NA	D
31.1 აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო შეფასების ვადები	A	A	D	NA	D
31.2 აუდიტის მიგნებების განხილვა	A	D	NA	NA	D
31.3 საკანონმდებლო ორგანოს მიერ აუდიტის რეკომენდაციების შესრულების მონიტორინგი	A	NA	NA	NA	D
31.4 აუდიტის ანგარიშების საკანონმდებლო განხილვების საჯაროობა	A	D	NA	NA	D

³³ GIZ-ის და USAID-ის მიერ 2021-2022 წლებში შეფასებული, შერჩეული 15 მუნიციპალიტეტის საშუალო შეფასება.

VIII. ინფორმაციული დანართი 4. მუნიციპალიტეტებში ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების შეფასება (PEFA)

ევროკავშირის და მსოფლიო ბანკის, ასევე USAID და GIZ მხარდაჭერით 2017 წლიდან ხორციელდება მუნიციპალიტეტების ხარჯებისა და ფინანსური ანგარიშვალდებულების (PEFA) შეფასება. 2017 წლიდან დღემდე შეფასდა 51 მუნიციპალიტეტი, მათ შორის ქ. თბილისის, ქ. ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტების შეფასება განხორციელდა PEFA-ს სამდივნოს მიერ.

2017-2018 წლებში განხორციელებული შეფასებების შედეგად გამოიკვეთა, რომ მიუხედავად საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განხორციელებული რეფორმებისა და სახელმწიფო დონეზე მაღალი შეფასებებისა, არსებობდა გარკვეული ხარვეზები მუნიციპალიტეტების საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში, ინდიკატორების მნიშვნელოვანი ნაწილი შეფასდა დაბალი ქულებით და საჭიროებდა გაუმჯობესებას.

შესაბამისად, საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის 2018-2022 წლების სტრატეგიაში გათვალისწინებულ იქნა მუნიციპალიტეტების საჯარო ფინანსების მართვის გაუმჯობესების მიმართულებით განსახორციელებელი ღონისძიებები. სტრატეგიის და სამოქმედო გეგმების შესაბამისად გაფორმდა 3 წლიანი მემორანდუმები 39 მუნიციპალიტეტთან, რომელიც ითვალისწინებს მუნიციპალიტეტების მიერ კონკრეტული, მემორანდუმით გათვალისწინებული ამოცანების და სამიზნე მაჩვენებლების შესრულებას და შესრულებიდან გამომდინარე, დამატებით კაპიტალური გრანტის მიღებას.

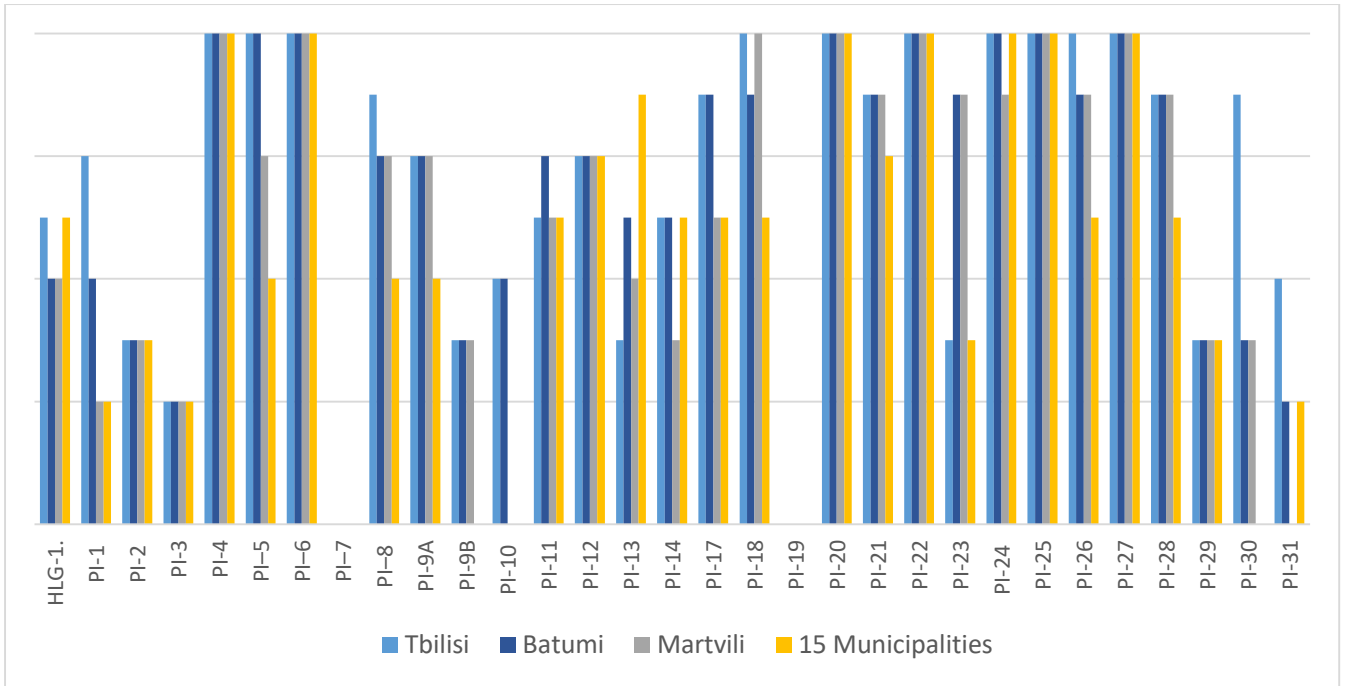
მემორანდუმით გათვალისწინებული, მუნიციპალიტეტის მიერ განსახორციელებელი სამიზნე მაჩვენებლები განსაზღვრულია შემდეგი მიმართულებებით:

- ✓ საშუალოვადიანი დაგეგმვა და ბიუჯეტირება;
- ✓ ანგარიშგება და კონტროლი;
- ✓ ანგარიშვალდებულება და გამჭვირვალობა;
- ✓ საინვესტიციო პროექტების მართვა.

მიუხედავად პანდემიისა, რამაც გარკვეულწილად შეაფერხა დაგეგმილი რეფორმების სრულყოფილად განხორციელება, 2020-2022 წლებში მემორანდუმით გათვალისწინებული სამიზნე მაჩვენებლების შესრულებიდან გამომდინარე, მუნიციპალიტეტებმა მიიღეს კაპიტალური გრანტი - 30,3 მლნ ლარის ოდენობით.

ევროკავშირის და მსოფლიო ბანკის მხარდაჭერით 2022 წელს ხელახლა განხორციელდა ქ. თბილისის, ქ. ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტების PEFA-ს შეფასება განახლებული მეთოდოლოგიის გამოყენებით. მსოფლიო ბანკმა, ასევე შეაჯამა 18 მუნიციპალიტეტის PEFA შეფასებები, სადაც აქცენტი გაკეთდა მათი საჯარო ფინანსების სისტემის ძლიერ და სუსტ მხარეებზე მუნიციპალურ დონეზე, საჯარო ფინანსების მართვის (PFM) სისტემები ასახავს ეროვნულ დონეზე მიღწეულ პროგრესს. ქალაქ თბილისის, ქალაქ ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტის 2022 წლის შეფასება ასახავს მნიშვნელოვან გაუმჯობესებას 2018 წლის შეფასებასთან შედარებით.

ქვემოთ მოცემული დიაგრამა ასახავს ქალაქ თბილისის, ქალაქ ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტის, ასევე 15 გაანალიზებული მუნიციპალიტეტის შეფასების შედეგებს:

2018-2022 წლების სტრატეგიის ფარგლებში განხორციელებული რეფორმების შედეგად მუნიციპალიტეტებთან მიმართებაში აღსანიშნავია, რომ:

- ✓ 2019 წლიდან გათანაბრებითი ტრანსფერი შეცვალა დამატებული ღირებულების გადასახადის განაწილების სისტემამ, რომლის მიხედვით დამატებული ღირებულების გადასახადის 19% კანონმდებლობით დადგენილი წესით ნაწილდება მუნიციპალიტეტებს შორის. შედეგად გაიზარდა მუნიციპალიტეტების მიერ შემოსავლების პროგნოზირებადობა და ისინი იღებენ მეტ შემოსავალს, რომელსაც იყენებენ საკუთარი უფლებამოსილებების განსახორციელებლად;
- ✓ განახლდა პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგია, რომელიც არეგულირებს როგორც სახელმწიფო ისე ადგილობრივ დონეზე პროგრამული ბიუჯეტის მომზადებას, შესრულებას და ანგარიშგებას;
- ✓ როგორც სახელმწიფო, ასევე ადგილობრივ დონეზე, სსიპ-ების და ა(ა)იპ-ების შემოსულობების და გადასახდელების (მათ შორის, საკუთარი შემოსულობები) აღრიცხვა ხორციელდება ბიუჯეტის და ხაზინის მართვის ელექტრონული სისტემების (e-budget, e-treasury) მეშვეობით.

მუნიციპალიტეტების შეფასებებიდან გამოვლინდა გაუმჯობესება შემდეგი მიმართულებებით:

- ✓ საბიუჯეტო კლასიფიკაცია ყოვლისმომცველია და შესაბამეა GFS/COFOG სტანდარტს;
- ✓ საბიუჯეტო დოკუმენტაცია მოიცავს უმეტესობა ინფორმაციას, რაც უზრუნველყოფს გამჭვირვალე საბიუჯეტო პროცესს;
- ✓ არ არსებობს ფინანსური ანგარიშგებების მიღმა ოპერაციები;
- ✓ ძირითადი საბიუჯეტო დოკუმენტაცია ხელმისაწვდომია;
- ✓ დავალიანებების მართვის და შესყიდვების სისტემა არის ძლიერი;
- ✓ არსებობს ხელფასების და არასახელფასო ხარჯების კონტროლის ძლიერი სისტემა;
- ✓ ეფექტური შიდა აუდიტი, რომელსაც კოორდინაციას უწევს საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ჰარმონიზაციის ცენტრი;

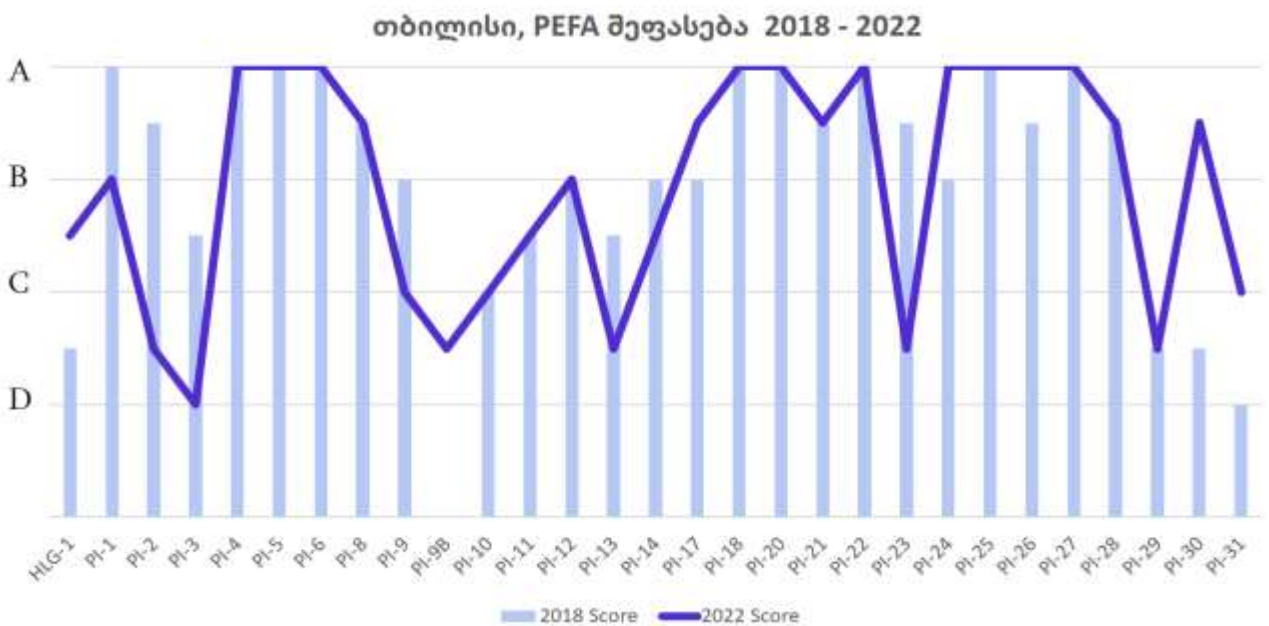
- ✓ კვარტალური და წლიური ანგარიშები შედარებითობის შესაძლებლობას იძლევა;
- ✓ წლიური ფინანსური ანგარიშგება ყოვლისმომცველია, დროულად მზადდება და ბუღალტრული აღრიცხვის საერთაშორისო სტანდარტებზე გადასვლის პროცესშია. და სხვა.

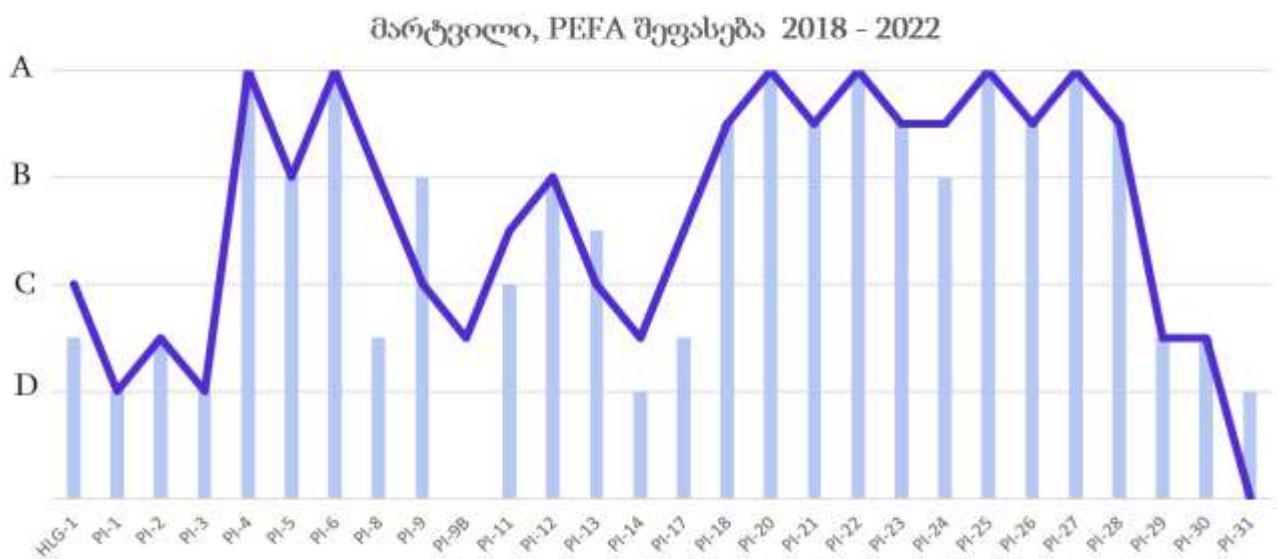
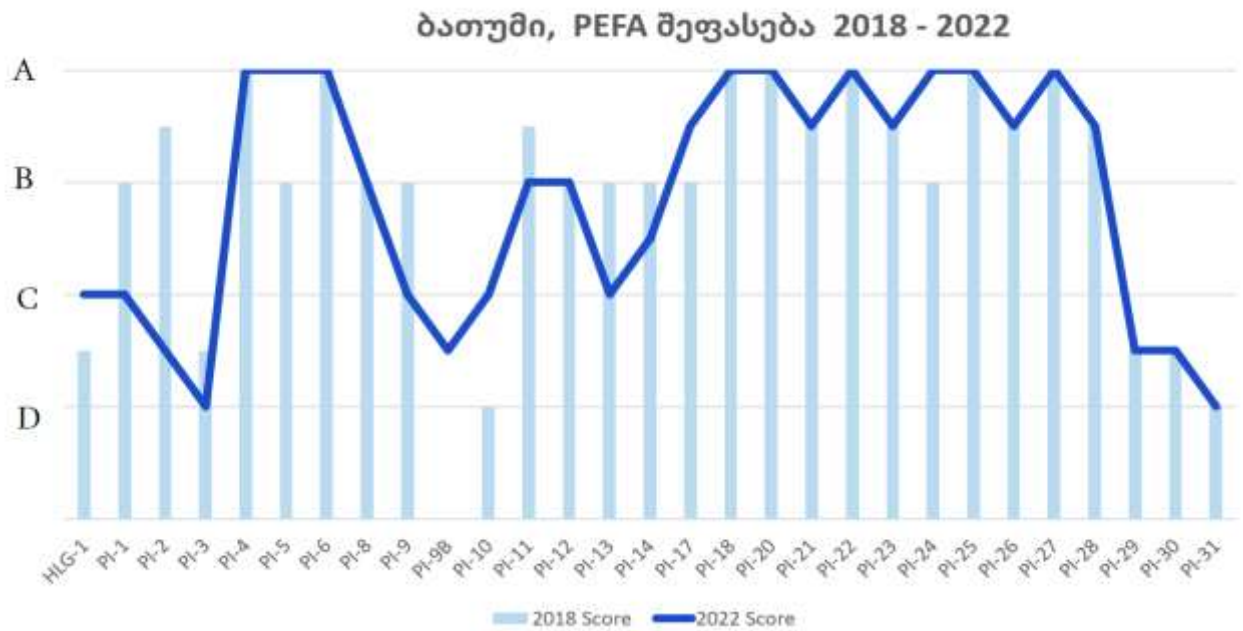
მუნიციპალიტეტების შეფასებების შედეგად გაუმჯობესებას საჭიროებს შემდეგი მიმართულებები:

- ✓ საშუალოვადიანი დაგეგმვა და ბიუჯეტირება, რომელიც გულისხმობს გადასახდელების ზღვრული მოცულობების განსაზღვრას წინა წლის შემოსულობების გათვალისწინებით;
- ✓ საჯარო კონსულტაციების ბიუჯეტით გათვალისწინებულ სერვისებთან დაკავშირებით;
- ✓ სახელმწიფო ბიუჯეტიდან მიღებული ტრანსფერების შესაბამისობა საშუალოვადიან დაგეგმვასთან;
- ✓ შიდა აუდიტის გაძლიერება. და სხვა.

ქ. თბილისის, ქ. ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტების 2018-2022 წლების შეფასებების შედეგად ძირითადად გაუმჯობესებულია ყველა მიმართულება, გარდა რამდენიმე ინდიკატორისა, რომელიც გაუარესდა ქვეყანაში COVID-19 პანდემიის გავრცელებიდან გამომდინარე და საჭირო გახდა ბიუჯეტებში მნიშვნელოვანი ცვლილებების განხორციელება, როგორც შემოსულობების, ისე გადასახდელებთან მიმართებაში.

ქ. თბილისის, ქ. ბათუმის და მარტვილის მუნიციპალიტეტების 2018-2022 წლების შეფასებების შედარება ასახულია ქვემოთ მოცემულ დიაგრამებში:

წარმოდგენილ სტრატეგიაში გათვალისწინებულია მუნიციპალიტეტების მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესების მიმართულება, რომლის ფარგლებშიც საშუალოვადიან პერიოდში განხორციელდება შემდეგი ღონისძიებები:

- ✓ გაგრძელდება მუნიციპალიტეტების მხარდაჭერა, მათ შორის საერთაშორისო პარტნიორების მხარდაჭერით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროსა და მუნიციპალიტეტებს შორის გაფორმებული მემორანდუმებით გათვალისწინებული სამიზნე მაჩვენებლების შესრულების მიზნით;

- ✓ გაგრძელება უკვე შეფასებული მუნიციპალიტეტების შეფასება PEFA-ს ინდიკატორების გამოყენებით.
- ✓ საშუალოვადიანი დაგეგმვის გაუმჯობესების მიზნით განახლება პროგრამული ბიუჯეტის შედგენის მეთოდოლოგია, რომელიც ასახავს როგორც პროგრამული ბიუჯეტის, ასევე საშუალოვადიანი დოკუმენტების განახლებულ ფორმატს, ასევე მათი შემუშავების და მომზადების დეტალურ მეთოდოლოგიას საერთაშორისო კარგი პრაქტიკის შესაბამისად, რომელიც პასუხობს თანამედროვე გამოწვევებს;
- ✓ ყურადღება გამახვილდება მუნიციპალიტეტების პროგრამული ბიუჯეტის დაგეგმვისას მათი პროგრამების/ქვეპროგრამების პოლიტიკის კლასიფიკატორებთან, განსაკუთრებით გენდერულ თანასწორობასთან და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირების საკითხზე;
- ✓ გაგრძელება მუნიციპალიტეტების მხარდაჭერა საინვესტიციო პროექტების მართვის რეფორმის დანერგვის პროცესში, ყურადღება გამახვილდება ახალი საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების შესახებ მომზადებულ დოკუმენტებში გენდერული ასპექტების და კლიმატის ცვლილებასთან დაკავშირებული საკითხების გათვალისწინებაზე, ასევე, საერთაშორისო პარტნიორების მხარდაჭერით ჩატარდება ტრენინგები ამ მიმართულებით.

IX. ინფორმაციული დანართი 5. საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება გენდერულ ჭრილში

გაეროს ქალთა ორგანიზაციის (UN WOMEN) დახმარებით პირველად განხორციელდა საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება გენდერულ ჭრილში PEFA-ს სამდივნოს მიერ შემუშავებული დამატებითი ინდიკატორების მიხედვით

მეთოდოლოგიის მიხედვით საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება განხორციელდა მეთოდოლოგიის შესაბამისად 9 ინდიკატორის მიხედვით და საქართველოს საჯარო ფინანსების მართვის შეფასება გენდერულ ჭრილში მოცემულია ცხრილში:

ინდიკატორის N	დასახელება	შეფასება
GRPFM-1	ფისკალური პოლიტიკის წინადადებებზე გენდერული გავლენის ანალიზი	D
GRPFM-2	სახელმწიფო ინვესტიციების მართვა გენდერული ასპექტების გათვალისწინებით	D
GRPFM-3	საბიუჯეტო განაცხადის ფორმები გენდერული ასპექტების გათვალისწინებით	D
GRPFM-4	ბიუჯეტის პროექტი გენდერული ასპექტების გათვალისწინებით	C
GRPFM-5	პროგრამულ ბიუჯეტში მონაცემები გენდერულ ჭრილში	C
GRPFM-6	გენდერული თანასწორობის მისაღწევად გაწეული ხარჯები (tracking)	D
GRPFM-7	ანგარიშგება გენდერული ასპექტების გათვალისწინებით	C
GRPFM-8	მომსახურების მიწოდებაზე გენდერული გავლენის შეფასება	D
GRPFM-9	წარმომადგენლობით ორგანოში გენდერული ასპექტების ბიუჯეტზე გავლენის განხილვა	D

აღნიშნული შეფასებით მეთოდოლოგიით გათვალისწინებული 9 ინდიკატორიდან 6 ინდიკატორში შეფასება არის D ქულა, ხოლო 3 ინდიკატორში - C. მიუხედავად აღნიშნული შეფასებისა, გარკვეული პროგრესი ფიქსირდება შემდეგი მიმართულებებით

- პროგრამული ბიუჯეტების არსებული სისტემა წარმოადგენს გენდერული ასპექტების გასათვალისწინებლად კარგ შესაძლებლობას;
- პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია რეკომენდაციას აძლევს მხარჯავ დაწესებულებებს, გენდერულად მგრძობიარე პროგრამების/ქვეპროგრამების მოსალოდნელი შუალედური/საბოლოო შედეგების გაზომვის მიზნით ერთი ინდიკატორი მაინც შეიმუშაონ გენდერულ ჭრილში და პროგრამული ბიუჯეტში ზოგიერთი სამინისტროს პროგრამულ ბიუჯეტში წარმოდგენილია გენდერულად მგრძობიარე ინდიკატორები;
- დონორების მიერ დაფინანსებული ზოგიერთი მსხვილი საინვესტიციო პროექტის შეფასებები მოიცავს გენდერული გავლენის შეფასებას, თუმცა ეროვნულ დონეზე მეთოდოლოგია არ მოიცავს შესაბამის მოთხოვნებს;
- მნიშვნელოვანი პროგრესია საჯარო მოხელეების შესაძლებლობების გაძლიერების კუთხით, გენდერული ასპექტების ბიუჯეტში ასახვასთან დაკავშირებით, საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს აკადემიის და დონორი ორგანიზაციების მხარდაჭერით. და სხვა.

გასული წლების განმავლობაში საჯარო ფინანსების მართვის სფეროში განხორციელებული რეფორმები, როგორცაა ფისკალური გამჭვირვალობა, საშუალოვადიანი დაგეგმვა, საინვესტიციო პროექტების მართვა, შესაძლებელია შექმნას მყარი საფუძველი გენდერული ასპექტების გასათვალისწინებლად.

შესაბამისად გენდერული ასპექტების გათვალისწინება საჯარო ფინანსების მართვის რეფორმის სტრატეგიის მნიშვნელოვანი ნაწილია შემდგომ საშუალოვადიან პერიოდში:

- დაიწყება მუშაობა შემოსავლებისა და გადასახდელების ცვლილებების გენდერული გვლენის ანალიზის მომზადებაზე;
- საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების შეფასება განხორციელდება საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის მეთოდოლოგიის მიხედვით, რომელიც ითვალისწინებს პროექტების გენდერული გავლენის ანალიზს;
- გაუმჯობესდება პროგრამული ბიუჯეტის მეთოდოლოგია, პროგრამულ ბიუჯეტში აისახება მონაცემები გენდერულ ჭრილში, როგორც დაგეგმვის, ისე შესრულების ეტაპზე;
- პოლიტიკის კლასიფიკატორის მეშვეობით საბიუჯეტო დოკუმენტაციაში აისახება გენდერული თანასწორობის უზრუნველყოფის მიზნით დაგეგმილი ღონისძიებების განსახორციელებლად საჭირო დაფინანსების მოცულობების შესახებ ინფორმაცია, ისევე როგორც საქართველოს მთავრობის მიერ დამტკიცებული სექტორულ სტრატეგიებთან, კლიმატის ცვლილებებთან, გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDG) პროგრამების/ქვეპროგრამების კავშირები და დაფინანსების მოცულობები.

გენდერულ ჭრილში ბიუჯეტების ნაწილში სამიზნე მაჩვენებლები 2026 წლისთვის მოცემულია ცხრილში:

N	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
1	ბიუჯეტირება					
1.1	საშუალოვადიანი დაგეგმვის ეფექტურობის და ყოვლისმომცველობის გაზრდა	საშუალოვადიანი ჩარჩო დაგეგმვის ეფექტურ ინსტრუმენტს წარმოადგენს	GRPFM-1 – D GRPFM-4 - C	GRPFM-1 – B GRPFM-4 - B	შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	GRPFM შეფასების ანგარიში - 2026
1.2	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ერთიანი ციკლის ჩამოყალიბება	საინვესტიციო/კაპიტალური პროექტების მართვის ყველა ეტაპზე პროექტების განხორციელებაზე გადაწყვეტილება მიიღება სისტემური მიდგომით შესაბამისი ანალიზის საფუძველზე	GRPFM -2 - D (მსხვილი საინვესტიციო პროექტების ეკონომიკური ანალიზის დოკუმენტები არ მოიცავს გენდერული ანალიზის გავლენის ანალიზს).	GRPFM -2 - შეფასების არაკლებ C შეფასებამდე გაუმჯობესება	შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	GRPFM შეფასების ანგარიში - 2026

N	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
1.3	შედეგზე ორიენტირებული დაგეგმვის ეფექტიანობის გაძლიერება	ხარჯვითი ნაწილის დაგეგმვა ხორციელდება მოსალოდნელი შედეგების მიხედვით	GRPFM-5 - C (მომსახურების მიწოდების ზოგიერთი პროგრამის ფარგლებში პროგრამული ბიუჯეტი ასახავს მონაცემებს გენდერულ ჭრილში).	GRPFM-5 - A (მომსახურების მიწოდების ყველა ძირითადი პროგრამის ფარგლებში პროგრამული ბიუჯეტი ასახავს მონაცემებს გენდერულ ჭრილში).	შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის შენარჩუნება ან გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის. სამინისტროებსა და უწყებებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია	GRPFM შეფასების ანგარიში - 2026
1.5	მუნიციპალიტეტების მიერ ფინანსების მართვის გაუმჯობესება	ადგილობრივ დონეზე ხორციელდება ფინანსების უკეთესი დაგეგმვა საშუალოვადიან პერიოდში	GRPFM-6 -D	GRPFM-6 -არანაკლებ 1 პუნქტით გაუმჯობესება მუნიციპალიტეტების 50%-ის შემთხვევაში	მუნიციპალიტეტებში კადრების არასათანადო კვალიფიკაცია შეფასების მეთოდოლოგიის ცვლილების შემთხვევაში, არსებული პრაქტიკის გაუმჯობესება შესაძლებელია არ იყოს საკმარისი შეფასების გაუმჯობესებისთვის.	GRPFM შეფასების ანგარიში - 2026

N	სტრატეგიის მიმართულებები და ამოცანები	მიზანი 2026 წლისთვის	საბაზისო მაჩვენებელი	სამიზნე მაჩვენებელი	შესაძლო რისკები	დადასტურების წყარო
1.6	სტრატეგიული/სექტორული პოლიტიკის დოკუმენტებსა და ბიუჯეტს შორის კავშირის გაძლიერება	ბიუჯეტზე თანდართულია ინფორმაცია პოლიტიკის კლასიფიკატორების ჭრილში; ბიუჯეტზე თანდართული დოკუმენტაცია მოიცავს ინფორმაციას პოლიტიკის კლასიფიკატორებთან, მათ შორის გენდერულ ასპექტებთან კავშირების და მათი ფისკალური გავლენების თაობაზე.	GRPFM-3 - D GRPFM-6 – D ბიუჯეტის მართვის ელექტრონულ სისტემაში (ebudget) არსებობს ბიუჯეტით გათვალისწინებული პროგრამების გენდერულ თანასწორობასთან დაკავშირების მექანიზმი	GRPFM-3 და GRPFM-6 ინდიკატორების გაუმჯობესება. 2027-2030 წლების პროგრამულ ბიუჯეტში პროგრამები/ ქვეპროგრამები დაკავშირებულია გენდერული თანასწორობის კლასიფიკატორთან და შესაბამისად ასახულია გენდერულ ჭრილში გათვალისწინებული ხარჯები საშუალოვადიან პერიოდში	პროგრამების შესაბამის პოლიტიკის კლასიფიკატორთან დაკავშირების საკითხის კომპლექსურობა და არასათანადო კვალიფიკაცია საკითხის სიახლიდან გამომდინარე.	GRPFM შეფასების ანგარიში - 2026